

2. ULUSLARARASI GAP
MATEMATİK-MÜHENDİSLİK-FEN
VE SAĞLIK BİLİMLERİ KONGRESİ

ÖZET KİTABI

Editörler
Dr. Seyithan Seydoşoğlu
Nurlan AKHMETOV

21-23 HAZİRAN 2019
ADİYAMAN, TÜRKİYE

İSBN-978-605-7875-96-9
İKSAD YAYINEVİ

ÖZET KİTABI

2. ULUSLARARASI GAP MATEMATİK - MÜHENDİSLİK - FEN VE SAĞLIK BİLİMLERİ KONGRESİ

21-23 HAZİRAN 2019
ADIYAMAN, TÜRKİYE

Editörler

Dr. Seyithan Seydoşoğlu
Nurlan AKHMETOV

Institute Of Economic Development And Social Researches Publications®

(The Licence Number of Publicator: 2014/31220)

TURKEY

TR: +90 342 606 06 75

E posta: kongreiksad@gmail.com

www.iksad.org www.iksadkongre.org

Bu kitabın tüm hakları İKSAD'a aittir. İzinsiz kopyalanamaz ve çoğaltılamaz.
Kitapta bulunan eserlerin yasal ve etik sorumluluğu yazarlara aittir.

İksad Publications - 2019©

Yayın Tarihi: 01.07.2019

ISBN – 978-605-7875-96-9

KONGRE KÜNYESİ

KONGRE ADI

2. ULUSLARARASI GAP MATEMATİK - MÜHENDİSLİK - FEN VE SAĞLIK
BİLİMLERİ KONGRESİ

TARİHİ VE YERİ

21-23 Haziran 2019, Adıyaman, Türkiye

DÜZENLEYEN KURUM

İKSAD- İktisadi Kalkınma ve Sosyal Araştırmalar Enstitüsü

KONGRE BAŞKANI

Prof. Dr. Mustafa TALAS

KOORDİNATÖR

Nurlan AKHMETOV

YABANCI KONUŞMACILAR / KATILIMCILAR

Akbar Valadbıgi (İran)

Yıldız Sadettin ABDULGANI (Irak)

Nazile ABDULLAZADE (Azerbaycan)

Мехмет Кавақлы (Kazakistan)

Хоşbaxt ALIYEVA (Azerbaycan)

Amin Moradi (İran)

KONGRE DİLLERİ

Türkçe ve tüm lehçeleri, İngilizce, Rusça, Çince

SUNUM ŞEKLİ

Sözlü Sunum

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Dr. Adil AKINCI
Kırklareli Üniversitesi

Dr. Bazarhan İMANGALİYEVA
*K.Zhubanov Aktobe Devlet Bölge
Üniversitesi*

Dr. Alma T. AKAJANOVA
Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi

Dr. Barış YILDIZ
Gümüşhane Üniversitesi

Dr. Alla A. TIMOFEVA
Vladivostok Devlet Ekonomi Üniversitesi

Dr. Barış AYTEKİN
Kırklareli Üniversitesi

Dr. Ali Rıza GÜL
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Dr. Bekzhan B. MEYRBAEV
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Alia R. MASALİMOVA
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Berrin GÜZEL
Adnan Menderes Üniversitesi

Dr. Amanbay MOLDİBAEV
Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi

Dr. B.K.ZAYADAN
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Armağan KONAK
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Botagul TURGUNBAEVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Anatoliy LOGİNOV
Ukrayna Şevçenko Lugan Milli Üniversitesi

Dr. Caner KARAVİT
Mimar Sinan Üniversitesi

Dr. A.S. KIDIRŞAYEV
*Makhambet U. Batı Kazakistan Devlet
Üniversitesi*

Dr. Cemal İNCE
Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Dr. Ayslu B. SARSEKENOVA
Orleu Milli Kalkınma Enstitüsü

Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA
Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi

Dr. Bahit KULBAEVA
S.Baybeşev Aktobe Üniversitesi

Dr. D.K.TÖLEGENOVA
*Makhambet U. Batı Kazakistan Devlet
Üniversitesi*

Dr. Bakit OSPANOVA
*H.Ahmet Yesevi Uluslararası Kazak-Türk
Üniversitesi*

Dr. Dinarakhan TURSUNALİEVA
Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi

Dr. Bayram BOLAT
Ömer Halisdemir Üniversitesi

Dr. Dursun KÖSE
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Dzhakipbek A. ALTAEV
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Elbeyi PELİT
Afyon Kocatepe Üniversitesi

Dr. Elvan YALÇINKAYA
Ömer Halisdemir Üniversitesi

Dr. Elena Belik VENIAMINOVNA
Vladivostok Devlet Ekonomi Üniversitesi

Dr. Engin KANBUR
Kastamonu Üniversitesi

Dr. Erkan ALSU
Gaziantep Üniversitesi

Dr. F. Zişan KARA
Aksaray Üniversitesi

Dr. Fethi DEMİR
Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Dr. Fujimaki HARUYUKI
Tottori University

Dr. George RUDIC
Montreal Pedagoji Enstitüsü

Dr. Gönül ERDEM NAS
Bartın Üniversitesi

Dr. Guzel SADYKOVA
Kastamonu Üniversitesi

Dr. Gulmira ABDİRASULOVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Gulşat ŞUGAYEVA
Dosmukhamedov Atyrau Devlet Üniversitesi

Dr. Hacer ARSLAN KALAY
Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Dr. Hacer MUTLU DANACI
Akdeniz Üniversitesi

Dr. Hakan CANDAN
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

Dr Halil AKMEŞE
Necmettin Erbakan Üniversitesi

Dr. Hasan COŞKUN
Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Dr. Hasan TUTAR
Sakarya Üniversitesi

Dr. Hüseyin ÇETİN
Selçuk Üniversitesi

Dr. İbrahim BOZACI
Kırıkkale Üniversitesi

Dr. İbrahim KILIÇ
Afyon Kocatepe Üniversitesi

Dr. İbrahim TÜRKÖĞLU
Fırat Üniversitesi

Dr. İlker YAKIN
Mersin Üniversitesi

Dr. İsaevna URKİMBAEVA
*Abılay Han Uluslararası İlişkiler
Üniversitesi*

Dr. Kemal EROL
Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Dr. Kenjehan MEDEUBAEVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Kenan İLARSLAN
Afyon Kocatepe Üniversitesi

Dr. Keles Nurmaşulı JAYLIBAY
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Mahabbat OSPANBAEVA
Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi

Dr. Malik YILMAZ
Atatürk Üniversitesi

Dr. Mavlyanov ABDİGAPPAR
Kırgızistan Elaralık Üniversitesi

Dr. Maira ESİMBOLOVA
Kazakistan Narkhoz Üniversitesi

Dr. Maira MURZAHMEDOVA
Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Mehmet AVCI
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Dr. Mehmet AKSARAYLI
Dokuz Eylül Üniversitesi

Dr. Mehmet GÜNGÖR
Mersin Üniversitesi

Dr. Mehmet Recep TAŞ
Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Dr. Merina B. VLADIMIROVNA
Vladivostok Devlet Ekonomi Üniversitesi

Dr. Mehmet GÜLLÜ
Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Dr. Metin KOPAR
Adıyaman Üniversitesi

Dr. Miraç EREN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Dr. Mustafa GÜLEÇ
Ankara Üniversitesi

Dr. Mustafa TALAS
Ömer Halisdemir Üniversitesi

Dr. Nadejda HAN
E.A. Buketov Karaganda Devlet Üniversitesi

Dr. Necati DEMİR
Gazi Üniversitesi

Dr. Nihan BİRİNCİOĞLU
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Dr. Nobuaki TAKEDA
Sapparo City Üniversitesi

Dr. Nuran AKŞİT AŞIK
Balıkesir Üniversitesi

Dr. N.N. KERMANOVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Orhan ELMACI
Dumlupınar Üniversitesi

Dr. Osman Kubilay GÜL
Cumhuriyet Üniversitesi

Dr. Ömer Okan FETTAHLIOĞLU
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Dr. Ömer UĞUR
Gümüşhane Üniversitesi

Dr. Özlem GÜZEL
Akdeniz Üniversitesi

Dr. Özkan AYDOĞDU
Cumhuriyet Üniversitesi

Dr. Rustem KOZBAGAROV
M. Tınışbayev Kazak Araç ve İletişim Akademisi

Dr. Sarash KONYRBAEVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Selahattin KAYNAK
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Dr. Seden DOĞAN
Samsun 19 Mayıs Üniversitesi

Dr. Veysel ÇAKMAK
Aksaray Üniversitesi

Dr. Shigeko KAMISHIMA
Sapparo City Üniversitesi

Dr. Vlademir VISLIVİY
Ukrayna Milli Teknik Üniversitesi

Dr. Sibel BAYRAM
Düzce Üniversitesi

Dr. Yasin DÖNMEZ
Karabük Üniversitesi

Dr. Sibel Mehter AYKIN
Akdeniz Üniversitesi

Dr. Yoshio KANAZAKI
Tohoku University

Dr. Suat KOLUKIRIK
Akdeniz Üniversitesi

Dr. Zekeriya NAS
Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Dr. Sevcan YILDIZ
Akdeniz Üniversitesi

Dr. Zeynep KARAÇOR
Selçuk Üniversitesi

Dr. Şara MAJITAYEVA
E.A. Buketov Karaganda Devlet Üniversitesi

Dr. Zeynullina AYMAN
S. Toraygirov Pavlodar Devlet Üniversitesi

Dr. Takashi HASUNI
Sapparo City Üniversitesi

Dr. Zuhâl ÖNEZ ÇETİN
Uşak Üniversitesi

Dr. Türkmen Taşer AKBAŞ
Pamukkale Üniversitesi

Dr. Zübeyir BAĞCI
Pamukkale Üniversitesi

Dr. Tsendiin BATTULGA
Moğolistan Devlet Üniversitesi

Dr. T.O. ABİSEVA
*Kazakh State Women's Teacher Training
University*

Dr. Ulbosın KIYAKBAEVA
Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi

Dr. ÜMRAN TÜRKYILMAZ
Gazi Üniversitesi

Dr. Wakako SADAHIRO
Sapparo City Üniversitesi

Dr. Vecihi SÖNMEZ
Yüzüncü Yıl Üniversitesi

FOTOĞRAF GALERİSİ

***Kongre esnasında çekilen fotoğraflara İKSAD KONGRE TOPLULUĞU
Facebook Grubuna üye olarak erişim sağlayabilirsiniz..***

2. Uluslararası GAP MATEMATİK-MÜHENDİSLİK-FEN VE SAĞLIK BİLİMLERİ Kongresi

21-23 Haziran 2019
ADİYAMAN

Kongre Yeri: **ADİYAMAN HİLTON GARDEN INN HOTEL**

KATILIMCI ÜLKELER: TÜRKİYE, AZERBAYCAN, İRAN, KAZAKİSTAN, ÇİN, İRAK

KONGRE PROGRAMI

AÇILIŞ PROGRAMI 21.06.2019, CUMA

09:00 İstiklal Marşı ve Saygı Duruşu

09:00 Açılış Konuşması (Dr. İlhan AKBULUT "KOMMAGENE KRALLIĞI VE
TANRILARIN DAĞI NEMRUT'UN DEV HEYKELLERİ")

09:40- Sergi Açılışı

- Kayıt masası kongre süresince 09:00 – 18:00 saatleri arasında hizmet verecektir.
- Kaydınızı oturum saatinizden en geç yarım saat öncesine kadar yaptırabilirsiniz
- Sunum sıralaması, ara verilmesi ve oturuma ilişkin tüm hususlarda oturum başkanları tam yetkilidir.
- Katılım belgeleri oturum sonunda oturum başkanı tarafından verilecektir
- Kongre programında yer ve saat değişikliği gibi talepler dikkate alınmayacaktır
- Programda herhangi bir eksiklik/yazım hatası olduğunu düşünüyorsanız lütfen en geç 12 Haziran 2019 tarihine (saat 17:00) kadar email ile bilgilendirme yapınız
- Katılım belgelerindeki yazar isimleri ve bildiri isimleri programdaki gibi basılacaktır

GAP

ZİRVE Sİ

21-23 Haziran 2019

ADİYAMAN

2. ULUSLARARASI GAP MATEMATİK-MÜHENDİSLİK-FEN VE SAĞLIK BİLİMLERİ KONGRESİ

SALON 3	21.06.2019 – CUMA, SAAT 10:00-12:00
OTURUM-1	OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Akbar VALADBİGİ
Dr. Öğr. Üyesi Uğur AKBABA	Mn ⁺² KATKILI AĞIR METAL OKSİT CAMLARIN RADYASYON KORUMA ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI
Sukran UYGUN	ON THE JACOBSTHAL AND JACOBSTHAL LUCAS SEQUENCES AT NEGATIVE INDICES THE NTH POWER OF GENERALIZED (s,t)-JACOBSTHAL AND (s,t)-JACOBSTHAL LUCAS MATRIX SEQUENCES AND SOME COMBINATORIAL PROPERTIES
Sukran UYGUN Hülya AYTAR	ON THE BOUNDS FOR THE NORMS OF TOEPLITZ MATRICES WITH THE JACOBSTHAL AND JACOBSTHAL LUCAS NUMBERS
Amin MORADI Prof. Dr. Akbar VALADBİGİ Seyyed Muhammad Reza Husseini	A META-ANALYSIS ON THE CAUSES AND FACTORS AFFECTING SUICIDE IN THE KURDISTAN REGION OF IRAN
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ÖZKAYA Ertugrul ÇETİN	ETİL ALKOLE MARUZ KALAN RAT TESTİS DOKULARINA SİYAH HAVUÇ SUYUNUN LİPİT PEROKSİDASYON, ANTİOKSİDAN ENZİMLER VE MİNERALLER ÜZERİNE ETKİLERİ
Prof. Dr. Musa GÖĞEBAKAN	AMORF VE NANOKRİSTAL ALAŞIMLARDA HİDROJEN DEPOLANMASI AMORF ALAŞIMLARDA FAZ DÖNÜŞÜMÜ İÇİN AKTİVASYON ENERJİSİ HESABI

2. ULUSLARARASI GAP MATEMATİK-MÜHENDİSLİK-FEN VE SAĞLIK BİLİMLERİ KONGRESİ

SALON 3	21.06.2019 – CUMA, SAAT 12:00-14:00
OTURUM-2	OTURUM BAŞKANI: Dr. Ayşe Nilay GÜVENÇ
Doç. Dr. Neşe ÖMÜR Arş. Gör. Dr. Sibel KOPARAL	CONGRUENCES RELATED TO HARMONIC, BALANCING AND LUCAS-BALANCING NUMBERS II CONGRUENCES RELATED TO HARMONIC, BALANCING AND LUCAS-BALANCING NUMBERS I
Sophia FIGAROVA Bahsheli GULİYEV Huseynagha HUSEYNOV	ANISOTROPY OF THE LONGITUDINAL NERNST-ETTINGSHAUSEN EFFECT IN THE QUASI-TWO-DIMENSIONAL ELECTRON GAS FOR THE OPTICAL PHONONS SCATTERING
Asst. Prof. Dr. Ayşe Nilay GÜVENÇ	INVESTIGATION OF ANTIMICROBIAL ACTIVITIES OF MORUS ALBA (WHITE MULBERRY) AND MORUS RUBRA (RED MULBERRY) GROWING NATURALLY IN ADIYAMAN REGION
PhD. Доцент Гамидов Эльшад Гамид оглы	ОБ ОДНОЙ КРАЕВОЙ ЗАДАЧЕ ДЛЯ ОПЕРАТОРНО – ДИФФЕРЕНЦИАЛЬНЫХ УРАВНЕНИЙ ВТОРОГО ПОРЯДКА
Dr. Öğr. Üyesi Erkan BAHÇE Öğr. Gör. Ender EMİR Makine Mühendisi CebraİL ÖLMEZ	Ti6Al4V ALAŞIMININ TORNALANMASINDA MEYDANA GELEN SICAKLIK DAĞILIMI VE TAKIM AŞINMASININ SEA İLE İNCELENMESİ
Dr. Serdar KOLUAÇIK Dr. Murat CAN Dr. Öğr. Üyesi Erkan BAHÇE Öğr. Gör. Ender EMİR	BAĞKESEN TOTAL DİZ PROTEZİNDEKİ POST-CAM GEOMETRİSİNİN AKSİYEL DÜZLEMDEKİ YAPISININ AŞINMAYA ETKİSİNİN SEA İLE ARAŞTIRILMASI
Dr. Öğr. Üyesi Erkan BAHÇE Serkan YASAKCI Arş. Gör. Derya KARAMAN	FARKLI ELYAF YÖNLENDİRMELİ CAM ELYAF TAKVİYELİ POLİMER KOMPOZİTLERDE FREZELEME SONRASI YÜZEY KALİTESİNİN İNCELENMESİ

2. ULUSLARARASI GAP MATEMATİK-MÜHENDİSLİK-FEN VE SAĞLIK BİLİMLERİ KONGRESİ

SALON 3	21.06.2019 – CUMA, SAAT 14:00-16:00
OTURUM-3	OTURUM BAŞKANI: Yıldırım İsmail TOSUN
Yıldırım İsmail TOSUN	CASE MODEL APPROACH ON FREE SLIDE GROUND STABILITY AND ROCK SHEAR QUALITY

	INVESTIGATION ON SAWING RATE AND SHEAR QUALITY OF ROCKS - A LABORATORY SCALE WIRE SAWING AND BLADE SAWING TEST ON MARLS AND LIMESTONE
Arş. Gör. Ayşenur GÜRGEN Prof. Dr. Sibel YILDIZ	FARKLI SICAKLIKLARDA ISIL İŞLEM UYGULANMIŞ KAYIN VE LADİN ODUNUNUN SU ALMA ÖZELLİKLERİNİN YAPAY SINIR AĞLARI İLE MODELLENMESİ
Prof. Dr. Sibel YILDIZ Arş. Gör. Ayşenur GÜRGEN Dr. Mustafa SEVİNDİK	ÇEŞİTLİ KOMPOSTLARDA YETİŞTİRİLEN PLEUROTUS DJAMOR 'UN ANTİOKSİDAN VE ANTİMİKROBİYAL AKTİVİTELERİ
Doç. Dr. Sevil KARAASLAN Prof. Dr. Kamil EKİNCİ Prof. Dr. Davut AKBOLAT Ziraat Yüksek Mühendisi Barbaros S. KUMBUL	KİVİ DİLİMLERİNİN MİKRODALGA VE GÜNEŞ ENERJİLİ TÜNEL TİPİ KURUTUCU DA KURUTULMASI VE MATEMATİKSEL MODELLENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Cevher İlhan CEVHERİ Prof. Dr. Ahmet YILMAZ	HARRAN OVASI ORGANİK TARIM KOŞULLARINDA ÜRETİLEN BAZI PAMUK (G. HİRSUTUM L.) ÇEŞİTLERİNDE KULLANILAN ORGANİK GÜBRELERİN LİF KALİTE ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ VE KALİTE ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ KORELASYON
Mehmet Şükrü KARAKUŞ Prof. Dr. A. Ferit ATASOY	PREBİYOTİK LİF İÇEREN STEVİA ÖZÜ İLAVESİNİN ÇİLEK AROMALI ACİDOPHİLUS-BİFİDUS YOĞURTLARININ MİKROBİYOLOJİK ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE ETKİLERİ
Dr. Öğr. Üyesi Hasan HALİLOĞLU	DEPOLAMA SÜRESİNİN ELLE VE MAKİNA İLE HASAT EDİLEN PAMUKLARIN LİF KALİTE ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ
Dr. Öğr. Üyesi Vedat BEYYAVAŞ Prof. Dr. Ahmet YILMAZ	FARKLI BİTKİ SIKLIĞI VE MEPIQUAT CHLORİDE UYGULAMASININ NORMAL VE GEÇ EKİMLERDE PAMUĞUN (Gossypium hirsutum L.) LİF KALİTE ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ
Dr. Öğr. Üyesi Burcu SANCAR BEŞEN Dr. Öğr. Üyesi Pınar PARLAKYİĞİT	A RESEARCH ON LIGHT FASTNESS PROPERTIES OF THE WOOL/POLYAMIDE BLEND YARNS COLORED WITH MARIGOLD NATURAL DYE

2. ULUSLARARASI GAP MATEMATİK-MÜHENDİSLİK-FEN VE SAĞLIK BİLİMLERİ KONGRESİ

SALON 3	21.06.2019 – CUMA, SAAT 16:00-18:00
OTURUM-4	OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Nalan ÖZHAN ELBAŞ
Adem ADAR	HİPERTANSİF RETİNOPATİ İLE AKCİĞER RÖNTGENİNDE DEĞERLENDİRİLEBİLEN AORTİK ARK KALSİFİKASYONU ARASINDAKİ İLİŞKİ AKUT KORONER SENDROMLU HASTALARDA FRAGMENTED QRS İLE SOL VENTRİKÜL FONKSİYONLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ
Dr. Öğr. Üyesi Şeyda ÖKDEM Prof. Dr. Gülşen TERAKYE	GECEKONDU BÖLGESİNDE YAŞAYAN KADINLARIN KARŞILAŞTIKLARI KRİZE NEDEN OLABİLECEK YAŞAM OLAYLARININ SAPTANMASI VE RUHSAL BELİRTİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Şeyda ÖKDEM	YAŞAMIMIZ NE KADAR KALİTELİ?
Dr. Öğr. Üyesi Yasemin SEZGİN Prof. Dr. Şevket RUACAN	BATIN YIKAMA SIVILARINDAN HAZIRLANAN SİTOLOJİK YAYMALARDA KANSER HÜCRELERİNİN MONOKLONAL ANTİKORLAR VE İMMÜNOSİTOKİMYASAL TEKNİKLERLE GÖSTERİLMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Esin BAŞARAN Prof. Dr. Emine Sümer ARAS	"TUZ (NaCl) STRESİ UYGULANAN AYÇİÇEĞİ (Helianthus annuus L.) BİTKİLERİNDE MYC2 GENİNE AİT mRNA İFADE SEVİYELERİNİN BELİRLENMESİ"
Prof. Dr. Nalan ÖZHAN ELBAŞ	AMELİYATHANE ÇALIŞANLARINDA İŞ DOYUMU: BİR SİSTEMATİK DERLEME SANATIN SAĞLIĞA BAKIŞI
Hakan KAYA	THE RELATIONSHIP BETWEEN VENTRICULAR ARRHYTHMIAS AND FRAGMENTED QRS COMPLEXES IN PATIENTS WITH MITRAL VALVE PROLAPSE
Dr. Öğr. Üyesi Nurgül ATAŞ Prof. Dr. Alpay ÇAKMAK Dr. Öğr. Üyesi Abdullah SOLMAZ Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin GÜMÜŞ	ŞANLIURFA'DA ANNE VE YENİDOĞAN BEBEKLERİNDE B12 VE FOLİK ASİT EKSİKLİĞİNİN SIKLIĞI

PhD. Hilal KARATEPE Assoc. Prof. Dr. Derya ATIK MSc. Ulviye Özcan YÜCE	ADAPTATION WITH THE CHRONIC DISEASE AND EXPECTATIONS FROM NURSES
Doç. Dr. Derya ATIK Uzm. Ulviye Özcan YÜCE Dr. Hilal KARATEPE	HEMODİYALİZ UYGULANAN HASTALARDA SIVI KONTROL VE HASTALIĞA UYUM DÜZEYİNİN ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ

2. ULUSLARARASI GAP MATEMATİK-MÜHENDİSLİK-FEN VE SAĞLIK BİLİMLERİ KONGRESİ

SALON 1	22.06.2019 – CUMARTESİ, SAAT 09:00-11:00
OTURUM-1	OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Yeliz PEKBAY
Öğr. Gör. İbrahim SANCAR Prof Dr. Hüsamettin BULUT	YENİ NESİL HAVALI GÜNEŞ KOLLEKTÖRLERİ
Prof Dr. Hüsamettin BULUT Öğr. Gör. İbrahim SANCAR Prof. Dr. Refet KARADAĞ Doç. Dr. İsmail HİLALİ	HİBRİT TİP HAVALI GÜNEŞ KOLLEKTÖRÜNÜN CFD ANALİZİ
Arş. Gör. Hasan Yavuz ÜNAL Arş. Gör. Selay SERT ÇOK Yüksek Lisans Öğrenci Fatoş KOÇ Dr. Öğr. Üyesi Nilay GİZLİ Prof. Dr. Yeliz PEKBAY	INVESTIGATING THE MECHANICAL AND MORPHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF CROSSLINKED SILICA AEROGELS AND EPOXY NANOCOMPOSITES
Yüksek Makine Mühendisi Hüseyin Taner BAHÇE Makine Mühendisi Sarkis BOYACI Dr. Öğr. Üyesi Erkan BAHÇE Dr. Öğr. Üyesi Mesut TUZLALI	İNSAN ÇENESİNDE UYGULANMIŞ DENTAL İMPLANTLARDA VİDA GEOMETRİSİNİN GERİLMELER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI
Mehmet Şükrü KARAKUŞ Esra KARA Prof. Dr. İbrahim A. HAYOĞLU Prof. Dr. A. Ferit ATASOY	GELENEKSEL YÖNTEMLE KAVUN REÇELİ ÜRETİMİ VE BAZI ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ
Doç. Dr. Mustafa GÜRSOY Halil ŞENTÜRK	SİNYALİZE KAVŞAK YÖNETİMİNDE YEŞİL SONU FLAŞ UYGULAMASI: MALATYA ÖRNEĞİ
Doç. Dr. Mehmet Tahir GÜLLÜOĞLU Ömer ÇELEBİ	ENDÜSTRİYEL ÇATI UYGULAMALI BİR GÜNEŞ ENERJİ SANTRALİNİN TEORİK VE GERÇEK ZAMANLI ENERJİ ÜRETİM DEĞERLERİNİN İNCELENMESİ VE EKONOMİK ANALİZİ
Dr. Öğr. Üyesi Korkmaz YILDIRIM	ACIPAYAM DEPREMİNDE YIĞMA YAPILARDA HASAR OLUŞUMLARI
Korkmaz YILDIRIM Yüksel Furkan YILDIRIM	ALKALİ SİLİKA REAKSİYONUNA MARUZ HARÇLARDA C SINIFI UÇUCU KÜL KULLANIMININ ARAŞTIRILMASI

2. ULUSLARARASI GAP MATEMATİK-MÜHENDİSLİK-FEN VE SAĞLIK BİLİMLERİ KONGRESİ

SALON 1	22.06.2019 – CUMARTESİ, SAAT 11:00-13:00
OTURUM-2	OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Handan ÇULAL KILIÇ
Dr. Öğr. Üyesi Meryem KUZUCU	KURU KOŞULLARDA FARKLI ORTAMLARDA YETİŞTİRİLEN NOHUTTA (Cicer arietinum L.) POTASYUM GÜBRELEMESİNİN GELİŞME VE MEMBRAN PERMEABİLİTESİNE ETKİSİ
	TARIMSAL ÜRETİMDE YAĞMUR SUYU HASADI VE MALÇ UYGULAMALARININ ÖNEMİ VE GEREKLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Sezai ŞAHİN Doç. Dr. Ali AYBEK	KAYISI BAHÇELERİNDE UYGULANAN DEĞİŞİK TOPRAK İŞLEME YÖNTEMLERİNİN TOPRAĞIN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE ETKİLERİ
	UYGULANAN FARKLI TOPRAK İŞLEME YÖNTEMLERİNİN KAYISI BAHÇELERİNDE MEYVE VE VERİM ÜZERİNE ETKİLERİ
Dr. Yılmaz UÇAR	SEASONAL CHANGES OF FATTY ACİDS PROFILE OF APOGON QUEKETTİ CAUGHT FROM MERSİN BAY

Ali Rıza KÖŞKER Esmeray KÜLEY BOĞA Dr. Yılmaz UÇAR Mustafa DURMUŞ Yeşim ÖZOĞUL Deniz AYAS Fatih ÖZOĞUL	DETERMINATION OF BACTERIAL FLORA IN DIFFERENT TISSUES OF PUFFERFISH (LAGOCEPHALUS SCELERATUS, GMELIN 1789)
Doç. Dr. Handan ÇULAL KILIÇ Zir. Müh. Yasin ERGİN Zir. Müh. Mehmet GÜVEN Prof. Dr. Nejla YARDIMCI	ANTALYA'NIN SERİK VE MANAVGAT İLÇELERİ KARPUZ ÜRETİM ALANLARINDA WATERMELON MOSAIC VIRUS-2'NİN BELİRLENMESİ
Meftun KUTLU Prof. Dr. Kadir YILMAZ	BESİN ELEMENTLERİNİN ADSORBSİYONUNDA TOPRAK ÖZELLİKLERİNİN ETKİSİ
Doç. Dr. Mikail ARSLAN Dr. Öğr. Gör. Adem KABASAKAL Prof. Dr. Orhan YILMAZ Dr. Öğr. Üyesi Hasan ATALAY Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin DENK	İTHAL LİMOUSİN İRKi BOĞALARIN ENTANSİF ŞARTLARDA BESİ PERFORMANSI VE BAZI KARKAS ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Hikmet DİNÇ	ŞANLIURFA'DA PESTİSİT KULLANIMI

2. ULUSLARARASI GAP MATEMATİK-MÜHENDİSLİK-FEN VE SAĞLIK BİLİMLERİ KONGRESİ

SALON 1	22.06.2019 – CUMARTESİ, SAAT 15:00-17:00
OTURUM-4	OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr Hakan Sezgin SAYINER
Dr. Öğretim Üyesi Cengiz GÜVEN	KLİPPEL TRENAUNAY WEBER SENDROMUNDA CERRAHİ TEDAVİ YAKLAŞIMIMIZ: OLGU SUNUMU
Öğr. Gör. Tayyibe GERÇEK Dr. Öğr. Üyesi Sibel Bayıl OĞUZKAN	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU'NDA OKUYAN SURIYELİ ÖĞRENCİLERİN OKULA VE SOSYAL HAYATA UYUMLARININ ARAŞTIRILMASI SURIYELİLERİN TÜRKİYE'YE GÖÇÜNDEN SONRA ORTAYA ÇIKAN SAĞLIK PROBLEMLERİ VE ÇÖZÜMLERE GENEL BAKIŞ
Ramazan ASOĞLU	THE RELATIONSHIP BETWEEN DUKE TREADMILL SCORE AND PLATELET TO LYMPHOCYTE RATIO IN PATIENTS WITH STABLE ANGINA PECTORIS
Dr. Muhamet AFŞİN	VARİKOSELLİ HASTALARDAN AMELİYAT ÖNCESİ VE SONRASI 3. AYDA ALINAN SPERMİYUMLARIN DNA FREGMANTASYONLARININ TUNEL YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ VARİKOSELLİ HASTALARDAN AMELİYAT ÖNCESİ VE SONRASI 3.AYDA ALINAN SPERMİYUMLARIN ULTRASTRÜKTÜREL YAPISININ İNCELENMESİ
Uzm. Dr. Mehmet Selim ŞAHİN Prof. Dr. Nail ÖZGÜNEŞ	NAİF KRONİK HEPATİT C HASTALARINDA SERUM HCV RNA DÜZEYİ İLE KARACİĞER HİSTOLOJİSİ VE SERUM ALT DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Doç. Dr Hakan Sezgin SAYINER Uzm. Dr. Mehmet Selim ŞAHİN	YOĞUN BAKIM ÜNİTELERİMİZDE TAKIP EDİLEN HASTALARDAN ALINAN KAN KÜLTÜRLERİNDE ÜREYEN GRAM NEGATİF BAKTERİLERİN İRDELENMESİ

2. ULUSLARARASI GAP MATEMATİK-MÜHENDİSLİK-FEN VE SAĞLIK BİLİMLERİ KONGRESİ

SALON 1	22.06.2019 – CUMARTESİ, SAAT 17:00-19:00
OTURUM-5	OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Önder AKSU
Talip DEMİRAL Prof. Dr. Fatih ALTUN	ANKASTRE MESNETLİ BETONARME KİRİŞLERDE DENEYSEL ÇALIŞMA YAPMA ZORLUKLARI VE ÖNERİLER
Arş. Gör. Dr. Ziyafer Gizem PORTAKAL Arş. Gör. Dr. Sibel AKÇA Doktora Öğrenci Mehmet OĞLAĞCI Dr. Ümit Hüseyin KAYNAR	TL Analyses on Filter Test Results of Synthesized Un-Doped and Doped Zn ₂ SiO ₄ Phosphors for Dosimetry Purposes

Doç. Dr. Mehmet AYVACIKLI Dr. Mehmet YÜKSEL Dr. Tamer DOĞAN Prof. Dr. Mustafa TOPAKSU Prof. Dr. Nurdoğan CAN	
Arş. Gör. Dr. Ziyafer Gizem Portakal	Determination of Thermoluminescence Kinetic Parameters of Sm ³⁺ doped Zn ₂ SiO ₄ after β-irradiation
Dr. Öğr. Üyesi Başar ALTINTERİM Doç. Dr. Önder AKSU	TUNCELİ İLİNDE FAALİYET GÖSTEREN ALABALIK ÜRETİM TESİSLERİNİN 2019 YILI FAALİYET VE ÜRETİM DURUMLARI
Ercan ŞAHİN Doç. Dr. Önder AKSU Arş. Gör. Dr. Filiz KUTLUYER	KEBAN BARAJ GÖLÜ KOÇKALE AVLAK SAHASINDAN YAKALANAN KEREVİT (ASTACUS LEPTODACTYLUS Esch., 1823)'LERİN ÜREME DÖNEMİNDEKİ ANTİOKSİDAN PARAMETRELERİ
Nuran ÖZER Doç. Dr. Önder AKSU Dr. Öğr. Üyesi Başar ALTINTERİM	YEM KATKI MADDESİ OLARAK KULLANILAN VE FARKLI YÖNTEMLERLE ELDE EDİLEN ÇÖREKOTU (NİGELLA SATİVA) YAĞININ GÖKKUŞAĞI ALABALIGİNİN (ONCORHYNCHUS MYKİSS) KAN PARAMETRELERİNE ETKİLERİ
Neşe ÇAKIR Ali Kemal ASLAN Erkan BAHÇE Mehmet Sami GÜLER	CoCrMo ALAŞIMI YÜZEYİNE FBB YÖNTEMLE BİRİKTİRİLMİŞ TaN İNCE FİLMLEİN MORFOLOJİK İNCELEMELERİ

2. ULUSLARARASI GAP MATEMATİK-MÜHENDİSLİK-FEN VE SAĞLIK BİLİMLERİ KONGRESİ

SALON 2	22.06.2019 – CUMARTESİ, SAAT 09:00-11:00
OTURUM-1	OTURUM BAŞKANI: Dr. Öğr. Gör. Didem COŞKUN
Dr. Öğr. Üyesi Fatma KORUK Öğr. Gör. Sibel KÜÇÜK	ŞANLIURFA'DA MEVSİMLİK TARIM İŞÇİSİ KADINLARIN KULLANDIKLARI AİLE PLANLAMASI YÖNTEMLERİ, TERCİH NEDENLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER
Ruşen ANIK Dr. Öğr. Üyesi Indrani KALKAN Dr. Öğr. Üyesi İsmail KOYUNCU	ŞANLIURFA'DA GIDA ÜRÜNÜ OLARAK KULLANILAN AKBALDIR (ORNİTHOGALUM NARBONENSE L.) VE KENGER (GUNDELİA TOURNEFORTII L.) BİTKİLERİNİN FARKLI PİŞİRME YÖNTEMLERİNİN C VİTAMİNİ MİKTARI ÜZERİNE ETKİSİ
Seher ÖZDEN Doç. Dr. Simge ZEYNELOĞLU	GEBE KADINLARDA DOĞUM ŞEKLİNİN MATERNAL BAĞLANMAYA VE ANNE BEBEK ETKİLEŞİMİNE ETKİSİNİN BELİRLENMESİ
Gülşen KARATAŞ	YOĞUN BAKIMDA YATAN HASTALARA UYGULANAN HEMŞİRELİK-DELİRYUM TARAMA ÖLÇEĞİ TÜRKÇE FORMUNUN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİLİK ÇALIŞMASI
Zümrüt DOĞAN Ali Haydar BAYKAN	LİNEA İNTERSİPİNALİS VE SCAPULAYA AİT BAZI ANTROPOMETRİK ÖLÇÜMLERİN KLİNİKTEKİ ÖNEMİ
Zumrut DOĞAN Ali Haydar BAYKAN	CLINICAL IMPORTANCE OF SOME ANTHROPOMETRIC MEASUREMENTS OF LINEA INTERSPINALIS AND SCAPULA
Dr. Öğr. Üyesi Fatih AKSOY	ÜÇ KANALLI BİRİNCİ PREMOLAR DIŞIN ENDODONTİK TEDAVİSİ: OLGU SUNUMU KOMPLİKE KRON-KÖK KIRIĞI OLAN DIŞTE KORUYUCU RESTORATİF TEDAVİ YAKLAŞIMI: OLGU SUNUMU
Dr. Öğr. Gör. Didem COŞKUN	PREMATÜRE BEBEĞİ OLAN ANNELERİN YENİDOĞAN YOĞUN BAKIM SÜRECİNDE YAŞADIKLARI STRES DÜZEYİNİ AZALTMADA KANGURU BAKIMININ ETKİNLİĞİ PRETERM BEBEKLERİ HİPOTERMİDEN KORUMDA KANGURU BAKIMININ ETKİSİ: DERLEME
Asst. Prof. Dr. Sedat BILGIÇ	CARDİOPROTECTİVE EFFECT OF ROYAL JELLY, GRAPE SEED EXTRACT, AND LYCİUM BARBARUM AGAINST DIETHYLNİTROSAMİNE-INDUCED CARDİOTOXİCİTY İN RATS

2. ULUSLARARASI GAP MATEMATİK-MÜHENDİSLİK-FEN VE SAĞLIK BİLİMLERİ KONGRESİ

SALON 2	22.06.2019 – CUMARTESİ, SAAT 11:00-13:00
OTURUM-2	OTURUM BAŞKANI: Dr. Öğr. Üyesi Ali Mahir GÜNDÜZ
Arş. Gör. Filiz ERSÖĞÜTÇÜ Arş. Gör. Nurdilan ŞENER	PSİKOSOSYAL BİR KAVRAM; DUYGUSAL DESTEK MADDE BAĞIMLILIĞI, RİSK ETMENLERİ VE KORUYUCU FAKTÖRLER
Arş. Gör. Nurdilan ŞENER Arş. Gör. Filiz ERSÖĞÜTÇÜ	POSTPARTUM KİLO TUTULUMU
Arş. Gör. Nurdilan ŞENER Arş. Gör. Filiz ERSÖĞÜTÇÜ	STRES VE İNFERTİLİTE
Dr. Öğretim Üyesi Erkan BAHÇE Özgün Ceren AKBAY Mehmet Akif OYMAK Arş. Gör. Derya KARAMAN	KÜBİK HACİM MERKEZLİ YAPI İSKELELİ KALÇA PROTEZİNİN YÜRÜME ANINDAKİ BİYOMEKANİK PERFORMANSININ SONLU ELEMENLAR ANALİZİ İLE İNCELENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa YALÇIN	MAKSİLLA PALATİNAL BÖLGEDE PLEOMORFİK ADENOM PLEOMORPHIC ADENOMA OF THE PALATE
Yasemin ASLAN Dr. Rabia SOHBET	GEBELİK ÖNCESİ UYGULANAN SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARI VE GEBELİK DÖNEMİNDE UYGULANAN SAĞLIK UYGULAMALARI ARASINDAKİ İLİŞKİ
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet DEMİRKOL Doç. Dr. Mutan Hamdi ARAS Prof. Dr. Sevil Altundağ KAHRAMAN Doç. Dr. Hasan AKGÜL Dr. Öğr. Üyesi Bilal EGE Prof. Dr. Seyithan TAYSI	RAT PALATAL YARA İYİLEŞMESİNDE ÜZÜM ÇEKİRDEĞİ (VİTİS VİNİFERA) EKSTRESİ VE DÜŞÜK DOZ LAZER TEDAVİSİNİN (DDL) OKSİDAN VE ANTIOKSİDAN SEVİYELERİ ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Op. Dr. Nurullah AKSOY Op. Dr. Muhsin ELÇİ	ÜST GASTROİNTESTİNAL SİSTEM ŞİKAYETLERİ OLAN HASTALARDA ÖZOFAGOGASTRODUODENOSKOPİ SONUÇLARIMIZ
Dr. Öğr. Üyesi Ali Mahir GÜNDÜZ	PROSTAT KANSERİNDE MULTİPARAMETRİK MANYETİK REZONANS GÖRÜNTÜLEME

2. ULUSLARARASI GAP MATEMATİK-MÜHENDİSLİK-FEN VE SAĞLIK BİLİMLERİ KONGRESİ

SALON 2	22.06.2019 – CUMARTESİ, SAAT 13:00-15:00
OTURUM-3	OTURUM BAŞKANI: Dr. Öğr. Üyesi Bilal EGE
Dr. Öğr. Üyesi Bilal EGE Doç. Dr. Mutan Hamdi ARAS Prof. Dr. Sevil Altundağ KAHRAMAN Doç. Dr. Hasan AKGÜL	ÜZÜM ÇEKİRDEĞİ EKSTRESİ VE KEMİK İYİLEŞMESİ ÜZERİNE OLAN ETKİLERİNİN İNCELENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Bilal EGE	SİNÜS MAKSİLLARIS İLE YAKIN İLİŞKİLİ RADİKÜLER KİST VE TEDAVİSİ: 2 OLGU SUNUMU
Dr. Öğr. Üyesi Bilal EGE Arş. Gör. Abdüssamed GEYİK	ÜST ÇENE YERLEŞİMLİ PALATİNAL APSE VE TEDAVİSİ: 2 OLGU SUNUMU ORAL MUKOZANIN TÜKRÜK BEZİ RETANSİYON KİSTLERİ: MUKOSEL VE RANULA
Doç. Dr. Cemal SEZER Arş. Gör. Ayhan DURMUŞ Hilal FIRTINA	SAĞLIK ÇALIŞANLARI İLE HASTALAR ARASINDAKİ İLETİŞİMİN HASTA MEMNUNİYETİNE ETKİSİ
Doç. Dr. Cemal SEZER Arş. Gör. Ayhan DURMUŞ Rabia ORUÇ	SAĞLIK KURULUŞU VE HEKİM TERCİHİNDE SOSYAL MEDYANIN ROLÜ
Öğr. Gör. Aslı Beril KARAKAŞ Dr. Öğr. Üyesi Deniz TANIR	SAĞLIK BİLİMLERİ ÖĞRENCİLERİNİN DEVAMSIZLIĞINI ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN ANALİZİ: EGE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ
Dr. Öğr. Üyesi Bilal EGE Arş. Gör. Muhammed Yusuf KURT	KÖTÜ AĞIZ HİJYENİ VE UYUMSUZ PROTEZ KULLANIMINA BAĞLI OLUŞAN GENİŞ HACİMLİ EPULİS FİSSURATUM MAKSİLLOFASİYAL BÖLGEDE GÖRÜLEN OROANTRAL FİSTÜLLER VE MEYDANA GETİRDİKLERİ KOMPLİKASYONLAR

2. ULUSLARARASI GAP MATEMATİK-MÜHENDİSLİK-FEN VE SAĞLIK BİLİMLERİ KONGRESİ

SALON 3	22.06.2019 – CUMARTESİ, SAAT 09:00-11:00
OTURUM-1	OTURUM BAŞKANI: Dr. Öğr. Üyesi Gülşen KIRPIK
Sezen DEMİR Dr. Öğr. Üyesi Gülşen KIRPIK Dr. Eczacı Erkan YILMAZ	SYNSEPALUM DULCIFICUM (MUCİZE MEYVE) BİTKİSİNDEN ELDE EDİLEN MİRAKULİN'E YÖNELİK BİR ÇALIŞMA
Dr. Öğr. Üyesi Gülşen KIRPIK Dr. Eczacı Erkan YILMAZ Sezen DEMİR	FARKLI KUŞAK SERBEST ECZACILARIN FARMASÖTİK BAKIMA YÖNELİK TUTUM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ: ADIYAMAN ÖRNEĞİ
Dr. Öğr. Üyesi Azize DEMİRPOLAT Doç. Dr. Ömer KILIÇ	MORPHOLOGICAL INVESTIGATION OF Lamium album subsp. crinitum (Montbret & Aucher ex Benth.) FROM BINGOL-GENÇ GENÇ (BİNGÖL-MERKEZ) İLÇESİ VE ÇEVRESİ FLORASINDA ARICILIK AÇISINDAN ÖNEMLİ BİTKİLER
İbrahim AKTAŞ	INVESTIGATION OF THE PROTECTIVE EFFECT OF BAİBA AND THYMOQUINONE IN THE PANCREAS OF EXPERİMENTAL DİABETİC RATS
Öğr. Gör. Emel AVÇİN	YENİDOĞANLARDA AĞRI VE AĞRIYI DEĞERLENDİRME ARAÇLARI ÇOCUKLARDA AĞRILI DURUMLARDA KULLANILAN NONFARMAKOLOJİK YÖNTEMLER
Öğr. Gör. Emel AVÇİN Öğr. Gör. Fatma KOCAAĞA	SAĞLIK ALANINDA EĞİTİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN SAĞLIK OKURYAZARLIĞI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ
Öğr. Gör. Emel AVÇİN	MEKANİK VENTİLASYONDAKİ YENİDOĞAN BEBEGİN BAKIMI

PAZAR- NEMRUT DAĞI GEZİSİ

23 Haziran 2019

saat: 02:00:Adıyaman Valiliği yanında bulunan THY ofisi önünden hareket
Nemrut gezisi sonrası saat 10:00'da Adıyaman'a varış
Bu etkinliğe katılmak için lütfen web sitemiz üzerinden kayıt yaptırınız

ÇİĞKÖFTE WORKSHOPU

21 ve 22 Haziran tarihlerinde yapılacaktır.

Bu etkinliğe katılmak için lütfen web sitemiz üzerinden kayıt yaptırınız

İÇİNDEKİLER

KONGRE KÜNYESİ	i
BİLİM KURULU	ii
FOTOĞRAF GALERİSİ	iii
KONGRE PROGRAMI	iv
İÇİNDEKİLER	v

SÖZLÜ SUNULMUŞ BİLDİRİ ÖZETLERİ

Uğur AKBABA <i>Mn²⁺ KATKILI AĞIR METAL OKSİT CAMLARIN RADYASYON KORUMA ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI</i>	1
Meryem KUZUCU <i>KURU KOŞULLARDA FARKLI ORTAMLARDA YETİŞTİRİLEN NOHUTTA (Cicer arietinum L.) POTASYUM GÜBRELEMESİNİN GELİŞME VE MEMBRAN PERMEABİLİTESİNE ETKİSİ</i>	2
Meryem KUZUCU <i>TARIMSAL ÜRETİMDE YAĞMUR SUYU HASADI VE MALÇ UYGULAMALARININ ÖNEMİ VE GEREKLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	3
Sezen DEMİR, Erkan YILMAZ, Gülşen KIRPIK <i>SYNSEPALUM DULCIFICUM (MUCİZE MEYVE) BİTKİSİNDEN ELDE EDİLEN MİRAKULİN'E YÖNELİK BİR ÇALIŞMA</i>	4
Adem ADAR <i>HİPERTANSİF RETİNOPATİ İLE AKCİĞER RÖNTGENİNDE DEĞERLENDİRİLEBİLEN AORTİK ARK KALSİFİKASYONU ARASINDAKİ İLİŞKİ</i>	5
Adem ADAR <i>AKUT KORONER SENDROMLU HASTALARDA FRAGMENTED QRS İLE SOL VENTRİKÜL FONKSİYONLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ</i>	7
Z.G. Portakal, S. Akça, M. Oğlakçı, Ü.H. Kaynar, M. Ayvacıklı, M. Yüksel, T. Dogan, M. Topaksu, N. Can <i>TL ANALYSES ON FILTER TEST RESULTS OF SYNTHESIZED UN-DOPED AND DOPED Zn₂SiO₄ PHOSPHORS FOR DOSIMETRY PURPOSES</i>	9
Sezai ŞAHİN & Ali AYBEK <i>KAYISI BAHÇELERİNDE UYGULANAN DEĞİŞİK TOPRAK İŞLEME YÖNTEMLERİNİN TOPRAĞIN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE ETKİLERİ</i>	11
Sezai ŞAHİN & Ali AYBEK <i>UYGULANAN FARKLI TOPRAK İŞLEME YÖNTEMLERİNİN KAYISI BAHÇELERİNDE MEYVE VE VERİM ÜZERİNE ETKİLERİ</i>	13
Yılmaz UÇAR <i>SEASONAL CHANGES OF FATTY ACIDS PROFILE OF APOGON QUEKETTİ CAUGHT FROM MERSİN BAY</i>	15

Şeyda ÖKDEM & Gülşen TERAKYE <i>GECEKONDU BÖLGESİNDE YAŞAYAN KADINLARIN KARŞILAŞTIKLARI KRİZE NEDEN OLABİLECEK YAŞAM OLAYLARININ SAPTANMASI VE RUHSAL BELİRTİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	16
Yasemin SEZGİN & Şevket RUACAN <i>BATIN YIKAMA SIVILARINDAN HAZIRLANAN SİTOLOJİK YAYMALARDA KANSER HÜCRELERİNİN MONOKLONAL ANTİKORLAR VE İMMÜNOSİTOKİMYASAL TEKNİKLERLE GÖSTERİLMESİ</i>	17
Esin BAŞARAN & Emine Sümer ARAS <i>"TUZ (NaCl) STRESİ UYGULANAN AYÇİÇEĞİ (Helianthus annuus L.) BİTKİLERİNDE MYC2 GENİNE AİT mRNA İFADE SEVİYELERİNİN BELİRLENMESİ"</i>	18
Yıldırım İsmail TOSUN <i>CASE MODEL APPROACH ON FREE SLIDE GROUND STABILITY AND ROCK SHEAR QUALITY</i>	19
Yıldırım İsmail TOSUN <i>INVESTIGATION ON SAWING RATE AND SHEAR QUALITY OF ROCKS - A LABORATORY SCALE WIRE SAWING AND BLADE SAWING TEST ON MARLS AND LIMESTONE</i>	20
Nalan ÖZHAN ELBAŞ <i>AMELİYATHANE ÇALIŞANLARINDA İŞ DOYUMU: BİR SİSTEMATİK DERLEME</i>	21
Nalan ÖZHAN ELBAŞ <i>SANATIN SAĞLIĞA BAKIŞI</i>	22
Ayşenur GÜRGEN & Sibel YILDIZ <i>FARKLI SICAKLIKLARDA ISIL İŞLEM UYGULANMIŞ KAYIN VE LADİN ODUNUNUN SU ALMA ÖZELLİKLERİNİN YAPAY SİNİR AĞLARI İLE MODELLENMESİ</i>	23
Sevil KARAASLAN, Kamil EKİNCİ, Davut AKBOLAT, Barbaros S. KUMBUL <i>KİVİ DİLİMLERİNİN MİKRODALGA VE GÜNEŞ ENERJİLİ TÜNEL TİPİ KURUTUCU DA KURUTULMASI VE MATEMATİKSEL MODELLENMESİ</i>	25
Handan ÇULAL KILIÇ, Yasin ERGİN, Mehmet GÜVEN, Nejla YARDIMCI <i>ANTALYA'NIN SERİK VE MANAVGAT İLÇELERİ KARPUZ ÜRETİM ALANLARINDA WATERMELON MOSAIC VIRUS-2'NİN BELİRLENMESİ</i>	27
Ali Rıza KÖŞKER, Esmeray KÜLEY BOĞA, Yılmaz UÇAR, Mustafa DURMUŞ, Yeşim ÖZOĞUL, Deniz AYAS, Fatih ÖZOĞUL <i>DETERMINATION OF BACTERIAL FLORA IN DIFFERENT TISSUES OF PUFFERFISH (LAGOCEPHALUS SCELERATUS, GMELIN 1789)</i>	28
Hakan KAYA <i>THE RELATIONSHIP BETWEEN VENTRICULAR ARRHYTHMIAS AND FRAGMENTED QRS COMPLEXES IN PATIENTS WITH MİTRAL VALVE PROLAPSE</i>	29

Şeyda ÖKDEM <i>YAŞAMIMIZ NE KADAR KALİTELİ?</i>	30
Amin MORADİ, Akbar VALADBİĞİ, Seyyed Muhammad Reza HUSSEİNİ <i>A META-ANALYSIS ON THE CAUSES AND FACTORS AFFECTING SUICIDE IN THE KURDISTAN REGION</i>	32
Nurgül ATAŞ, Alpay ÇAKMAK, Abdullah SOLMAZ, Hüseyin GÜMÜŞ <i>ŞANLIURFA'DA ANNE VE YENİDOĞAN BEBEKLERİNDE B12 VE FOLİK ASİT EKSİKLİĞİNİN SIKLIĞI</i>	34
Sukran UYGUN <i>THE NTH POWER OF GENERALIZED (s,t)-JACOBSTHAL AND (s,t)-JACOBSTHAL LUCAS MATRIX SEQUENCES AND SOME COMBINATORIAL PROPERTIES</i>	36
Sukran UYGUN <i>ON THE JACOBSTHAL AND JACOBSTHAL LUCAS SEQUENCES AT NEGATIVE INDICES</i>	36
Hasan HALİLOĞLU <i>DEPOLAMA SÜRESİNİN ELLE VE MAKİNA İLE HASAT EDİLEN PAMUKLARIN LİF KALİTE ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ</i>	37
Hilal KARATEPE, Derya ATİK, Ulviye Özcan YÜCE <i>ADAPTATION WITH THE CHRONIC DISEASE AND EXPECTATIONS FROM NURSES</i>	39
Derya ATİK, Ulviye Özcan YÜCE, Hilal KARATEPE <i>HEMODİYALİZ UYGULANAN HASTALARDA SIVI KONTROL VE HASTALIĞA UYUM DÜZEYİNİN ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ</i>	40
Cengiz GÜVEN <i>KLİPPEL TRENAUNAY WEBER SENDROMUNDA CERRAHİ TEDAVİ YAKLAŞIMIMIZ: OLGU SUNUMU</i>	41
Tayyibe GERÇEK&Sibel Bayıl OĞUZKAN <i>GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU'NDA OKUYAN SURİYELİ ÖĞRENCİLERİN OKULA VE SOSYAL HAYATA UYUMLARININ ARAŞTIRILMASI</i>	43
Tayyibe GERÇEK&Sibel Bayıl OĞUZKAN <i>SURİYELİLERİN TÜRKİYE'YE GÖÇÜNDEN SONRA ORTAYA ÇIKAN SAĞLIK PROBLEMLERİ VE ÇÖZÜMLERE GENEL BAKIŞ</i>	44
Vedat BEYYAVAŞ&Ahmet YILMAZ <i>FARKLI BİTKİ SIKLIĞI VE MEPIQUAT CHLORİDE UYGULAMASININ NORMAL VE GEÇ EKİMLERDE PAMUĞUN (Gossypium hirsutum L.) LİF KALİTE ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ</i>	45
Ramazan ASOGLU <i>THE RELATIONSHIP BETWEEN DUKE TREADMILL SCORE AND PLATELET TO LYMPHOCYTE RATIO IN PATIENTS WITH STABLE ANGINA PECTORIS</i>	46
Gülşen KIRPIK, Erkan YILMAZ, Sezen DEMİR <i>FARKLI KUŞAK SERBEST ECZACILARIN FARMASÖTİK BAKIMA YÖNELİK TUTUM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ: ADIYAMAN ÖRNEĞİ</i>	47
Cevher İlhan CEVHERİ & Ahmet YILMAZ	40

HARRAN OVASI ORGANİK TARIM KOŞULLARINDA ÜRETİLEN BAZI PAMUK (G. HİRSUTUM L.) ÇEŞİTLERİNDE KULLANILAN ORGANİK GÜBRELERİN LİF KALİTE ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ VE KALİTE ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ KORELASYON	
Nurdilan ŞENER & Filiz ERSÖĞÜTÇÜ POSTPARTUM KİLO TUTULUMU	51
Z.G. Portakal <i>Determination of Thermoluminescence Kinetic Parameters of Sm³⁺ doped Zn₂SiO₄ after β-irradiation</i>	53
Muhamet AFŞİN VARİKOSELLİ HASTALARDAN AMELİYAT ÖNCESİ VE SONRASI 3.AYDA ALINAN SPERMİYUMLARIN ULTRASTRÜKTÜREL YAPISININ İNCELENMESİ	55
Muhamet AFŞİN VARİKOSELLİ HASTALARDAN AMELİYAT ÖNCESİ VE SONRASI 3. AYDA ALINAN SPERMİYUMLARIN DNA FREGMANTASYONLARININ TUNEL YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ	57
Ahmet ÖZKAYA & Ertuğrul ÇETİN ETİL ALKOLE MARUZ KALAN RAT TESTİS DOKULARINA SİYAH HAVUÇ SUYUNUN LİPİT PEROKSİDASYON, ANTİOKSİDAN ENZİMLER VE MİNERALLER ÜZERİNE ETKİLERİ	59
Sukran UYGUN & Hülya AYTAR ON THE BOUNDS FOR THE SPECTRAL NORMS OF GEOMETRIC AND R-CIRCULANT MATRICES WITH BİPERİODİC JACOBSTHAL NUMBERS	60
Mehmet Selim ŞAHİN & Nail ÖZGÜNEŞ NAİF KRONİK HEPATİT C HASTALARINDA SERUM HCV RNA DÜZEYİ İLE KARACİĞER HİSTOLOJİSİ VE SERUM ALT DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	61
Mehmet Selim ŞAHİN & Hakan Sezgin SAYINER YOĞUN BAKIM ÜNİTELERİMİZDE TAKIP EDİLEN HASTALARDAN ALINAN KAN KÜLTÜRLERİNDE ÜREYEN GRAM NEGATİF BAKTERİLERİN İRDELENMESİ	62
Fatma KORUK & Sibel KÜÇÜK ŞANLIURFA'DA MEVSİMLİK TARIM İŞÇİSİ KADINLARIN KULLANDIKLARI AİLE PLANLAMASI YÖNTEMLERİ, TERCİH NEDENLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER	63
Nurdilan ŞENER & Filiz ERSÖĞÜTÇÜ STRES VE İNFERTİLİTE	65
Ruşen ANIK, İdrani KALKAN, İsmail KOYUNCU ŞANLIURFA'DA GIDA ÜRÜNÜ OLARAK KULLANILAN AKBALDIR (ORNİTHOGALUM NARBONENSE L.) VE KENGER (GUNDELIA TOURNEFORTII L.) BİTKİLERİNİN FARKLI PİŞİRME YÖNTEMLERİNİN C VİTAMİNİ MİKTARI ÜZERİNE ETKİSİ	67
Mikail ARSLAN, Adem KABASAKAL, Orhan YILMAZ, Hasan ATALAY, Hüseyin DENK İTHAL LİMOUSİN İRKi BOĞALARIN ENTANSİF ŞARTLARDA BESİ	69

PERFORMANSI VE BAZI KARKAS ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ	
Azize DEMİRPOLAT & Ömer KILIÇ MORPHOLOGICAL INVESTIGATION OF <i>Lamium album subsp. crinitum (Montbret & Aucher ex Benth.) FROM</i> BINGOL-GENÇ	70
Azize DEMİRPOLAT & Ömer KILIÇ GENÇ (BİNGÖL-MERKEZ) İLÇESİ VE ÇEVRESİ FLORASINDA ARICILIK AÇISINDAN ÖNEMLİ BİTKİLER	71
Mehmet Şükrü KARAKUŞ & A. Ferit ATASOY PREBİYOTİK LİF İÇEREN STEVİA ÖZÜ İLAVESİNİN ÇİLEK AROMALI ACİDOPHİLUS-BİFİDUS YOĞURTLARININ MİKROBİYOLOJİK ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE ETKİLERİ	72
Seher ÖZDEN & Simge ZEYNELOĞLU GEBE KADINLARDA DOĞUM ŞEKLİNİN MATERNAL BAĞLANMAYA VE ANNE BEBEK ETKİLEŞİMİNE ETKİSİNİN BELİRLENMESİ	73
Gülşen KARATAŞ YOĞUN BAKIMDA YATAN HASTALARA UYGULANAN HEMŞİRELİK- DELİRYUM TARAMA ÖLÇEĞİ TÜRKÇE FORMUNUN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİLİK ÇALIŞMASI	75
Talip DEMİRAL & Fatih ALTUN ANKASTRE MESNETLİ BETONARME KİRİŞLERDE DENEYSEL ÇALIŞMA YAPMA ZORLUKLARI VE ÖNERİLER	77
Zümrüt DOĞAN & Ali BAYKAN LİNEA İNTERSPİNALİS VE SCAPULAYA AİT BAZI ANTROPOMETRİK ÖLÇÜMLERİN KLİNİKTEKİ ÖNEMİ	78
Zümrüt DOĞAN & Ali BAYKAN CLINICAL IMPORTANCE OF SOME ANTHROPOMETRIC MEASUREMENTS OF LINEA INTERSPINALIS AND SCAPULA	79
Musa GÖĞEBAKAN AMORF VE NANOKRİSTAL ALAŞIMLARDA HİDROJEN DEPOLANMASI	80
Musa GÖĞEBAKAN AMORF ALAŞIMLARDA FAZ DÖNÜŞÜMÜ İÇİN AKTİVASYON ENERJİSİ HESABI	81
Sibel YILDIZ, Ayşenur GÜRGEN, Mustafa SEVİNDİK ÇEŞİTLİ KOMPOSTLARDA YETİŞTİRİLEN PLEUROTUS DJAMOR 'UN ANTIOKSİDAN VE ANTİMİKROBİYAL AKTİVİTELERİ	82
Neşe ÇAKIR, Ali Kemal ASLAN, Erkan BAHÇE, Mehmet Sami GÜLER CoCrMo ALAŞIMI YÜZEYİNE FBB YÖNTEMLE BİRİKTİRİLMİŞ TaN İNCE FİMLERİN MORFOLOJİK İNCELEMELERİ	84
Fatih AKSOY ÜÇ KANALLI BİRİNCİ PREMOLAR DIŞIN ENDODONTİK TEDAVİSİ: OLGU SUNUMU	85
Fatih AKSOY KOMPLİKE KRON-KÖK KIRIĞI OLAN DIŞTE KORUYUCU RESTORATİF TEDAVİ YAKLAŞIMI: OLGU SUNUMU	86
Neşe ÖMÜR & Sibel KOPARAL CONGRUENCES RELATED TO HARMONİC, BALANCİNG AND	87

LUCAS-BALANCING NUMBERS II	
Sibel KOPARAL & Neşe ÖMÜR <i>CONGRUENCES RELATED TO HARMONIC, BALANCING AND LUCAS-BALANCING NUMBERS I</i>	88
İbrahim SANCAR & Hüsamettin BULUT <i>YENİ NESİL HAVALI GÜNEŞ KOLLEKTÖRLERİ</i>	89
Hüsamettin BULUT, İbrahim SANCAR, Refet KARADAĞ, İsmail HİLALİ <i>HİBRİT TİP HAVALI GÜNEŞ KOLLEKTÖRÜNÜN CFD ANALİZİ</i>	90
Didem COŞKUN <i>PREMATÜRE BEBEGİ OLAN ANNELERİN YENİDOĞAN YOĞUN BAKIM SÜRECİNDE YAŞADIKLARI STRES DÜZEYİNİ AZALTMADA KANGURU BAKIMININ ETKİNLİĞİ</i>	91
Didem COŞKUN <i>PRETERM BEBEKLERİ HİPOTERMİDEN KORUMDA KANGURU BAKIMININ ETKİSİ: DERLEME</i>	93
Hasan Yavuz ÜNAL, Selay SERT ÇOK, Fatoş KOÇ, Nilay GİZLİ, Yeliz PEKBEY <i>INVESTIGATING THE MECHANICAL AND MORPHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF CROSSLINKED SILICA AEROGELS AND EPOXY NANOCOMPOSITES</i>	95
Burcu SANCAR BEŞEN & Pınar PARLAKYİĞİT <i>A RESEARCH ON LIGHT FASTNESS PROPERTIES OF THE WOOL, POLYAMIDE BLEND YARNS COLORED WITH MARIGOLD NATURAL DYE</i>	96
Filiz ERSÖĞÜTÇÜ & Nurdilan ŞENER <i>PSİKOSOSYAL BİR KAVRAM; DUYGUSAL DESTEK (A PSYCHOSOCIAL NOTION; EMOTIONAL SUPPORT)</i>	97
Sedat BİLGİÇ <i>CARDİOPROTECTİVE EFFECT OF ROYAL JELLY, GRAPE SEED EXTRACT, AND LYCIUM BARBARUM AGAINST DIETHYLNİTROSAMİNE-İNDUCED CARDİOTOXİCİTY İN RATS</i>	99
Meftun KUTLU & Kadir YILMAZ <i>BESİN ELEMENTLERİNİN ADSORBSİYONUNDA TOPRAK ÖZELLİKLERİNİN ETKİSİ</i>	100
İbrahim AKTAŞ <i>İNVESTİGATION OF THE PROTECTİVE EFFECT OF BAİBA AND THYMOQUİNONE İN THE PANCREAS OF EXPERİMENTAL DİABETİC RATS</i>	101
Hüseyin Taner BAHÇE, Sarkis BOYACI, Erkan BAHÇE, Mesut TUZLALI <i>İNSAN ÇENESİNDE UYGULANMIŞ DENTAL İMPLANTLARDA VİDA GEOMETRİSİNİN GERİLMELER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI</i>	102
Sophia FIGAROVA, Bahsheli GULİYEV, Huseynagha HUSEYNOV <i>ANISOTROPY OF THE LONGITUDINAL NERNST-ETTINGSHAUSEN EFFECT IN THE QUASI-TWO-DIMENSIONAL ELECTRON GAS FOR THE OPTICAL PHONONS SCATTERING</i>	103
Erkan BAHÇE, Ender EMİR, Cebrail ÖLMEZ <i>Ti6Al4V ALAŞIMININ TORNALANMASINDA MEYDANA GELEN</i>	104

SICAKLIK DAĞILIMI VE TAKIM AŞINMASININ SEA İLE İNCELENMESİ	
Erkan BAHÇE, Özgün Ceren AKBAY, Mehmet Akif OYMAK, Derya KARAMAN	
KÜBİK HACİM MERKEZLİ YAPI İSKELELİ KALÇA PROTEZİNİN YÜRÜME ANINDAKİ BİYOMEKANİK PERFORMANSININ SONLU ELEMANLAR ANALİZİ İLE İNCELENMESİ	105
Mustafa YALÇIN	
MAKSİLLA PALATİNAL BÖLGEDE PLEOMORFİK ADENOM PLEOMORPHIC ADENOMA OF THE PALATE	106
Filiz ERSÖĞÜTÇÜ & Nurdilan ŞENER	
MADDE BAĞIMLILIĞI, RİSK ETMENLERİ VE KORUYUCU FAKTÖRLER	107
Yasemin ASLAN & Rabia SOHBET	
GEBELİK ÖNCESİ UYGULANAN SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARI VE GEBELİK DÖNEMİNDE UYGULANAN SAĞLIK UYGULAMALARI ARASINDAKİ İLİŞKİ	109
Mehmet DEMİRKOL, Mutan Hamdi ARAS, Sevil Altundağ KAHRAMAN, Hasan AKGÜL, Bilal EGE, Seyithan TAYSI	
RAT PALATAL YARA İYİLEŞMESİNDE ÜZÜM ÇEKİRDEĞİ (VİTİS VİNİFERA) EKSTRESİ VE DÜŞÜK DOZ LAZER TEDAVİSİNİN (DDL T) OKSİDAN VE ANTIOKSİDAN SEVİYELERİ ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	110
Nurullah AKSOY & Muhsin ELÇİ	
ÜST GASTROİNTESTİNAL SİSTEM ŞİKAYETLERİ OLAN HASTALARDA ÖZOFAGOGASTRODUODENOSKOPİ SONUÇLARIMIZ	112
Ayşe Nilay GÜVENÇ	
INVESTIGATION OF ANTIMICROBIAL ACTIVITIES OF MORUS ALBA (WHITE MULBERRY) AND MORUS RUBRA (RED MULBERRY) GROWING NATURALLY IN ADIYAMAN REGION	113
Mehmet Şükrü KARAKUŞ, Esra KARA, İbrahim A. HAYOĞLU, A. Ferit ATASOY	
GELENEKSEL YÖNTEMLE KAVUN REÇELİ ÜRETİMİ VE BAZI ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ	115
Başar ALTINTERİM & Önder AKSU	
TUNCELİ İLİ'NDE FAALİYET GÖSTEREN ALABALIK ÜRETİM TESİSLERİNİN 2019 YILI FAALİYET VE ÜRETİM DURUMLARI	116
Bilal EGE, Mutan Hamdi ARAS, Sevil Altundağ KAHRAMAN, Hasan AKGÜL	
ÜZÜM ÇEKİRDEĞİ EKSTRESİ VE KEMİK İYİLEŞMESİ ÜZERİNE OLAN ETKİLERİNİN İNCELENMESİ	117
Bilal EGE	
SİNÜS MAKSİLLARIS İLE YAKIN İLİŞKİLİ RADİKÜLER KİST VE TEDAVİSİ: 2 OLGU SUNUMU	119
Bilal EGE & Abdüssamed GEYİK	
ÜST ÇENE YERLEŞİMLİ PALATİNAL APSE VE TEDAVİSİ: 2 OLGU SUNUMU	120
Bilal EGE & Abdüssamed GEYİK	
ORAL MUKOZANIN TÜKRÜK BEZİ RETANSİYON KİSTLERİ:	121

MUKOSEL VE RANULA	
Erkan BAHÇE, Serkan YASAKCI, Derya KARAMAN <i>FARKLI ELYAF YÖNLENDİRMELİ CAM ELYAF TAKVİYELİ POLİMER KOMPOZİTLERDE FREZELEME SONRASI YÜZEY KALİTESİNİN İNCELENMESİ</i>	122
Mustafa GÜRSOY & Halil ŞENTÜRK <i>SİNYALİZE KAVŞAK YÖNETİMİNDE YEŞİL SONU FLAŞ UYGULAMASI: MALATYA ÖRNEĞİ</i>	123
Ali Mahir GÜNDÜZ <i>PROSTAT KANSERİNDE MULTİPARAMETRİK MANYETİK REZONANS GÖRÜNTÜLEME</i>	125
Cemal SEZER, Ayhan DURMUŞ, Hilal FIRTINA <i>SAGLIK ÇALIŞANLARI İLE HASTALAR ARASINDAKİ İLETİŞİMİN HASTA MEMNUNİYETİNE ETKİSİ</i>	128
Cemal SEZER, Ayhan DURMUŞ, Rabia ORUÇ <i>SAGLIK KURULUŞU VE HEKİM TERCİHİNDE SOSYAL MEDYANIN ROLÜ</i>	129
Aslı Beril KARAKAŞ & Deniz TANIR <i>SAGLIK BİLİMLERİ ÖĞRENCİLERİNİN DEVAMSIZLIĞINI ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN ANALİZİ: EGE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ</i>	130
Гамидов Эльшад Гамид оглы <i>ОБ ОДНОЙ КРАЕВОЙ ЗАДАЧЕ ДЛЯ ОПЕРАТОРНО – ДИФФЕРЕНЦИАЛЬНЫХ УРАВНЕНИЙ ВТОРОГО ПОРЯДКА</i>	131
Ercan ŞAHİN, Önder AKSU, Filiz KUTLUYER <i>KEBAN BARAJ GÖLÜ KOÇKALE AVLAK SAHASINDAN YAKALANAN KEREVİT (ASTACUS LEPTODACTYLUS Esch., 1823)'LERİN ÜREME DÖNEMİNDEKİ ANTİOKSİDAN PARAMETRELERİ</i>	139
Nuran ÖZER, Önder AKSU, Başar ALTINTERİM <i>YEM KATKI MADDESİ OLARAK KULLANILAN VE FARKLI YÖNTEMLERLE ELDE EDİLEN ÇÖREKOTU (NİGELLA SATİVA) YAĞININ GÖKKUŞAĞI ALABALIĞININ (ONCORHYNCHUS MYKISS) KAN PARAMETRELERİNE ETKİLERİ</i>	140
Mehmet Tahir GÜLLÜOĞLU & Ömer ÇELEBİ <i>ENDÜSTRİYEL ÇATI UYGULAMALI BİR GÜNEŞ ENERJİ SANTRALİNİN TEORİK VE GERÇEK ZAMANLI ENERJİ ÜRETİM DEĞERLERİNİN İNCELENMESİ VE EKONOMİK ANALİZİ</i>	141
Bilal EGE & Muhammed Yusuf KURT <i>KÖTÜ AĞIZ HİJYENİ VE UYUMSUZ PROTEZ KULLANIMINA BAĞLI OLUŞAN GENİŞ HACİMLİ EPULİS FİSSURATUM</i>	142
Bilal EGE & Muhammed Yusuf KURT <i>MAKSİLLOFASİYAL BÖLGEDE GÖRÜLEN OROANTRAL FİSTÜLLER VE MEYDANA GETİRDİKLERİ KOMPLİKASYONLAR</i>	143
Hikmet DİNC <i>ŞANLIURFA'DA PESTİSİT KULLANIMI</i>	144
Korkmaz YILDIRIM <i>ACIPAYAM DEPREMİNDE YIĞMA YAPILARDA HASAR OLUŞUMLARI</i>	145
Korkmaz YILDIRIM & Yüksel Furkan YILDIRIM <i>ALKALİ SİLİKA REAKSİYONUNA MARUZ HARÇLARDA C SINIFI UÇUCU KÜL KULLANIMININ ARAŞTIRILMASI</i>	146

Emel AVÇİN <i>YENİDOĞANLARDA AĞRI VE AĞRIYI DEĞERLENDİRME ARAÇLARI</i>	147
Emel AVÇİN <i>ÇOCUKLARDA AĞRILI DURUMLARDA KULLANILAN NONFARMAKOLOJİK YÖNTEMLER</i>	148
Gamze UĞUR <i>SAGLIK ALANINDA EĞİTİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN SAGLIK OKURYAZARLIĞI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ</i>	149
Emel AVÇİN <i>MEKANİK VENTİLASYONDAKİ YENİDOĞAN BEBEGİN BAKIMI</i>	151

**Mn⁺² KATKILI AĞIR METAL OKSİT CAMLARIN RADYASYON KORUMA
ÖZELLİKLERİNİN ARAŞTIRILMASI****Dr. Öğr. Üyesi Uğur AKBABA**

Kafkas Üniversitesi, Dede Korkut Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Eğitimi Bölümü, Fizik
Öğretmenliği Bölümü

Özet

Bu çalışmada, Mn⁺² katkıli bizmut borat camlarının 0.015-15 MeV enerji aralığında gama ışınlarını soğurma kapasiteleri ve hızlı nötron soğurma tesir kesitleri belirlenmiştir. Gama ışını soğurma kapasitelerini belirlemek amacıyla, kütle soğurma katsayıları (MAC), lineer azaltma katsayıları (LAC), yarı kalınlık değerleri(HVL), ortalama serbest yolları (MFP) ve etkin atom numaraları (Zeff) sürekli enerji aralığında hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlar standart zırhlama malzemeleri olan RS253 ve RS360 camları ve standart beton (OC) ile karşılaştırılmıştır. Çalışma sonucunda incelenen Mn⁺² katkıli bizmut borat camlarının standart zırhlama camlarından ve standart betondan çok daha iyi düzeyde radyasyon soğurduğu sonucu çıkarılmıştır. Mn⁺² katkıli camlar kendi içlerinde kıyaslandığında ise, içerisinde en yüksek Bi oranına sahip olan B6 (40Bi₂O₃-20MnO-40B₂O₃) camının diğer camlardan daha yüksek kütle azaltma katsayısı, daha düşük yarı kalınlık ve ortalama serbest yol değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Ayrıca B6 camı en yüksek etkin atom numarasına sahiptir. Bu da bu malzemenin diğer malzemelere kıyasla daha iyi radyasyon tutma kapasitesine sahip olduğunu göstermektedir. Gama ışını zırhlama kapasitelerine ek olarak hızlı nötron soğurma tesir kesit kesitleri belirlenmiştir. Nötron soğurma tesir kesitleri kıyaslandığında, B6, B4 (26.67Bi₂O₃-13.33MnO+60B₂O₃) ve B3(20Bi₂O₃+10MnO+70B₂O₃) camlarının diğer camlar ve standart betona göre daha yüksek oranda nötron tutabildiği görülmüştür. Özellikle B4 camı en yüksek nötron tutma kapasitesine sahiptir. Literatürde bu camların yaklaşık olarak %45 lik bir şeffaflığa sahip olduğu rapor edilmiştir. Bu çalışma gösteriyor ki, Mn⁺² katkıli ağır metal oksit şeffaf camları, radyasyon zırhlama gerektiren tıbbi uygulamalarda, nükleer santrallerde havacılık ve askeri alanda kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Radyasyon koruma, Ağır metal oksit camlar, Gama ışını zırhlama kapasitesi

KURU KOŞULLARDA FARKLI ORTAMLARDA YETİŞTİRİLEN NOHUTTA (*Cicer arietinum L.*) POTASYUM GÜBRELEMESİNİN GELİŞME VE MEMBRAN PERMEABİLİTESİNE ETKİSİ**Dr. Öğr. Üyesi Meryem KUZUCU**Kilis 7 Aralık Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu Bitkisel ve Hayvansal
Üretim Bölümü**Özet**

Gaziantep ili kuru koşullarında saksı denemesi olarak 2016-2017 yılları arasında yürütülen bu çalışmada, nohut bitkisine farklı dozlarda verilen potasyum gübresinin, bitki gelişimi, membran permeabilitesi üzerine olan etkileri incelenmiştir. Deneme tesadüf blokları deneme desenine göre 3 tekerrürlü olarak kurulmuştur. Denemede yer alan 18 adet saksı 1:1 oranında torf-toprak ve toprak olarak iki farklı ortamdan oluşmuştur. Üç farklı doz potasyum gübresi (Kontrol 0 mg kg⁻¹ K, 100 mg kg⁻¹ K, 200 mg kg⁻¹ K) ekimle birlikte verilmiştir. Nohut bitkisi 10 hafta sonunda hasat edilmiş ve veriler değerlendirilmiştir. Toprak üstü kuru madde verimi değerleri 24.62 g/saksı ile 46.12 g/saksı arasında bulunmuştur. Uygulanan potasyum gübresinin toprak üstü kuru madde verimi ve toprak altı kuru madde verimine etkili olduğu görülmüştür. Torf toprak karışımı ortamı bitki gelişimini olumlu yönde desteklemiştir. Potasyum uygulamasının bitki gelişimine ve membran permeabilitesine etkisi istatistiki olarak (p<0.01) önemli bulunmuştur. Membran permeabilitesi değeri, uygulanan potasyum miktarı arttıkça azalmıştır. En yüksek membran permeabilitesi değeri %42.5 ile 0 mg kg⁻¹ K ve toprak ortamından alınmıştır. Bu uygulamada hücre membranı en yüksek düzeyde zarar görmüştür. En düşük membran permeabilitesi değeri % 20.2 ile 200 mg kg⁻¹ K ve torf-toprak karışımı ortamından elde edilmiştir. Bu çalışma sonucunda organik madde içeren ortamların bitki gelişimini desteklediği ve özellikle K gübresinin kuru koşullarda bitkiyi stresten koruduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Torf, Toprak tekstürü, Potasyum, Gübreleme, Membran

**TARIMSAL ÜRETİMDE YAĞMUR SUYU HASADI VE MALÇ
UYGULAMALARININ ÖNEMİ VE GEREKLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ****Dr. Öğr. Üyesi Meryem KUZUCU**Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Bitkisel ve Hayvansal
Üretim Bölümü**Özet**

Ülkemizde tarımsal üretimde iklim koşullarının değişimi etkisiyle ve üreticilerimizin uyguladığı yetersiz beslenme ve bakım işlemleri sonucunda birçok sıkıntı yaşanmaktadır. Toprak verimliliğinin ve suyunun yetersiz oluşu genellikle verim düşüklüğüne sebep olmaktadır. Yaz aylarında görülen yüksek sıcaklıklar buharlaşma yolu ile toprak neminde yaşanan kayıplar verim düşüklüğünün yanısıra bitkide stres koşulları yaratmaktadır. Bu koşulları azaltabilmek için, kış yağışlarını toprakta depolamak ve bu biriktirilen yağmur suyunun kurak geçen dönemde bitkilere ulaşmasını sağlamak gerekmektedir. Toprağın verimliliğinin devamı için, toprak yüzeyinden buharlaşmayı azaltmak ve bitki kök bölgesini nemli ve serin tutabilmek için malçlama yapılmalıdır. Malçlamada kullanılan materyalin çeşidi işlemin ömrünü ve değerini belirlemektedir. Organik atıklardan yapılan malç örtüleri çürüdükçe toprağa organik madde ilavesi yerine geçmektedir. İnorganik materyaller ise uzun ömürlü olup daha verimli kullanılabilirlerdir. Malç örtüleri yüzey akışını durdurarak veya bitki ekili alana yönlendirerek tarımsal üretime katkı sağlamaktadır. Tarımsal üretimde verimi artırmaya yönelik uygulanan yağmur suyu hasadı projelerinde kullanılan plastik malç örtüleri bitki kök bölgesine en fazla yüzey akışı gerçekleştirmektedir. Bu uygulamada ayrıca sediment kaybı ve yabancı ot zararı görülmemiştir. Malç örtüleri toprak nemi sağlayarak bitki gelişimine katkı sağlamanın yanında, erozyon kontrolü için de kullanılan faydalı materyallerdir. Taş malç örtüleri ile en az sediment taşınımı gerçekleşirken, sap saman malç örtüsü ile kaplı parsellerden en fazla sediment kaybı gerçekleşerek, bu malç örtülerinin erozyon kontrolü için kullanılabilirliği irdelenmiştir. Bu çalışmada, tarımsal üretimde kullanılan malç örtülerinin önemi ve gerekliliği değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Malçlama, Su hasadı, Tarımsal üretim, Toprak nemi, Verim

**SYNSEPALUM DULCIFICUM (MUCİZE MEYVE) BİTKİSİNDEN ELDE EDİLEN
MİRAKULİN'E YÖNELİK BİR ÇALIŞMA**

A STUDY FOR MIRACULIN OBTAINED FROM *SYNSEPALUM DULCIFICUM*
(MIRACLE FRUIT)

Sezen DEMİR

Adıyaman Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi

Dr. Eczacı Erkan YILMAZ

Serbest Eczacı

Dr. Öğr. Üyesi Gülşen KIRPIK

Adıyaman Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi

Özet

Synsepalum dulcificum bitkisinden elde mirakulin Sapotaceae familyasına ait bir bitkidir. Miracle Fruit olarak da bilinen bitkinin meyveleri yendikten sonra, acı ve ekşi olarak yenilen herşeyin, tat alma reseptörleri tarafından tatlı olarak algılanmasını sağlamaktadır. Bu çalışmada, Mirakulin ilgili etki mekanizması, kimyasal yapısı, bilimsel sınıflandırılması, sağlık üzerine etkileri, ticari potansiyeli ve diğer tatlandırıcılardan üstünlüklerine ilişkin, yabancı literatür araştırması yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda, çok popüler olmayan mirakuline ilişkin, ilaç sanayisinde, gıda ve kozmetik alanlarında kullanımının artırılmasına yönelik bilgiler elde edilmiştir. Aynı zamanda mirakulinin, diabetes mellitus hastalığında insülin direncine olumlu etkilerinin olduğu, kemoterapi alan hastalarda oluşan tat bozukluklarında olumlu faydalar sağladığı ve diyet programlarında kullanıldığı görülmüştür.

Ana Kelimeler: Mirakulin, Mucize Meyve, Diabetes Mellitus, Kemoterapi, Tatlandırıcı

Abstract

Miraculin obtained from *Synsepalum dulcificum* plant belongs to Sapotaceae family. After defeating the fruits of the plant, which is also known as Miracle Fruit, it ensures that everything that is consumed as bitter and sour is perceived as sweet by the taste receptors. In this study, Miraculin has been studied for foreign literature about its mechanism of action, its chemical structure, its scientific classification, its effects on health, its commercial potential and its superiority from other sweeteners. As a result of the study, information has been obtained to increase its use in the pharmaceutical industry, food and cosmetics, which are not very popular. It has also been shown that miraculin has positive effects on insulin resistance in diabetic mellitus disease, positive benefits in taste disorders in patients receiving chemotherapy and used in diet programs.

Keywords: Miraculin, Miracle Fruit, Diabetes Mellitus, Chemotherapy, Sweetener

HİPERTANSİF RETİNOPATİ İLE AKCİĞER RÖNTGENİNDE DEĞERLENDİRİLEBİLEN AORTİK ARK KALSİFİKASYONU ARASINDAKİ İLİŞKİ

(RELATIONSHIP BETWEEN AORTIC ARCH CALCIFICATION DETECTED BY
CHEST X-RAY AND HYPERTENSIVE RETINOPATHY)

Adem ADAR

Karabuk University, Faculty of Medicine, Department of Cardiology

Özet

Hipertansiyonun yol açtığı end organ hasarı, hastalardaki morbidite ve mortalitenin önemli belirleyicilerinden biridir. Klinik pratikte, en sık gözden kaçan hipertansif end organ hasarı hipertansif retinopatidir (HR). Hipertansiyonun yol açtığı end organ hasarı, vasküler hasar ile başlar. Vasküler kalsifikasyon, vasküler hasarın önemli bir göstergesidir. Aortik ark kalsifikasyonu (AAC), vasküler kalsifikasyonun kolay ulaşılabilen ve değerlendirilebilen bir prototipidir. AAC'nin hipertansif hastalarda retinopati end organ hasarını öngörebileceğini düşünüyoruz.

Diyabetik olmayan hipertansif hastalar ardışık olarak çalışmaya dahil edildi. AAC varlığı ön-arka akciğer röntgeninde değerlendirildi. Tüm hastaların hipertansif retinopati değerlendirilmesi için oftalmolojik muayenesi yapıldı.

Çalışmaya 495 hipertansif hasta dahil edildi. Bunlardan 306'sında (% 62) HR vardı. HR olan hastalarda HR olmayan hastalara göre AAC prevalansı yüksek bulundu (% 88'e karşı % 22, $p < 0.001$). HR ve AAC arasında güçlü ve pozitif bir ilişki bulundu ($r = 0.639$, $P < 0.001$). ROC eğrisi analizinde, AAC'nin HR varlığı güçlü biçimde predikte edebileceği bulundu (AUC = 0.814, % 95 CI 0.775-0.853, $P < 0.0001$). Çok değişkenli lojistik regresyon analizinde, AAC (OR 5.63; CI 3.67 ila 8.643) ve serum glukoz düzeyi (OR 1.02; CI 1.01-1.04) HR varlığının bağımsız prediktörleri oldukları bulundu.

Diyabetik olmayan hipertansif hastalarda akciğer grafisinde değerlendirilen AAC ile retinopati arasında bağımsız ve kuvvetli bir ilişki vardır. AAC basit, ucuz ve yaygın kullanılan bir test olarak, hipertansif hastalarda retinopati gelişiminin önemli bir göstergesi olabilir.

Anahtar Kelimeler: Hipertansiyon, Retinopati; Aortik ark kalsifikasyonu

Abstract

Hypertension-induced end-organ damage is one of the important determinants of morbidity and mortality in patients with patients. In clinical practice, the most frequently overlooked end-organ damage is hypertensive retinopathy (HR). All types of hypertension-induced end-organ damages start with vascular damage. Vascular calcification is a marker of vascular

damage and aortic arch calcification is one of the easily identifiable types of vascular calcification. We hypothesized that AAC predicts retinopathy in hypertensive patients.

Consecutive hypertensive patients without diabetes mellitus were included. Chest radiography in the posterior-anterior was used to assess presence of AAC. All patients underwent ophthalmologic examination for retinopathy.

We included 495 hypertensive patients in this study. Of these, 306 (62%) had HR. Patients with HR had significantly higher prevalence of AAC as compared to the patients without HR (88% vs. 22%, $p < 0.001$). We found a strong and positive correlation between HR and AAC grades ($r=0.639$, $P < 0.001$). Receiver operator characteristics curve analysis yielded a strong predictive ability of AAC for the presence of HR (AUC=0.814, 95%CI 0.775 to 0.853, $P < 0.0001$). In multivariate logistic regression analysis, presence of AAC (OR 5.63; CI 3.67 to 8.643) and serum glucose levels (OR 1.02; CI 1.01–1.04) were strongly and independently associated with HR

Presence of AAC on chest x-ray is strongly and independently associated with retinopathy in non-diabetic hypertensive patients. This simple, inexpensive and widely available tool may help in early detection of retinopathy in patients with hypertension.

Keywords: Hypertension, Retinopathy, Aortic arch calcification

**AKUT KORONER SENDROMLU HASTALARDA FRAGMENTED QRS İLE SOL
VENTRİKÜL FONKSİYONLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ**

(RELATIONSHIP BETWEEN FRAGMENTED QRS AND LEFT VENTRICULAR
FUNCTIONS IN PATIENTS WITH ACUTE CORONARY SYNDROME)

Adem ADAR

Karabuk University, Faculty of Medicine, Department of Cardiology

Özet

Koronar arter hastalığında fragmented QRS'in (FQRS) miyokardiyal fibrosis göstergesi olduğu bilinmektedir. Miyokardiyal fibrosis ise miyokardiyal performansı bozmaktadır. Bu çalışmada akut koroner sendromlu (AKS) hastaların elektrokardiyografilerinde (EKG) FQRS varlığı ile sol ventrikül fonksiyonu arasındaki ilişkiyi araştırmayı amaçladık.

Çalışmaya ortalama yaşları 60 ± 11 olan, 163 (% 81)'ü erkek, 37'si (% 19) kadın olmak üzere toplam 200 hasta alındı (25'i anstabil anjina, 78'i non-ST elevasyonlu miyokard infarktüsü (NSTEMI), 50'si İnferiyor miyokard infarktüsü, 47'si anterior miyokard). Hastalara hergün EKG çekildi. Yatışlarının 3. günü ekokardiyografileri yapıldı. FQRS'in bağımsız prediktörlerini saptayabilmek için lojistik regresyon analizi yapıldı.

Hastaların 107'sinin EKG'sinde (% 53,5) FQRS formasyonu saptandı. AKS alt grupları arasında ve EKG'sinde FQRS'si olan ve olmayan hastalar arasında koroner arter hastalığı risk faktörleri açısından anlamlı fark bulunamadı. AKS hastalarında FQRS ile sol ventrikül ejeksiyon fraksiyonu (EF) arasında anlamlı ve ters yönlü korelasyon saptandı ($r=-346$, $p<0,001$). Çok yönlü lojistik regresyon analizinde yalnızca sol ventrikül ejeksiyon fraksiyonu FQRS'in bağımsız prediktörü olarak bulundu ($p=0,002$). AKS alt grupları incelendiği zaman ise NSTEMI hastalarında da FQRS formasyonu ile sol ventrikül EF'si arasında anlamlı korelasyon olmakla birlikte ($r=-246$, $p=0,018$), çok yönlü lojistik regresyon analizinde, yalnızca sol ventrikül EF'si FQRS'in bağımsız prediktörü olarak bulundu ($p=0,039$). Anteriyor MI ($p=0,328$), inferiyor MI ($p=0,06$) ve UAP ($p=0,059$) hastalarında FQRS ile EF arasında anlamlı ilişki olmadığı bulundu.

AKS hastalarında FQRS prevelansının artmış olduğu bulundu. Ek olarak, yalnızca NSTEMI'da FQRS ile azalmış sol ventrikül sistolik fonksiyonu arasında anlamlı ilişki bulundu.

Anahatar Kelimeler: Fragmente QRS, Akut koroner sendrom, Ejeksiyon fraksiyonu

Abstract

The relationship between FQRS and myocardial fibrosis has previously been reported. Myocardial fibrosis has detrimental effects on myocardial performance. In the present study, we aimed to evaluate the relationship between FQRS and left ventricular functions in patients with acute coronary syndrome (ACS).

Two hundred patients with diagnosis of an ACS were enrolled to the study. There were 163 men (81%) and 37 women (19%), with mean age 60 ± 11 . The number of patients comprising subgroups of unstable angina (UAP), non-ST segment elevation myocardial infarction (NSTEMI), anterior ST segment elevation myocardial infarction (STEMI) and inferior STEMI were; 25, 78, 47 and 50, respectively. During hospitalization, patients were followed with ECG daily and echocardiographic examination were done on the third day of hospitalization. Logistic regression analysis was performed to define independent predictors of FQRS.

One hundred seven patients were finally developed FQRS on follow up. The risk factors and demographic features were similar in patients with and without FQRS in all ACS subgroups. There was a significant correlation between reduced EF and FQRS when all ACS patients in different subgroups were taken together ($r=-0.346$, $p<0,001$). In logistic regression analysis, EF was found to be an independent predictor of FQRS ($p=0,002$). In NSTEMI subgroup, the correlation was significant between reduced EF and FQRS ($r=-0.246$, $p=0,018$) and EF was again found to be an independent predictor of FQRS ($p=0,039$). Whereas in subgroups of UAP, anterior STEMI and inferior STEMI, no significant relationship was found between reduced EF and FQRS (p values were 0,059; 0,328 and 0,06, respectively).

The prevalence of FQRS was found to be increased in patients with ACS. In addition, FQRS is only significantly associated with reduced left ventricular systolic function in patients' group with NSTEMI.

Keyword: Fragmented QRS, Acute coronary syndrome, Ejection fraction

**TL ANALYSES ON FILTER TEST RESULTS OF SYNTHESIZED UN-DOPED AND
DOPED Zn₂SiO₄ PHOSPHORS FOR DOSIMETRY PURPOSES**

Res. Asst. Dr. Z.G. Portakal¹, Res. Asst. Dr. S. Akça¹, PhD Student M. Oğlakçı¹,
Dr. Ü.H. Kaynar², Assoc. Prof. Dr. M. Ayvacıklı³, Dr. M. Yüksel¹, Dr. T. Dogan⁴,
Prof. Dr. M. Topaksu¹, Prof. Dr. N. Can^{3,5}

¹Çukurova University, Arts-Sciences Faculty, Department of Physics

²Manisa Celal Bayar University, Education Faculty

³Manisa Celal Bayar University, Arts-Sciences Faculty, Department of Physics

⁴Çukurova University, Vocational School of Imamoglu, Department of Computer
Technologies

⁵Jazan University, Department of Physics

Abstract

Zinc silicate (Zn₂SiO₄) is defined as a suitable host-matrix that not only has excellent luminescence properties in blue, green and red spectral regions but also has high chemical stability.

The aim of this study was to investigate the production and use of new dosimetric materials with the most ideal properties by adding different Rare Earth Element (REE) to Zn₂SiO₄ component using the gel-combustion method. The dosimetric properties of undoped, Sm³⁺ doped and Ce³⁺ doped Zn₂SiO₄ phosphors were tested by using thermally stimulated luminescence (TL) method. The preliminary part of the study included “filter test” to define optimal measurement parameters. Thus, all TL measurements were performed using an automated Lexsyg Smart TL/OSL reader system having different filter combinations (wideband, 365, 410, and 565 nm). The reader also has an internal ⁹⁰Sr/⁹⁰Y source with a dose rate of 0.11 Gy s⁻¹. The glow curve readouts were performed at a linear heating rate (HR) of 5 °C s⁻¹ from room temperature (RT) to 450 °C with 10 Gy dose.

Results of TL glow curves of each sample showed that TL intensity yielded successful results when using wideband and 565 nm filters. Thus, pre-heat (PH) tests were performed to analyse dosimetric TL peak(s) and it was found that 160 °C PH is proper for Zn₂SiO₄ and Zn₂SiO₄:2%Sm phosphors when it was 150 °C for Zn₂SiO₄:2%Ce sample with the usage of the wideband filter. However, 240 °C PH was found suitable for Zn₂SiO₄ and Zn₂SiO₄:2%Sm phosphors when 565 nm filter was used to obtain dosimetric TL peak(s). The same PH was used for Zn₂SiO₄:2%Ce sample even for the 565 nm filter. A single dosimetric peak was obtained for Zn₂SiO₄ (225 °C with wideband and 290 °C with 565 nm) and Zn₂SiO₄:2%Sm (240 °C with wideband and 300 °C with 565 nm) phosphors when using both filters. However, visible peak maxima consist of nested peaks in Zn₂SiO₄:2%Ce phosphor when both

filters were used. In general, better reusability values were obtained when wideband was used within $\pm 3\%$. Fading results represented tunnelling effect in all samples related with the fading time using both filter. The least change was obtained when a 565 nm filter was used.

This work was supported by the Research Fund of the Cukurova University, Turkey (Project Number: FBA-2019-11318).

Keywords: Zinc silicate, Thermoluminescence, Dosimetry

**KAYISI BAHÇELERİNDE UYGULANAN DEĞİŞİK TOPRAK İŞLEME
YÖNTEMLERİNİN TOPRAĞIN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE ETKİLERİ**

THE EFFECTS OF DIFFERENT TILLAGE METHODS APPLIED TO APRICOT
ORCHARDS ON THE PHYSICAL PROPERTIES OF SOIL

Zir. Yük. Müh. Sezai ŞAHİN

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Kayısı Araştırma Enstitüsü

Doç. Dr. Ali AYBEK

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Ziraat Fakültesi

Özet

Bitkisel üretimde toprağın fiziksel, kimyasal ve biyolojik dengelerini düzenlemek ve korumak üzere toprak işleme gerçekleştirilmektedir. Modern tarım işletmelerinde, maksimum verimliliğe erişmek için kullanılan tekniklerden birisi de uygun toprak işleme yöntemlerini belirleyerek üretimi gerçekleştirmektir. Aşırı toprak işlemenin, toprağın organik madde içeriğini azalttığı, yüzey artıklarının yetersizliğinden dolayı rüzgâr ve su erozyonunun oluşma ihtimalini arttırdığı, tarla trafiğinden dolayı toprakta sıkışmaya neden olduğu ve giderleri arttırdığı bilinmektedir. Ayrıca, toprağın fiziksel özellikleri; toprağın su tutma kapasitesi ve bitkilerin kök gelişimi ile büyümesi üzerine etkili olmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, kayısı tarımında değişik toprak işleme yöntemlerinin; toprağın fiziksel özellikleri (penetrasyon direnci, hacim ağırlığı, nem içeriği) üzerine etkilerini belirlemektir.

Malatya Kayısı Araştırma Enstitüsü deneme alanında bulunan 10x10 m aralıklarla kurulu, 17 yaşındaki Hacıhaliloğlu çeşidi kayısı bahçesinde yürütülen bu çalışmada altı farklı toprak işleme yöntemi uygulanmıştır. Bu yöntemler; ilkbahar döneminde azaltılmış toprak işleme uygulaması (A), ilkbahar ve sonbahar dönemlerinde azaltılmış toprak işleme uygulaması (B), toprak işlenmesiz yöntem (C), toprak işlenmesiz ağaç talaşı malçlama yöntemi (D), toprak işlenmesiz bitki sap-saman malçlama yöntemi (E) ve kontrol (F) olmaktadır. Deneme 4 tekerrürlü ve her tekerrürde 2 ağaç olacak şekilde Tesadüf Blokları Deneme Desenine göre yapılmıştır.

Sonuçta, artan toprak derinliğine göre toprağın penetrasyon direncinin arttığı belirlenmiştir. Ayrıca, en düşük penetrasyon direncine 0-15 cm toprak derinliğinde 0.89 MPa ile C uygulamasında, en yüksek penetrasyon direnç değerine ise aynı toprak derinliğinde 1.89 MPa ile D uygulamasında elde edilmiştir. En yüksek toprak hacim ağırlığı değeri (1.67 g/cm^3) 15-30 cm toprak derinliğinde, toprak işlenmesiz yöntem (C) uygulamasında elde edilirken ortalama nem içeriği değerleri de %16.98–18.34 arasında değişmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kayısı bahçesi, Toprak işleme, Toprak fiziksel özellikleri

Abstract

In crop production, tillage is carried out to regulate and protect the physical, chemical and biological balances of soil. In modern agricultural enterprises, one of the techniques used to achieve maximum efficiency is to determine the proper tillage methods and then going into the production phase. It is known that excessive soil treatment decreases the organic matter content of the soil, increases the likelihood of wind and water erosion due to insufficiency of surface residues, causes compression in the soil due to field traffic and increases the costs. In addition, physical properties of soil have effects on water holding capacity of the soil and root developments of plants and their growth.

The aim of this study is to investigate the different tillage methods of apricot cultivation; to determine the effects of soil on physical properties (penetration resistance, volume weight, moisture content).

Six different tillage methods were applied during this study carried out in 17-year old Hacıalıoğlu type apricot garden set in 10x10 metres distances in the trial area of Malatya Apricot Research Institute, These methods; application of reduced tillage in spring (A), application of reduced tillage in spring and autumn (B), method of no-tillage (C), mulching of untreated wood shavings with no-tillage (D), method of mulching with no-tillage (E) and control (F). The experiment was carried out according to the Randomized Blocks Trial Design with four replications and two apricot trees for each replica.

As a result, it was observed that the penetration resistance of the soil increased as the soil depth deepened. In addition, it was found out that the lowest penetration resistance of 0-15 cm in soil depth of 0.89 MPa was in application C, the highest penetration resistance value of 1.89 MPa in the same soil depth was in application D. It was also observed that the highest soil volume value (1.67 g / cm^3) was obtained at 15-30 cm soil depth with no-tillage treatment (C), while the average moisture content values ranged from 16.98% to 18.34%.

Keywords: Apricot orchard, Soil tillage, Soil physical properties

**UYGULANAN FARKLI TOPRAK İŞLEME YÖNTEMLERİNİN KAYISI
BAHÇELERİNDE MEYVE VE VERİM ÜZERİNE ETKİLERİ**

THE IMPACTS OF APPLIED DIFFERENT TILLAGE METHODS ON FRUIT AND
YIELD IN THE APRICOT ORCHARDS

Zir. Yük. Müh. Sezai ŞAHİN

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Kayısı Araştırma Enstitüsü

Doç. Dr. Ali AYBEK

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Ziraat Fakültesi

Özet

Toprak işleme, ekolojik koşulları ve doğal dengeyi gözeterek en uygun toprak koşullarının oluşturulması için yapılan bir mekanizasyon işlemidir. Toprak işlemenin temel amacı; toprakta verimliliği arttırmak ve bitkinin uygun gelişme ortamını sağlamaktır. Bunu gerçekleştirirken ekonomik bir üretim yanında sürdürülebilirlik de işletmelerin temel hedefi olması gerekmektedir.

Bu çalışmanın amacı, uygulanan farklı toprak işleme yöntemlerinin kayısı yetiştiriciliğinde meyve ve verim üzerine etkilerini belirlemektir. Meyve pomolojik özellikleri (meyvede en-boy-yükseklik, ağırlık, sertlik, asitlik, pH suda çözülen kuru madde (SÇKM) miktarı) ele alınmıştır.

Denemeler, Malatya Kayısı Araştırma Enstitüsü arazilerinde, Hacıhaliloğlu çeşidi kayısı bahçesinde, 4 tekerrürlü ve her tekerrürde 2 ağaç olacak şekilde Tesadüf Blokları Deneme Desenine göre yürütülmüştür. Altı farklı toprak işleme yöntemi uygulanmıştır: (A) ilkbahar döneminde azaltılmış toprak işleme uygulaması, (B) ilkbahar ve sonbahar dönemlerinde azaltılmış toprak işleme uygulaması, (C) toprak işlemez yöntem, (D) toprak işlemez ağaç talaşı malçlama yöntemi, (E) toprak işlemez bitki sap-saman malçlama yöntemi ve (F) kontrol uygulamasıdır.

Toprak işleme uygulamalarının meyve pomolojik özellikleri üzerine etkilerinin; istatistiksel olarak önemli olduğu belirlenmiştir. Meyve kalitesi açısından en önemli kriter olan meyve ağırlığı açısından incelendiğinde, istatistiksel olarak önemli olup iki grupta yer almıştır. B uygulaması 37.10 g ile ilk sırada yer alırken en düşük meyve ağırlığı 33.35 g ile D uygulaması yer almıştır. Meyve verimi açısından incelendiğinde, toprak işleme uygulamalarının ağaç başı verim ve gövde kesit alanına verimin istatistiksel olarak önemli olmadığı görülmüştür. Meyve verim değerlerine bakıldığında ağaç başı verimde en yüksek değer 213.08 kg ile C uygulaması, en düşük ise 158.40 kg ile F uygulamasında elde edilmiştir. Gövde kesit alanına göre verim değerleri; en yüksek (0.2825 g/cm^2) D uygulaması, en düşük ise (0.2187 g/cm^2) F uygulamasında elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kayısı bahçesi, Toprak işleme, Meyve özellikleri, Meyve verimi

Abstract

Tillage is a mechanization process to create the most suitable soil conditions by taking the ecological conditions and natural balance into consideration. The main objective of tillage is to increase fertility of the soil and provide appropriate environment for the plant development. Besides an economic production, sustainability should also be the main target of enterprises during tillage.

The aim of this study is to determine the effects of different tillage methods applied on fruit and yield in the apricot orchards. Pomological characteristics of fruit (fruit-size-height, weight, hardness, acidity, pH water soluble dry matter (amount of WSDM) were studied.

Trials were carried out according to the randomized blocks design pattern with four replications and two apricot trees for each replica in the apricot garden of Hacıhaliloğlu type in the apricot gardens of Malatya Apricot Research Institute. Six different tillage methods were applied: (A) reduced tillage application during spring, (B) reduced tillage application during spring and autumn periods, (C) no-tillage method, (D) mulching method with no-tillage, (E) soil untreated plant sap-straw mulching method and (F) control application.

The effects of soil tillage applications on fruit pomological characteristics are statistically significant. When the fruit weight is considered as the most important criterion in terms of fruit quality, it was statistically significant and included in two groups. Application B was the first with 37.10 g, while the lowest fruit weight was 33.35 g in application D. When examined in terms of fruit yield, it was observed that the yield per tree and the cross-sectional area of the tillage applications were not statistically significant. When the fruit yield values were examined, Application C was observed to have the highest value of tree yield as 213.08 kg per tree and the Application F was the lowest with 158.40 kg per tree. Yield values according to body cross-sectional area; The highest (0.2825 g / cm²) in D application and the lowest (0.2187 g / cm²) was obtained in F application.

Keywords: Apricot orchard, Tillage, Fruit characteristics, Fruit yield

**SEASONAL CHANGES OF FATTY ACIDS PROFILE OF *APOGON QUEKETTİ*
CAUGHT FROM MERSİN BAY****Dr. Yılmaz UÇAR**

Ordu University, Fatsa Faculty of Marine Sciences

Abstract

Seafood has very important for human and animal diet since it has valuable nutritional compounds. Among the seafood products, especially the lesepsian species have become increasingly important. *Apogon queketti*, which was first reported in 2004 by Eryilmaz & Dalyan (2006) in the Mediterranean Region (East Mediterranean), is located in the group of cardinal fishes of Indo-Pacific origin. *Apogon queketti*, which is a species of demersal, is among the invasive species. Therefore, it is necessary to reveal the nutritional potential of this lesepsian species. The extracted fish lipids can be used as a food supplement for human or animal consumption. Therefore, the fatty acid profile of *Apogon queketti* was evaluated for human and animal consumption in this study.

Results showed that the dominant saturated fatty acids (SFA) were palmitic (C16:0) and stearic acids (C18:0), the dominant monounsaturated fatty acids (MUFA) were palmitoleic acid (C16:1), oleic acid (C18:1 ω 9), vaccenic acid (C18:1 ω 7), erucic acid (C22:1 ω 9) and the dominant polyunsaturated fatty acids (PUFA) were eicosapentaenoic acid (EPA, 20:5n3) and docosahexaenoic acid (DHA, C22:6n3) during all four seasons for *A. queketti*. The PUFA content was founded in range of 23.49% and 32.16 % for muscle. The highest fatty acids were EPA and DHA among the PUFAs. EPA content was generally similar in all seasons (6.34-7.44%) except autumn (5.22%). DHA content was also found as the lowest in the autumn (15.65%). It can be concluded that fish oil extracted from *Apogon queketti* should be regarded as a healthy diet component for animal or human nutrition because of its high PUFA contents.

Keywords: Seafood, fatty acid, seasonal, *Apogon queketti*

**GECEKONU BÖLGESİNDE YAŞAYAN KADINLARIN KARŞILAŞTIKLARI
KRİZE NEDEN OLABİLECEK YAŞAM OLAYLARININ SAPTANMASI VE
RUHSAL BELİRTİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ****Dr. Öğr. Üyesi Şeyda Ökdem**

Başkent Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Prof. Dr. Gülşen Terakye

Emekli Öğretim Üyesi

Özet

Dünya’da ve ülkemizde kadınlar işgücüne katılım, eğitim olanaklarından yararlanma ve siyasal yaşamda yeterince yer alamama konularının yanı sıra gelişim dönemlerine özgü fiziksel sorunlar ve çeşitli etkenlere bağlı olarak ruhsal sorunlar yaşamaktadırlar.

Geleneksel aile yapısındaki değişimin kadının rolünde de değişimler yaratmasına rağmen gecekodu bölgesinde yaşayan kadınlar birçok açıdan eğitimli kent kadınına göre dezavantajlı durumdadır. Hastalığa yol açabilecek zorlayıcı yaşam olaylarının belirlenmesi ve bunların önlenmesine yönelik girişimler ruh sağlığını koruma hedefidir.

Gecekodu bölgesinde yaşayan kadınlarda krize neden olabilecek zorlayıcı yaşam olaylarının sayısını ve bu olaylarla ruhsal belirti gösterme arasındaki ilişkiyi değerlendirmek amacıyla karşılaştırmalı tanımlayıcı olarak yapılan bu çalışmada araştırmanın örneklemini 150 gecekodu grubu, 119 kontrol grubu olmak üzere toplam 269 kadın oluşturmuştur.

Araştırmada veri toplama aracı olarak sosyo-demografik bilgi formu, yaşam olayları listesi ve Ruhsal Belirti Tarama Listesi (SCL-90-R) kullanılmıştır. Veriler, araştırmacı ve anketörler tarafından kadınlarla yüzyüze yapılan görüşmelerle anket formlarının doldurulması biçiminde toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde bir istatistik programı, istatistiksel çözümlenmesinde ise yüzdelerin karşılaştırılması, korelasyon değeri ve t testi kullanılmıştır.

Araştırmada gecekodu ve karşılaştırma grubundaki kadınların aynı sayıda ancak farklı nitelikte yaşam olayları ile karşılaştıkları, gecekodu grubu kadınlarda yaşam olayları sayısının ruhsal belirtilerin varlığını etkilerken karşılaştırma grubunda etkilemediği, her iki gruptaki kadınlarda da orta derecede yardım gerektirecek düzeyde ruhsal belirti olduğu ve ileri derecede yardım gerektirecek düzeyde ruhsal belirti gösterenlerin oranının az olduğu sonucu yer almıştır.

Sonuçlar doğrultusunda önerilerde bulunulmuş ve kadın ruh sağlığı konusuna toplumun ve sağlık çalışanlarının dikkatinin çekilmesinin önemli olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Gecekodu, Yaşam olayları, Ruhsal belirtiler

**BATIN YIKAMA SIVILARINDAN HAZIRLANAN SİTOLOJİK YAYMALARDA
KANSER HÜCRELERİNİN MONOKLONAL ANTİKORLAR VE
İMMÜNOSİTOKİMYASAL TEKNİKLERLE GÖSTERİLMESİ****Dr. Öğr. Üyesi Yasemin SEZGİN**

Başkent Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu

Prof. Dr. Şevket RUACAN

Emekli Öğretim Üyesi

Özet

Batın yıkama sıvılarının sitolojik olarak değerlendirilmesi, hastalığın mikroskopik yayılımının belirlenmesini sağlayarak tedavi planının oluşturulmasına katkıda bulunur. Ancak batın yıkama sıvılarındaki hücrelerin sitomorfolojik kriterlerle ayrımı her zaman mümkün olmamaktadır.

Bu çalışma tanısal güçlük yaşanan olgularda immunositokimyasal inceleme metodunun pratik sitolojik çalışmalar içindeki yerini ve önemini belirlemek amacı ile özgül monoklonal antikolar ve immunperoksidaz boyama tekniği kullanılarak yapılmıştır.

Sunulan çalışmada klinik olarak malign tanı almış 47 olgu ile malign hastalığı bulunmayan 10 olgu olmak üzere toplam 57 olgu CEA ve B72.3 monoklonal antikoları ile immunositokimyasal teknikler kullanılarak değerlendirilmiştir.

İmmunoperoksidaz tekniği kullanılarak CEA ile yaptığımız boyamada rutin sitolojik tekniklerle malign tanı almış 36 olgunun 33'ünde, malignansi açısından şüpheli tanı almış 7 olgunun 4'ünde pozitif boyanma saptanırken, sitolojik olarak benign değerlendirilen 14 olgunun 4'ünde CEA ile pozitif boyanma görülmüştür.

B72.3 ile yaptığımız boyamada sitolojik olarak malign tanı almış 36, olgunun 32'sinde, malignansi açısından şüpheli tanı almış 7 olgunun 3'ünde, benign tanı almış 14 olgunun 3'ünde, B72.3 ile pozitif boyanma saptanmıştır.

Bulgularımızda yıkama sıvılarında malign hücrelerin varlığını belirlemede; CEA'in duyarlılığı %91.7, özgüllüğü %71.5 olarak değerlendirilirken, B72.3'ün ise duyarlılığı %88.9, özgüllüğü %78.6 olarak belirlenmiştir.

Çalışmamızda CEA ve B72.3 monoklonal antikoları kullanılarak tanı güçlüğü yaşanan olgulara açıklık getirilmiş ve immunositokimyasal çalışmalar ile tanısal doğruluğumuz güçlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Peritoneal yıkama, İmmunositokimya, CEA, B72.3.

**"TUZ (NaCl) STRESİ UYGULANAN AYÇİÇEĞİ (*Helianthus annuus L.*)
BİTKİLERİNDE MYC2 GENİNE AİT mRNA İFADE SEVİYELERİNİN
BELİRLENMESİ"****Dr. Öğretim Üyesi Esin BAŞARAN**

Başkent Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Anestezi Programı

Prof. Dr. Emine Sümer ARAS

Ankara Üniversitesi, Fen Fakültesi, Biyoloji Bölümü

Özet

Ayçiçeği (*Helianthus annuus L.*), önemli bir tarım bitkisidir. Ayçiçeği yağı, yemeklik kalitesi yönünden en çok tercih edilen bitkisel yağdır. Dolayısıyla birçok ülkede ekonomik düzeyde tarımı yapılmaktadır. Bitkilerin yaşamları sürecinde karşılaştıkları abiyotik stres faktörlerinden biri aşırı tuzluluktur. Toprak çözeltisindeki tuz konsantrasyonu arttığında ve su potansiyeli azaldığında, bitki hücrelerinin ozmotik potansiyeli düşer ve bitki hücrelerinin bölünmesi yavaşlar. Stres koşullarının devam etmesi halinde bitki büyümesi tamamen durabilir. Ayçiçeğinin tuzluluğa karşı toleransı azdır. Tuzlu topraklarda yetiştirilen ayçiçeğinin tohumlarının yağ yüzdesinde azalmalar görülmüştür. Myelocytomatosıs proteinleri, hem bitki hem de hayvanlarda bulunan farklı görevlere sahip transkripsiyon faktörleridir. Myc hücre döngüsü sırasında G1 fazında ortaya çıkmaya başlar ve G1/S kontrol noktasındaki çeşitli anahtar hücre döngüsü genlerini hedef alır. Çalışmada, 4 farklı ayçiçeği çeşidine (08 TR 003, Tr-3080, Saray ve Tarsan 1018) 100 ve 150 mM sodyum klorür (NaCl) uygulanmıştır. Stres uygulanan bitkilerde Myelocytomatosıs 2 (Myc2) genlerinin mRNA ifade seviyeleri Real Time PCR ile belirlenmiştir. 100 mM NaCl uygulamasının, Myc2 gen ifade düzeylerinde, ayçiçeği çeşidine göre farklı değişimlere sebep olduğu gözlenmiştir. 150 mM NaCl uygulamasında ise; Tr-3080, Saray ve Tarsan 1018 ayçiçeği çeşitlerinde, Myc2 geni ifade seviyesi 3. saatte en yüksek düzeyine ulaşmıştır. 08 TR 003 ayçiçeği çeşidinde, 150 mM NaCl uygulamasında, Myc2 geni ifade seviyesinde zamana bağlı azalma olduğu görülmüştür. 150 mM tuz uygulamasının 08 TR 003 çeşidinde, 100 mM tuz uygulamasına göre Myc2 gen ifade düzeyini daha çok azalttığı görülmüştür. Çalışmadan elde edilen verilere göre tuz stresinin ayçiçeği çeşitlerinde Myc2 gen ifade düzeylerini etkilediği, hücre döngüsü ilerleyişi konusunda da hücrede çeşitli düzenlemelerin gerçekleşmiş olabileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Ayçiçeği, Tuz stresi, Myc2 geni

**CASE MODEL APPROACH ON FREE SLIDE GROUND STABILITY AND ROCK
SHEAR QUALITY****Dr. Yıldırım İsmail TOSUN**

Şırnak University

Abstract

In this study, the hydrological and geotechnical characteristics of the formations in Şırnak city were explained. The effect of these characteristics on the ground stability of reconstructed city was examined. In the investigation, hydrological features and the urbanization with new settlements need modeling regarding available water source. The hydrological property of settlement areas with dense populated areas in the model was determined by risk mapping. The main purpose of this study is to investigate the effect of a risk model of ground parameters on the basic geotechnical and hydrological structure by studying the characteristics of the ground topography, ground water elevation, slope and viewing. In the creation of the thematic maps and in the analysis of the parameters city model were constructed as a case study. Finally, the case study models created, the available water source change and a stream network model was provided sufficient source control at the Şırnak province. The presence of this stream network structure in the Şırnak province reveals the potential landslide and free slide ground instability at high scale risk pattern. Those patterns studied were produced by more systematic data with model case studies carried out ever.

Keywords: Landslide, Case model, Irrigation model, Ground quality, Stability pattern

**INVESTIGATION ON SAWING RATE AND SHEAR QUALITY OF ROCKS -
A LABORATORY SCALE WIRE SAWING AND BLADE SAWING TEST ON
MARLS AND LIMESTONE****Dr. Yıldırım İsmail TOSUN**

Şırnak University

Abstract

In this study, porous limestone from Mardin, Urfa Birecik and Batman Hasankeyf and porous basalt stone from Diyarbakır used for decorative purpose were sawed by wire and modified shear cutting speed were investigated on crack propagation rate test and wear with drill bits respectively. For this purpose, Single Axial Pressure Resistance, Point Load Resistance, impact Resistance, shear rate, shear and indentation experiments were conducted and correlated. As a result of these experiments in Mardin, Urfa Birecik and Batman Hasankeyf decorative limestone, various cracks the relation between formation and discontinuity has been established. Thus, marble and calcareous decorative stone strengthening and preferences at quality determination of the impact or pressure loads before the cuts before the stones are subjected to overloads and the impact loads on the block marble mass are determined in advance and crack risk factors and the risk of locally crack formation due to applied load was investigated.

Keywords: Shear strength, Wire shear, Modified shear, Drill bit test, Shear characterization, Model

**AMELİYATHANE ÇALIŞANLARINDA İŞ DOYUMU: BİR SİSTEMATİK
DERLEME****Prof. Dr. Nalan ÖZHAN ELBAŞ**

Başkent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü Öğretim Üyesi

Özet

İş doyumunu, çalışanların yaşam kalitesi ile doğrudan ilişkili bir kavram olması nedeniyle sağlık alanında önemli bir kavramdır. İş doyumunu düşük olan bir sağlık çalışanı mesleğiyle ilgili olumsuz düşünceler geliştirebilir ve iş performansı düşebilir. Sonuçta, hastalar ve çalışan kurum da bu durumdan olumsuz etkilenebilir. Yapılan çalışmalar, hastaların hemşirelik bakımından memnuniyet düzeyleri ve hemşirelerin iş doyumları arasında anlamlı ilişki olduğunu göstermektedir.

Ameliyathane çalışanları, fazla mesaiden, uykusuzluktan, düzensiz ve ağır iş koşullarından, yorgunluktan, cerrahi stres yaşayan hastalarla birlikte olmaktan, gün ışığı olmayan kapalı bir ortamda çalışmaktan, sürekli aynı pozisyonda bulunmaktan iş doyumsuzluğu ile karşılaşabilmektedirler. Etkenler hem çalışanın yaşam kalitesini hem de psikolojik durumunu olumsuz etkileyebilmektedir. Ameliyathaneler ekip iletişimin en önemli olduğu alanlardan biridir. Yoğun stres altında çalışan ekip üyeleri arasında zaman zaman gelişen sorunlar da ameliyathane çalışanlarının iş doyumunu etkileyen bir başka bir faktördür. Yapılan çalışmalar, iş doyumunu yüksek düzeyde olan ameliyathane çalışanlarının ekip ile iletişimin ve işbirliğinin olumlu yönde olduğunu göstermektedir.

Bu bildiriye, 2009-2019 yılları arasında yayınlanmış ve ameliyathanede çalışanların iş doyumlarına ilişkin yapılmış çalışmaların sistematik olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Mart-Nisan 2019'da MEDLINE, Google Akademik, Pubmed, Kütüphane, Bilgi Bilimi ve Teknolojisi veri tabanından türetilen referansların sistematik bir incelemesi, birkaç anahtar kelimenin farklı kombinasyonları kullanılarak yapılmıştır.

Elde edilen çalışmalardan meta-analiz, sistematik derleme, randomize kontrollü çalışma (RKÇ), kontrollü deneysel çalışmalar incelemeye dahil edilmiştir. Araştırmaya dahil edilme kriterlerine uygun toplam 15 yayın çalışma kapsamına alınmış ve karşılaştırma, sınırlılık ve sonuçlar açısından değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş doyumunu, Ameliyathane çalışanları, Ameliyathane hemşiresi, Ameliyathane teknikeri

SANATIN SAĞLIĞA BAKIŞI**Prof. Dr. Nalan ÖZHAN ELBAŞ**

Başkent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü Öğretim Üyesi

Özet

Bir medeniyetin veya bir toplumun kültürünün göstergesi olan sanat, aynı zamanda toplumların geleceğe bıraktığı izlerdir. İlk çağlardan bugüne tarihteki ulusları bu bırakılan eserler tanırız. Bu nedenle, her medeniyet gücünü anlatmak, kalıcı olmak, gelecek için kendinden, yaşadıklarından izler bırakmak, en önemlisi kültürlerini, inançlarını, duygularını ve değerlerini geleceğe aktarmak adına değişik alanlarda sanat eserleri üretmiştir.

Sanat ve sanatsal üretimin gücü veya güçsüzlüğü ülkelerin dünyadaki kültürel, tarihsel, toplumsal konumunu belirlemede etkin rol oynamıştır. Bu gücün farkında olan büyük uygarlıklar, sanata ve sanatçıya verdikleri önemle binlerce yıldır kullanılagelen estetik anlayışlar, normlar geliştirmişlerdir. Bu sebeple kendileri asırlar önce yok olsalar da özgün eserlerini günümüzde hâlâ görebilmekteyiz.

Pek çok düşünür sanatın tanımını farklı şekillerde ele almışlardır.

Thomas Munro'ya göre; "sanat doyurucu estetik yaşantılar oluşturmak amacıyla dürtüler yaratma becerisidir." Sanat, güzel ile uğraşır. Güzel göreceli bir kavramdır. Kendi içinde tutarlı bir bütünlüğü taşıyan şey çirkin, acı verici, iğrendirici bile olsa estetik açıdan güzeldir.

Kant'a göre; sanatın kendi dışında, hiçbir amacı yoktur. Onun tek amacı kendisidir. Güzel sanatı ancak deha yaratabilir.

Hegel'e göre; sanattaki güzellik doğadaki güzellikten üstündür. Sanat, insan aklının ürünüdür. Kendisine doğanın taklidinden başka amaç bulmalıdır.

Marks'a göre; yaratıcı eylem, insanın ve doğanın karşılıklı etkileşiminin bir aşamasıdır. Bu, toplumsal bir karakter taşır. Sanat, yaşamı insanileştiren bir olgudur. Araştırmacı, yaratıcı, çok yönlü tümel insana ulaşma çabası içinde sanatlar gelişebilir.

Croce; "sanat güzelliğin yerine anlatımı öne çıkarır, sanat, sezginin ve anlatımın birliğidir. Bireysel ve teorik bir etkinliktir. Doğa, sanatçının yorumu ile güzel olabilir" demiştir.

İlk çağlardan buyana pek çok sanatçı eserlerinde sağlık temasını değişik şekillerde işlemişlerdir. Hatta örneğin, kanser, amputasyon, hijyen gibi temalar birçok sanatçı tarafından değişik biçimlerde yorumlanmıştır.

Bu sunu tamamen görsellere dayalı olup; resim, heykel, karikatür, sinema, roman gibi değişik sanat dallarında değişik sanatçıların verdiği eserleri izleyiciye aktarmak üzere hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, Sanat, Resim, Heykel, Sinema

**FARKLI SICAKLIKLARDA ISIL İŞLEM UYGULANMIŞ KAYIN VE LADİN
ODUNUNUN SU ALMA ÖZELLİKLERİNİN YAPAY SİNİR AĞLARI İLE
MODELENMESİ**

MODELING WATER INTAKE PROPERTIES OF HEAT-TREATED BEECH AND
SPRUCE WOOD TREATED AT DIFFERENT TEMPERATURES USING BY
ARTIFICIAL NEURAL NETWORKS

Arş. Gör. Ayşenur GÜRGEN¹, Prof. Dr. Sibel YILDIZ¹

¹Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, Orman Endüstri Mühendisliği

Özet

Bu çalışmanın amacı ısıtılmış doğu kayını (*Fagus orientalis* Lipsky) ve doğu ladini (*Picea orientalis* (L) Link) odun örneklerinin su alma oranını modellemektir. Bu amaçla; ihtiyaç duyulan tüm veriler dört farklı sıcaklık (130, 150, 180 ve 200 °C) ve üç farklı süre ile (2, 6 ve 10 saat) ısıtılmış tutulan ve daha sonra belirli periyotlarda (2, 4, 8, 24, 48, 72, 168 ve 336 saat) su alma oranı belirlenen kayın ve ladin odunu örneklerinden elde edilmiştir. Veriler su alma oranı özellikleri bakımından her iki ağaç türü için ayrı olmak üzere, yapay sinir ağları (YSA) metodu kullanılarak modellenmiştir. Modelleme işleminde iki farklı öğrenme algoritması (Levenberg–Marquardt (LM) ve Scaled Conjugate Gradient (SCG)) kullanılmıştır. En iyi modele ulaşabilmek için 1 ile 25 arasındaki tüm sayılar gizli nöron olarak denenmiştir. Toplamda 100 adet model elde edilmiştir ve modellerin performanslarına göre en iyi 2 model seçilmiştir. İki ağaç türü için de LM öğrenme algoritmasından SCG öğrenme algoritmasına göre daha iyi sonuçlar alınmıştır. Kayın ve ladin için en iyi sonuçları veren ağların yapıları sırasıyla 3-8-1 ve 3-13-1 olarak belirlenmiştir. YSA uygulamalarının odun koruma disiplini içerisinde değerlendirilebileceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Isıtılmış, Kayın, Ladin, Su alma, Yapay sinir ağları

Abstract

The aim of this study is modelling the water intake rate of heat-treated oriental beech (*Fagus orientalis* Lipsky) and oriental spruce (*Picea orientalis* (L) Link) wood samples. For this purpose, all the needed data were obtained from beech and spruce wood samples which have been subjected to heat treatment with four different temperatures (130, 150, 180 and 200 °C) and three different periods (2, 6 and 10 hour) and then which have been subjected to the water intake process at certain periods (2, 4, 8, 24, 48, 72, 168 and 336 hour). Data were modeled using artificial neural networks (ANN) method for both tree species in terms of water intake rate characteristics, separately. Two different learning algorithms (Levenberg-Marquardt (LM) and Scaled Conjugate Gradient (SCG)) were used for the modeling process. In order to achieve the best model, all nodes between 1 and 25 were tested as hidden neuron. A total of 100 models were obtained and 2 models were chosen according to the performance of the models. For two wood species, LM learning algorithm had better results than SCG learning

algorithm. The structures of the best models for beech and spruce were determined as 3-8-1 and 3-13-1 respectively. It has been concluded that ANN applications can be evaluated within the discipline of wood protection.

Keywords: Heat treatment, Beech, Spruce, Water intake, Artificial neural networks

**KİVİ DİLİMLERİNİN MİKRODALGA VE GÜNEŞ ENERJİLİ TÜNEL TİPİ
KURUTUCU DA KURUTULMASI VE MATEMATİKSEL MODELLENMESİ**DRYING AND MATHEMATICAL MODELING OF KIWI SLICES IN MICROWAVE
AND SOLAR TUNNEL DRYER**Doç. Dr. Sevil KARAASLAN¹, Prof. Dr. Kamil EKİNCİ¹, Prof. Dr. Davut AKBOLAT¹,****Ziraat Yüksek Mühendisi Barbaros S. KUMBUL¹**¹Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi, Tarım
Makinaları ve Teknolojileri Mühendisliği Bölümü**Özet**

Bu çalışma kapsamında, güneş enerjili tünel tipi kurutucu kullanılarak kivi meyvesinin kurutma çalışmaları Isparta koşullarında deneysel olarak yapılmıştır. Aynı zamanda laboratuvar ölçekli mikrodalga kurutucu ile de denemeler gerçekleştirilmiştir. İlk nem içeriği %85,73 (y.b) olan kivi dilimleri 100 ± 2 g ağırlığında tartılarak, güneş enerjili kurutma yöntemi ve 180, 360 ve 540W gibi farklı mikrodalga güç seviyelerinde gerçekleşen mikrodalga kurutma yöntemi ile nem içeriği %21 (y.b) olana kadar kurutulmuştur. Kurutma işlemleri güneş enerjili sistemde 4 gün sürerken, mikrodalga kurutma yöntemlerinde (180, 360 ve 540 W) sırasıyla 54, 26 ve 12 dakika sürmüştür. Kurutma verileri sekiz farklı ince tabaka kurutma modeli ile modellenmiştir. Belirtme katsayısı (R^2)'nin en büyük olduğu, tahminin standart hatası (SEE) ve kalanların kareleri toplamı (RSS)'nin en küçük olduğu model en iyi model olarak seçilmiştir. Buna göre güneş enerjili kurutma denemelerinden elde edilen en yakın sonuçları veren kurutma modeli Page eşitliği olurken, mikrodalga enerjili kurutma denemelerinden elde edilen en yakın sonuçları veren model eşitliğin Midilli-Kucuk olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kivi, Mikrodalga, Güneş enerjili tünel tipi kurutucu, Matematiksel modelleme

Abstract

Within the scope of this study, the effect of thin layer solar drying experiments of kiwi slices using solar tunnel dryer were performed under conditions of Isparta, Turkey. At the same time, the experiments were carried out with a laboratory scale Microwave dryer. The moisture content of 85,73% (w.b) kiwi slices 100 ± 2 g was weighed weighing and dried until moisture content of 21% (w.b) with the solar drying method and 180, 360 and 540W different microwave powers. While drying processes in the solar system continued for 4 days, the drying method in the microwave (180, 360 and 540W), respectively, 54, 26 and lasted 12 minutes. The drying data were applied to eight different mathematical models. The performances of these models were compared according to the coefficient of determination (R^2), standard error of estimate (SEE) and residual sum of squares (RSS), between the

observed and predicted moisture ratios. Accordingly, while Page gives model results closest to that obtained from the solar drying, microwave energy obtained from the drying experiment, it was determined that the model gives results closest to Midilli-Kucuk equality.

Keywords : Kiwi, Microwave, Solar tunnel dryer, Mathematical modeling

**ANTALYA'NIN SERİK VE MANAVGAT İLÇELERİ KARPUZ ÜRETİM
ALANLARINDA WATERMELON MOSAIC VIRUS-2'NİN BELİRLENMESİ**DETECTION OF *WATERMELON MOSAIC VIRUS-2* IN WATERMELON GROWING
AREAS IN SERIK AND MANAVGAT DISTRICTS OF ANTALYA PROVINCE**Doç. Dr. Handan ÇULAL KILIÇ¹, Yasin ERGİN¹, Mehmet GÜVEN¹,****Prof. Dr. Nejla YARDIMCI¹**¹Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi

Bitki Koruma Bölümü

Özet

Antalya'nın Serik ve Manavgat ilçelerindeki karpuz üretim alanlarında 2017-2018 yılları üretim döneminde gerçekleştirilen survey çalışmalarında *Karpuz mozayik virüsü-2* (*Watermelon mosaic virus-2*; WMV-2)'yi saptamak amacıyla 92 karpuz yaprak örneği toplanmıştır. Surveyler sırasında, bitkilerde mozayik, kıvrıcıklaşma, deformasyon, nekroz ve sararma belirtileri gözlemlenmiştir. Örnekler, WMV-2'ye spesifik polyclonal antikorlar kullanılarak Double Antibody Sandwich Enzyme-linked Immunosorbent Assay (DAS-ELISA) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. DAS-ELISA testi sonucunda alınan 92 adet yaprak örneğinin 25'inde (%27.17) WMV-2 enfeksiyonu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Karpuz, Watermelon mosaic virus-2, DAS-ELISA**Abstract**

In order to determine *Watermelon mosaic virus-2* in watermelon growing area in Serik and Manavgat Districts of Antalya province, totally 92 symptomatic watermelon leaf samples were collected in 2017-2018. It was observed that the virus symptoms in watermelon plants were mosaic, curling, deformations, necrosis and chlorosis in leaves during surveys. The samples were tested by Double Antibody Sandwich Enzyme Linked Immunosorbent Assay (DAS-ELISA) using WMV-2 specific polyclonal antibodies. As a result of DAS-ELISA tests 25 out of 94 (27.17%) leaf samples were found infected with WMV-2.

Keywords: Watermelon, Watermelon mosaic virus-2, DAS-ELISA

**DETERMINATION OF BACTERIAL FLORA IN DIFFERENT TISSUES OF
PUFFERFISH (*LAGOCEPHALUS SCELERATUS*, GMELIN 1789)**

Ali Rıza KÖŞKER¹, Esmeray KÜLEY BOĞA¹, Yılmaz UÇAR^{1,2}, Mustafa DURMUŞ¹,
Yeşim ÖZOĞUL¹, Deniz AYAS³, Fatih ÖZOĞUL¹

¹Department of Seafood Processing Technology, Faculty of Fisheries, Çukurova University

²Fatsa Faculty of Marine Sciences, Ordu University

³Department of Seafood Processing Technology, Faculty of Fisheries, Mersin University

Abstract

Lessepsian migration through the Suez Canal leads to the entry of alien species of the Intopacific origin into the Mediterranean Sea. Among the lessepsian species, pufferfish belongs the Tetraodontidae family and carry significant risks for human health since they contains the world's most powerful marine toxin called "tetrodotoxin (TTX)". The production of TTX is generally thought to be associated with bacteria. Although many scientific research conducted in our country and all the Mediterranean countries has focused on the toxicity of pufferfish, there are little studies regarding the bacterial flora of pufferfish. In this study, bacterial flora from intestine, skin, gonad and liver tissues of *Lagocephalus sceleratus* (Gmelin, 1789) caught in Mersin Bay were investigated. Pufferfish were caught by trawl fishing from September 2018 to January 2019. Bacterial isolates from the examined tissues were identified according to their morphology and biochemical profile using Analytical Profile Index (API, Biomerieux) test kits and then verified by molecular method (PCR). Total forty-five bacterial strain were isolated from pufferfish. According to biochemical and molecular methods, identified bacterial strains were found as *Staphylococcus epidermidis*, *Acinetobacter calcoaceticus*, *Acinetobacter* sp., *Aeromonas hydrophila*, *Aeromonas* sp., *Arthrobacter* sp., *Bacillus* sp., *Bacillus subtilis*, *Klebsiella aerogenes*, *Klebsiella michiganensis*, *Klebsiella oxytoca*, *Lactococcus lactis*, *Lactococcus lactis* subsp. *lactis*, *Pantoea agglomerans*, *Pantoea* sp. and *Staphylococcus sciuri*. In the light of these findings, these identified bacteria will provide a step to future studies to detect potential toxin producing bacteria.

Keywords: Puffer fish, *Lagocephalus sceleratus*, bacterial flora, API, PCR

Acknowledgements: This research was financially supported by Çukurova University, Scientific Research Projects Coordination Unit (Project No: FBA-2018-10107)

**THE RELATIONSHIP BETWEEN VENTRICULAR ARRHYTHMIAS AND
FRAGMENTED QRS COMPLEXES IN PATIENTS WITH
MITRAL VALVE PROLAPSE**

Hakan KAYA

Assistant Professor, Department of Cardiology, Adiyaman University

Abstract

Mitral valve prolapse (MVP) is a common valve disease. MVP has been associated focal or diffuse left ventricular myocardial fibrosis which may cause ventricular arrhythmias and sudden cardiac death. Fragmented QRS (fQRS) is known as a marker of myocardial fibrosis. fQRS is also a marker of ventricular arrhythmias. The goal of this study was to evaluate the relationship between ventricular arrhythmias and fragmented QRS complexes in patients with mitral valve prolapse.

A total of 110 patients with MVP were enrolled the study. The study population consisted of two groups, the first group consisted of 56 patients with fQRS on 12-lead electrocardiogram (ECG) and the second group consisted of 54 patients without fQRS on 12-lead ECG. All patients evaluated by using echocardiography and all patients were diagnosed with MVP. 24-hour holter ECG monitoring was performed in all patients. All holter records were analyzed in terms of arrhythmias.

There was no statistically significant difference in atrial arrhythmias between the two groups ($p= 0.124$). The frequency of premature ventricular complex (PVC) and ventricular tachycardia (VT) were statistically significant higher in the fQRS (+) group compared to without fQRS group ($p= 0.006$, $p=0.004$, respectively). In multivariate analysis, the presence of fQRS (Odds ratio: 3.674, $p = 0.038$) and VPC (Odds ratio: 1.006, $p = 0.016$) were independent variables for predicting VT.

fQRS and PVC are independent predictors of ventricular arrhythmias in patients with MVP. The results of this study show the need for routine 24-hour holter ECG monitoring in patients with MVP for timely prevention of arrhythmic sudden cardiac death. Patients with MVP need regular and continuous cardiological follow-up for the prevention of clinical arrhythmogenic complications.

Keywords: Fragmented QRS, Mitral Valve Prolapse, Ventricular Arrhythmia

YAŞAMIMIZ NE KADAR KALİTELİ?**Dr. Öğr. Üyesi Şeyda ÖKDEM**

Başkent Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri MYO

Özet

Dünya Sağlık Örgütü yaşam kalitesini “kişinin kendi amaçlarına, beklentilerine, standartlarına ve çıkarlarına göre bir kültür ve değer sisteminde kendi yaşamını algılaması” olarak tanımlamıştır.

Yaşam kalitesi genel olarak “kişinin yaşamı ile ilgili sübjektif algısı” şeklinde tanımlanmakta ancak bu kavram meslek ve öznel olmak üzere iki açıdan incelenmektedir. Nesnel göstergeler; gelir ve eğitim düzeyi, meslek, sağlık, konutun durumu, yaşam kalitesinin öznel göstergeleri ise; kişinin sahip olduğu bu olanaklardan duyduğu doyum olarak ifade edilmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) hastalık ve yaşam kalitesi arasındaki etkileşim modelinde hastalıktan kaynaklanan sağlık durumundaki bozulmanın, yeti yitimi ve sakatlığa neden olduğu ve buna bağlı olarak oluşan çevresel kısıtlamalarla birlikte yaşam kalitesinin azaldığı vurgulanmaktadır.

Yaşam kalitesi bireyin fiziksel sağlığı, psikolojik durumu, bağımsızlık düzeyi, sosyal ilişkileri ve çevresindeki önemli özelliklerden etkilenen bir kavramdır.

Birçok durum, sağlığı geliştirme ve yaşam kalitesi üzerinde olumsuz etkiler yapabilir.

Özellikle sosyo-ekonomik eşitsizlikler tüm toplumun sağlığını olumsuz etkilemekte ve bu eşitsizliklerin sağlık üzerine etkileri kadın, çocuk ve yaşlı gibi risk gruplarında daha belirgin olmaktadır.

Dünya'da sağlıkta eşitsizlik konusu 1978 yılında Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından benimsenen Temel Sağlık Hizmetleri (TSH) felsefesi sonrası önem kazanmıştır.

Sağlıkta eşitsizlik, gelirden eşitsizlik kişide mutsuzluk kimi zamanda da umutsuzluk yaratan bir durum olmakta ve yaşam kalitesi etkilenmektedir.

Yaşam kalitesi kavramı, tıp teknikleri, laboratuvar işlemleriyle ölçülen bir nicelik değil, öznel olarak deneyimlenen bir niteliktir.

Yaşam kalitesi kişisel içsel alan, kişisel sosyal alan, dışsal doğal çevre alanı ve dışsal toplumsal çevre alanı olmak üzere dört alanda incelenmektedir.

Yaşam kalitesini etkileyen olumsuz değişimler strese neden olmakta ve bireyin strese tepkisini etkilemektedir. Ancak daha önce yaşanmış benzer durumlar stresle başa çıkmayı kolaylaştırır.

Stresörler, genel olarak bireyleri farklı şekilde etkileyip, bireyin gücü ve sınırlılığında kaynaklanan farklı yanıtları içermektedir. Stresörlere uyum yapabilme yeteneğinin gelişmesi aynı zamanda bireyin yaşam kalitesi üzerinde de olumlu bir etki oluşturmaktadır. Sağlığı geliştirme etkinlikleri içinde stres ile baş etme yöntemleri önemli bir yer tutmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yaşam kalitesi, Stres, Stres ile baş etme

**A META-ANALYSIS ON THE CAUSES AND FACTORS AFFECTING SUICIDE IN
THE KURDISTAN REGION****Amin MORADI¹, Prof. Dr. Akbar VALADBİGİ¹,****Seyyed Muhammad Reza HUSSEİNİ¹**¹Elmi-Karbordi University, Sanandaj, Iran**Abstract**

Each year, more than a million people worldwide commit suicide (i.e., every 40 seconds a person - quoted by Agence France-Presse) and according to available statistics, Iran ranked 51 among the 57 Muslim countries in the field of suicide. In recent decades, in the western regions of the country, including the Kurdistan province, especially in the city of Marivan and among the women of this city, we are facing increasing incidence and suicide rates among the low and middle ages of the society. The main reasons and causes of this can be related to factors such as the existence of traditional texture and patriarchy and patriarchy in Kurdistan, especially in rural areas, family conflicts and disagreements, inappropriate marriages, with age differences being profound, creating distance and lack of proper relationships among children and parents, the unemployment of educated girls and ignoring their expectations, the patriarchal view of the traditional Kurdish society of women as a property, rape and sexual harassment, repeated marriages of men, material and cultural poverty, and large numbers of families, traditional and religious prejudices in Kurdish society and other factors and sociological-psychological variables that are more or less reviewed in this paper are statistical and analytical. In the areas studied in Kurdistan province (Marivan city), poverty and lack of access to people's demands, especially among women and youth, are factors exacerbating differences, contradictions and, as a result, social isolation, and these contradictions and differences can be the source and main cause of suicide among the cortex of the community.

According to Durkheim's theory, poverty as a factor in discipline and social solidarity has given rise to individual immunity against suicide that today is contrary to this theory. In order to prevent the increasing number of suicides, especially among women and youth, there should be a developmental approach, psychology, sociology, and law social worker, sports, etc. to empower social, economic, mental, and even physical persons, groups and families.

The results and provincial statistics of the region and the city indicate that the types and methods of resorting to suicide, especially among young women and educated corporations, are increasing. self-immolation is the most commonly reported form of suicide among young women in the city. The reflection of such a dilemma, especially the epidemic and psychological destruction of it in cyberspace, greatly increases the importance of studying and studying suggestions on this growing problem.

Chronic economic and cultural poverty, recent social changes in recent decades, the structural remnants of the patriarchal community of the region, the gross gap between classes and

gender and the sociological blind spots of the transition to the development of the region are part of the potential and focal points of this phenomenon in the Kurdistan region that has been analyzed.

Keywords: Suicide, Suicide Attempts, Suicide Dispersion, Kurdistan

**ŞANLIURFA'DA ANNE VE YENİDOĞAN BEBEKLERİNDE B12 VE FOLİK ASİT
EKSİKLİĞİNİN SIKLIĞI****Dr. Öğr. Üyesi Nurgül ATAS¹, Prof. Dr. Alpay ÇAKMAK²,****Dr. Öğr. Üyesi Abdullah SOLMAZ¹, Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin GÜMÜŞ¹**¹Harran Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AB²İstanbul Medipol Üniversitesi**Özet**

B12 vitamini suda eriyen, mikroorganizmalar tarafından sentezlenen bir vitamindir. İnsan ihtiyacı olan B12 vitaminini sentezleyemediği için besinlerle almak zorundadır. Diyetle alınan B12 vitamininin esas kaynağı ise hayvansal besinlerdir. B12 vitamininin en önemli işlevi folik asitle birlikte hücre bölünmesi ve çoğalması için gerekli deoksiribonükleik asit (DNA) sentezini desteklemesidir.

B12 vitamini; DNA sentezi, metillenme, nörotransmitter sentezi gibi görevlere sahip olan, homosistein/metyonin döngüsünde de görev alan bir kofaktördür. Bu nedenle, yenidoğan ve süt çocukluğu gibi büyümenin hızlı olduğu dönemlerde B12 vitamin eksikliği, diğer dönemlerde görülen anemi semptomlarından çok daha önemli semptomlara yol açmaktadır. Eksikliğinde santral ve periferik sinir sistemi, gastrointestinal sistem, kardiyovasküler sistem, kas-iskelet sistemi, hematolojik ve immünolojik sistem üzerinde olumsuz etkileri olan B12 vitamini, vücutta sentezlenmez. Gebelikte anneden bebeğe aktif olarak geçer. Bebek 25-50 mikrogram (mcg) B12 vitamini deposu ile doğar. Büyüme için gerekli olan miktar 0.1 mcg/gün'dür. Yenidoğanın sahip olduğu depo ona 6 ay-1 yıl yeter.

Karşılaştığımız bu sorunun, sosyoekonomik seviyesi düşük olan hasta grubumuzun annelerindeki B12 vitamini deposunun eksikliğine bağlı olduğunu düşünmekteyiz. Bilindiği gibi, B12 vitamini için en iyi kaynak et, süt, balık, yumurta gibi hayvansal proteinlerdir. Bunların anne tarafından tüketilmemesi, B12 vitamin eksikliği için önemli bir nedendir. Gebelik sonrası dönemde de anne sütü, bu açıdan iyi bir kaynak olamamaktadır. Diğer nedenler ise annenin mide ilacı kullanması, vejeteryan olması ve karbonhidrat ağırlıklı beslenmesidir.

Prospektif olarak planlanan çalışmamıza Şanlıurfa'daki doğum servislerine doğum amacıyla başvuran 38-42 gebelik haftasında olan 600 adet gebe ve onların 2500 gram üstünde doğan, doğumda komplikasyon gelişmeyen bebeklerini aldık. Bebeğe ve annede vitamin B12 için alt sınırı 200 pg/ml olarak belirledik. Annelerden yaş, çocuk sayısı, ilaç anamnezi, vejeteryan olup olmadığı, başka hastalığı olup olmadığı konusunda bilgi aldık.

Çalışmamızın sonucunda çalışmaya alınan gebelerin %73,8'inde B12 vitamin eksikliği, %10,3'ünde folik asit eksikliği saptandı. Yenidoğanların ise %70,5'inde B12 vitamini

eksikliği, %3,7'inde folik asit eksikliği saptandı. Ayrıca vitamin B12 düzeylerinde gebelerin %22,7'sinde, yenidoğanların %23,2'sinde sınırdaki değerler elde edildi.

Yenidoğanlardaki B12 vitamini düzeylerinin annelerindeki düzeylerle ilişkili olduğu saptandı. Çalışmamızın sonucunda; klasik bilginin aksine, ülkemizde yenidoğan döneminde B12 vitamin eksikliğinin önemli bir oranda görüldüğünü gösterdik. Eksiklik olduğu halde klinik bulgu olmamakta, çocuk büyüyüp, eksiklik derinleştikçe klinik bulgular ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, yeni doğum yapmış annelerdeki B12 vitamin seviyesinin, önemli oranda düşük olduğunu gösterdik. Sonuç olarak, gebelerdeki B12 vitamini eksikliği önlenerek yenidoğanların düşük depo ile doğmaları ve süt çocukluğu döneminde eksikliğe bağlı geri dönüşümsüz olabilen özellikle nörolojik bulguların gelişmesi önlenir.

Anahtar Kelimeler: B12 Vitamini eksikliği, Anemi, Yenidoğan, Gebelik, Folik asit

**THE NTH POWER OF GENERALIZED (s,t)-JACOBSTHAL AND (s,t)-
JACOBSTHAL LUCAS MATRIX SEQUENCES AND SOME COMBINATORIAL
PROPERTIES****Sukran Uygun**

Gaziantep University, Department of Mathematics, Science and Art Faculty

Abstract

In this study, new formulas for nth power of (s,t)-Jacobsthal and (s,t)- Jacobsthal Lucas matrix sequences are established by using determinant and trace of the matrices. By these formulae some identities for (s,t)-Jacobsthal and (s,t)- Jacobsthal Lucas sequences are obtained. The results are also applicable for classic Jacobsthal and Jacobsthal Lucas sequences, if we choose $s=t=1$.

Keywords: (s,t)-Jacobsthal matrix sequence, (s,t)-Jacobsthal Lucas matrix sequence, Determinant

**ON THE JACOBSTHAL AND JACOBSTHAL LUCAS SEQUENCES AT
NEGATIVE INDICES****Sukran Uygun**

Gaziantep University, Department of Mathematics, Science and Art Faculty

Abstract

In this study, we establish some properties of Jacobsthal and Jacobsthal Lucas sequences at negative indices by using nth power of a special matrix. Some of known identities for these sequences are proved by different methods using matrix algebra.

Keywords: Jacobsthal sequence, Jacobsthal Lucas sequence, Determinant, Trace

**DEPOLAMA SÜRESİNİN ELLE VE MAKİNA İLE HASAT EDİLEN PAMUKLARIN
LİF KALİTE ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ**THE EFFECT OF STORAGE DURATION ON FIBER CHARACTERISTICS OF COTTON
HARVESTED BY HAND AND MACHINE**Dr. Öğr. Üyesi Hasan HALILOĞLU**

Harran Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü

Özet

Deneme 2016-2017 yılı pamuk hasat sezonunda tesadüf bloklarında bölünmüş parseller deneme desenine göre 3 tekerrürlü olarak oluşturulmuştur. Hasat şekilleri ana faktörleri, depolama süreleri ise alt faktörleri oluşturmuştur. Deneme materyalini oluşturan Candia pamuk çeşidi 28.09.2016 tarihinde elle ve makine ile ayrı ayrı hasat edilmiştir. Hasat edilen pamuklardan kütlü olarak depolanacak örnekler için 3'er tekerrürlü ve her örnek 5 kg olarak tartılmış, etiketlenmiş ve naylon torbalara konulmuştur. Standart depo koşullarında depolananan kütlü pamuk örnekleri 6 ay süre ile 1'er ay aralıklarla çırçırlandırılmıştır. Her ayın sonunda kütlü olarak depolanmış pamuklar çırçırlandırılmış ve lif analizleri yapılmıştır.

Çalışma sonucunda; hasat şekli ve depolama süresinin, lif inceliği, lif uzunluğu, lif üniformitesi, kısa lif oranı, lif kopma uzaması ve toz sayısı üzerine istatistiki olarak önemli bir etkisinin olmadığı; hasat şekli, depolama süresi ve hasat şekli x depolama süresi interaksiyonlarının lif mukavemetine önemli etkisinin olduğu; makinalı hasadın elle hasada göre kısa lif oranı, sarılık değeri, çepel alanı ve neps sayısını arttırdığı; elle hasat edilen pamukların makine ile hasat edilenlere göre daha parlak olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Pamuk, Depolama, Hasat**Abstract**

The experiment was conducted in split plots with randomized complete block design with three replications in 2016-2017 cotton harvest season. Harvesting methods and storage durations were considered as main and sub plots, respectively. Cotton cultivar Candia was used for the study material and it was harvested both by hand and machine on 28.09.2016. For the samples to be stored as harvested seed cotton, with 5kg of 3 replicates, were labeled and placed in nylon bags. Seed cotton samples stored in standard storage conditions were ginned at monthly intervals for 6 months and fiber analyzes were performed.

In the result of study; there were no statistically significant effects of harvesting methods and storage durations on fiber fineness, fiber length, fiber uniformity, short fiber index, fiber elongation and dust count. However, harvesting methods, storage duration and harvesting methods x storage duration interactions had significant effect on fiber strength. On the other hand, it was observed that the proportion of short fiber index, yellowness, trash area

and neps were higher with machine harvest compared to harvest by hand while hand harvested cottons were found to be brighter than machine harvested ones.

Keywords: Cotton, Storage, Harvest

**ADAPTATION WITH THE CHRONIC DISEASE AND EXPECTATIONS
FROM NURSES****PhD Hilal KARATEPE¹, Assoc. Prof. Dr. Derya ATİK¹, MSc. Ulviye Özcan YÜCE¹**¹Osmaniye Korkut Ata University, School of Health, Nursing Division**Abstract**

This research has been made to determine physical, social and psychological adaptation levels and general adaptation levels of patients with chronic diseases who are under medical treatment at the hospital and to evaluate their expectations from nurses within the course of the said process. It is definitive and cross sectional. The sample of the research is composed of 240 patients who have been under inpatient medical treatment in internal diseases clinics in between March-May 2018. Data was collected with Personal Information form and Adaptation to Chronic Illness Scale (ACIS). As a result of the statistical analysis, the adaptation of the patients, included in the scope of the study, to the disease was determined to be 83.03 ± 10.58 . It was determined that social adaptation level of women, physical adaptation level of high school and university graduates, general adaptation, physical adaptation and social adaptation levels of individuals who have never stayed at hospital, psychological adaptation level of individuals who had information related to their disease, physical adaptation level of individuals with normal BMI were determined to be higher statistically at significant levels ($p < 0.05$, $p < 0.01$). Social and psychological adaptation levels of patients according to their expectations from nurses were determined to be significantly different, statistically ($p < 0.01$), social adaptation level of individuals asking from nurses to inform them on the implementations were found to be higher; individuals expecting from nurses to find solutions of the problems were determined to be satisfied and psychological adaptations of individuals with no expectations were found to be higher. In conclusion of the study; gender, level of education, experience of hospital stays, information status related to his/her disease, BMI, medical diagnosis, expectation models of nurses were determined to affect adaptation to the chronic disease to an important extent, from physical, social and psychological aspects.

Keywords: Adaptation, Chronic Disease, Nurses

**HEMODİYALİZ UYGULANAN HASTALARDA SIVI KONTROL VE HASTALIĞA
UYUM DÜZEYİNİN ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ****Doç Dr. Derya ATİK¹, Uzm. Ulviye Özcan YÜCE¹, Dr. Hilal KARATEPE¹**¹Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü**Özet**

Bu çalışma, hemodiyaliz uygulanan hastalarda sıvı kontrol ve hastalığa uyum düzeyleri ve aralarındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla prospektif, tanımlayıcı, kesitsel bir tasarım yapıldı. Osmaniye Devlet Hastanesi'nde Hemodiyaliz Bölümünde hemodiyaliz tedavisi gören 96 hasta diyaliz ünitesine alındı. Veriler, Hasta Kimlik Formu, Hemodiyaliz Hastalarında Sıvı Kontrolü ve Kronik Hastalık Uyum Ölçeği ile toplandı. Ortalama \pm standart sapma ve pearson korelasyon istatistik analizi kullanıldı. Ortalama toplam ACIS skoru 81.61 ± 8.93 , ortalama toplam FCHPS skoru 49.88 ± 4.88 olarak bulundu. Hastalıklara genel adaptasyonda bir artış ile birlikte sıvı kontrolüne ilişkin olumlu tutumlarda bir artış görüldü, hastaların sıvı kontrol seviyelerinin hastalığa fiziksel adaptasyon seviyeleri istatistiksel olarak anlamlı bir düzeyde arttıkça arttı ($p < 0.05$). Ölçeklerin toplam ve alt boyut puanlarının paralel olarak değiştiği bulunmuştur. Sonuç olarak hastalık uyum düzeyleri ve sıvı kontrol tutumlarının orta düzeyde ve birbiri ile ilişkilidir

Anahtar Kelimeler: Sıvı kontrolü, Kronik hastalık, Adaptasyon hemodiyaliz**Abstract**

In this study, a prospective, descriptive, cross-sectional design was used to determine the level of fluid control and disease compliance in patients undergoing hemodialysis. Ninety-nine patients undergoing hemodialysis treatment at Osmaniye State Hospital were enrolled in dialysis unit. The data were collected with patient identification form, fluid control and Chronic Disease compliance scale in hemodialysis patients. Mean \pm standard deviation and Pearson correlation were used for statistical analysis. Mean total ACIS score was 81.61 ± 8.93 , mean total FCHPS score was 49.88 ± 4.88 . There was an increase in the overall adaptation of the disease and positive attitudes towards fluid control increased in patients with a statistically significant increase in the physical adaptation levels of the fluid control levels of the patients ($p < 0.05$). It was found that the total and subscale scores of the scales were changed in parallel. As a result, moderate levels of disease compliance levels and fluid control attitudes are associated with each other.

Keywords: Fluid control, Chronic disease, Adaptation hemodialysis

**KLİPPEL TRENAUNAY WEBER SENDROMUNDA CERRAHİ TEDAVİ
YAKLAŞIMIMIZ: OLGU SUNUMU****Dr. Öğretim Üyesi Cengiz GÜVEN**

Adıyaman Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Kalp ve Damar Cerrahisi AD

Özet

Klippel-Trénaunay Sendromu (KTS) alt veya üst ekstremiteleri etkileyebilen kapiller hemanjiomlar, yumuşak doku ve kemik hipertrofisi ve variköz venler ile karakterize olabilen veya daha az sıklıkla gövde, baş veya boynu tutan kompleks bir konjenital malformasyondur. 1900 yılında Klippel ve Trenaunay tarafından tanımlanmıştır. Günümüzde kapiller hemanjiom, yumuşak doku-kemik hipertrofisi ve venöz patolojilerden ikisinin varlığı tanı koydurucudur. 1907 yılında Frederick Parkes Weber'in arteriyovenöz fistül bulgusunu eklemesiyle Klippel Trenaunay Weber Sendromu(KTWS) adını almıştır.Çoğu vaka sporadiktir. Irk veya cinsiyet ayırımı gözetmez. Prevalansı yaklaşık 1/100.000'dir. Genellikle %85 oranla tek ekstremitte tutulumu ile karakterizedir. Nadiren çift taraflı veya çapraz ekstremitte tutulumu gözlenir.

Tedavi konservatif ve semptomatiktir. Varis çorapları ve pnömotik kompresyon tedavisi venöz yetmezliği azaltır. Cerrahi nüx riski, lenfatik akıntı (lenfore), enfeksiyon ve cilt abrazyonları nedeniyle tercih edilmez.

24 yaşında bayan hasta sol bacağına bulunan geniş doğumsal leke üzerinde şişlik ve bacağına ağrı şikayeti ile polikliniğimize başvurdu. Bu doğumsal leke üzerindeki şişlik ara ara kanyor kabuk bağlıyormuş. Özellikle son üç yıldır şikayetlerinin belirgin olarak arttığı tespit edildi. Hastanın 6 aydır şifa bulmak için birkaç hastane gezdiği öğrenildi. Soy geçmişinde bir özellik saptanmadı.

Fizik muayenesinde kardiyovasküler sistem, solunum, ürogenital, SSS, batin ve göz muayeneleri normaldi.

Olgunun gluteal bölgesinden başlayıp femur anterolateral loju boyunca diz altına kadar uzanan 50x25 cm ebatında yumuşak kıvamlı ciltten hafif kabarık ve mor renkli lezyon (Şarap lekesi) mevcut idi. Bu lezyonun merkezinde 2x2 cm ebatında deriden kabarık ince duvarlı üzeri kurutlu venöz yapı mevcuttu. Bu venöz yapı ara ara kanayıp kabuk bağlıyormuş. Kapiller hemanjiomanın altında ve diz altı lateral bölgede çeşitli lökalizasyonlarda cilt altında palpasyonla alınabilen dev venöz yapılar mevcuttu. Lezyon bulunan bacak karşı bacağına göre 2,5 cm daha uzun ve 14 cm daha geniş idi.

Rutin biyokimyasal tetkiklerinde özellik yoktu. RVDUSG'de sol bacakta VSM da yetmezlik gözlenirken derin venöz sistem normaldi. Kontrastlı venografide sol femoral bölgeyi çaprazlayan embriyonik venin açık kaldığı ve derin venin hipoplastik olduğu görüldü. Bu ven ile arteriyel sistem arasında 2 seviyede fistülizasyon gözlemlendi.

Hasta FM ve tetkikler sonrası KTWS tanısı konuldu ve semptomatik ve rüptür riski olması nedeniyle cerrahi tedaviye karar verildi. Spinal anestezi altında operasyon yapıldı. Ağrıya sebep olan, tromboemboli riski olan dev pakelere ve rüptür riski olan bölgeye eksizyon yapıldı. Venografi sırasında işaretlenen fistül bölgeleri ligatüre edilerek venöz sisteme olan yüksek debi ortadan kaldırıldı. Post-op 3 günde hasta kompresyon çorabıyla externe edildi.

Klippel Trenaunay Weber Sendromu'nda temel tedavi erken tanı ve önlemler ile cerrahi dışı yöntemler tercih edilmelidir. Ancak venöz tromboemboli riski olan, kanama ve AVF formasyonları ile birliktelikte olan seçilmiş vakalarda cerrahi tedavi hastanın yaşam konforunu artıracak ve muhtemel hayati riskli komplikasyonlarını önleyecektir.

Anahtar Kelimeler: Klippel trenaunay sendromu, Arteriyovenöz fistül, Cerrahi

**GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK
YÜKSEKOKULU'NDA OKUYAN SURIYELİ ÖĞRENCİLERİN OKULA VE
SOSYAL HAYATA UYUMLARININ ARAŞTIRILMASI****Öğr. Gör. Tayyibe GERÇEK¹****Dr. Öğr. Üyesi Sibel Bayıl OĞUZKAN¹**¹Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Hizmetler ve
Teknikler**Özet**

Savaşlar ve göçler, tarihin seyrini değiştiren en önemli iki olgudur. Bulduğumuz coğrafya, ülkemizin jeopolitik konumundan ötürü, tarih boyunca oldukça fazla göç almıştır. 21. yüzyılın en büyük göçüne şahit olmamız açısından Türkiye dünyada tarihe altın harflerle yazılacak bir şey yapmış ve 2011 yılında Suriye’de savaşın patlamasıyla ülkelerinde barındırılmayan Suriyelilere Türkiye yalnızca kapılarını açmakla yetinmemiş ve kayıp bir neslin önüne geçmek için Suriyeli öğrencilerin eğitimine de önem vermiştir. Son derece travmatik durumlardan çıkıp gelen çok sayıda genç nüfusun ülkenin geleceği için tehlike oluşturmaması adına yapılan eğitim hizmetleri son derece önemlidir. Verilen eğitimle birlikte söz konusu mağdur gençlerin ülkemize uyum sağlamaları da oldukça önem arz etmektedir.

Biz bu çalışmamızda denklik veya Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı’nı geçerek okulumuza girmeye hak kazanan öğrencilerimizin uyum sağlayıp sağlamadığını ölçmek için bir anket uygulayarak sonuçları değerlendirdik. Anket soruları ne kadar süredir burada olduklarından, şehre ve okula uyumlarına kadar birçok soru içermektedir. Türkçe seviyelerine bağlı olarak derslerde zorlanmalarının yanı sıra düşüncelerini belirttikleri sorular da bulunmaktadır. Sonuçlara göre birçoğunun Türkçeyi iyi öğrendiklerini, dersleri geçmekte zorlanmadığını, sunulan imkanlara müteşekkir olduklarını gördük. Çalışmanın bir sonraki aşamalarında sığınmacı öğrencilerimizin ülkemize faydalı olmak için çalışmalarını ve etrafindakileri buna teşvik etmeyi amaçlamaktayız.

Anahtar Kelimeler: Göç, Sığınmacı öğrenciler, Uyum

**SURİYELİLERİN TÜRKİYE'YE GÖÇÜNDEN SONRA ORTAYA ÇIKAN SAĞLIK
PROBLEMLERİ VE ÇÖZÜMLERE GENEL BAKIŞ****Öğr. Gör. Tayyibe GERÇEK¹****Dr. Öğr. Üyesi Sibel Bayıl OĞUZKAN¹**¹Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Hizmetler ve
Teknikler**Özet**

Türkiye’de her zaman çeşitli sebeplerle ülkelerini terk etmek durumunda kalan sığınmacı, mülteci ve göçmenler için sığılacak bir ülke konumunda olmuştur. 2011 yılının Mart ayından itibaren çok sayıda Suriye Arap Cumhuriyeti vatandaşı Türkiye’ye sığınmıştır. Ülkemiz uluslararası koruma talebinde bulunan bu kişilere ‘geçici koruma’ sağlamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti insani yardım ihtiyacı bulunan Suriye vatandaşlarının başta can güvenliğini sağlayarak bu kişiler için ‘açık kapı politikası’ uygulamaktadır. Türkiye’de sığınmacılara yönelik sunulan yardımların başında barınma, güvenlik, beslenme, eğitim ve sağlık hizmetleri bulunmaktadır. Bu çalışma sağlık alanında yapılan çalışmaları göstermek için yapılmış bir derlemedir.

Sağlık çalışanları, Suriyeliler buraya ilk geldiklerinde verem, hepatit gibi önlem alınmadığında ölümcül olabilecek bulaşıcı hastalıkların da beraberinde getirilmesinden endişeliydi. Bir süre sonra o hastalıkların buraya gelmediği fark edilerek korkuların yersiz olduğu anlaşıldı. Zamanla hastaneye tedavi için başvuran sığınmacıların hastalıklarının kötü yaşam şartları, temiz su ve besine ulaşamamaları, hastanedeki haklarını bilmemeleri, bilenlerin de ilaçları temin edememeleri gibi sebeplerden kaynaklandığı fark edildi.

Suriyeli hastalarla ilgili yukarıda bahsedilen birtakım sorunlar zamanla çözüme ulaştırıldı fakat hala devam eden en belirgin 3 sorun var. Bunlar dil, psikolojik travmalar ve sağlıksız gebelikler. Böyle kriz durumlarında ilk istismar edilen kişiler kadınlar ve çocuklar olmasından ötürü erken yaşta ve sağlıksız doğum yapan kadınlar çok fazla olup bu sorun sağlık alanında da hala aşılmaya çalışılıyor.

Bu derleme, tespit edilen bu sorunların devlet kuruluşları, STK’lar veya gönüllüler tarafından uygulanan çözümleri anlatmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sığınmacılar, Göç, Hastalıklar, Sağlık hizmeti

**FARKLI BİTKİ SIKLIĞI VE MƏPIQUAT CHLORİDE UYGULAMASININ
NORMAL VE GEÇ EKİMLERDE PAMUĞUN (*Gossypium hirsutum* L.) LİF KALİTE
ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ****Dr. Öğretim Üyesi Vedat BEYYAVAŞ¹****Prof. Dr. Ahmet YILMAZ¹**¹Harran Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü**Özet**

Araştırma, 2006 ve 2007 yıllarında, Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi deneme alanlarında yürütülmüştür. Çalışmada, Güneydoğu Anadolu Bölgesi standart pamuk çeşitlerinden (*Gossypium hirsutum* L) Stoneville-453 ile Fantom çeşitleri materyal olarak kullanılmıştır.

Tarla denemelerini, normal ve geç ekim zamanlarında (15 Mayıs ve 15 Haziran), çeşitleri ana parsellere, mepiquat chloride uygulamaları (kontrol, taraklanma başlangıcı 50 cc + çiçeklenme başlangıcı 50 cc) alt parsellere, bitki sıklıkları ise alt alt parsellere (70x20 cm, 70x5 cm, 35x5 cm) gelecek şekilde kurulmuştur. Denemede her parsel 4'er sıralı ve 10 metre uzunluğunda düzenlenmiştir. Çalışmada; lif indeksi (g), lif uzunluğu (mm), lif üniformitesi (%), lif mukavemeti (g/teks) ve lif inceliği (micro) özellikleri incelenmiştir.

Araştırma sonucunda, Lif indeksi üzerine; Denemenin 2006 yılında geç ekimin (15 Mayıs), normal ekime göre (15 Haziran), 2007 yılında ise normal ekimin (15 Mayıs), geç ekime göre (15 Haziran) daha yüksek değerler oluşturduğu; Stoneville-453 çeşidinin, Fantom çeşidine göre; 70x20 cm ekim sıklığı diğer iki sıklığa göre daha yüksek değerler oluşturduğu; mepiquat chloride uygulamasının denemenin ilk yılında lif indeksi artırdığı, denemenin ikinci yılında önemsiz bulunduğu belirlenmiştir. Her iki deneme yılında da geç ekimin (15 Mayıs), normal ekime göre (15 Haziran), daha uzun lifler ve lif üniformitesi oluşturduğu; Stoneville-453 çeşidinin (31.33 mm ve 31.12 mm), Fantom çeşidine (30.77 mm ve 30.11 mm) göre daha uzun lifler ve lif üniformitesi oluşturduğu; mepiquat chloride uygulamasının lif uzunluğu ve lif üniformitesine etkisinin olmadığı saptanmıştır. 2006 yılında geç ekimin (15 Haziran) (4.51 mic.), normal ekime göre (15 Mayıs) (4.07 mic.); 2007 yılında normal ekimin (15 Mayıs) (4.37 mic.), geç ekime göre (15 Haziran) (4.03 mic.) daha yüksek değerler oluşturduğu; 2006 yılında Fantom çeşidinin (4.30 mic.), Stoneville-453 çeşidine (4.28 mic.) göre; 2007 yılında ise Stoneville-453 çeşidinin (4.46 mic.), Fantom çeşidine (3.95 mic.) göre daha kalın lifler oluşturduğu saptanmıştır. Her iki deneme yılında da 70x5 cm sıra ekim sıklığı (4.35 mic ve 4.32 mic.) diğer iki sıklığa göre daha kalın lifler oluşturduğu, en ince liflerin dar sıra ekimden (35x5 cm) elde edildiği (4.25 mic ve 4.04 mic.) saptanmıştır. Denemenin ilk yılında istatistiksel olarak önemsiz, ikinci yılında ise, mepiquat chloride uygulaması (4.13 mic.), kontrol parsellerine (4.28 mic.) göre daha ince lifler oluşturduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Lif kalitesi, Ekim zamanı, Çeşit, Bitki sıklığı, Mepiquat chloride

THE RELATIONSHIP BETWEEN DUKE TREADMILL SCORE AND PLATELET TO LYMPHOCYTE RATIO IN PATIENTS WITH STABLE ANGINA PECTORIS

Ramazan ASOGLU, MD

Adiyaman University, Training and Research Hospital Adiyaman

Abstract

Aim: Platelet-to-lymphocyte ratio (PLR) is a new prognostic marker in coronary artery disease (CAD). The Duke Treadmill Score (DTS) is based on the results of the exercise test.

We aimed to evaluate the relationship between DTS and PLR.

Material and Method: The present study included 65 patients with CAD and 35 healthy subjects. All participants underwent an exercise test. The DTS were calculated after the exercise test. Complete blood counts were obtained. Demographic, clinical, and echocardiographic characteristics of the patients were recorded.

Results: Platelet count and PLR were higher in the CAD group. There was no difference between groups in regarding with platelet distribution width, mean platelet volume, lymphocyte, and neutrophil. There was no correlations between the DTS and PLR ($r = -0.141$, $p = 0.161$). Platelet count was correlated with DTS in patients with CAD ($r = -0.316$, $p = 0.001$).

Conclusion: Platelet-to-lymphocyte ratio was not associated with the Duke treadmill score. We have showed the relationship between platelet count and the Duke treadmill score.

Keywords: Coronary artery disease, Duke treadmill score, Platelet-to-lymphocyte ratio

**FARKLI KUŞAK SERBEST ECZACILARIN FARMASÖTİK BAKIMA YÖNELİK
TUTUM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ: ADIYAMAN ÖRNEĞİ****Dr. Öğr. Üyesi Gülşen KIRPIK**

Adıyaman Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi

Dr. Eczacı Erkan YILMAZ

Serbest Eczacı

Sezen DEMİR

Adıyaman Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi

Özet

Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Yönetmeliğin 50'nci maddesine göre hazırlanan İyi Eczacılık Uygulamaları Kılavuzu'nun 4. Maddesinin (g) bendinde "Hastanın ilaçlardan en iyi şekilde faydalanması için eczacı tarafından bilgi ve danışmanlık hizmetinin verilmesi, ilaç tedavisinin izlenmesi ve eczacının öncelikli olarak hasta sağlığını gözetmesi esasına dayalı hasta odaklı eczacılık hizmeti" olarak tanımlanan farmasötik bakım konusu, dünyada ve ülkemizde özellikle son yıllarda tartışılan önemli bir konu haline gelmiştir. Farmasötik bakım; hasta sağlığının gözetilmesinde eczacı tarafından spesifik terapötik sonuçlar üreten bir tedavi planının geliştirildiği bir süreçtir. Birçok ülkede kabul edilen ve uygulanan farmasötik bakım kavramı, ülkemiz eczacılığı açısından yeni bir kavramdır. Konuya ilişkin gerek ulusal gerekse uluslararası yazında yapılan literatür taramasında sınırlı sayıda çalışmaya rastlanılmıştır.

Bu çalışma, Adıyaman ilindeki farklı kuşak serbest eczacıların farmasötik bakıma yönelik olumlu ya da olumsuz tutum düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Ayrıca, serbest eczacıların sosyo-demografik özellikleri açısından tutum düzeylerinin farklılık gösterip göstermediği de incelenmiştir. Çalışmada kullanılacak veri setine anket yöntemi ile ulaşılmıştır. Çalışmanın ana kütlesi, Adıyaman'daki serbest eczacılardır. Adıyaman'da toplam 160 serbest eczacı bulunmaktadır. Örneklem, basit tesadüfi yöntemle seçilen 80 gönüllü serbest eczacıdan oluşmaktadır. Elde edilen veri setinin çözümlenmesi amacıyla SPSS 22.0 istatistikî paket programı ile Microsoft Excell programından yararlanılmıştır. Bu bağlamda, veri setine yönelik güvenilirlik analizi, tanımlayıcı analiz, frekans analizi, faktör analizi ve normal dağılım testi yapılmıştır. Verilerin normal dağılım göstermemesi sebebiyle hipotezlerin test edilmesinde non-parametrik testler uygulanmıştır.

Çalışmanın güvenilirlik analizi sonucunda elde edilen Cronbach's Alpha değeri 0,899'dur. Analizler sonucunda, Adıyaman'daki serbest eczacıların farmasötik bakıma yönelik genel anlamda yüksek düzeyde (3,76) olumlu tutuma sahip oldukları belirlenmiştir. Ancak serbest eczacıların, Adıyaman'da farmasötik bakımın uygulandığına yönelik, kararsız bir tutum (2,69) içerisinde oldukları da gözlenmiştir. Farklı kuşak serbest eczacılar açısından farmasötik bakıma yönelik tutum düzeylerinin Kruskal-Wallis Testi ile yapılan analizi sonucunda, %99

güven aralığında, tutumlar arasında çok yüksek düzeyde anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Buna göre, Adıyaman'da farmasötik bakıma karşı en yüksek olumlu tutuma sahip olan serbest eczacıların, bugün itibariyle en genç kuşak olan "Y Kuşağı"ndan olan serbest eczacılar olduğu; en düşük olumlu tutuma sahip olan serbest eczacıların ise "Bebek Patlaması Kuşağı"ndan olduğu görülmüştür. Bebek Patlaması Kuşağı'nı takip eden "X Kuşağı"ndan olan serbest eczacıların ise orta düzeyde bir olumlu tutuma sahip olduğu gözlenmiştir. Dolayısıyla, Adıyaman'daki farklı kuşak serbest eczacıların farmasötik bakıma yönelik tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılıkların olduğu söylenebilir.

Ayrıca, serbest eczacıların kıdem düzeyleri açısından farmasötik bakıma yönelik tutum düzeyleri arasındaki farklılıklar Kruskal-Wallis Testi ile analiz edilmiş olup, analiz sonucunda %99 güven aralığında anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. Buna göre, en yüksek olumlu tutum düzeyi 0-5 yıl kıdeme sahip serbest eczacılarda, en düşük tutum düzeyi değeri ise 16 yıl ve daha fazla kıdeme sahip eczacılarda gözlenmiştir. Diğer taraftan, serbest eczacıların cinsiyeti açısından farmasötik bakıma yönelik tutum düzeylerinin Mann-Whitney Testi ile analizi sonucunda kadın ve erkek serbest eczacıların tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Bebek patlaması kuşağı, X Kuşağı, Y Kuşağı, Farmasötik bakım, Serbest eczacılar, Adıyaman

**HARRAN OVASI ORGANİK TARIM KOŞULLARINDA ÜRETİLEN BAZI PAMUK
(G. HİRSUTUM L.) ÇEŞİTLERİNDE KULLANILAN ORGANİK GÜBRELERİN LİF
KALİTE ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ VE KALİTE ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ
KORELASYON**

THE EFFECT OF ORGANIC FERTILIZERS USED IN SOME ORGANIC COTTON (G.
HİRSUTUM L.) VARIETIES PRODUCED IN HARRAN PLAIN ORGANIC
AGRICULTURE ON FIBER QUALITY CHARACTERISTICS AND CORRELATION
BETWEEN QUALITY PROPERTIES

Dr. Öğr. Üyesi Cevher İlhan CEVHERİ

Harran Üniversitesi, Teknik Bilimler MYO, Tekstil Teknolojisi Programı

Prof. Dr. Ahmet YILMAZ

Harran Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarla Bitkileri Bölümü

Özet

Bu çalışma 2014 ve 2015 yıllarında, Harran ovası organik tarım koşullarında, farklı organik ve mikrobiyal gübrelerin farklı pamuk çeşitlerinde lif kalite özelliklerine etkisini belirlemek amacıyla planlanmış ve yürütülmüştür. Çalışmada ST-468, BA-119 ve Candia pamuk çeşitleri kullanılmıştır. Çalışmada organik çiftlik gübresi (2000 kg ha⁻¹), güvercin gübresi(1000 kg ha⁻¹) ve mikrobiyal gübre (100 cc 100 lt su) uygulanmıştır. Çalışma, tesadüf bloklarında bölünmüş parseller deneme desenine göre dört tekrarlamalı olarak yürütülmüştür. Çalışmada, Lif İndeksi (g), Lif Uzunluğu (UHML), Lif İnceliği (Mic), Lif Kopma Dayanıklılığı (STR), Lif Kopma Uzaması (Elg), Olgunluk (Mat), Parlaklık (Rd) ve Sarılık (+b) özellikleri incelenmiştir. Kullanılan organik ve mikrobiyal gübreler yönünden incelenen lif kalite özellikleri arasında istatistiksel açıdan önemli bir farklılık çıkmamasına rağmen kullanılan pamuk çeşitleri yönünden bazı özelliklerde %0.01 ve %0.05 düzeyinde farklılık çıkmıştır. İki yılın birleştirilmiş analizine göre; Lif indeksi (g) 6.79 (ST-468) ile 7.23 (Candia) arasında değerler almıştır. Lif Uzunluğu, Lif İnceliği ve Lif Kopma Dayanıklılığı özelliklerinde çeşitler arasında önemli bir farklılık çıkmamıştır.

Lif Kopma Uzaması (Elg.) 6.33 (Candia) ile 7.13 (ST-468) arasında değişim göstermiştir. Lif Olgunluğu (Mat) 0.86 (ST-468) ile 0.87 (Candia) arasında değerler almıştır. Lif parlaklığı (Rd) yönünden 75.66 (ST-468) ile 77.44 (Candia) arasında değerler almıştır. Sarılık(+b) özelliği 8.71 (Candia) ile 9.40 (ST-468) arasında kalmıştır. Yapılan varyans analizi sonucunda denemede kullanılan pamuk çeşitleri arasında, lif kopma uzaması, ışığı yansıtma derecesi (Rd) ve sarılık (+b) özellikleri (0.01) ve olgunluk özelliği yönünden önemli düzeyde (0.05) farklılık saptanmıştır. Ayrıca çalışmada incelenen lif kalite özellikleri arasında çeşitli korelasyonlar bulunmuştur. Lif kalite özellikleri arasındaki bu korelasyonlar tekstil ürün kalitesini olumlu yönde etkileyen değerlerdir. Özellikle tekstil kalitesini etkileyen; lif uzunluğu(mm), lif inceliği(Mic), lif mukavemeti(g/tex), ünformite indeksi(UI), kısa lif içeriği

ve lif elastikiyeti arasında olumlu ve önemli çeşitli korelasyonların bulunması istenen ve beklenen bir durumdur.

Anahtar Kelimeler: Organik pamuk, Lif kalitesi, Korelasyon

Abstract

This study was planned and carried out in 2014 and 2015 in order to determine the effect of different organic and microbial fertilizers on the fiber quality characteristics of different cotton varieties in organic farming conditions of Harran Plain. ST-468, BA-119 and Candia cotton varieties were used in the study. In the study, organic farm manure (2000 kg ha⁻¹), pigeon manure (1000 kg ha⁻¹) and microbial fertilizer (100 cc 100 lt water) were applied. The experimental design was split plot design with four replications. Fiber Index (g), Fiber Length (UHML), fiber fineness (Mic), Strength (STR), Elongation (Elg), Maturity (Mat), Reflectance(Rd) and Yellowness (+ b) properties. Although there was no statistically significant difference among the fiber quality characteristics of organic and microbial fertilizers, there was a difference between 0.01% and 0.05% in terms of the cotton varieties used. According to the combined analysis of two years; The fiber index (g) was between 6.79 (ST-468) and 7.23 (Candia). Fiber Length (UHML), fiber fineness (Mic), Strength (STR) did not differ significantly between varieties. Fiber Elongation (Elg) Ranged from 6.33 (Candia) to 7.13 (ST-468). Fiber Maturity (Matt) was between 0.86 (ST-468) and 0.87 (Candia). In terms of Reflectance(Rd) (Rd), values between 75.66 (ST-468) and 77.44 (Candia) were taken. The yellowness (+ b) was between 8.71 (Candia) and 9.40 (ST-468). As a result of the variance analysis, there were significant differences (0.05) in terms of fiber break elongation, light reflection degree (Rd) and yellowness (+ b) characteristics (0.01) and maturity. In addition, several correlations were found between the fiber quality characteristics examined in the study. These correlations between fiber quality characteristics are the values that affect the quality of textile products positively. Especially affecting the quality of textile; It is desirable and expected to have a number of positive and significant correlations between fiber length (mm), fiber fineness (Mic), fiber strength (g / tex), uniformity index (UI), short fiber content and fiber elasticity.

Keywords: Organic cotton, Fiber quality, Correlations

POSTPARTUM KİLO TUTULUMU**Arş. Gör. Nurdilan ŞENER**Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kadın Sağlığı ve
Hastalıkları Hemşireliği**Arş. Gör. Filiz ERSÖĞÜTÇÜ**Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları
Hemşireliği**Özet**

Postpartum kilo tutulumu, gebelik öncesi kilo ve doğum sonrası kilo arasındaki fark olarak tanımlanmaktadır. Genellikle kilo tutulumunu değerlendirmede dikkate alınan zaman aralığı 12-18. aylardaki kiloları ile gebelik öncesi kiloları arasındaki farktır. Doğumdan sonraki ilk günlerde gebelikte biriken ekstra vücut sıvılarının atılmasından dolayı hızlı bir şekilde, sonraki günlerde ise anneye ait yağ dokuları daha yavaş bir şekilde kaybolduğu için kilo kaybı hızında düşme gerçekleşmektedir. Genellikle postpartum kilo tutulumu gestasyonel kilo alımı ile ilgilidir. Postpartum kilo tutulumu obeziteye neden olabileceğinden önemli problemdir. Gebelikte önerilen kilo artışı bireylerin beden kitle indekslerine (BKİ) göre değişiklik göstermektedir. BKİ'ye göre düşük kilolu kadınların 12.5 -18, normal kilolu kadınların 11.5- 16 kilo, hafif şişman kadınların 7- 11.5 ve obez kadınların ise 7 veya altı kilo alımı önerilmektedir.

Postpartum kilo tutumunu etkileyen çeşitli faktörler bulunmaktadır. Emzirme, egzersiz, kötü beslenme, sigara, emzirme, medeni hal, annelik yaşı, doğum sayısının yüksek olması, doğumlar arasında sürenin kısa olması, farklı beslenme kültürleri ve maruz kalınan ailesel ve toplumsal baskı gebelik öncesi BKİ, depresyon varlığı, düşük D vitamini düzeyi, su tüketim miktarı, uyku süresi, annenin çalışma durumu postpartum kilo tutumunu etkileyen faktörlerdendir.

Kadınların fiziksel sağlığını olumsuz etkileyen fazla kilolar vücutta dolaşan kan hacminin artması sonucunda, artmış vazokonstrüksiyon ve kalp atım hacmindeki artış obezite de hipertansiyon gelişiminde rol oynamaktadır. Obezite sonucunda hiperinsülinemiye bağlı olarak böbrek sodyum emiliminin artması da obez kişilerde kan basıncının yükselmesine yol açmaktadır. Obez bireylerde hipertansiyon varlığında ventrikül duvar kalınlığı, kalp boşluklarının hacmi ve bunun sonucunda kalp yetmezliği riskinde artış olmaktadır. Aynı zamanda annelerin, bu dönemde aldıkları kilolardan kurtulmak için başvurdukları hızlı kilo verme arayışları ve yanlış diyet uygulamaları ise hem kendi sağlıkları hem de sadece anne sütüyle besledikleri bebeklerinin sağlığını tehdit etmektedir.

Son yıllarda toplumun kadınlar için idealize ettiği fiziksel özelliklerin önem kazanması kadınlarda psikolojik sağlığı da ciddi olarak etkilemektedir. Obezite kadınların beden algısı

ve beden saygısını azaltmakta ve toplumsal baskı kadının kendini toplumdan dışlamasına neden olmaktadır.

Kadınların kilo kontrolünün sağlanmasında doğum sonu dönemde hemşirelere önemli rol ve sorumluluklar düşmektedir. Kadınların süt arttırmaya yönelik uygulamalarının tespitini sağlayıp kaliteli ve yeterli süt için gerekli besinler hakkında danışmanlık yapılması gerekmektedir. Kadınların doğum sonu süreçte yeterli uyumalarının ve dinlenmelerinin sağlanması gerekmektedir. Ayrıca kilo kontrolü için egzersiz önerilerinde bulunulmalıdır. Aynı zamanda objektif veriler elde etmek için kilo kontrollerin doğum öncesi, gebelik ve doğum sonu dönemde kaydedilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda bu konuya ilişkin daha fazla çalışma yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Postpartum dönem, Postpartum kilo, Obezite ve kadın sağlığı

Determination of Thermoluminescence Kinetic Parameters of**Sm³⁺ doped Zn₂SiO₄ after β-irradiation****Res. Asst. Dr. Z.G. Portakal**

Çukurova University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Physics

Abstract

To understand the responsible mechanisms behind thermoluminescence (TL), kinetic parameters of a glow peak of any dosimetric materials is important to determine much of the dosimetric properties of them. The trapping level position within the forbidden gap indicates the loss of the dosimetric information stored in the material after the irradiation. Therefore, it is necessary to evaluate the kinetic parameters to be able to conclude a study about a thermoluminescent material. These parameters involve the number of peaks, order of kinetics b , activation energy E (eV) and frequency factor s (s^{-1}) of the various peaks.

The aim of this study was to evaluate the TL kinetic parameters and the number of peaks of 2.0% Sm³⁺ doped zinc silicate (Zn₂SiO₄) produced by the gel-combustion method. Analyses have been carried out by initial rise (IR) using T_m-T_{stop} experiment, peak shape (PS) and computerized glow curve deconvolution (CGCD) methods. CGCD method was applied using R-studio. An automated Lexsyg Smart TL/OSL reader system was used for all TL measurements. The reader has different filter combinations as IRSL wideband blue, BSL 365 nm, IRSL 410 nm, and IRSL 565 nm. IRSL 565 nm was chosen as an optimal TL filter for Sm³⁺ doped Zn₂SiO₄ sample due to the resulted glow curve data existing single maxima at around 282°C. The TL glow curve acquired from 10 mg powder sample exposed to beta-radiation of 10 Gy for the kinetic parameter analysis. Additionally, dose response test was applied using the doses between 0.1 and 150 Gy in order to estimate the order of the kinetic.

Dose response results indicated that the TL maxima shifted to the low temperature side as the given dose increased and the symmetry factors of single maxima represented the general order for each given dose. Therefore, CGCD was performed using the general order kinetic equations. It was found that there were three energy levels as a result of the activation energy calculated using IR method applied after the T_m-T_{stop} experiment. Similarly, CGCD results represented that the glow curve of 2.0% Sm³⁺ doped Zn₂SiO₄ sample has a maxima of a superposition of at least three overlapping peaks at around 257, 289, and 359 °C, respectively. The deconvoluted peaks and their existent temperatures obtained by IR analysis were in concordance with the CGCD results revealed the glow peaks (FOM = 1.65%), with peak temperatures similar to those from the analysis. The activation energy (E) and order of kinetic (b) values of the glow peaks, were evaluated by each method. E values were found as 1.78, 1.63, and 1.00 eV by CGCD when they were found at around 1.35-1.8 eV for peak 1, 1.25-2.35 eV for peak 2 and 0.35-1.15 eV for peak 3 by IR. The b values from CGCD analysis represented that the first two peaks were 2nd order TL peaks while the third one was 1st order

TL peak. In addition, the E and b values obtained using the PS method also gave compatible results with other methods. The activation energy was found as 1.69, 1.55, and 0.96 eV, respectively. Frequency factors were also determined by each method. TL peak area under the glow curve increased when the given dose increased suggesting the increment in number of electron ejected from the traps.

Keywords: Zinc silicate, Kinetic parameters, Thermoluminescence

**VARİKOSELLİ HASTALARDAN AMELİYAT ÖNCESİ VE SONRASI 3.AYDA
ALINAN SPERMİYUMLARIN ULTRASTRÜKTÜREL YAPISININ İNCELENMESİ****Dr. Muhamet AFŞİN**

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi Androloji Lab.

Özet

Varikozel; Erkek infertilitesinin etyolojisinde rol oynayan en önemli faktörlerden biri olup, pleksus pampiniformisin ve vas deferensin yanındaki venlerin dilatasyonu olarak tanımlanır (Taşar ve ark. 1987). Varikozel, erişkin erkek popülasyonunun % 15-22'sinde görülmesine rağmen, primer infertilite şikayeti nedeniyle başvuranların ortalama % 25-40'ında saptanan ve sekonder infertilite şikayeti olan erkeklerde ise bu oran % 69- 81'lerin üzerine çıkmaktadır. Erkek infertilitesinin en sık rastlanan düzeltilebilir nedenidir.

Bu çalışmanın amacı, Üroloji polikliniğine kasık ağrısı, infertilite, testislerde şişme ve sarkma gibi şikayetlerle başvuran ve tetkikler sonucu varikozel tanısı konan hastalardan ameliyat öncesi ve ameliyat sonrası 3.ayda alınan semedeki spermiumların TEM prtokolu uygulanarak varikozel ameliyatının spermium hücrelerine olan etkisi araştırıldı. Semen örnekleri varikozel tanısı konmuş toplam 40 hastadan elde edildi. Örnekleri ortalama 3 günlük cinsel perhizden sonra mastürbasyonla toplandı. Çalışmaya dahil edilen varikozelli hastalardan alınan spermiumlar bir dizi işlemde geçirilerek rutin elektron mikroskobu protokolü uygulanmış ve elde edilen gridler elektron mikroskobunda incelenmiştir. Elektron mikroskobu değerlendirmesinde spermiumların hücre membran yapısı, akrozomal kep kısmı, baş bölgesinde vakuol varlığı ve başın anatomik görünümü, nükleusta kromatin yoğunluğu, boyun bölgesinde sitoplazmik droplet ve mitokondriyal yapı, orta kısım ve kuyrukta aksonemal düzen, mikrotübüllerin görünümü ve fibröz kılıf yapısı gibi hücresel yapılar değerlendirildi.

Ameliyat öncesinde varikozelli hastalardan alınan spermiumların elektron mikroskobu değerlendirmesinde spermium hücrelerinin morfolojik yapıları detaylı olarak incelenmiş ve genel olarak hücre membranında ve akrozomal yapıda dejenerasyonlar gözlenirken, bazı spermium hücrelerinde plazmalemma ve akrozomal membranlar birbirine uyumlu olarak dalgalanmalar göstermekte olup, bazı örneklerde ise akrozomal vezikül ve plazmalemma çok hafif ayrılmalar göstermiştir. Gerek kondensasyon yetersizliğine bağlı olarak gerekse kromozom bozukluklarına bağlı olarak spermium başları içinde dejenerasyon alanları ve vakuolleşmeler, boyun bölgesinde sitoplazmik artık birikimi ve simetrik olmayan düzensiz dağılmış mitokondriyal dejenerasyonlar, kuyruğun esas kısmında 9+2 tübül sistem ile bunların çevresindeki dış yoğun fibril yapısını açık olarak gösteren spermium örneklerinin yanında, baş ve orta parçadaki dejenere yapılar ve yoğun sitoplazmik artık ile karakterize şişkin akrozomal kesecikler ve düzensiz nükleer yapı tespit edilmiştir.

Ameliyat sonrası 3.ayda yapılan elektron mikroskopik incelemede genel olarak spermiyumların akrozomal kep kısmı normal şekilli, devamlı ve başın ön kısmını % 50–70 oranında kaplayacak boyutlarda ve yoğun içeriğe sahip iken, bazılarında ise akrozomal kısım ile plazmalemma birbiriyle uyumsuz olduğu ve yer yer dejenerasyonların olduğu gözlenmiştir. Nükleuslar vakuolleşme gösteren olduğu gibi olgun kromatinli olanlarda izlendi. Kuyruktaki aksonemal yapıda preop grubuna göre düzelme olduğu gözlendi. Fibröz kılıf yapılarında da pozitif bir ilerleme görüldü. Gözlenen mikrotübül yapılarının bazılarında 9+2 yapısı görülürken bazılarında da 9+2 yapısından sapmalar da mevcuttu. Mitokondriler sperm boyunlarının her iki tarafında simetrik ve düzgün yerleşimli olanlara rastlandığı gibi dağınık olan mitokondrilerde gözlendi. Bununla birlikte normal sperm morfolojisine sahip spermelerin yanında anormal morfolojili spermelerde mevcuttu. Bazı spermelerde baş bölgelerini kaplayan dağınık akrozomal bölgeler mevcuttu. Orta kısımlar genellikle başa aksiyel bağlanmamıştı. Sitoplazmik kalıntılar birçok spermde gözlendi. Amorf başlı spermelerde gözlendi.

Varikoselin erkek infertilitesine olan etkisi ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında varikoselin spermiyumların morfolojik yapısını olumsuz etkilediği ile ilgili birçok araştırma bulunmaktadır. Çalışmamızda ameliyat öncesi ile ameliyat sonrası 3.aydaki spermiyumların elektron mikroskobu sonuçları değerlendirildiğinde beklendiği üzere farklı görüntülerin ortaya çıkması spermiyum popülasyonunun çeşitliliğini yansıtması bakımından önemlidir. Özellikle spermiyum nükleusu, akrozomal kep, orta parçadaki mitokondriyal düzen ve kuyruk yapısındaki mikrotübüller yapı ile fibriller düzen kıyaslanarak varikoselin etkisi araştırıldı. Elde ettiğimiz bulgular varikosel ameliyatı öncesi ve sonrası 3.ayda spermiyumlarının ultrastrüktürel yapılarında belirgin bir farkın oluşmadığını tespit ettik.

Anahtar Kelimeler: Varikosel, Spermiyum, Elektron mikroskobu

**VARİKOSELLİ HASTALARDAN AMELİYAT ÖNCESİ VE SONRASI 3. AYDA
ALINAN SPERMİYUMLARIN DNA FREGMANTASYONLARININ TUNEL
YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ****Dr. Muhamet AFŞİN**

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi Androloji Lab.

Özet

Varikosel erkek infertilitesinin etyolojisinde rol oynayan en önemli faktörlerden biri olup, pleksus pampiniformisin ve vas deferensin yanındaki venlerin dilatasyonu olarak tanımlanır. Varikosel her iki testiste görülebilir. Genellikle sol testiste görülme oranı % 85, sağ testiste görülme oranı ise % 15 civarındadır. Bir taraftaki varikosel genellikle diğer testisi de etkilemektedir. Varikosel testislerdeki kanı boşaltan venlerin (toplardamar) kapakçıkların işlevlerini yitirmesi sonucu damarların genişleyip varisleşmesidir. “Testisten çıkan toplardamarların aşırı ve anormal olarak genişlemiş olması, testiste ısı etkisi ve beslenme bozukluğu sonucu sperm üreten hücreleri toksik bazı maddelerle karşı karşıya bırakır. Bu maddeler testis içinde olumsuz etki yarattığı için sperm oluşumunu kötü etkiler.

Bu çalışmanın amacı, Üroloji polikliniğine kasık ağrısı, infertilite, testislerde şişme ve sarkma gibi şikayetlerle başvuran ve tetkikler sonucu varikosel tanısı konan hastalardan ameliyat öncesi ve ameliyat sonrası 3.ayda alınan semendeki spermiumların DNA fregmantasyonu TUNEL prtokolu uygulanarak varikosel ameliyatının spermium hücrelerine ait DNA fregmantasyonuna olan etkisi araştırıldı. Semen örnekleri varikosel tanısı konmuş toplam 40 hastadan elde edildi. Örnekleri ortalama 3 günlük cinsel perhizden sonra mastürbasyonla toplandı. Çalışmaya dahil edilen varikoselli hastalardan alınan spermiumlar TUNEL protkoluna göre işleme tabi tutularak sinyal verme yoğunluğuna göre yani DNA hasar derecesini tespit etmek için spermium hücreleri 4 ayrı grup altında sınıflandırıldı. Hiç sinyal (yeşil sinyal vermeyen), düşük derecede yeşil sinyal veren, orta derecede yeşil sinyal veren ve yüksek derecede pozitif yeşil sinyal veren şeklinde derecelendirildi. Yüksek derecede pozitif yeşil sinyal veren DNA fregmantasyonu olan hücreler “TUNEL pozitif” olarak değerlendirildi.

Ameliyat öncesi dönemde hastaların spermiumlarının DNA fregmantasyon indexi (DFI %) oranı % 12-% 31 arasında değişirken, ortalaması ise % 20.57±4.60 bulunmuştur. DNA fregmatasyon indexi % 15'ten fazla olan hasta sayısı 37 (% 92.5) iken DNA fregmantasyon indexi % 15'ten az olan hasta sayısı 3 (% 7.5) olarak bulunmuştur. Ameliyat sonrası 3. aydaki hastaların spermiumlarının DNA fregmantasyon indexi % 9-% 27 aralığında olup, ortalaması ise % 17.27±3.65 bulunmuştur. DNA fregmatasyon indexi % 15'ten fazla olan hasta sayısı 32 (% 80) iken DNA fregmantasyon indexi % 15'ten az olan hasta sayısı 8 (% 20) olarak bulunmuştur. Çalışmamızda varikoselli hastalardan elde ettiğimiz spermiumlardaki DNA kırıklarını TUNEL yöntemiyle belirleyerek varikosel ameliyatının spermium DNA'sı

üzerindeki etkisini ölçmek istedik. Elde ettiğimiz sonuçlar varikozel ameliyatı öncesi ve sonrasında DNA fregmantasyonu arasında anlamlı bir düzelmeye olduğunu ve literatürdeki çalışmalarla benzer sonuçlar ortaya çıktığını gözlemledik.

Semen analizinin konvensiyonel parametreleri olan morfoloji, motilite ve örnekteki spermium konsantrasyonu; üreme potansiyelinin değerlendirilmesi açısından yetersiz kalmaktadır. Çevresel şartlar spermium DNA'sında meydana gelen hasarın artmasında rol oynamaktadır. Bu şartlar DNA'nın bozulmasına sebep olabilir, spermatogenez boyunca DNA tamirini engelleyebilir veya azaltabilir ya da hücrede apoptoz oluşturabilir. Yakın dönemdeki çalışmalar, spermiumların genomik materyelindeki anormal organizasyonu ortaya koymuştur ve bu durum da erkek infertilitesinin % 20'sinden sorumludur. Rutinde kullanılan spermiumogram analizi infertilite teşhisi koymada yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle infertilite teşhisi koyacak ve tedaviye yön verecek yeni testlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bundan dolayı spermium parametrelerine ilaveten kolaylıkla uygulanabilecek ve DNA hasarını doğru bir şekilde belirleyebilecek TUNEL gibi yöntemlerin pratikte kullanımının yaygınlaştırılmasıyla infertilite tedavisinde bir adım daha ileriye gitmemize vesile olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Varikozel, Spermium, DNA fregmantasyonu, Elektron mikroskobu

**ETİL ALKOLE MARUZ KALAN RAT TESTİS DOKULARINA SİYAH HAVUÇ
SUYUNUN LİPİT PEROKSİDASYON, ANTİOKSİDAN ENZİMLER VE
MİNERALLER ÜZERİNE ETKİLERİ****Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ÖZKAYA¹, Yüksek Lisans Öğrencisi Ertuğrul ÇETİN¹**¹Adıyaman Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Kimya Bölümü**Özet**

Siyah havuç suyunun insan metabolizmasına birçok faydalı etkileri vardır. Etil alkolün karaciğer, beyin ve testis gibi birçok dokuya zararlı etkileri bilinmektedir. Testis dokusu yapısında doymamış yağ asit düzeyi yüksek olduğundan dolayı lipit peroksidasyona maruz kalmaktadır. Siyah havuç içeriğinde birçok flavonoid türevli antioksidan madde içermektedir. Bu çalışmada, Wistar sıçanlara kronik etil alkol uygulaması sonucunda ortaya çıkan hasarlar üzerine siyah havuç suyunun iyileştirici rolü araştırıldı. Bu amaçla deneysel süreçte, Kontrol grubu (K), Etil alkol grubu (E), Siyah havuç suyu grubu (S) ve Etil alkol+ Siyah Havuç suyu (ES) grupları oluşturuldu. %50'lik etil alkol oragastrik sonda ile 5g/kg/gün dozda ve siyah havuç suyu 12ml/kg dozda oragastrik olarak uygulaması yapıldı. Testis dokusunda malondialdehit (MDA), glutatyon (GSH), glutatyon peroksidaz (GSH-Px), katalaz (CAT), kalsiyum (Ca), demir (Fe) ve çinko (Zn) biyokimyasal parametre düzeyleri incelendi. E grubu MDA, Ca ve Fe düzeyleri diğer gruplara göre yüksek çıktığı gözlenirken, E grubu GSH, GSH-Px ve Zn düzeyleri diğer gruplara göre azaldığı tespit edildi. Siyah havuç suyu uygulanan gruplarda MDA, Ca, Fe, Zn GSH düzeyleri ve GSH-Px enzim aktivitesinde etil alkolün oluşturduğu olumsuz etkiyi düzelttiği tespit edildi. CAT enzim aktivitesinde ise, tüm gruplar arası istatistiksel fark olmadığı gözlemlendi ($p>0.05$).

Sonuçlarımıza göre; rat testis dokularında etil alkolün oluşturduğu oksidatif hasarı siyah havuç suyunun engelleyebileceğini düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Testis, Etil alkol, Siyah havuç

**ON THE BOUNDS FOR THE SPECTRAL NORMS OF GEOMETRIC AND R-
CIRCULANT MATRICES WITH BIPERIODIC JACOBSTHAL NUMBERS****Sukran UYGUN¹, Hülya AYTAR¹**¹Gaziantep University, Department of Mathematics, Science and Art Faculty**Abstract**

The study is about the bounds of the spectral norms of r-circulant and geometric circulant matrices with the sequences called biperiodic Jacobsthal numbers. Then we give bounds for the spectral norms of Kronecker and Hadamard products of these r-circulant matrices and geometric circulant matrices. The eigenvalues and determinant of r-circulant matrices with the biperiodic Jacobsthal numbers are obtained.

Keywords: Biperiodic jacobsthal numbers, Geometric circulant matrix, Norms

**NAİF KRONİK HEPATİT C HASTALARINDA SERUM HCV RNA DÜZEYİ İLE
KARACİĞER HISTOLOJİSİ VE SERUM ALT DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ****Uzm. Dr. Mehmet Selim ŞAHİN¹, Prof. Dr. Nail ÖZGÜNEŞ²**¹Adıyaman Eğitim Araştırma Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji²Okan Üniversitesi Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji**Özet**

Hepatit C enfeksiyonu dünya çapında yaygın bir sağlık sorunudur. Hastalık büyük ölçüde kronikleşerek ciddi karaciğer yetmezliği ve hepatoselüler karsinoma yol açması ile birlikte, karaciğer transplantasyonunun önemli nedenlerindedir. Kronik hepatit C enfeksiyonunun tanı, tedavi ve takibinde moleküler yöntemler, biyokimyasal ve serolojik testler ile karaciğer biyopsisi kullanılmaktadır. Bu çalışmada tedavi almamış kronik hepatit C hastalarında yaş, cinsiyet, serum ALT düzeyi göz önünde bulundurularak; serum HCV RNA düzeyi ile karaciğer fibrozis skoru ve histolojik aktivite arasındaki ilişki araştırılmıştır.

Çalışmaya Ocak 2005-Ocak 2010 tarihleri arasında hastanemiz enfeksiyon hastalıkları kliniğine başvuran anti HCV pozitifliği bilinen, karaciğer biyopsisi yapılmış hastalar alındı. Karaciğer biyopsisi yapılan tarih dikkate alınarak üç ay içinde HCV RNA ile serum ALT tetkikleri bulunan hastalar belirlendi. Tedavi görmemiş 45'i kadın (% 51,7) ve 42'si erkek (% 48,3) olmak üzere toplam 87 olgu değerlendirildi. Ortalama yaşları 48,92±10,75 olan olguların HCV RNA düzeyleri RT-PCR yöntemi kullanılarak incelendi. Karaciğer biyopsileri Knodell sınıflaması kullanılarak değerlendirildi.

Olguların HCV RNA ortalaması 3431253,494±11202400,02 IU/ml, ve ALT düzeyi ortalaması 76,79±51,15 IU/ml, HAI skoru ortalaması 6,98±2,91 ve fibrozis ortalaması 1,11±1,05 olarak saptandı. Bu değerler incelendiğinde; HCV RNA ile ALT arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmadı (p>0,05), HCV RNA ile HAI skorları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmadı (p>0,05), HCV RNA ile fibrozis skorları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmadı (p>0,05).

Viral yük ile karaciğer fibrozu ve histolojik aktivite arasında anlamlı bir ilişki bulunmaması, kronik hepatit C'nin klinik durumunu belirlemede karaciğer biyopsisinin önemini göstermektedir. Kronik hepatit C'li bir hastada hastalığın durumunu belirlemek için bütün parametrelerin birlikte değerlendirilmesi gerekir.

Anahtar Kelimeler: ALT, HCV RNA, Karaciğer histolojisi

**YOĞUN BAKIM ÜNİTELERİMİZDE TAKIP EDİLEN HASTALARDAN ALINAN
KAN KÜLTÜRLERİNDE ÜREYEN GRAM NEGATİF BAKTERİLERİN
İRDELENMESİ****Uzm. Dr. Mehmet Selim ŞAHİN¹, Doç. Dr Hakan Sezgin SAYINER¹**¹Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Araştırma Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik
Mikrobiyoloji**Özet**

Yoğun Bakım Ünitelerinde(YBÜ) kan dolaşımı enfeksiyonları önemli mortalite sebebidir. Bu çalışmada mortalite için önemli olan, YBÜ'mizin gram negatif üreme ve antibiyotik direncini gözden geçirmeyi amaçladık.

Hastanemiz yetişkin YBÜ' lerinden 2018 yılı boyunca gönderilen ve gram negatif üremesi olan kültür sonuçlarını retrospektif olarak değerlendirdik.

YBÜ'nden gönderilen kan kültürlerinden toplam 63 adetinde gram negatif üreme olmuştur. Gram-negatif bakterilerden 32 (%50,79)'si *Escherichia coli*, 12 (%19,04)'si *Acinetobacter spp.*, 9 (%14,28)'u *Klebsiella spp.*, 6 (%9,52)'si *Pseudomonas spp.*, 2(%3,17)'si *Enterobacter spp.* ve 2(%3,17)'si *Proteus spp.* olarak tanımlanmıştır.

Kan kültürü üremelerimiz ve direnç profili ülkemiz literatürü ile uyumlu bulundu. Mortaliteyi azaltmak için her YBÜ nin kültürde üreme sonuçları ve antibiyotik direncinin bilinmesi önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler:Yoğun bakım ünitesi, Gram negatif bakteriler, Antibiyotik direnci

**ŞANLIURFA'DA MEVSİMLİK TARIM İŞÇİSİ KADINLARIN KULLANDIKLARI
AİLE PLANLAMASI YÖNTEMLERİ, TERCİH NEDENLERİ VE ETKİLEYEN
FAKTÖRLER****Dr. Öğr. Üyesi Fatma KORUK**

Harran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları

Hemşireliği Anabilim Dalı

Öğr. Gör. Sibel KÜÇÜK

Harran Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve

Teknikler Bölümü

Özet

Çalışma, Şanlıurfa'da 15-49 yaş arası mevsimlik tarım işçisi evli kadınların kullandıkları aile planlaması yöntemlerini, tercih nedenlerini ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Kesitsel tipte yapılan çalışmanın evrenini 15-49 yaş arası mevsimlik tarım işçisi evli kadınlar oluşturmuştur. Örnek seçiminde DSÖ'nün 30 küme örneklem tekniği kullanılmıştır. Her kümede 10 kişi olmak üzere, toplamda 300 kişiye ulaşılmıştır. Veriler Tanımlayıcı Veri Toplama Formu aracılığı ile Şubat 2015 tarihlerinde Şanlıurfa İl Merkezi'nde, yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Araştırma için Harran Üniversitesi Etik Kurul'undan yazılı, katılımcılardan ise sözlü izin alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler, MVU testi, ki-kare testi, Kappa tutarlılık testi ve lojistik regresyon analizi kullanılmıştır.

Çalışmada kadınların %53.0'ünün 35 yaş ve üzerinde olduğu, %47.0'sinin okur-yazar olmadığı, %33.0'nün 20 yıldan fazla süredir tarım işçiliği yaptığı ve %49.3'nün 7 ay ve üzerinde tarlada kaldığı belirlenmiştir. Ayrıca kadınların %68.1'inin modern, %15.9'unun geleneksel yöntem kullandığı, en çok tercih edilen modern yöntemin RİA, geleneksel yöntemin ise geri çekme olduğu belirlenmiştir. Yapılan istatistiksel değerlendirmede gebeliği önleyici modern yöntem kullanımını kadının eşinin okur-yazar olmamasının 2.6 kat, kullanılan yöntemle eşin karar vermesinin 3.5 kat olumsuz etkilediği belirlenmiştir. Kadınların tarlaya gitmeden önce ve tarlada çalışırken kullandıkları gebeliği önleyici yöntemlerde %65.6 oranında tutarlılık olduğu ve bu tutarlılığın iyi düzeyde ve istatistiksel olarak da anlamlı olduğu belirlenmiştir (K=0.58, P <0.001).

Çalışma sonuçlarına göre, mevsimlik tarım işçisi kadınların tarladaki çalışma ve yaşam koşullarının gebeliği önleyici yöntem tercihlerini değiştirdiği, eğitim düzeyinin ve yöntem kullanma kararına eşlerin katılımının modern yöntem kullanmayı artırdığı belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda, mevsimlik tarım işçisi kadınların modern yöntemle erişim ve

kullanımını engelleyen faktörlerin belirlenmesi, kontrol altına alınması ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi için hemşirelik girişimlerinin yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Mevsimlik tarım işçisi kadın, Aile planlaması, Aile planlamasını etkileyen faktörler, Modern yöntemler

STRES VE İNFERTİLİTE**¹Arş. Gör. Nurdilan ŞENER**Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kadın Sağlığı ve
Hastalıkları Hemşireliği**²Arş. Gör. Filiz ERSÖĞÜTÇÜ**Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları
Hemşireliği**Özet**

Kadınların %12,5'ini erkeklerin ise %10'unu etkilyen infertilite, herhangi bir doğum kontrol yöntemi kullanmaksızın, en az bir yıl süreyle düzenli cinsel ilişkiye rağmen gebeliğin oluşmaması olarak tanımlanmaktadır. Yaşamı tehdit eden bir hastalık olmamasına rağmen, insan yaşamının gelişimsel açıdan beklendik bir yaşantısı olan anne baba olamama durumu, hem bireysel hem de toplumsal açıdan önemli etkileri olan, her iki eş için de psikolojik olarak tehdit edici, duygusal olarak stresli, ekonomik olarak pahalı ve genellikle de fiziksel olarak acı veren karmaşık bir olay olarak değerlendirilmektedir. İnfertilite tanısı alan bireyler mevcut başa çıkma stratejileri ışığında çözülmeyen bir durumla karşı karşıya kalmaktadırlar. İnfertilitenin tahmin edilemezlik, olumsuzluk, kontrol edilemezlik ve belirsizlik boyutlarının bireyler tarafından stres verici olarak görüldüğü belirtilmektedir. Stres kişinin dışarıdan gelen tehditlere karşı kendini korumak amacıyla verdiği tepkidir. Dış faktörlerden gelen tehditlere karşı oluşan bir savunma mekanizmasıdır. İnfertilite problemi sıklıkla çiftlerin birinde veya her ikisinde önemli bir stres kaynağı oluşturmaktadır. İnfertilite ile stres arasında bir bağlantı olduğu savunulmaktadır. İnfertilitenin mi strese, stresin mi infertiliteye neden olduğu henüz açıklanamamış olmasına rağmen infertilite ile artmış stres arasında bir ilişki olduğu kabul edilmektedir. Stres hem kadında hem de erkekte çeşitli sorunlara neden olduğu tespit edilmiştir. Stresin kadınlarda ovulatuvar disfonksiyon ve luteal faz defekti, uterus ve fallop tüplerinin fonksiyonunda ve implantasyonda bozulmaya neden olduğu gözlenirken, erkeklerde seksüel performansla ilgili anksiyete, geçici sürelerle gelişen ereksiyon bozukluğu ve buna bağlı olarak koitus sıklığında azalma ve sperm kalitesinde bozulmaya neden olduğu görülmüştür. Stresin spermogram üzerindeki etkisi tartışmalı olmasına rağmen strese bağlı olarak sperm sayısı, hareketlilik, yapı ve şeklinin kötü yönde etkilendiği bildirilmektedir. Stres düzeyi tedavi sürecinde de olumsuz etki göstermektedir. Stres ile toplanan oosit sayısı, fertilizasyon oranları, embriyo transfer sayısı, gebelik oranları, toplam doğum, canlı doğum ve bebek doğum ağırlıkları arasında negatif ilişki olduğu, stres arttıkça başarı şansının düştüğü bulunmuştur. Ayrıca stres, infertilite tedavisini kötü etkileyebileceği gibi, uygulanacak tedavi de stresi kötüleştirebilmektedir. İnfertil çift çocuk sahibi olamadığı için yaşadığı üzüntü yanında uygulanan yardımcı üreme tekniklerinin de etkisiyle daha duygusal olabilmekte ve stres yaşayabilmektedir. İnfertilite tanı ve tedavi aşamasında uygulanan

girişimler fiziksel olarak acı yaratır, uygulanan tanı ve tedavi yöntemlerinin çok çeşitli ve maliyetli olduğu gerçeği de dikkate alındığında tüm fiziksel ve psikolojik enerjisini tedaviye yönlendiren çiftler tekrar tekrar uygulanan tedaviler başarısız olduğunda psikolojik sorunlar yaşar.

Stresin kontrolü, stresi azaltmaya ve baş etmeyi arttırmaya yöneliktir. İnfertilite stresi ile baş etmede etkili veya etkisiz çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Stres sonucu aşırı yemek yeme, içe kapanma, aşırı tepki gösterme, biriktirme olumsuz davranışlar arasında sayılabilir. İnfertiliteyle baş etmede infertilite ekibinin önemli bir parçası olan hemşirelere büyük sorumluluklar düşmektedir. Hemşirenin klinik, eğitici ve danışmanlık, araştırmacı, koordinatör ve yönetici rolleri bulunur. İnfertilite kabullenildikten sonra, infertil bireyler yardım ve desteğe ihtiyaç duyarlar. Bu süreçte infertilite hemşiresinin rolü önem taşır. İnfertilite hemşiresi infertil birey/çift ile iletişime girdiğinde, bu bireylere karşı empati kurması, güçlendirme ve ileriye yönelik rehberlik tekniklerini kullanması, tedavi sürecinde olumlu bir süreç izlenmesini sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Stres, İnfertilite, Danışmanlık

**ŞANLIURFA'DA GIDA ÜRÜNÜ OLARAK KULLANILAN AKBALDIR
(ORNITHOGALUM NARBONENSE L.) VE KENGER (GUNDELIA
TOURNEFORTII L.) BİTKİLERİNİN FARKLI PIŞIRME YÖNTEMLERİNİN C
VİTAMİNİ MİKTARI ÜZERİNE ETKİSİ**

Ruşen ANIK¹, Dr. Öğr. Üyesi Indrani KALKAN¹, Dr. Öğr. Üyesi İsmail KOYUNCU²

¹İstanbul Aydın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü

²Harran Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyokimya ABD

Özet

Halk tarafından yaygın olarak kullanılan doğada kendiliğinden yetişen Akbaldır (Ornithogalum narbonense L.) ve Kenger (Gundelia tournefortii L.) farklı pişirme yöntemleriyle (az suda haşlama, yağda kızartma) bu bitkilerin içeriğindeki bileşen faktörlerinden olan ve antioksidan açıdan ciddi kaynak oluşturan C vitamini, fenolik bileşik miktarı ve antioksidan kapasitede meydana gelen değişimin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Bu çalışma akbaldır ve kenger bitkilerinin C vitamini miktarı üzerine farklı pişirme yöntemlerinin (az suda haşlama, yağda kızartma) etkilerini saptamaya yönelik olarak planlanmıştır. Önce, çiğ olarak bitkilerin C vitamini miktarı değerleri saptanmış, daha sonra yukarıda belirtilen pişirme yöntemlerine göre pişirilmiş besin örneklerinin C vitamini miktarı LC-MS/MS ile incelenerek pişirme sırasındaki değişimleri değerlendirildi

Çalışmada halk arasında bu bitkilerde en çok kullanılan iki farklı pişirme (az suda haşlama ve yağda kızartma) yöntemi kullanılacaktır. 2019 bahar(Mart-Nisan) ayında Şanlıurfa yöresinde çevre köylerin semt pazarlarından her bir bitkiden 3'er kg toplanılmıştır.

Daha sonra Şanlıurfa Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Biyokimya laboratuvarına getirilerek. Laboratuvar da kenger bitkisinin dikenli kısmı temizlenerek kenger bitkisinin gövde kısmı, akbaldır bitkisi de köklerinden ayıklanarak bitkinin otsu kısmı kullanılmıştır.

Az suda haşlama işlemi için bitkiler 200 g homojen bir şekilde doğranmıştır. Kenger ve Akbaldır bitkisi örneği ağız kapalı bir kap içinde 100 ml kaynar suyun içinde, ocağın en düşük düzeyde 10 dakika süresince pişirilmiştir. Kızartma uygulamasında ise bir kızartma tavası üzerine 15 ml ayçiçek yağı dökülerek tava 3 dakika ön ısıtmaya tabi tutulmuştur. Ön ısıtma işlemi tamamlanan tavanın içine 200 g Kenger ve Akbaldır örneği konularak ve 5 dakika süresince elle mümkün olduğunca homojen bir şekilde karıştırılarak kızartılmıştır. Taze ve pişirme işlemi tamamlanan örnekler C vitamini analizleri için hazırlanmıştır.

Çalışma sonucunda; bitkilerin vitamin c seviyeleri incelendiğinde çiğ kenger bitkisinin 1065,673 ppb, kaynatılmış kengerde 1021,91, yağda kızartılmış kengerde ise 1034,76 olduğu tespit edildi.

Akbaldır bitkisinin c vitamini seviyesi incelendiğinde ise; 1183,38, kaynatılmış akbaldırda 2586,95 yağda kızartılmış olanda ise 1178,66 olduğu gözlenmiştir.

Yaptığımız çalışma sonucunda akbaldır bitkisinin daha yüksek c vitamini seviyesine sahip olduğu tespit edildi. Ayrıca yapılan kaynatma ve yağda kızartma işlemlerinin kengerdeki c vitamini miktarında önemli bir değişime neden olmadığı gözlenirken, akbaldırda ise kaynatma işlemi sonucunda c vitaminin seviyesini daha da arttığı tespit edilmiştir.

Bu çalışmada halk arasında sıklıkla kullanılan bu bitkilerin pişirme sonucunda c vitamini içeriğinin azalmadığı bu nedenle besleyici özelliğini koruduğu tespit edilmiştir.

Bu çalışmayla ilk defa bitkilerin bu özelliklerinin pişirme yöntemiyle ne gibi değişimlerin olacağı saptanarak; beslenmenin yanı sıra çeşitli sağlık sorunları için kullanıldığı düşünülen bu ürünlerin literature yeni bir bilgi katkısı ve insanların hem gıda hem de fitoterapi ürünü olarak kullanabilecekleri bilgisini literatüre kazandırılması. Elde edilecek bilimsel verilerin daha sonra bu konuda yapılacak ve bölge halkına bu ürünlerin önemi konusundaki eğitim çalışmalarını da kapsayacak başka bilimsel araştırmalara veri teşkil etmesi, ayrıca bu alanda yapılacak olan çalışmalara ışık tutması ve gelecek kuşaklara aktarılması açısından önem taşıdığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: C Vitamini, Antioksidan, Fitoterapi

Bu çalışma İstanbul Aydın Üniversitesi 2019/2 Nolu BAP projesi tarafından desteklenmiştir.

**İTHAL LİMOUSİN İRKI BOĞALARIN ENTANSİF ŞARTLARDA BESİ
PERFORMANSI VE BAZI KARKAS ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ****Doç. Dr. Mikail ARSLAN¹, Dr. Öğr. Gör. Adem KABASAKAL¹,****Prof. Dr. Orhan YILMAZ², Dr. Öğr. Üyesi Hasan ATALAY³,****Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin DENK⁴**¹Balıkesir Üniversitesi, Susurluk Meslek Yüksekokulu, Veterinerlik Bölümü²Van Yüzüncüyıl Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Zootekni ve Hayvan Besleme Bölümü³Balıkesir Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Zootekni ve Hayvan Besleme Bölümü⁴Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eleşkirt Celal Oruç Hayvansal Üretim Yüksekokulu,
Hayvansal Üretim Bölümü**Özet**

Bu araştırma, Limousin ırkı boğaların entansif şartlarda besi performanslarını ve bazı karkas özelliklerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma materyalini İrlanda'dan ithal edilen 9-10 aylık yaşta 56 baş erkek Limousin dana oluşturmuştur. Araştırma, Bursa ilinin Mustafakemalpaşa ilçesi, Boğazköy mahallesinde bulunan Dört Mevsim Et Entegre Tesisi'nde gerçekleştirilmiştir. İthal edilen hayvanlar 25 gün süreyle karantina altında tutulmuş, çiçek ve şap aşılı ile parazit ilaçlamaları yapılmıştır. Besi başlangıcının 10 gün öncesinden, hayvanlara alıştırma dönemi beslenmesi uygulandıktan sonra, hayvanlar besiye başlanılmıştır. Besi süresince, hayvanlar 3 farklı rasyonla beslenmişlerdir. Bunlar; besinin ilk 30 günlük döneminde başlangıç rasyonu (%14,2 Ham protein, 2280 ME); sonraki 45 günlük dönemde besi ortası rasyonu (%14,3 Ham protein, 2460 ME); daha sonraki dönemde ise besi sonu rasyonudur (%15 Ham protein, 2580 ME). Hayvanların kesim ağırlıkları piyasa koşullarına göre belirlendiği için besi süresi 128-266 gün (Ortalama 217 gün) arasında gerçekleşmiştir. Besi performansı 30 gün arayla yapılan tartımlar ile belirlenmiştir. Kesimden 24 saat önce hayvanlara yem verilmemiş ve kesim ağırlıkları belirlenmiştir. Kesimden hemen sonra sıcak karkas ağırlıkları belirlenmiştir. Karkaslar 24 saat +4 °C sıcaklıkta bekletildikten sonra tekrar tartılarak soğuk karkas ağırlıkları belirlenmiştir. Besi başlangıç ağırlığı, kesim ağırlığı, 1 kg canlı ağırlık için kullanılan yem miktarı, günlük ağırlık artışı, sıcak karkas ağırlığı, soğuk karkas ağırlığı, sıcak karkas randımanı ve soğuk karkas randımanı değerleri sırasıyla 326kg, 643kg, 9.19kg, 1.47kg, 373.5kg, 355.9kg, % 58.05 ve %55.31 olarak tespit edilmiştir. Sonuç olarak, Limousin ırkı boğalarının entansif koşullardaki besi performansları ve bazı karkas özellikleri değerlendirildiğinde, Limousin sığırlarının Türkiye'de sığır eti üretimi için kullanılabileceği kanaatine varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Limousin, Besi Performansı, Karkas Özellikleri

MORPHOLOGICAL INVESTIGATION OF *Lamium album* subsp. *crinitum* (Montbret & Aucher ex Benth.) FROM BINGOL-GENÇ

Dr. Öğr. Üyesi Azize DEMİRPOLAT

Bingöl University, Technical Science Vocational College

Doç. Dr. Ömer KILIÇ

Adıyaman University, Pharmacy Faculty

Abstract

Anatomical features (Leaf, stem, root anatomy) of *Lamium album* subsp. *crinitum* (Montbret & Aucher ex Benth.) was investigated to compare and determine the taxonomic importance of characters. Description, synonyms, Turkish names, flowering times and anatomical structure of this species were determined. *Lamium album* subsp. *crinitum* was collected Bingöl-Genç. Anatomical investigations were carried out with fresh specimen kept in 70% ethanol. All photography were investigated, photographed and measurements with a Euromex iScope Series light microscope. According to anatomical characters *L. album* subsp. *crinitum* showed be taxonomically informative.

Keywords: *Lamium album* subsp. *crinitum*, Anatomy, Bingöl

This study was supported by Bingöl University Regional Development Oriented Mission Differentiation and Specialization Program (Project No: PİKOM-Plant.2018.003).

**GENÇ (BİNGÖL-MERKEZ) İLÇESİ VE ÇEVRESİ FLORASINDA ARICILIK
AÇISINDAN ÖNEMLİ BİTKİLER****Dr. Öğr. Üyesi Azize DEMİRPOLAT**

Bingöl Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu

Doç. Dr. Ömer KILIÇ

Adıyaman Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi

Özet

Arıcılık faaliyetlerinin istenen amaca ulaşabilmesi için arılık çevresindeki floranın ve özellikle de arıların polen ve nektar almak için en fazla ziyaret ettiği bitki taksonlarının tanınması, çiçeklenme, polen ve nektar akımının başlama zaman ile süresinin bilinmesi ve takip edilmesi önemlidir. Bu konuya katkısı olması düşüncesiyle gerçekleştirdiğimiz bu araştırmada; Genç ilçesi (Bingöl-Merkez) ve çevresinde arıcılık açısından değerli ve arıların en fazla ziyaret ettiği bitkiler, arazi çalışmaları, alan ile yakın çevresinde arıcılık yapanlar ile görüşmeler ve gözlemler neticesinde belirlendi. Çalışmamız sonucunda arıcılık açısından önemli, toplamda 78 bitki taksonu tespit edildi. Belirlenen taksonların bulunduğu familyalar sırasıyla şu şekildedir: Lamiaceae (20), Fabaceae (16), Asteraceae (14), Rosaceae (7), Boraginaceae (6), Caryophyllaceae (3), Hypericaceae (2), Brassicaceae (2), Ranunculaceae (2), Apiaceae (2), Linaceae (1), Tamariceae (1), Malvaceae (1), Geraniaceae (1).

Arıların en fazla ziyaret ettiği bitkiler ekolojik koşullardan biyotik ve abiyotik birçok faktöre göre değişmekte olup, çalışma alanı ve çevresinde bal arılarınca en fazla ziyaret edilen bitkiler çoğunlukla alanda dominant olan, populasyon oluşturarak geniş yayılışlılar ve nektar ile polen kaynağı fazla olanlar şeklindedir. Bu çalışma ile konuyla ilgili diğer çalışmalara, arıcılık faaliyetlerine, üniversitemizin bu konudaki ihtisaslaşma hedeflerine ışık tutacak, kaynak olacak ve faydası olabilecek temel veriler elde edildi.

Anahtar Kelimeler: Flora, Arıcılık, Genç İlçesi, Bingöl

Bu çalışma Bingöl Üniversitesi Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyona Farklılaşması ve İhtisaslaşması Programı kapsamında (Proje no: PİKOM-Bitki.2018.003) desteklenmiştir.

**PREBİYOTİK LİF İÇEREN STEVIA ÖZÜ İLAVESİNİN ÇİLEK AROMALI
ACIDOPHILUS-BİFİDUS YOĞURTLARININ MİKROBİYOLOJİK ÖZELLİKLERİ
ÜZERİNE ETKİLERİ****Mehmet Şükrü KARAKUŞ¹, Prof. Dr. A. Ferit ATASOY¹**¹ Harran Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü**Özet**

Meyveli yoğurt üretiminde kullanılan şeker aşırı tüketildiğinde kan şekerini artırmakta ve pankreasın aşırı insülin salgılamasına neden olmaktadır. Bundan dolayı şekere alternatif olarak, sağlığa olumlu yönde katkı sağlayan ve tamamen doğal olan tatlandırıcılara ihtiyaç duyulmaktadır. Bunlardan biri de tatlandırıcı ve tedavi edici özellikleri nedeniyle kullanılan Stevia (Şeker Bitkisi)'dir. Stevia, sakarozdan (çay şekeri) 200-300 kat daha tatlı, kalorisiz, bitkisel ve doğal yolla elde edilen bir tatlandırıcı olması nedeniyle gıdalarda yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu çalışmada amaç, yoğurt üretiminde şeker kullanımını azaltmak, probiyotik mikroorganizmaların gelişimini teşvik etmek ve fonksiyonel bir ürün elde etmek için şekere alternatif bir ürün olan Prebiyotik lif içeren stevia kullanımını araştırmaktır. Bunun için; set tip yoğurt karışımına uygun oranlarda stevia (%2.5, %2, %1.5) ile şeker+stevia (%5 şeker+ %1.25 stevia, %5 şeker + %1 stevia, %5 şeker + %0.75 stevia) ilave edilerek 3 adet stevalı ve 3 adet stevia+şeker karışımlı, 1 adet şeker katkı (%10) bir adet de şekersiz olmak üzere sekiz farklı çilek aromalı yoğurt üretilmiştir. Yoğurtlar 21 gün süreyle +4 °C'de depolanmış ve depolamanın 1., 7., 14. ve 21. günlerinde mikrobiyolojik özellikleri incelenmiştir. Depolama boyunca %10 şeker ilaveli yoğurdun *S.thermophilus*, *L. acidophilus* ve *B. bifidum* değerlerinin stevia ilaveli yoğurtlardan daha düşük ($p<0.01$) olmasına rağmen bu farkın depolama sonunda kaybolduğu belirlenmiştir ($p>0.05$). Ayrıca stevia ilaveli yoğurtların *L.delbrueckii ssp. bulgaricus* değerleri depolamanın başında ve sonunda %10 şeker ilaveli yoğurttan yüksek bulunmuştur. Elde edilen sonuçlara göre %1.5 stevia özü ilaveli yoğurtların probiyotik bakteri sayısının diğer örneklere kıyasla depolama boyunca daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın sonunda, stevia özü kullanılarak probiyotik mikroorganizmaların gelişiminin teşvik edilerek fonksiyonel bir ürün üretilebileceği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Stevia, Probiyotik, Mikrobiyolojik özellikler

**GEBE KADINLARDA DOĞUM ŞEKLİNİN MATERNAL BAĞLANMAYA VE ANNE
BEBEK ETKİLEŞİMİNE ETKİSİNİN BELİRLENMESİ****Seher ÖZDEN¹, Doç. Dr. Simgе ZEYNELOĞLU²**¹Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği
Yüksek lisans Öğrencisi²Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü**Özet**

Bu araştırmada gebe kadınlarda doğum şeklinin maternal bağlanmaya etkisi ve anne bebek etkileşimini etkileyen faktörleri belirlemek amaçlanmıştır.

Kesitsel, tanımlayıcı tipte bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini Gaziantep ili Şahinbey İlçesi Özel Hatem Hastanesi'ne başvuran 15-49 yaş arasındaki ve doğum yapacak gebe kadınların tamamı oluşturmaktadır. 1 Ocak 2017- 01 Ocak 2018 tarihleri arasında Özel Hatem Hastanesi'ne doğum için başvuran gebe kadınların sayısı 2503'dir. Araştırmanın örnekleme alınacak gebe kadın sayısını bulmak için evreni bilinen örneklem formülü kullanılmıştır. Formülden elde edilen sonuca göre %95 güven aralığı ve \pm %5 sapma ile araştırmanın örneklemini; normal doğum yapmış 160 ve sezeryan doğum yapmış 160 gebe kadın olmak üzere toplam 320 kadın oluşturmaktadır. Sonuç olarak araştırmaya, gönüllük esasına dayandığı için katılmak isteyen 320 kadın alınmıştır. Hazırlanan anket formunda kadınların sosyo-demografik özellikleri; (yaş, öğrenim düzeyi, meslek, evlilik süresi, evlilik sayısı)ve maternal bağlanma ölçeği ile anne bebek etkileşimini değerlendirme ölçeği ile ilgili sorular mevcuttur. Verilerin analizinde kadınların ölçeklerden aldıkları puanların normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için Shapiro ve Kolmogorov-Smirnov testleri, grup varyanslarının benzerliğini belirlemek için Levene testi uygulanmıştır. Normal dağılım gösteren puanlar; independent t-testi ve One Way Anova testi ile değerlendirilerek puanların ortalamaları hesaplanmıştır. Ayrıca, araştırmanın bulgularının değerlendirilmesinde, ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerler ve yüzdelik sayıları kullanılmıştır.

Çalışmaya katılan kadınların Maternal Bağlanma Ölçeği puan ortalaması 30.78 ± 5.31 (min: 25, max: 54) olarak belirlenmiştir. Anne Bebek Etkileşimi Değerlendirme Ölçeği puan ortalaması I. gün 8.09 ± 1.76 (min: 4, max: 10); II. gün 9.66 ± 0.89 (min: 5, max: 10); olarak belirlenmiştir. Çalışmaya katılanların %57.5'i 20-29 yaş grubunda, %84.7'si üniversite ve üzeri mezunu, %59.1'inin çalıştığı, %83.8'inin 1-10 yıl arasında evli olduğu belirlenmiştir. Kadınların %66.3'ünün 1-2 kez gebelik yaşadığı, %89.4'ünün 3 ve üzerinde çocuğa sahip olduğu belirlenmiştir. Kadınların %89.1'inin bu bebeği istediği, %56.3'ünün bebeklerini hemen emzirdiği, %88.1'inin bebeklerine bakım vermeden korkmadığı ve %83.4'ünün bebeklerinin bakımında yardımcı olacak bir kişiye sahip oldukları belirlenmiştir. Ayrıca kadınların %57.2'sinin doğum olayını ağırlı ve korkulu bir olay gördüğü belirlenmiştir. Kadınların yaş, öğrenim durumu, çalışma durumu, evlilik süresi, kaçınıcı gebeliği olduğu,

kaçıncı bebeği olduğu, isteyerek gebe kalıp kalmadığı, bebeğini emzirme zamanı, bebek bakımına yardımcı birinin olup olmayışı, doğum şekli ve doğumu tanımlayışı ile Maternal Bağlanma Ölçeği puan ortalamaları arasındaki fark önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$). Kadınların yaş, çalışma durumu, evlilik süresi, kaçınıcı gebeliği olduğu, kaçınıcı bebeği olduğu, isteyerek gebe kalıp kalmadığı, bebeğini emzirme zamanı, doğum şekli ve doğumu tanımlayışı ile Anne-bebek Etkileşimi Değerlendirme Ölçeği puan ortalamaları arasındaki fark önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$). Ayrıca kadınların öğrenim durumu, bebek bakımına yardımcı birinin olup olmayışı ve bebeğine bakım verirken korkmayacağını belirtenlerin Anne-bebek Etkileşimi Değerlendirme Ölçeği puan ortalamaları arasındaki fark önemli bulunmuştur ($p<0.05$).

Anahtar Kelimeler: Doğum şekli, Maternal bağlanma, Anne bebek etkileşimi

**YOĞUN BAKIMDA YATAN HASTALARA UYGULANAN HEMŞİRELİK-
DELİRYUM TARAMA ÖLÇEĞİ TÜRKÇE FORMUNUN GEÇERLİK VE
GÜVENİRLİLİK ÇALIŞMASI**VALIDITY AND RELIABILITY STUDY OF THE TURKISH FORM OF NURSING-
DELIRIUM SCREENING SCALE APPLIED TO PATIENTS IN

INTENSİVE CARE UNIT

Gülsen KARATAŞ**Özet**

Hemşirelik-deliryum tarama ölçeği (NU-DESC), Gaudreu ve arkadaşları tarafından kolay uygulanabilir ve yeterli bir ölçek kullanabilmek için 2005 yılında geliştirmişlerdir. Bu çalışmanın amacı, hemşirelik-deliryum tarama ölçeği Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirliğini incelemektir. Araştırmaya; Yoğun bakımda en az 48 saattir yatmakta olan, Komada olmayan (RASS: -3 ile +4 arasında, GKS:10 ve üzeri olan), Deliryum tanılmasında yanıltıcı olabilecek önceden tanı konmuş nörolojik ve psikiyatrik hastalık (demans, psikoz, mental retardasyon, nöromusküler hastalık; kafa travması, beyin cerrahi ameliyatı, inme) öyküsü olmayan, Demansı olmayan (IQCODE puanı <3.4 hastalar) ve ölümcül durumu/hastalığı olmayan (24 saatten fazla yaşaması beklenen) 150 yoğun bakım hastası katılmıştır. Ölçüt geçerliliğini sınamak amacıyla Yoğun Bakım Konfüzyon Değerlendirme Ölçeği (YB-KDÖ), Richmond Sedasyon-Ajitasyon Skalası (RASS) ve Glaskow Koma Skalası (GKS) kullanılmıştır. (NU-DESC)' nün faktör yapısını ortaya koymak üzere açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi sonuçları ölçeğin özgün formunda olduğu gibi tek boyutlu bir yapıda olduğunu ortaya koymuştur. NU-DESC için Cronbach alpha iç tutarlık katsayısı .61, ölçeğin Türkçe formunun madde-toplam korelasyon katsayılarının .40 ile .77 arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. RASS puanları ile NU-DESC gündüz ve gece grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Buna göre RASS puanı 2 ve üzerinde olan hastalar NU-DESC gündüz ve gece derecelendirilmesinde riskli grupta yer almaktadır. Aynı şekilde GKS puanı 10 ve üzerinde olan hastalar NU-DESC gündüz ve gece derecelendirilmesinde riskli grupta yer almaktadır. Yoğun Bakım Konfüzyon Değerlendirme Ölçeği ile NU-DESC gündüz ve gece grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0,01$). Analizler, NU-DESC TR'nin yoğun bakım hastalarında deliryumu tanılamada yeterli düzeyde geçerlilik ve güvenilirlik değerlerine sahip olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Deliryum, Geçerlik, Güvenirlik, Hemşirelik, Ölçek

Abstract

The nursing-delirium screening scale (NU-DESC) was developed in 2005 by Gaudreau et al. The aim of this study was to examine the validity and reliability of the Turkish version of the nursing-delirium screening scale. Research; which lies at least 48 hours in critical care, no coma (RASS: between -3 and +4, GCS 10 or higher), delirium diagnostics previously introduced diagnosis may be misleading neurological and psychiatric diseases (dementia, psychosis, mental retardation, neuromuscular disease). The study included 150 intensive care patients with no history of head trauma, brain surgery, stroke, non-dementia (IQCODE score <3.4 patients) and no fatal condition / disease (more than 24 hours). In order to test the criterion validity, the Intensive Care Confusion Rating Scale (CAM-ICU), the Richmond Sedation-Agitation Scale (RASS) and the Glasgow Coma Scale (GCS) were used. Explanatory factor analysis was performed to determine the factor structure of (NU-DESC). The results of the factor analysis revealed that the scale was a one-dimensional structure as in the original form. The Cronbach alpha internal consistency coefficient for NU-DESC was found to be .61, and the item-total correlation coefficients of the Turkish version of the scale were between .40 and .77. RASS scores with Nu-DESC day and has been found to be statistically significant differences between the groups at night ($p < 0.05$). Accordingly RASS score of 2 and those above are located in high risk grading Nu-DESC day and night. In the same way, patients with a GCS score of 10 or more are in the NU-DESC day and night grading group. Intensive Care Confusion Assessment Scale Nu-DESC day and it has been found to be statistically significant differences between groups at night ($p < 0.01$). The analysis showed that NU-DESC TR has sufficient validity and reliability values in diagnosing delirium in intensive care patients.

Keywords: Delirium, Validity, Reliability, Nursing, Scale

**ANKASTRE MESNETLİ BETONARME KİRİŞLERDE DENEYSEL ÇALIŞMA
YAPMA ZORLUKLARI VE ÖNERİLER****Doktora Öğrenci Talip DEMİRAL¹, Prof. Dr. Fatih ALTUN²**¹Erciyes Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, İnşaat Mühendisliği Bölümü**Özet**

Çalışma kapsamında, betonarme kirişlerde yapılan deneysel çalışmalar incelenmiş ve genellikle mesnet koşullarının sabit ile kayıcı mesnet olarak teşkili yapıldığı görülmüştür. Bu çalışmada ise ankastre mesnet teşkili yapılarak, basit eğilme etkisi altında kirişte ankastre mesnet koşulunda oluşan davranış incelenmiştir. Bu amaçla, üretilen kiriş numuneleri deneye tabi tutulmuştur. Numuneler 250/600 mm en kesit boyutlarında ve açıklığı 4000 mm olarak seçilmiştir. Ankastre mesnet oluşturmak için mesnet bölgesinde kiriş en kesiti kadar yuva boyutu bırakılarak, dönmenin ve yatay hareketin engellendiği mesnet koşulu oluşturulmuştur. Deneysel iki nokta yüklemesi ile betonarme kiriş can güvenliği sınırının üzerinde kalacak şekilde hasara maruz bırakılmıştır. Deney sonucunda betonarme kirişlerin analitik ve deneysel dayanım ve deplasman değerleri karşılaştırılmıştır. Deney esnasında kiriş kolon birleşim noktalarının ankastre mesnet özelliğinde olmasını sağlamak amacıyla çelik profiller yardımıyla sıkıştırma işlemi yapılmıştır. Ankastre mesnet koşulunu sağlamak amacıyla yapılan profillerin ve temel ayak yuvalarının yapılması esnasında, laboratuvarda rijit zemine sabitleme problemi yaşanmaması için milimetrik çalışma yapılmıştır. Ankastre mesnet koşulunun sağlanmasında oldukça başarılı sonuç elde edilmiştir. Ankastre mesnet koşulunun sağlanması ve yüklemenin aşağıdan yukarı yönde yapılması durumunda, yuvalı yapılan ayakların aynı şekilde şapka olacak biçimde yapılarak çelik profiller yerine sıkıştırma yapılması ayrıca yuvalı ayakların altta kalan kısmı içinde sağdan ve soldan destek ayaklarla sabitlenmesi tarafımızca öneri olarak sunulur. Bu işlemlerin betonarme olarak yapılması önerilmiş aksi durumda (çelik ayaklar) mesnet bölgesinde ezilmeler olacağı kaçınılmazdır. Sonuç olarak yapılan deneysel çalışma ile betonarme kirişlerin kuvvet-deplasman eğrileri elde edilerek altında kalan alanlar ve süneklik değerleri hesaplanmıştır. Çalışma ile ankastre mesnet davranışının betonarme kiriş sünekliği, kuvvet-deplasman altında kalan eğri alanı ve düşey deplasman değeri açısından istenilen ankastre mesnet davranışını sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ankastre Mesnet, Betonarme Kiriş, Süneklik

**LİNEA İNTERSPİNALİS VE SCAPULAYA AİT BAZI ANTROPOMETRİK
ÖLÇÜMLERİN KLİNİKTEKİ ÖNEMİ****Zümrüt DOĞAN**

Adıyaman Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı

Ali BAYKAN

Adıyaman Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Radyoloji Anabilim Dalı

Özet

Her toplumun antropometrik ölçüleriyle ilgili verilere kaçınılmaz olarak ihtiyacı vardır. Bu antropometrik veriler sağlık değerlendirmesi, endüstriyel tasarım, plastik ve ortopedik cerrahi, beslenme çalışmaları, anatomik çalışmalar ve adli tıp araştırmalar gibi çeşitli alanlarda referans nokta olmaktadır. Bu çalışmada ile radyolojik görüntülerde hem Türk toplumuna ait scapular antropometrik hedef noktaları belirlenecek hem de Linea İnterspinalis Ve Scapulaya Ait Bazı Antropometrik Ölçümler ile Klinikte kullanılan anatomik noktaların kesin yerleri belirlenmiş olacaktır. Literatürde bu verilere ait kesin kanıtlar bulunmamaktadır.

Çalışmamız Adıyaman Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu tarafından onaylanan arşive dayalı morfometrik ölçüm çalışmasıdır. Çalışmada Adıyaman Üniversitesi Eğitim Araştırma Hastanesi Radyoloji Anabilim Dalına 1 Ocak 2017- 1 Ocak 2019 yılları arasındaki hasta kayıtlarından Torax BT ile çekilen ve normal olarak raporlanan 60 (30 Kadın-30 Erkek) hastaya ait dosyalar retrospektif olarak tarandı. Güvenirliliği arttırmak amacıyla ölçümler uzman bir radyolog tarafından aynı cihazla ve aynı kişi tarafından yapılmıştır. Radyolojik görüntülerden elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak İstatistiksel analizler SPSS 15.0 programında yapıldı. Sonuçlar ortanca (min-max) ve ortalama±SD olarak verildi. Anlamlılık seviyesi en az $P<0.05$ olarak kabul edildi.

Çalışmaya 60 hasta dâhil edildi. Grup 1'e 30 kadın, Grup 2'ye 30 erkek hasta randomize olarak seçildi. Tüm bireylerin yaş ortalaması 37 (21-50) olarak belirlendi. Bireylerin scapulaya ait ölçümlerinde; angulus superior ortalaması 12 (10-16), angulus inferior ortalaması 26 (22-31), linea interspinale ortalaması 15 (11-18) olarak belirlendi. Yapılan istatistiksel analizde gruplar arası cinsiyete bağlı karşılaştırmalarda angulus superiorda fark gözlenmezken, angulus inferior ve linea interspinale'de anlamlı fark görüldü ($P<0.05$).

Klinikte linea interspinalis akciğer seslerinin dinlenmesinde ve torasentez gibi bazı cerrahi işlemler sırasında anatomik referans noktası olmaktadır. Bu alana ait radyolojik görüntüler ile antropometrik ölçümler belirlendi. Bu çalışma sonuçlarının cerrahi işlemlerde referans nokta olabileceği kanaatindeyiz. Ayrıca bu veriler ile toplumumuza ait scapula ve linea interspinalise ait ölçümler belirlenerek literatüre katkı sağlandı.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayarlı tomografi, Antropometri, Scapula, Linea interspinalis

**CLINICAL IMPORTANCE OF SOME ANTHROPOMETRIC MEASUREMENTS OF
LINEA INTERSPINALIS AND SCAPULA****Zumrut DOGAN**

Adiyaman University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy

Ali BAYKAN

Adiyaman University, Faculty of Medicine, Department of Department Radiology

Abstract

Every society needs data on anthropometric measurements. These anthropometric data are reference points in various areas such as health assessment, industrial design, plastic and orthopedic surgery, nutrition studies, anatomical studies and forensic research. In this study, scapular anthropometric reference points of Turkish society will be determined in radiological images. In addition, certain anthropometric measurements of linea interspinalis and scapula will determine the exact location of the anatomical points used in the clinic. There is no conclusive evidence for these data in the literature.

Our study is an archive-based morphometric measurement study approved by Adiyaman University Non-Interventional Clinical Research Ethics Committee. The records of 60 patients (30 Female-30 Male) who were taken from the patient records of the Adiyaman University Education and Research Hospital, Department of Radiology between 1 January 2017 and 1 January 2019 and reported as normal, were screened retrospectively. Measurements were made by an expert radiologist with the same device and by the same person to increase reliability. The data obtained from the radiological images were transferred to the computer environment and the statistical analysis was done by SPSS 15.0 program. Results were given as mean \pm SD. Significance level was accepted as $P < 0.05$.

Sixty patients were included in the study. 30 women in Group 1 and 30 men in Group 2 were randomly selected. The mean age of all individuals was 37 (21-50). In scapula measurements of individuals; *angulus superior's* mean 12 (10-16), *angulus inferior's* average 26 (22-31), *linea interspinale's* average 15 (11-18) was determined. In the statistical analysis, there was no difference in *angulus superior* between the groups, but there was a significant difference in *angulus inferior* and *linea interspinale* ($P < 0.05$).

In the clinic, linea interspinalis is an anatomical reference point during the rest of the lung sounds and some surgical procedures such as thoracentesis. Anthropometric measurements and radiological images of this area were determined. We believe that the results of this study may be the reference point in surgical procedures.

In addition, scapula and linea interspinalis measurements of our population were determined and a contribution was made to the literature.

Keywords: Computed tomography, Anthropometry, Scapula, Linea interspinalis

AMORF VE NANOKRİSTAL ALAŞIMLARDA HİDROJEN DEPOLANMASI
HYDROGEN STORAGE IN AMORPHOUS AND NANOCRYSTALLINE ALLOYS**Prof. Dr. Musa GÖĞEBAKAN**

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Fizik Bölümü

Özet

Bu çalışmada, amorf ve nanokristal malzemelerin hidrojen depolama kapasitesi araştırılmıştır. Bazı malzemeler hidrojeni hidrürler şeklinde katı olarak depo edebilmektedir. Amorf ve nanokristal alaşımların hidrojen depolama kapasitesi diğer alaşımlardan daha yüksektir. Mg-esaslı amorf ve nanokristal alaşımlar yüksek oranda hidrojen depolayabilme kapasitesine sahiptir. Bu alaşımların hidrojen depolama kapasiteleri alaşımı oluşturan elementlere ve bu elementlerin oranlarına da bağlıdır. Amorf ve nanokristal alaşımlar, geleneksel katılaşma, hızlı katılaşma ya da mekanik alaşımlama teknikleri kullanılarak elde edilebilmektedir. Hızlı katılaştırma veya mekanik alaşımlama teknikleri ile üretilen Mg-based amorf alaşımların hidrojen depolama kapasiteleri ölçülmüştür. Sonuçlar, amorf ve nanokristal alaşımların hidrojen depolama kapasitelerinin yüksek olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Alaşımlar, Amorf yapı, Hidrojen depolama**Abstract**

In this study, hydrogen storage capacity of amorphous and nanocrystalline materials was investigated. Some materials can store hydrogen as solids in the form of hydrides. Amorphous and nanocrystalline alloys have a higher hydrogen storage capacity than other alloys. Mg-based amorphous and nanocrystalline alloys have a high capacity of hydrogen storage. The hydrogen storage capacities of these alloys depend on the elements forming the alloy and the proportions of these elements. The amorphous and nanocrystalline alloys can be manufactured by conventional solidification rapid solidification or mechanical alloying techniques. Hydrogen storage capacities of Mg-based amorphous alloys produced by rapid solidification or mechanical alloying techniques were measured. The results showed that the hydrogen storage capacity of amorphous and nanocrystalline alloys was high.

Keywords: Alloys, Amorphous structure, Hydrogen storage

**AMORF ALAŞIMLARDA FAZ DÖNÜŞÜMÜ İÇİN AKTİVASYON
ENERJİSİ HESABI****ACTIVATION ENERGY CALCULATION FOR THE PHASE TRANSFORMATION IN
AMORPHOUS ALLOYS****Prof. Dr. Musa GÖĞEBAKAN**

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Fizik Bölümü

Özet

Amorf alaşımlar yarı-kararlı bir yapıya sahiptir ve sıcaklık ve basınç gibi etkilerle daha kararlı yapıya dönüşebilmektedir. Bu alaşımların, amorf yapıdan kristal yapıya dönüşmesi için gerekli enerjiye aktivasyon enerjisi denmektedir. Amorf alaşımların aktivasyon enerjileri Kissinger ve Ozawa yöntemleriyle hesaplanabilmektedir. Bunun için alaşımların ısısal davranışı bilinmelidir. Bu alaşımların ısısal kararlılığı ve kristalleşme davranışı, diferansiyel taramalı kalorimetri (DSC) ile incelenebilmektedir. Amorf alaşımların DSC ölçümleri, kristalleşme sıcaklığını (T_x), camsı geçiş sıcaklığını (T_g), ve kristallenme sırasında gözlenen ekzotermik reaksiyonların pik sıcaklıklarını (T_p) belirlenmektedir. Bu sıcaklar kullanılarak, amorf bir alaşımın kristallenmesi için gerekli olan aktivasyon enerjileri Kissinger veya Ozawa yöntemleriyle hesaplanabilmektedir. Bu çalışmada amorf alaşımların aktivasyon enerjilerinin hesabı incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Amorf alaşımlar, Aktivasyon enerjisi, Faz dönüşümleri**Abstract**

Amorphous alloys have metastable structure, and they can be transformed into more stable structure with effects such as temperature and pressure. The energy required to transform these alloys from amorphous to crystal structure is called activation energy. The activation energies of amorphous alloys can be calculated using the Kissinger and Ozawa methods. For this purpose, the thermal behavior of alloys should be known. The thermal stability and crystallization behavior of these alloys can be investigated by differential scanning calorimetry (DSC). DSC measurements of amorphous alloys; the crystallization temperature (T_x), the glass transition temperature (T_g), and the peak temperatures (T_p) of the exothermic reactions observed during crystallization are determined. Using these temperatures, activation energies required for crystallization of an amorphous alloy can be calculated using the Kissinger or Ozawa methods. In this study, the activation energies of amorphous alloys were investigated.

Keywords: Amorphous alloys, Activation energy, Phase transformations

**ÇEŞİTLİ KOMPOSTLARDA YETİŞTİRİLEN *PLEUROTUS DJAMOR* 'UN
ANTIÖKSİDAN VE ANTİMİKROBİYAL AKTİVİTELERİ**ANTİOXIDANT AND ANTIMICROBIAL ACTIVITIES OF *PLEUROTUS DJAMOR*
CULTIVATED IN VARIOUS COMPOSTS**Prof. Dr. Sibel YILDIZ¹, Arş. Gör. Ayşenur GÜRGEN¹, Dr. Mustafa SEVİNDİK²**¹Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, Orman Endüstri Mühendisliği²Akdeniz Üniversitesi, Fen Fakültesi, Biyoloji Bölümü**Özet**

Bu çalışmada, yenilebilir mantar *Pleurotus djamor* (Rumph. ex Fr.) Boedijn TAS (toplam antioksidan seviyesi), TOS (Toplam oksidan seviyesi), OSI (Oksidatif stres indeksi) değerleri ve antimikrobiyal aktivitesi belirlenmiştir. Mantar örnekleri kayın, kavak ve ceviz ağacı talaşı kompostları kullanılarak elde edilmiştir. Özütleme işlemleri etanol kullanılarak elde edilmiştir. TAS, TOS ve OSI değerleri Rel Assay kitleri kullanılarak belirlenmiştir. Antimikrobiyal aktivite bakteri (*Staphylococcus aureus*, *S. aureus* MRSA, *Enterococcus faecalis*, *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa* ve *Acinetobacter baumannii*) ve fungus suşlarına (*Candida albicans*, *C. krusei* ve *C. glabrata*) karşı agar dilüsyon metodu kullanılarak belirlenmiştir. Yapılan çalışmalar sonucunda kayın talaşı kompostunda üretilen mantar örneklerinin TAS değeri daha yüksek olarak belirlenmiştir. TOS ve OSI değerleri ise ceviz talaşı kompostunda üretilen mantar örneklerinde daha yüksek bulunmuştur. Antimikrobiyal aktivite testleri sonucunda kayın talaşı kompostunda üretilen mantar özütlerinin 100-400 µg/mL konsantrasyonlarda etkili olduğu belirlenmiştir. Ceviz ve kavak talaşı kompostlarında üretilen mantar özütlerinin 200-400 µg/mL konsantrasyonlarda etkili olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak *P. djamor* mantarının antioksidan ve antimikrobiyal aktivitelerinin mantarın kullandığı substrata göre değiştiği belirlenmiştir. Ayrıca kayın talaşı kompostunda üretilen mantar örneklerinin antioksidan ve antimikrobiyal aktiviteleri daha yüksek olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Pleurotus djamor*, Kültür mantarı, Yenilebilir mantar, Antioksidan, oksidan, Antimikrobiyal

Abstract

In this study, TAS (total antioxidant status), TOS (total oxidant status), OSI (oxidative stress index) values and antimicrobial activity of edible mushroom *Pleurotus djamor* (Rumph. ex Fr.) Boedijn were determined. Mushroom samples were obtained using sawdust of beech, poplar and walnut tree composts. Extraction was performed using ethanol. TAS, TOS and OSI values were determined by using Rel Assay kits. Antimicrobial activity was determined by agar dilution method against bacteria (*Staphylococcus aureus*, *S. aureus* MRSA, *Enterococcus faecalis*, *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa* and *Acinetobacter baumannii*) and fungus strains (*Candida albicans*, *C. krusei* and *C. glabrata*). As a result of

the studies, the TAS value of the mushrooms produced in beech sawdust compost was determined to be higher. TOS and OSI values were higher in mushroom samples produced in walnut sawdust compost. As a result of antimicrobial activity tests, mushroom extracts produced in beech sawdust compost were found to be effective at 100-400 µg/mL concentrations. Mushroom extracts produced in walnut and poplar sawdust compost were found to be effective at 200-400 µg/mL concentrations. As a result, antioxidant and antimicrobial activities of *P. djamor* mushroom were determined to vary according to the substrate used by the mushroom. In addition, antioxidant and antimicrobial activities were found to be higher in mushroom samples produced in beech sawdust compost.

Keywords: Pleurotus djamor, Cultivated mushroom, Edible mushroom, Antioxidant, Oxidant, Antimicrobial

**CoCrMo ALAŞIMI YÜZEYİNE FBB YÖNTEMLE BİRİKTİRİLMİŞ TaN İNCE
FİLMLEİN MORFOLOJİK İNCELEMELERİ****Neşe ÇAKIR¹, Ali Kemal ASLAN², Erkan BAHÇE¹, Mehmet Sami GÜLER³**¹İnönü Üniversitesi²Munzur Üniversitesi³Ordu Üniversitesi**Özet**

CoCrMo alaşımları diz ve kalça implantlarında; sahip oldukları biyouyumluluk, yüksek elastikiyet modülü, yüksek çekme dayanımı, yüksek korozyon ve aşınma dayanımı gibi iyi mekanik özellikleri nedeniyle femoral bileşenlerinde yaygın olarak kullanılmaktadır. Ancak in-vivo ortamda kullanımda vücut sıvısının korozif ortamında zaman ile korozyona uğradığı ve düşük sürtünme özelliği göstererek aşınma direncini beklenenden erken zamanda yitirmeye başladığı görülmüştür. Buna ek olarak implant yüzeyinden vücut sıvısına yüksek miktarlarda iyon salınımları nedeniyle implantların öngörülen kullanım ömürlerinden önce revizyon ihtiyacı doğduğu görülmüştür. Alaşımın bu özelliklerinin geliştirilmesi yoluyla kullanım ömürlerinin artırılması için sürtünmeli olarak çalışan eklem yüzeylerinde sert seramik kaplamalarla yüzey modifikasyon işlemleri yapılmaktadır. Bu uygulamalar ile biyomalzemelerin tribokorozyon özelliklerinin geliştirilmesi amaçlanılmıştır. Korozif ortama ve kullanım yerlerine göre maruz kalınan etkilere karşı malzemeyi koruyan bu sert kaplamanın ömrü kullanılan kaplama bileşenine, kaplamanın tabaka sayısına ve kaplama morfolojisi gibi etkilere bağlıdır. Mekanik ve tribokorozyon yüzey özellikleri geliştirilmiş bir kaplama uygulamasında biriktirilen filmlerin morfolojisi büyük önem taşımaktadır. Kaplamaların uzun ömürlü olabilmesinde kaplama morfolojisinin ince taneli olması, homojenliği, yüzeyinin düz ve pürüzsüz olması, yapının sütunsal olarak gerçekleşmiş olması büyük önem arz etmektedir. Bu çalışmada CoCrMo alaşımının yüzey özelliklerinin geliştirilmesi amacıyla kapalı alanda dengesiz manyetik sıçratma tekniği kullanılarak TaN esaslı seramik ince filmlerle çok tabakalı kaplamalar yapılmıştır. Kaplamaların mikroyapı özelliklerinin incelenmesi amacıyla SEM, XRD incelemeleri gerçekleştirilmiştir. SEM incelemeleri sonucunda yoğun sütunlu yapı sergileyen, homojen, nano ölçekte tane boyutuna sahip ince filmler biriktirildiği görülmüştür. 4 tabakalı kaplamalarda yüzey merkezli kübik yapıda TaN(111) ve (200) fazlarıyla mevcut iken 8 tabakalı kaplama da bu fazlara ek olarak hegzagonal sıkı paket kafes yapısında Ta₂N (102) fazında tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : CoCrMo, Kaplama, Mikroyapı

**ÜÇ KANALLI BİRİNCİ PREMOLAR DIŞIN ENDODONTİK TEDAVİSİ: OLGU
SUNUMU****Dr. Öğr. Üyesi Fatih AKSOY**

Adıyaman Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Endodonti Anabilim Dalı

Özet

Başarılı bir kanal tedavisi elde etmek için kök kanalları eksiksiz bir şekilde temizlenmeli, şekillendirilmeli ve doldurulmalıdır. Bu işlemlerin eksiksiz yapılabilmesi için kanalların sayı ve lokalizasyonlarının işlem öncesi çeşitli radyografik yöntemlerle belirlendikten sonra tedaviye başlanması önemlidir. Endodontik tedavilerdeki başarısızlıklar birçok etkene bağlıdır, bunlardan birisi de gözden kaçan ve tedavisi yapılmamış ilave kanallardır. İlave kanal varlığı tüm dişlerde düşünülmelidir, özellikle de radyografik incelemede normalin dışında görünen dişler çok daha dikkatli incelenmelidir. Yapılan araştırmalarda maksiller birinci küçük azı dişlerinde üç kanal görülme insidansının %3-5 arasında olduğu görülmektedir. Bu klinik çalışmada, nadir olarak görünen üç kanala sahip üst birinci küçük azı dişindeki ağrıya kliniğimize başvuran 25 yaşındaki erkek hastanın endodontik tedavisinin sunulması amaçlanmıştır. Klinik muayenede sağ üst birinci premolar dişte derin bir çürük kavitesi izlendi, periapikal bölgede şişlik ve fistül ağzı yoktu, perküsyona hassasiyeti vardı. İşlem öncesi yapılan radyografik değerlendirmede dişin üç kanallı olabileceği düşünüldü. Lokal anestezinin ardından giriş kavitesi açıldı ve dikkatli bir şekilde incelendi, bukkal kökteki kanal ağzının olağan yerinde olmadığı görüldü ve endodontik sond yardımıyla iki kanal girişinin bukkal kökün mesial ve distaline doğru konumlandığı, palatinal kökteki kanalın ise olağan yerinde olduğu gözlemlendi. Her üç kanalda temizlenip şekillendirildikten sonra lateral kondansasyon tekniğiyle dolduruldu. Koronal giriş kavitesinin restorasyonu kompozit rezinle yapıldı ve tedavi tek seansta tamamlandı. 1ay sonra klinik ve radyografik değerlendirme için kontrole çağırılan hastanın tüm klinik şikayetlerinin geçtiği, ağız içi ve radyografik muayenesinde de dişin sağlıklı olduğu görüldü.

Anahtar Kelimeler: İkinci küçük azı dişi, Kanal morfolojisi, Kanal tedavisi

**KOMPLİKE KRON-KÖK KIRIĞI OLAN DIŞTE KORUYUCU RESTORATİF
TEDAVİ YAKLAŞIMI: OLGU SUNUMU****Dr. Öğr. Üyesi Fatih AKSOY**

Adıyaman Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Endodonti Anabilim Dalı

Özet

Diş hekimliğinde hastaların acil başvuru nedenleri genellikle ağrı veya travmadır. Dental travmalarda en sık ön kesici dişler etkilenmektedir. Dentoalveolar yaralanmalar çoğunlukla çocuk veya gençlerde fiziksel aktivite, spor, trafik kazası gibi durumlarda ortaya çıkmaktadır. Travma neticesinde kuvvetin yönü ve şiddetine göre dişte ya da alveolar kemikte çeşitli düzeylerde kırık veya harabiyetler meydana gelebilir. Komplike kron-kök kırığı, diş travmatolojisi literatüründe en zor kırılma tiplerinden biridir. Özellikle travma geçirmiş anterior dişler hızlı fonksiyonel ve estetik onarım gerektirir. Tedavi yöntemleri, kırılma çizgisinin seviyesine ve kalan kök miktarına bağlı olarak değiştirilebilir. Kırılma çizgisinin kökün uzun eksenini boyunca uzandığı durumlarda, dişin çekilme olasılığı artar.

Bu çalışmada, kliniğimize gelen üst santral kesici dişinde komplike kron-kök kırığı olan vakanın endodontik tedavi ile rehabilitasyonunun sunulması amaçlanmıştır. 19 yaşında kadın hasta merdivenlerden düşme sonucu oluşmuş sağ üst santral kesici dişindeki komplike kron-kök kırığının tedavisi için kliniğimize başvurdu. Hastadan alınan anamnezde travmanın iki ay önce gerçekleştiği, diş hekimine gittiğinde antibiyotik ve antienflamatuar ilaç reçete edilerek gönderildiği öğrenildi. Yapılan ağız içi muayenede kırık parçanın yerine dişeti büyüdüğü görüldü ve diş vitalitesini kaybetmişti. Radyografik muayenede ise kırık hattının alveolar kemik marjininin altında kök boyunca vertikal şekilde uzandığı ve ilgili bölgede kemik kaybının olduğu gözlemlendi. Hastanın yaşı ve estetik kaygılarından dolayı dişi ağızda tutmayı planladık ve kırık hattına büyümüş dişetini elektrokoterle keserek çıkardık, kök kanalı temizlenip şekillendirildikten sonra iki hafta süreyle kalsiyum hidroksit ile pansuman yaptık. İkinci seansta kök kanalını doldurduk ve kırık hattını daha rahat izlemek için flep açtık. Fiber post uygulaması yaptık ve kompozit rezinle dişin daimi restorasyonunu tamamladık. Hastanın ağız hijyeni kötü olduğundan ve dişte periodontal yıkım olduğundan ağız hijyen eğitimi verilerek 3-6-9 ve 12. aylarda kontrole çağırdık. Kontrollerde hastanın ağız hijyeninin hala kötü olduğu ancak buna rağmen periodontal yıkımın ilerlemediğini ve hastanın fonksiyonel ve estetik olarak mutlu olduğunu, dişin semptomsuz bir şekilde kullanıldığını gözlemledik.

Anahtar Kelimeler: Dental travma, Fiber post, Estetik, Kompozit

CONGRUENCES RELATED TO HARMONIC, BALANCING AND LUCAS-
BALANCING NUMBERS IINeşe ÖMÜR¹, Sibel KOPARAL¹¹Department of Mathematics, Kocaeli University**Abstract**

In this study, we have new congruences involving harmonic, balancing and Lucas-balancing numbers. For example, for odd number p ,

$$\sum_{k=1}^{(p-1)/2} \binom{2k}{k} k \frac{3^k}{2^k} C_k \equiv -3 \left(\frac{-1}{p} \right) C_{p-2} \pmod{p},$$

$$\sum_{k=1}^{(p-1)/2} k C_{2k} H_k$$

$$\equiv \frac{1}{16} q_p(2)(C_{p+1} - 8B_p) - \frac{1}{32}(C_{p-1} - 1)$$

$$+ \frac{1}{64p} \left(2^p Q_p - 8^{\frac{p+1}{2}} P(p) + 4 \right) \pmod{p},$$

where H_n is harmonic numbers, B_n and C_n are balancing and Lucas-balancing numbers, P_n and Q_n are Pell and Pell-Lucas numbers, respectively, $\left(\frac{\cdot}{p} \right)$ denotes the Legendre symbol.

Keywords: Congruence, balancing number and Lucas-balancing number

CONGRUENCES RELATED TO HARMONIC, BALANCING AND LUCAS-
BALANCING NUMBERS ISibel KOPARAL¹, Neşe ÖMÜR¹¹Department of Mathematics, Kocaeli University**Abstract**

In this study, we obtain some congruences involving products of harmonic, balancing and Lucas-balancing numbers. For example, for odd number p ,

$$\sum_{k=1}^{p-1} k^2 H_k C_k \equiv -\frac{1}{8p} (3pC_p - 4(2+3p)B_p + 2^{p+2}P_p + p) \pmod{p},$$

$$\sum_{k=1}^{(p-1)/2} H_k B_{2k} \equiv -\frac{3q_p(2)}{8} - \frac{3}{8p} - \frac{2^{p-5}}{p} \left(Q_{p-2} - 2^{\frac{(p+3)}{2}} P_{p-2} \right) \pmod{p},$$

where H_n is harmonic numbers, B_n and C_n are balancing and Lucas-balancing numbers, P_n and Q_n are Pell and Pell-Lucas numbers, respectively, Fermat quotient $q_p(2)$, $\left(\frac{\cdot}{p}\right)$ denotes the Legendre symbol.

Keywords: Congruence, Balancing number and Lucas-balancing number

YENİ NESİL HAVALI GÜNEŞ KOLLEKTÖRLERİ

Öğr. Gör. İbrahim SANCAR

Adıyaman Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu, Makine ve Metal
Teknolojileri Bölümü

Prof. Dr. Hüsamettin BULUT

Harran Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Makine Mühendisliği Bölümü

Özet

Küresel ısınma ve enerji ihtiyacı gibi temel sorunların çözümleri arasında güneş enerjisi şüphesiz önemlidir. Güneş ışınımının ısı enerjisine dönüşümü sıvılı ve havalı güneş kollektörleri ile sağlanmaktadır. Güneş kollektörleri güneş enerjisi teknolojilerinde, binaların ısıtılması veya soğutulması, gıdaların kurutulması ve sıcak su üretimi gibi uygulamalarda kullanılan temel elemanlardır. Son zamanlarda yapılan akademik çalışmalar, genellikle güneş kollektörlerin yapıları, farklı bağlantı ve akış şekilleri ve faz değişim malzemeleri ile beraber kullanımı üzerine odaklanmıştır. Yapılan çalışmalarda güneş kollektörlerinin geometrisi, bağlantı şekli ve hava akış hızlarının ısı verimi doğrudan etkilediği görülmüştür. Bu çalışmada, son zamanlarda öne çıkan havalı güneş kollektör çeşitleri, yapıları, farklı bağlantı ve akış şekilleri ve faz değişim materyalleri (PCM) ile beraber kullanımları üzerine yapılan çalışmalar özetlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Havalı güneş kollektörü, PV/T, Isı depolama, PCM

HİBRİT TİP HAVALI GÜNEŞ KOLLEKTÖRÜNÜN CFD ANALİZİ**Prof. Dr. Hüsamettin BULUT¹, Öğr. Gör. İbrahim SANCAR²,****Prof. Dr. Refet KARADAĞ³, Doç. Dr. İsmail HİLALİ¹**¹Harran Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Makine Mühendisliği Bölümü²Adıyaman Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu, Makine ve Metal Teknolojileri Bölümü³Adıyaman Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Makine Mühendisliği Bölümü**Özet**

Alternatif enerji kaynağı olarak güneş enerjisinden faydalanmak için kullanılan havalı güneş kollektörleri üzerine yapılan akademik çalışmalar; genellikle kollektör çeşitleri ve yapıları, farklı bağlantı ve akış şekilleri ile termal kollektörlerin faz değişim materyalleri (PCM) ile birlikte kullanımı üzerine odaklanmıştır. PV panellerde ise tasarım parametreleri, güneş takip sistemleri, PV/Termal sistemleri, performans ve verimlilik üzerine çalışmalar devam etmektedir. Bu çalışmada; bifacial PV panel (çift yüzlü PV) ve nano parçacık katkılı faz değişim malzemeleri ile bütünleştirilmiş ve farklı tip yutucu plakalara sahip jet çarpmalı yeni nesil havalı güneş kollektörlerinin; nümerik (CFD; Hesaplamalı Akışkanlar Dinamiği) analizi yapılmıştır. Yeni nesil havalı güneş kollektörlerinin hava akışını, ısı transfer özelliklerini kollektör çeşitleri ve yapıları, farklı bağlantı ve akış şekilleri ile termal kollektörlerde faz değişim materyalleri (PCM) kullanılan güneş kollektörleri üzerine yapılan çalışmalar sıcaklık dağılımını analiz etmek için kollektörün 3B modeli Solidworks' de oluşturulmuştur. Kollektörün akış ve sıcaklık dağılımına ilişkin sonuç ve grafikler Autodesk CFD yazılımı kullanılarak elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Havalı güneş kollektörü, Bifacial PV, Hesaplamalı akışkanlar Dinamiği, Faz değişim malzemeleri, Jet çarpma

**PREMATÜRE BEBEĞİ OLAN ANNELERİN YENİDOĞAN YOĞUN BAKIM
SÜRECİNDE YAŞADIKLARI STRES DÜZEYİNİ AZALTMADA KANGURU
BAKIMININ ETKİNLİĞİ****Dr. Öğr. Gör. Didem COŞKUN**Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve
Hastalıkları Hemşireliği**Özet**

Prematüre doğan bebekler çeşitli sağlık sorunları nedeni ile yenidoğan yoğun bakım ünitelerinde uzun süre tedavi edilmektedir. Bu süreçte prematürelige bağlı mental retardasyon, prematüre retinopatisi, sarılık, hipokalsemi, serebral palsy, tekrarlayan konvülsiyonlar, konuşmada gecikme, bronko pulmoner displazi, nekrotizan enterokolit, büyüme geriliği, ani bebek ölüm sendromu, apne, respiratuvar distres sendromu, patent duktus arteriozus, intraventriküler hemoraji, ısı düzenleme yetersizliği, enfeksiyon ve sağırılık görülebilmektedir. Ayrıca mortalite riski artmaktadır. Bu durum annelerin bebeklerini görmelerini ve dokunmalarını engelleyebilmekte ya da geciktirebilmektedir. Ayrıca bebeğin prognozundaki belirsizlikler, bebeği kaybetme korkusu, annelik rollerini yerine getirememe, ağrı, yorgunluk gibi durumlar annelerin kaygı, suçluluk, stres gibi çeşitli olumsuz duygular yaşamalarına neden olabilmektedir.

Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde bebeği yatan annelerin, sağlıklı bebeği olan annelere göre çaresizlik, benlik saygısında azalma, kendine güvende azalma, kontrol kaybı, korku, anksiyete, başarısızlık, suçluluk, bebeği ile etkileşime girmeyi reddetme, depresyon ve travma belirtilerini daha sık yaşadıkları bildirilmektedir. Bunun nedeni, hasta bir bebeğe uyum sağlama, yenidoğan yoğun bakım ünitesinin ortamının stresi, bebekle fiziksel ve duygusal temas kurmama ve anneliğin normal streslerini içeren çok sayıda faktörle ilişkilendirilmiştir. Bununla birlikte anneler bebeklerinin hayatta kalacağını ve sağlıklı olacağını ümit etmek isterler. Bir çalışmada, preterm bebekleri olan ebeveynlerin depresyon ve kaygı oranlarının miad bebekleri olan annelere göre 5-7 kat daha fazla olduğu belirlenmiştir. Ayrıca sağlıklı bebeği olan aileler ile karşılaştırıldığında, prematüre bebeği olan ailelerde boşanma riski, aile içi stres, şiddet ve maddi sıkıntılara maruz kalma daha yüksek olduğu belirtilmiştir.

Prematüre bebeğe sahip annelerde yaşanan yüksek stres düzeyi, annenin bebeğin bakımına katılma ve bebeğini emzirmesini engelleyen önemli faktörlerden biridir. Bebeğini emzirememe, annenin annelik rolüne yönelik yetersizlik yaşamasının yanı sıra çeşitli duygusal sorunlara da yol açabilmektedir. Fahlquist, emzirmeyen annelerin duygusal olarak nasıl etkilendiği belirlemek amacı ile yaptığı nitel çalışmanın sonucunda annelerin, depresyon, anksiyete, suçluluk yaşadıkları ve kendilerini anne olarak hissetmediklerini belirlemiştir.

Kanguru bakımı özellikle bakım kaynakları sınırlı olan ülkelerde düşük doğum ağırlıklı bebeklerin geleneksel bakımına ek olarak öne sürülen etkili, güvenli alternatif bir yöntemdir. Bu yöntem, bebeğin anne ile ten tene temasını sağlayarak annenin bebeğini emzirme isteğini artırmaktadır. Anneler kanguru bakımı sayesinde prematüre doğumla birlikte ortaya çıkabilecek şok ve stresi daha kolay ve erken evrede üstesinden gelmektedirler. Bu durum annelerin bebeklerinin sağlık durumuyla ilgilenmelerini ve sorumluluk almalarını sağlamaktadır. Ayrıca kanguru bakımı annelerin bebekle olan etkileşimini arttırmakta, anne – bebek bağlanmasını güçlendirmekte, annelik rolünü geliştirmekte ve kendilerine güveni arttırmaktadır

Anahtar Kelimeler: Kanguru bakımı, Stres, Prematüre bebek

**PRETERM BEBEKLERİ HİPOTERMİDEN KORUMDA KANGURU BAKIMININ
ETKİSİ: DERLEME****Dr. Öğr. Gör. Didem COŞKUN**Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve
Hastalıkları Hemşireliği**Özet**

Kanguru bakımı, preterm ya da term bebeklere başında beresi, alt bezi bağlı ve sırt bölgesi örtülen yenidoğanın, annenin göğsü üzerine yüzüstü, dik pozisyonda yerleştirilmesi ile yenidoğanın dış ortama uyumunu kolaylaştıran ten tene temasıdır

Preterm bebeklerin vücut sıcaklığını korumada ideal bir yöntem olarak Dünya Sağlık Örgütü tarafından tavsiye edildi. Özellikle bakım kaynakları sınırlı olan ülkelerde düşük doğum ağırlıklı bebeklerin geleneksel bakımına ek olarak öne sürülen etkili ve güvenli alternatif bir yöntemdir. Kanguru bakımı 1978 yılında Edgar Rey, Martinez, Navarrete ve arkadaşları tarafından ilk kez Kolombia'da uygulandı. 1984 yılında UNICEF, Güney Amerika ve Avrupa'da daha sonra Amerika Birleşmiş Devletleri'nde kabul edildi. Kanguru bakımı ilk olarak gelir düzeyi kötü, yeterli sağlık çalışanı ve ekipmanı olmayan bu yüzden hastalık ve ölüm oranı yüksek olan ülkelerde düşük doğum ağırlıklı bebeklerin bakımında alternatif bir girişim olarak uygulanmıştır. Kanguru bakımı 1993'lü yılların başında yenidoğanın vücut sıcaklığını korumada ideal bir yöntem olarak DSÖ tarafından tavsiye edildi. Üçü randomize kontrollü meta-analiz bir çalışmada, orta ve düşük gelirli ülkelerde yapılan kanguru bakımının yenidoğanların ölüm oranında %51 oranında azalttığı bildirilmektedir. Kanguru bakımının hem yenidoğan hem de anneler için birçok faydası olduğu yapılan çalışmalar ile kanıtlanmıştır. Bu yüzden erken dönemde doğum salonlarında veya yenidoğan yoğun bakım ünitesinde anne-bebek arasında kanguru bakımı başlatılmalıdır.

Bu derleme preterm bebeklere uygulanan kanguru bakımının hipotermiden korumada etkinliğini araştırmak amacı ile yapıldı. Kanguru bakımı, hipotermi, preterm, sözcükleri girilerek makalelere ulaşıldı. Ndiaye ve arkadaşları, kanguru bakımının preterm bebeklerin termoregülasyon ile kilo alımında etkili olduğu ve sağ kalımını arttırdığını saptamışlardır. Karlsson ve arkadaşları, preterm bebeklerin ekstrauterin ortama adaptasyonda hipotermiden korumada kanguru bakımının olumlu etkisi olduğunu bulmuşlardır. Huang ve arkadaşları, yenidoğanın ekstrauterin ortama adaptasyonda hipotermiden korumada kanguru bakımının olumlu etkisi olduğunu bulmuşlardır. Ludington-Hoe, McCall ve arkadaşları ve Davanzo, preterm bebeği hipotermiden korumada kanguru bakımının etkili olduğunu belirlemişlerdir.

Kanguru bakımının preterm bebeklerin ekstrauterin ortama adaptasyonunda, termoregülasyonunda ve hipotermiden korumada olumlu etkisi olduğu bulunmuştur.

Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde yatan bebekler emme ve yutma refleksinin koordineli ve beslenmesi iyi olduğunda, kilo almaya başladığında ve kanguru bakımı sırasında vücut

sıcaklığını koruduğunda yenidoğan yoğun bakım ünitesinden taburcu olabilirler. Ayrıca bu anneler daha önce kanguru bakımı uygulayan annelerle tanıştırılabilir. Böylece toplumda destek grupları oluşturularak kanguru bakımı uygulaması daha da etkili olabilir.

Anahtar Kelimeler: Kanguru bakımı, Preterm yenidoğan, Hipotermi

**INVESTIGATING THE MECHANICAL AND MORPHOLOGICAL
CHARACTERISTICS OF CROSSLINKED SILICA AEROGELS AND EPOXY
NANOCOMPOSITES**

**Arş. Gör. Hasan Yavuz ÜNAL¹, Arş. Gör. Selay SERT ÇOK²,
Yüksek Lisans Öğrencisi Fatoş KOÇ², Dr. Öğr. Üyesi Nilay GİZLİ²,
Prof. Dr. Yeliz PEKBAY¹**

¹Ege Üniversitesi Makine Mühendisliği Bölümü

²Ege Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü

Özet

In this study, mechanical properties of crosslinked silica aerogel-epoxy nanocomposites were revealed by performing tensile strength and three point bending tests. Distribution of crosslinked silica aerogels in epoxy resin directly affects the mechanical characteristics. The nanocomposites in the study were produced by using two different mixing methods and the distribution of crosslinked silica aerogels in epoxy was investigated using SEM (scanning electron microscope) micrograph. Nanocomposites contains 0.5-1% by weight of silica aerogel which were synthesized by sol-gel method and distributed into epoxy resin by means of ultrasonic mixer. The produced nanocomposites were subjected to tensile and bending tests in accordance with ASTM D638 and D790 standards. The mechanical properties of the nanocomposites changed considerably with the addition of the lightweight silica aerogels containing more than 80 percent of the pores to the epoxy resin. In addition, the effect of mixing method on the distribution of silica aerogel powders was also determined.

Keywords: Crosslinked silica aerogels, Epoxy, Nanocomposite

**A RESEARCH ON LIGHT FASTNESS PROPERTIES OF THE WOOL,
POLYAMIDE BLEND YARNS COLORED WITH MARIGOLD NATURAL DYE****Dr. Öğr. Üyesi Burcu SANCAR BEŞEN¹, Dr. Öğr. Üyesi Pınar PARLAKYİĞİT¹**¹Adiyaman University, Faculty of Engineering, Textile Engineering Department**Abstract**

Natural dyes contained natural coloring components are non-allergic and non-toxic to human body as well as they are neither carcinogenic nor hazardous to environment. Therefore, they have been preferred for coloring the textile materials as an environmentally-friendly way in many years. However such advantages, one particular problem is their poor light fastness properties. There are a lot of studies about the light fastness of the textile materials colored with several natural dyes. In this experimental study, the light fastness of the wool/polyamide (90/10%) blend yarns colored with Marigold (*Calendula officinalis*) was researched. Before dyeing processes, the yarn samples were mordanted with aluminum potassium sulphate at different concentrations (5 g/l and 10 g/l) and mordanting process (without mordanting, pre-mordanting and simultaneous mordanting process). The light fastness properties of the dyed samples were measured according to ISO 105 B02 standard. Thus, the effects of the mordanting concentration and the mordanting process on the light fastness properties of the wool/polyamide yarns colored with Marigold dye were investigated.

Keywords: Wool/Polyamide blend yarn, Light fastness, Marigold dye, Mordanting

PSİKOSOSYAL BİR KAVRAM; DUYGUSAL DESTEK
(A PSYCHOSOCIAL NOTION; EMOTIONAL SUPPORT)**¹Arş. Gör. Filiz ERSÖĞÜTÇÜ**Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri
Hemşireliği**²Arş. Gör. Nurdilan ŞENER**Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kadın Sağlığı ve
Hastalıkları Hemşireliği**Özet**

İnsanların diğer insanlarla birlikte olma ve onlarla ilişki kurma gereksinimi doğumla başlayan temel bir insan gereksinimidir. Kriz ve emosyonel gerginlik durumlarında bireyler, doğal yardımcı olarak görülen aile üyeleri ve arkadaşlarına dayanma ihtiyacı duyarlar. Bu formal olmayan yardımcıların oluşturduğu destek ağı bireyin uyum süreci ve sağlığı üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. İnsan yaşamının temelini sosyal ilişkiler oluşturur. Sosyal destek bireylerin duygusal sorunları ile başa çıkabilmelerinde psikolojik kaynaklarının harekete geçirilmesinde yardım eden, onların yerine getirmekle sorumlu oldukları görevleri paylaşan, onlara para, çeşitli materyal, eşya, bilgi beceri edinmelerini sağlayarak ve tavsiyelerde bulunarak içinde buldukları stresli durumla başa çıkabilmelerinde yardım eden, önemli kişilerden oluşan bir mekanizma olarak tanımlanmaktadır. Duygusal destek ise sosyal desteğin alt başlığı olarak ele alınmıştır. Duygusal destek; sempati, hoşlanma, sevme, güven verme ve dinlemeyi kapsamaktadır. Sevgi, hoşlanma, anlayış, kabul görme, değer verilme, özen gösterilme, korunma gereksinimlerini kapsayan bu tür destek. Literatürde ifade edici destek, değerlilik desteği, yakın destek olarak da adlandırılmaktadır. Duygusal destek; bireyin sevgi, ilgi, şefkat, saygı, empati ve bir gruba ait olma gibi temel gereksinimleri karşılar. Örneğin; bir sorunu olduğunda öğretmeni ile rahatça iletişim kurabilen bir öğrenci duygusal olarak desteklendiğinin bilincindedir. Bireyde çevresindeki kişiler tarafından sevildiği, sayıldığı, anlaşıldığı duygularını uyandırdığı için duygusal destek içeren davranışlar bireylerin psikolojik sağlığı ile yakından ilgilidir. Kişiye stresli yaşam olaylarına karşı direnç gösterme, hayata daha olumlu bakma, başarıya odaklanma gibi konularda yardımcı olur. Duygusal destek kişinin özgüvenini, çevresine yönelik memnuniyetini, güdülenme düzeyini ve akademik başarısını olumlu yönde arttırabilecek niteliktedir. Duygusal destek girişimleri, stresli olaylar karşısında endişeleri gidermenin, cesaret vermenin, teşvik etmenin ve kabulün sağlanmasıdır. Duygusal destek girişimleri, bireylerin yaşamlarına olumlu katkı sağlayacak destekleyici girişimlerdir. Girişimlerin genel amacı, bireyin duygu, düşünce ve deneyimlerini paylaşmalarını sağlamak, günlük yaşama uyumlarını kolaylaştırmak ve baş etme yeteneklerini geliştirmektir. 1960'lardan özellikle beri psikolojik rahatsızlıkların tedavisinde kullanılmaya başlayan köpeklerle, psikiyatrik yardım hayvanlarının (emotional support animal) hastalarla birlikte yaşamaları yaygınlaşmaya başlamış. Duygusal destek hayvanları ev dışına çıkmakta

psikolojik zorluk çeken hastalarda özgüven artırıcı, hisleri kontrolde yardımcı ve duygusal olarak entegrasyonu kolaylaştırıcı görevleri üstlenmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Psikososyal bakım, Sosyal destek, Duygusal destek

**CARDIOPROTECTIVE EFFECT OF ROYAL JELLY, GRAPE SEED EXTRACT,
AND LYCIUM BARBARUM AGAINST DIETHYLNITROSAMINE-INDUCED
CARDIOTOXICITY IN RATS****Asst. Prof. Dr. Sedat BİLGİÇ**Department of Medical Biochemistry, Vocational School of
Health Services, University of Adıyaman**Abstract**

We aimed to investigate, the effects of royal jelly (RJ), grape seed extract (GSE), and Lycium barbarum extract (LBAE) against diethylnitrosamine (DEN) induced cardiotoxicity, in experimental animal model.

Fifty female Sprague Dawley rats were divided into five groups (n=10): Control, DEN, DEN+RJ, DEN+GSE, DEN+LBAE. DEN administrated groups were intraperitoneally (i.p.) injected with three separate administration of DEN (200 mg/kg), on the zero, fifteenth and thirtieth treatment day. Then 100 mg/kg of RJ was given to DEN+RJ group, 100 mg/kg of GSE was given to DEN+GSE group, and 400 mg/kg LBAE was given to DEN+LBAE group with the daily drinking water from day 0 for 16 weeks.

RJ, GSE and LBAE treatments significantly reduced weight loss induced by DEN. DEN administrated rats significantly increases malondialdehyde (MDA) level. It also efficiently decreases glutathione (GSH) level and catalase (CAT), superoxide dismutase (SOD) activity. These results were significantly ameliorated by dietary supplements ($p<0.05$). They increased the total antioxidant status (TAS) level and decreased serum oxidative stress index (OSI), and total oxidant status (TOS). In addition, they decreased cardiac troponin-I (cTn-I) levels, and lactate dehydrogenase (LDH), and creatine kinase isoenzyme-MB (CK-MB) activities significantly ($p<0.05$).

Improvements were prominent in case of RJ > GSE > LBAE. Our results indicated that RJ, GSE and LBAE might be useful for prevention of cardiotoxicity induced by DEN via ameliorative effects on biochemical and oxidative stress indices.

Keywords: DEN (Diethylnitrosamine), Hepatotoxicity, Royal Jelly (RJ), Grape Seed Extract (GSE), Lycium Barbarum Extract (LBAE)

**BESİN ELEMENTLERİNİN ADSORBSİYONUNDA TOPRAK ÖZELLİKLERİNİN
ETKİSİ****Meftun KUTLU¹, Prof. Dr. Kadir YILMAZ¹**¹KSÜ, Ziraat Fakültesi, Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Bölümü**Özet**

Bitki besin elementlerinin bitkiler tarafından alımı ve yarayırlılığı yönünden toprakların adsorbsiyon düzeyleri büyük önem taşımaktadır. Toprakların adsorbsiyon kapasiteleri; toprağın bünyesi, kil tipi, organik madde düzeyi ve pH gibi bazı faktörler tarafından etkilenebilmektedir. Bu araştırmada toprakların adsorbsiyon kapasitelerini etkileyen bu faktörlerin etki düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda smektit, illit ve kaolinit kil minerallerinin baskın olduğu üç farklı toprak seçilmiştir. Bu toprakların NH₄, Zn ve K adsorbsiyon kapasiteleri ölçölmüştür. Ayrıca organik madde, kireç ve oksitler uzaklaştırıldıktan sonra her faktörün adsorbsiyondaki etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. En son aşamada ise yukarıda belirtilen etmenlerden ayrılmış olan smektit, illit ve kaolinit kil tiplerinin adsorbsiyon yetenekleri belirlenmiştir.

Elde edilen bulgular sonucunda NH₄, Zn ve K adsorbsiyonun toprak bünyesi, organik madde, kireç, pH ve kil tipleri tarafından önemli düzeylerde etkilendiği görölmüştür. Yapılan değerlendirme sonucunda, adsorbsiyonda etkili olan bu faktörlerin tek tek etkisi görölse de, toprakların adsorbsiyon kapasitelerini değerlendirmede tüm bu etmenlerin bütünleşik olarak etkisinin belirleyici olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Adsorbsiyon, Kil tipleri, Organik madde, NH₄, Zn ve K

**INVESTIGATION OF THE PROTECTIVE EFFECT OF BAİBA AND
THYMOQUINONE IN THE PANCREAS OF EXPERİMENTAL DİABETİC RATS****İbrahim AKTAŞ**¹School of Health Services, Department of Pharmacology, Adiyaman University**Abstract**

In this study, we aimed to investigate the protective effect of thymoquinone and baiba as a result of the destructive effects of experimentally induced Diabetes Mellitus in rat pancreas with biochemical evaluations.

Experimental procedures were performed on 48 male Sprague Dawley rats. Rats were randomised into five groups as: group 1, control; group 2, streptozocin; group 3, streptozocin + thymoquinone;. Group 4, streptozocin + beta-aminoisobutyric acid; group 5, streptozocin + thymoquinone + baiba. 50 mg / kg of single-dose Streptozotocin 0.1 M sodium citrate buffer (Ph: 4.5) will be dissolved in i.p.. After 72 hours, blood glucose levels above 250 mg / dl from the tail vein will be considered diabetic. Diabetes Mellitus + after Once experimental diabetes has been established, 100 mg / kg Beta-aminoisobutyric acid i.p will be administered daily for the duration of the experiment. Diabetes Mellitus + The test period will be given 20mg/ kg / day thymoquinone gavage. Diabetes Mellitus+ beta-aminoisobutyric acid after.

Body and pancreas weight decreased in the streptozotocin group and this decrease was significantly increased in total insulin and glucose levels were significantly increased in the Streptozotocin group, but the thymoquinone, beta-aminoisobutyric acid and thymoquinone + beta-aminoisobutyric acid groups were found to be statistically decreased compared to the streptozotocin group ($p<0.05$). Total insulin and glucose count significantly increased in the streptozotocin group but in the the group it's count statistically decreased compared to placebo group ($p<0.05$).

This study showed that beta-aminoisobutyric acid and thymoquinone provided protective effects against experimentally induced diabetes mellitus. The protective effects of baiba were observed to be much greater than those of thymoquinone. In addition, the combination of thymoquinone baiba is greater than their individual effects.

Keywords: Diabetes mellitus, Streptozotocin, Thymoquinone, Beta-aminoisobutyric acid, Rat

**İNSAN ÇENESİNDE UYGULANMIŞ DENTAL İMPLANTLARDA VİDA
GEOMETRİSİNİN GERİLMELER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI****Yüksek Makine Mühendisi Hüseyin Taner BAHÇE¹,****Makine Mühendisi Sarkis BOYACI¹, Dr. Öğr. Üyesi Erkan BAHÇE¹,****Dr. Öğr. Üyesi Mesut TUZLALI¹**¹İnönü Üniversitesi**Özet**

Dental implantlar, kaybedilen dişlerin estetik görünümünü ve fonksiyonlarının geri kazanımını sağlamak amacıyla çene kemiğine yerleştirilen yapay vidalardır. Dental implantlar uygulama alanları ile birlikte, kemik üzerine yerleştirilen, kemik boyunca uzanan ve kemik içerisine yerleştirilen implantlar olmak üzere üç ana grupta incelenmektedir. Dental implantlarla tedavi yöntemi, hastalara sunduğu imkânlarla gelişmekte olan bir tedavi yöntemidir. Dental implant tedavilerinde en önemli olan nokta, implant tedavisi uygulanan dental implant ile hastanın çene kemiğinin uyum göstermesidir.

Dental implantlar araştırım Dental implantlar fonksiyon sırasında gelen oklüzal yükleri doğrudan çevreleyen kemiğe iletilir. Bu kemik ve implant arasındaki ara yüzde mikro çatlaklara, implantın kırılmasına, implant sisteminin bileşenlerinin gevşemesine ve istenmeyen kemik rezorpsiyonuna neden olabilmektedir. Günümüzde hızla gelişmekte olan implant alanındaki teknolojik gelişmelerle beraber implant tasarımı mühendislik alanında da bir araştırma alanı haline gelmiştir İmplant tedavisindeki en önemli nokta yerleştirilen implantla kemik arasındaki biyomekanik uyumdur. Dental implantlardaki biyomekanik uyum, implant vidalarının tasarımında etkili bir durumdur. İmplant vida tasarımının biyomekanik davranışı, implant-kemik ara yüzündeki gerilmelerde önemli bir rol oynamaktadır. Bu çalışmanın amacı, farklı vida tasarımlarının implantta oluşturduğu stres miktarını ve dağılımını değerlendirmektir.

Bu çalışmada, belirlenmiş olan bir hastanın çene tomografisi alınarak birebir ölçekte çenenin. STL uzantılı modeli meydana getirildi. Elde edilen. STL dosyası CAD formatına dönüştürülerek çene üzerine farklı adım ve helis açısına sahip vidalar uygulandı. CAD modeli üzerinden sonlu elemanlar yöntemiyle gerilme analizleri yapılarak gerilme bölgeleri belirlenmiştir. Yapılan analizler sonucunda kullanılan farklı vida geometrilerinin açısız yükler neticesinde dental implantlarda meydana gelen gerilmelerin maksimum ve minimum değerlerinin bulunduğu bölgeler tespit edilmiştir. Elde edilen araştırma bulguları neticeinde gerilme bölgeleri tespit edilerek farklı implantların mandibula üzerindeki gerilme etkileri görüldü. Yapılan analizlerde gerilme değerinin maksimum olduğu bölgelerde dental implantların helis açısı ile olan ilişkisi açıkça ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Dental implantlar, CAD, Helis açısı, Biyomekanik uyum

**ANISOTROPY OF THE LONGITUDINAL NERNST-ETTINGSHAUSEN EFFECT IN
THE QUASI-TWO-DIMENSIONAL ELECTRON GAS FOR THE OPTICAL
PHONONS SCATTERING****Sophia FIGAROVA**

Baku State University

Bahsheli GULIYEV

National Academy Science Azerbaijan, Institute of Physics

Huseynagha HUSEYNOV

Azerbaijan University of Architecture and Construction

Abstract

In this paper anisotropy of the longitudinal Nernst-Ettingshausen effect due to the direction of the magnetic field relative to the plane of the quasi-two-dimensional electron gas when charge carriers are scattered by polar optical phonons are considered. The expressions for the longitudinal Nernst-Ettingshausen coefficient both in the perpendicular and parallel magnetic field to the layer plane for a degenerate electron gas are obtained. The influence of the scattering mechanism, the electron gas dimensionality, the direction and magnitude of the magnetic field on the longitudinal Nernst-Ettingshausen effect has been studied. It is shown that in the weak magnetic field the anisotropy of the Nernst-Ettingshausen effect is insignificant, while in strong magnetic fields it is considerable and inversely proportional to the square of the two-dimensional electron mobility. In the longitudinal magnetic field, the effect of saturation of the thermopower takes place. In intermediate magnetic fields the longitudinal Nernst-Ettingshausen effect increases significantly at small degrees of the miniband filling, becoming positive i.e. depending on the magnetic field direction the longitudinal Nernst-Ettingshausen effect changes its sign. For the two-dimensional electron gas, the thermopower decreases and begins to oscillate in strong magnetic fields. In a longitudinal magnetic field the thermopower significantly increases with decreasing of the two-dimensional electrons concentration.

Keywords: Anisotropy, Longitudinal Nernst-Ettingshausen effect, Quasi-Two-Dimensional electron gas

**Ti6Al4V ALAŞIMININ TORNALANMASINDA MEYDANA GELEN SICAKLIK
DAĞILIMI VE TAKIM AŞINMASININ SEA İLE İNCELENMESİ****Dr. Öğr. Üyesi Erkan BAHÇE¹, Öğr. Gör. Ender EMİR²,****Makine Mühendisi CebraİL ÖLMEZ¹**¹İnönü Üniversitesi, Makine Mühendisliği²Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi, Elbistan MYO Motorlu Araçlar ve Ulaştırma
Teknolojileri, Otomotiv Teknolojisi Programı**Özet**

Titanyum bazlı alaşımlar yüksek biyouyumlulukları ve yüksek mekanik dayanımı sayesinde medikal alanında yaygın olarak kullanılmaktadır. Özellikle kemik kırıklarının birleştirilmesi ve protez üretiminde tercih edilen Ti bazlı alaşımların başında Ti6Al4V gelmektedir. Ancak Ti6Al4V alaşımlarının tornalanmasında alaşımın mekanik özellikleri ve seçilen işleme parametreleri (ilerleme hızı, kesme hızı, devir sayısı) sonucunda takım aşınması, ısı oluşumu, yüzey kalitesinde bozulma gibi sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bu tür malzemelerin işlenmesinde, takım ve iş parçası arasında oluşan termal ve mekanik olayların yüzey bütünlüğü üzerindeki etkisi en önemli konudur. Bu nedenle, takım aşınması, takım ömrü, son parça kalitesi, kesme kuvveti ve güç tüketimi üzerindeki etkisini incelemek oldukça önemlidir. Genel olarak meydana gelen bu tip sorunların incelenmesi 2 farklı yöntem ile gerçekleştirilmektedir. Birinci yöntem deneysel yollarla sonuçların elde edilmesidir. Diğer yöntem ise sonlu elemanlar yazılımları kullanılarak deneysel ortam modellenip talaş kaldırma işlemlerini gerçekleştirilerek sonuçların elde edilmesidir. İkinci yöntem ile işleme dahil olan fiziksel büyüklüklerin (analitik yüzeyler boyunca sıcaklık, basınç ve kayma hızı) fonksiyonu olan analitik modellenmesinden dolayı genel olarak tercih edilmektedir.

Bu çalışmada Ti6Al4V alaşımının delinmesinde meydana gelen ısı oluşumu ve takım aşınmaları sonlu elemanlar analiz (SEA) yazılımı ile incelendi. Gerçekleştirilen nümerik analizlerde sabit 400 d/dk devir sayısında, üç farklı ilerlemede (0.1 mm/dev, 0.15 mm/dev, 0.2 mm/dev) analizler gerçekleştirildi. Talaş kaldırmada 55° uç açılı 0.8 uç yarıçap değerine sahip karbür malzemesinden imal edilmiş kesici takım kullanıldı. Elde edilen deneysel veriler sonucunda ilerlemenin artışı ile kesici takımda meydana gelen sıcaklık değeri ve etki alanının boyutlarında artış meydana geldiği görüldü. Ayrıca oluşan gerilmelerin büyüklüklerine bağlı olarak meydana gelen takım aşınmalarının da ilerlemenin artışı ile arttığı tespit edildi.

Anahtar Kelimeler: Tornalama, Ti6Al4V, Takım aşınması, SEA

**KÜBİK HACİM MERKEZLİ YAPI İSKELELİ KALÇA PROTEZİNİN YÜRÜME
ANINDAKİ BİYOMEKANİK PERFORMANSININ SONLU ELEMANLAR ANALİZİ
İLE İNCELENMESİ**

**Dr. Öğretim Üyesi Erkan BAHÇE¹, Özgün Ceren AKBAY¹, Mehmet Akif OYMAK¹,
Arş. Gör. Derya KARAMAN²**

¹İnönü Üniversitesi

²Karadeniz Teknik Üniversitesi

Özet

Günümüzde kalça eklemlerinin tedavisinde çözüm bekleyen önemli sorunlar bulunmaktadır. Bunlardan en önemlileri implantın kemiğe tutunması, implantın şekli, materyalin mekanik özellikleri, implantın aşınmaya karşı direnci, kemik-implant arasındaki biyolojik uyumdur. Bu sorunların çözümünü incelemek için hem biyomalzeme hem de biyomalzemelerin takıldığı vücut ortamı simüle edilmesiyle ilgili çalışmalar bulunmaktadır. Biyomalzemelerin incelenmesinde uygulanan yük ve hareket açı değerleri dikkate alınarak analizler gerçekleştirilmektedir. Oturma, koşma, yürüme gibi günlük aktiviteler sırasında tekrarlı yüklemeler altında kemikler de yaklaşık 4 MPa değerinde gerilmeler oluşmaktadır. Bu hareketler implant yüzeyinde yorulma aşınması ve deformasyona neden olmaktadır. Kalça eklem implantlarında oluşan yorulmayı minimize edebilmek ve implantın tutunma kabiliyetini arttırabilmek için imalat metodu değiştirilmiş ve yüksek gerilme gelen kısımlarda porozlu yapı kullanılmıştır.

Bu çalışmada da gerilmelerin azaltılması sebebiyle porozlu yapılarda farklı kübik yapıların sonlu elemanlar analizi ile incelenmesi amaçlanmaktadır. Bunu gerçekleştirmek için femur kemiği, femoral stem ve femoral baş protezlerine ait CAD modelleri kullanıldı. Ti6Al4V malzemeli femoral stem bileşenin CAD modeli hacimsel olarak 1/3 kısmı porozlu yüzey olarak tasarlandı. Porozlu yüzey hacim merkezli kübik yapılardan üretilmiş olup femoral stem modeli vücut ortamının simülesini sağlamak için 172 kas birim yük değeri kullanıldı. Femur distal kemiği kısmından sabitleme yapılan montajın analizini gerçekleştirmek için standartlarda belirtilen maksimum 1200 N'luk bir yük uygulandı. Yapılan analizler sonucunda stem bileşenine tasarlanan porozlu yapı, porozsuz yapıya göre daha fazla rijitlik sağlayarak kemiğe iletilen gerilmelerin azaltılmasına katkı sağladığı görüldü. Kübik yapıdaki takviye kalınlığının azaltılması femur kemiğine iletilen gerilme seviyelerinin artmasına neden oldu. Bu şekilde tasarlanan protezler gerilmeleri azaltması sebebiyle daha iyi tutunma özelliğine sahip olabilecek ve protez kullanım ömürlerinin artışına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kalça protezi, Hacim merkezli kübik yapı, Sonlu elemanlar analizi

MAKSİLLA PALATİNAL BÖLGEDE PLEOMORFİK ADENOM

PLEOMORPHIC ADENOMA OF THE PALATE

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa YALÇIN

Gaziantep Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi

Özet

Pleomorfik adenom, major ve minör tükürük bezlerinin en sık gözlenen iyi huylu tümörüdür. Pleomorfik adenom epiteliyal ve stromal yapılardan oluşan miks bir tümördür. Stroma miksoid, kondroid ya da hyalin yapısında olabilir. Pleomorfik adenomların yaklaşık %80'i parotis bezinde, %7'si ise minör tükürük bezlerinde gözlenir. Kadınlarda erkeklere oranla daha fazla görülür ve sıklıkla 4. ile 6. dekatlarda görülür. Ağız içerisinde en sık lokalize olduğu yerler; damak, yanak, üst dudak, dişeti ve dildir. Genellikle ağrısız, yavaş büyüyen, sert şişlik oluşturan, iyi bir kapsülle çevrili olmayan, hareketli ve üzeri sağlıklı mukoza örtülüdür. Palatinal bölgede lokalize olanlarda kemikle ilişkili olabilir ve kemikte yıkıma sebebiyet verebilir. Pleomorfik adenomların yaklaşık %25'i malign transformasyon gösterebilir. Pleomorfik adenomun tedavisi lokal eksizyondur. Enükleasyon ile tedavi edilen vakalarda nüks oranı yüksektir. Ayırıcı tanıları ise palatinal apse, odontojenik ve non-odontojenik kistler, yumuşak doku tümörleri ve tükürük bezi tümörleridir. Radyolojik muayenede bilgisayarlı tomografi ve manyetik rezonans görüntüleme pleomorfik adenomun lokasyonu, genişliği ve komşu anatomik yapılarla olan ilişkisinin değerlendirilmesinde oldukça faydalıdır. İnce iğne aspirasyon biyopsisi, neoplazmanın şiddetinin belirlenmesinde ve histolojik alt tiplerinin belirlenmesinde spesifik bir yöntemdir. Kliniğimize sert damakta ağrısız sert şişlik şikayeti ile başvuran 65 yaşında kadın hastanın yapılan klinik, radyolojik muayenesi sonrasında sağ maksilla palatinal bölgede yaklaşık 5 cm çapında, ağrısız, sert şişlik tespit edilmiştir. Kitlenin üzerini örten mukoza ise sağlıklıdır. İlgili hastaya insizyonel biyopsi uygulanmıştır. Histopatolojik inceleme sonucunda pleomorfik adenom tanısı konmuştur. Kitle lokal anestezi altında eksize edilmiştir. Kitle geniş olduğu ve palatinal kemikte rezorpsiyona sebep olduğu için şeffaf plak ameliyat öncesi hazırlanmıştır. Postoperatif plak uygulanarak iyileşmenin optimum şekilde olması hedeflenmiştir. İkinci vakada da yine maksilla palatinal bölgede yaklaşık 3 cm çapında ağrısız, ülser olmayan, sert kıvamlı kitle tespit edilmiştir. Radyolojik muayenede iyi sınırlı olduğu ve kemikte herhangi bir yıkıma sebebiyet vermediği tespit edilmiştir. İnsizyonel biyopsi sonucunda pleomorfik adenom tanısı konulmuş ve lokal anestezi altında eksize edilmiştir. Her iki hastanın 6. ve 12. aydaki kontrollerinde herhangi bir nüks gözlemlenmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Pleomorfik adenom, Maksilla, Biyopsi

MADDE BAĞIMLILIĞI, RİSK ETMENLERİ VE KORUYUCU FAKTÖRLER**Arş. Gör. Filiz ERSÖĞÜTÇÜ**

Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları
Hemşireliği

Arş. Gör. Nurdilan ŞENER

Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kadın Sağlığı ve
Hastalıkları Hemşireliği

Özet

Madde kullanımı tarih öncesi çağlardan beri süregelen bir durumdur. İlk insanlar çevrelerindeki bitkileri yerken bazılarının tıbbi etkileri olduğunu, bazılarının ise onları farklı hissettirdiğini keşfettikleri düşünülmektedir. Duygu durumunu değiştiren belirli maddeler sosyal olarak kabul edilebilir. Bunlar alkol, kafein ve nikotini içermektedir. Hatta toplum bu maddelerin ara sıra kötüye kullanımına, sağlık üzerindeki olumsuz etkileri kanıtlanmasına karşı göreceli bir kayıtsızlık geliştirmiştir. İlaçlar, toplumumuzun yaygın bir parçasıdır. Tedavi amaçlı kullanılan bazı maddeler sağlığı iyileştirmek, ağrıyı veya anksiyeteyi azaltmak, enerjiyi artırmak, neşelilik hissi yaratmak, uyuyabilmek ya da uyanıklık durumunu artırmak gibi amaçlarla kötüye kullanılabilir. Madde bağımlılığı, alkol ve yasadışı uyuşturucular da dahil olmak üzere psikoaktif maddelerin zararlı veya tehlikeli kullanımını ifade eder. 2017 dünya uyuşturucu raporuna göre 29,5 milyon kişi, bağımlılık dahil uyuşturucu kullanımına bağlı çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalmıştır. Avrupa yüksek riskli uyuşturucu kullanıcılarından oluşan gruplar hakkında yapılan çalışmalar, genel ölüm oranlarının her yıl %1-2 oranında olduğunu göstermektedir. Türkiye coğrafi olarak, üretim bölgeleri ile tüketim bölgelerinin arasında olup yasa dışı uyuşturucu ticareti açısından en önemli transit yol olarak adlandırılan "balkan rotası" üzerinde bulunmaktadır. Hem hedef hem de transit ülke olan Türkiye, Afganistan kaynaklı afyon ve türevleri, Avrupa kaynaklı psikotrop maddeler ve bunların üretiminde kullanılan kimyasal maddelerin trafiğinden etkilenmektedir. Madde bağımlılığı dünyada olduğu gibi Türkiye'de de giderek artan bir sorundur. Madde bağımlılığı ve madde kullanım bozukluklarından kaynaklanan hastalık, morbidite ve mortalite oranları, önlenemez diğer sağlık sorunlarının tümüne göre daha fazla görülmeye başlanmıştır. Madde bağımlılığından korunmada; iyi ve olumlu aile ilişkileri, demokratik aile düzeni, üst-orta gelir düzeyi, düşük işsizlik oranı, çocukları, çocuklarının akranları ve arkadaş çevreleri konularında bilgili, çocuklarının yaşamları ile ilgili anne-baba, başarılı okul hayatı, öğrenmeyi destekleyen ortam, yaşam olaylarında düşük stres oranı ve güçlü sosyal destek olumlu benlik saygısı, olumlu kişilik özellikleri madde bağımlılığı konusunda doğru bilgilendirme sağlıklı sosyal ilişkiler (akran komşu akraba) önemli rol oynar. Madde bağımlılığında dikkat edilmesi gereken risk etmenleri ise problemliler ve problemliler aile ilişkileri yanlış anne baba tutumları, çekingenlik, içe kapanıklık, hiperaktivite, olumsuz davranışlar sergileme zayıf sosyal beceriler, düşük okul başarısı yanlış çevre

tutumları (madde kullanımının onay görmesi gibi), yanlış arkadaş ve çevre ortamı , ailede madde kullanım öyküsü olarak sıralanabilir. Madde bağımlılığı gelişimi kişiler arasında farklılıklar gösteren önemli bir biyopsikososyal sorundur. Madde kullanım bozukluklarının psikososyal boyutta; düşük benlik saygısı, kişilerarası sosyal ilişkilerde içe çekilme veya bağımlı ilişkiler ortaya koyma davranışı, duygularını aktaramama, anksiyete ve depresyon gibi durumlarla ilişkili olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Madde bağımlılığı, Risk etmenleri, Koruyucu faktörler

**GEBELİK ÖNCESİ UYGULANAN SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARI
VE GEBELİK DÖNEMİNDE UYGULANAN SAĞLIK UYGULAMALARI
ARASINDAKİ İLİŞKİ****Yasemin ASLAN**

Ersin Arslan Eğitim Araştırma Hastanesi

Dr. Rabia SOHBET

Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Özet

Bu çalışma gebelerin gebelik öncesi uyguladıkları sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının gebelik dönemi uygulana sağlık uygulamalarına etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı ve kesitsel tipte olan araştırma 01.12.2019-01.02.2019 tarihleri arasında Gaziantep İlinin Şahinbey Tıp Fakültesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi ile Dr. Ersin Arslan Eğitim ve Araştırma Hastanesi Mücahitler Ek Binası Kadın Doğum Polikliniklerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini psikolojik tedavi görmeyen, okuma-yazma bilen, gebelikle ilgili herhangi bir riski bulunmayan 614 gebe oluşturmuştur. Araştırma için Gaziantep Üniversitesi Etik Kurulu'ndan, ilgili kurumlardan ve gebelerden yazılı izin alınmıştır. Veriler gebelerin sosyo-demografik özelliklerini belirleyen “Birey Tanıtım Formu” Formu, Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği II (SYBDÖ), Gebelikte Sağlık Uygulamaları Ölçeği ile gebelerle yüz yüze görüşülerek toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; tanımlayıcı istatistiklerde sayı, yüzde, ortalama, önemlilik testlerinde ise Khi kare, Korelasyon testleri kullanılmıştır.

Çalışmada gebelerin gebelerin, %36,3'ünün 25-29, yaş grubunda olduğu; gebelerin eğitimi %65,8'inin ilkökul; katılan gebelerin, %78,7'sinin 1-9 yıllık evli olanlar oluşturduğu; katılan gebelerin, %91,7'sinin ev hanımı olduğu, katılan gebelerin, %95,0'inin bir sosyal güvencelerinin olduğu belirlenmiştir. Gebelerin GSUÖ toplam puan ortalaması 81,84 bulunmuştur. Gebelerin SYBDÖ II toplam puan ortalaması ise 107,0 bulunurken, alt boyutta ortalama 20,92 puan ile en yüksek “Manevi Gelişim” bulunurken ortalama 14,0 puan ile en düşük “Fiziksel Aktivite” bulunmuştur. GSUÖ puan ortalamaları ile SYBDÖ II toplam puan ve alt boyut puan ortalamaları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki belirlenmiştir ($p < 0.05$).

Bu sonuçlara göre sağlıklı yaşam biçimi davranışları gebelikte sağlık uygulamalarını olumlu olarak etkilediği ve bu davranışların geliştirilmesinde hekim, hemşire, aile ve arkadaş çevresinin etkili olduğu söylenebilir. Hemşirelerin sağlıklı yaşam biçimi davranışları geliştirmede gebelikte sağlık uygulamaları konusunda eğitim ve danışmanlık hizmetini etkin bir şekilde sunması ve konu ile ilgili çalışmalar yapması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Gebelik, Sağlıklı yaşam biçimi davranışları, Gebelikte sağlık uygulamaları

**RAT PALATAL YARA İYİLEŞMESİNDE ÜZÜM ÇEKİRDEĞİ (VİTİS VINİFERA)
EKSTRESİ VE DÜŞÜK DOZ LAZER TEDAVİSİNİN (DDLTL) OKSİDAN VE
ANTIOKSİDAN SEVİYELERİ ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

THE EVALUATION OF EFFECTS OF GRAPE SEED (VITIS VINIFERA) EXTRACT
AND LOW-LEVEL LASER THERAPY (LLLTL) ON THE OXIDANT AND
ANTIOXİDANT STATUS IN RAT PALATAL WOUND HEALING

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet DEMİRKOL¹, Doç. Dr. Mutan Hamdi ARAS²,

Prof. Dr. Sevil Altundağ KAHRAMAN³, Doç. Dr. Hasan AKGÜL⁴,

Dr. Öğr. Üyesi Bilal EGE⁵, Prof. Dr. Seyithan TAYSI¹

¹Gaziantep Üniversitesi

²Serbest Uzman Diş Hekimi, Gaziantep

³Gazi Üniversitesi

⁴Akdeniz Üniversitesi

⁵Adıyaman Üniversitesi

Özet

Bu çalışmada, üzüm (Vitis vinifera) çekirdeği ekstresi (ÜÇE), düşük doz lazer tedavisi (DDLTL) ve ikisinin kombine kullanımının palatinal yara modeli oluşturulan ratlardaki serum total antioksidan seviyesi (TAS), total oksidan seviyesi (TOS) ve oksidatif stres indeksi (OSİ) üzerine etkilerinin biyokimyasal olarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Çalışmada 300-350 g ağırlığında 72 adet genç erişkin erkek Wistar-Albino cinsi rat kullanıldı. Ratların intraoral olarak üst çene palatinal bölgelerinde rugaların hemen arkasında 4 mm çapında punch frez ile tam kalınlık sirküler mukozal defekt oluşturulup, yara bölgesi sekonder olarak iyileşmeye bırakılarak, ratlar rastgele 4 gruba ayrıldı (n=18). Gruplar; Kontrol (ÜÇE ve DDLTL almayan), ÜÇE (300 mg/kg/gün) ile tedavi edilen grup, DDLTL uygulanan grup, ÜÇE (300 mg/kg/gün) ve DDLTL ile kombine tedavi edilen grup olarak belirlendi. DDLTL uygulanan deney gruplarına (DDLTL, DDLTL+ÜÇE) 4 gün boyunca günde bir kez 8 J/cm² dozunda olmak üzere lazer uygulandı (810 nm dalga boyunda, devamlı modda, 0.25 W, 9 sn, Fotona XD-2 diode lazer, Ljubljana, SLOVENIA). Lazer uygulamasında ilk doz, palatinal defekt oluşturulduktan hemen sonra başlanmış olup standardizasyonun sağlanması açısından her gün aynı saatlerde olmak üzere 4 gün boyunca uygulandı. Bu gruplar daha sonra 4., 7. ve 14. günlerde sakrifiye edilmek üzere 3 alt gruba ayrıldı, Tüm gruptaki ratlardan kas içi (i.m.) enjeksiyon ile 45 mg/kg Ketamin hidroklorür ve 2,5 mg/kg Xylasin hidroklorür ile genel anestezi sonrası intrakardiyak kan alındı. Elde edilen serumda Total oksidan seviyesi (TOS), Total antioksidan seviyesi (TAS) ve Oksidatif stres indeksinin (OSİ) ölçümü yapıldı.

ÜÇE4 ile ÜÇE+DDLTL4 grupları arasında TOS (p=0.037) ve OSİ (p=0.015) değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulundu. 7. ve 14. günlerde sakrifiye edilen gruplarda

grup içi karşılaştırmada TAS, TOS ve OSİ değişkenleri bakımından anlamlı bir farklılık gözlenmedi ($p>0.05$).

Çalışmamızdan elde edilen sonuçlara göre 7. ve 14. günlerde grupların birbirleriyle karşılaştırılmasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamışken sadece 4. günde EG4 ile ELG4 arasında TOS ve OSİ bakımından anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. 4. günde, DDLT uygulamasının yara iyileşmesinin enflamatuvar fazında etkili olabileceği sonucu çıkarılabilir.

Anahtar Kelimeler: Yara iyileşmesi, Üzüm çekirdeği ekstresi, Düşük doz lazer tedavisi, Oksidatif stres, Diyot lazer

**ÜST GASTROİNTESTİNAL SİSTEM ŞİKAYETLERİ OLAN HASTALARDA
ÖZOFAGOGASTRODUODENOSKOPİ SONUÇLARIMIZ****Op. Dr. Nurullah AKSOY¹****Op. Dr. Muhsin ELÇİ¹**¹Siverek Devlet Hastanesi**Özet**

2. basamak bir sağlık birimi olan merkezimizde 2017 ocak ile 2019 mayıs tarihleri arasında çeşitli üst gastrointestinal sistem semptomları ile başvuran hastalara yapılan özofagogastroduodenoskopilerin (ÖGD) sonuçlarını ve deneyimlerimizi paylaşmamız amaçlandı.

2017 ocak - 2019 mayıs ayları arasında iki genel cerrahi uzmanı tarafından yapılan toplam 235 ÖGD işlemi retrospektif olarak incelendi. Biyopsi alınan hastalarda patoloji sonuçları değerlendirmeye katıldı. Hastaların cinsiyeti, yaşı, endoskopik tanısı ve komplikasyon sonuçları kaydedildi.

ÖGD yapılan populasyonda ortalama yaş 41,02 olarak belirlendi. cinsiyet dağılımı 120 erkek ve 115 kadın hasta olarak hesaplandı. 12 hastada antrumda ve 13 hastada bulbusta olmak üzere toplam 25 hastada ülser saptandı (10,6%). Toplam 62 hastada gastrit saptandı (%26,3). Gastrit saptanan hastaların 24'ünde safra reflüsünün, 8 hastada ise mukozal atrofinin gastrite eşlik ettiği görüldü. 43 hastada alt özofagusta sfinkter gevşekliği mevcuttu (18,2). İncelenen 3 hastada (%1,2) kandida özofajiti saptandı, histopatolojik olarak doğrulandı. 3 hastada (%1,2) ise primeri mide olan adenokarsinom tespit edildi ve histopatolojik olarak doğrulandı. Çeşitli nedenlerde biyopsi alınan 161 hastanın 140'ında (%86,9) helicobakter pylori pozitif olarak belirlendi. Hiçbir hastada işleme bağlı bir komplikasyon gözlenmedi.

ÖGD 2. basamakta tedaviye yön vermede önemli rol oynamaktadır. Merkezimizde yapılan ÖGD'ler sonucunda 3 hastada malignite tespit edilerek cerrahi tedavi alması sağlanmış olmakla birlikte benign patolojiler saptanan hastalarda da medikal tedavi ve yaşam tarzı önerilerinin doğru bir şekilde yapılabilmesinde büyük yarar sağlamıştır. Ucuz ve minimal risk taşıyan ÖGD tetkiki üst gastrointestinal sistem semptomlarının değerlendirilmesinde en etkili tanısal araç olarak kalmaktadır. Ülkemizde yapılan geniş çaplı prevalans araştırmalarında¹ helicobakter pylori prevalansı %82.5 olarak bulunmuştur. Çalışmamızda beliretiğimiz %86,9 oranı ülke ortalamasına göre yüksek olmakla birlikte bölgesel sosyal ve ekonomik nedenler göz önüne alındığında anlaşılabilir düzeydedir.

Anahtar Kelimeler: Özofagogastroduodenoskopi, Helicobakter Pylori, Gastrik adenokarsinom

INVESTIGATION OF ANTIMICROBIAL ACTIVITIES OF MORUS ALBA (WHITE MULBERRY) AND MORUS RUBRA (RED MULBERRY) GROWING NATURALLY IN ADIYAMAN REGION**Asst. Prof. Dr. Ayşe Nilay GÜVENÇ**Department of Microbiology, Vocational School of Health Services,
University of Adıyaman**Abstract**

In this study, antimicrobial activity of red mulberry (*Morus rubra*), inoculated and unvaccinated white mulberry (*Morus alba*) species in Adıyaman region was investigated. The activity of the samples was determined according to the hollow agar method, *Staphylococcus aureus* COWAN 1, *Bacillus megaterium* DSM 32, *Klebsiella pneumoniae* FMC 66032, *Escherichia coli* ATCC 25922 bacterial species, yeast and dermatophyte fungus species *Candida albicans* FMC 17, *Candida glabrata* ATCC 66032, *Trichophyton* sp., and *Epidermophyton* sp. We aimed to test antimicrobial effects on pathogenic microorganisms such as.

Mulberry samples were collected by mixing 1 g each in a blender and adding 1600 µl of methanol to 36 mg / ml. methanol was then removed from the rotavapor apparatus. The pellet amount was weighed to DMSO and the extracts were obtained. In the preparation of cultures to be tested for antimicrobial effects bacterial strains were inoculated into “nutrient buyyon at 35 ± 1 ° C for 24 hours; yeast strains were inoculated into malt extraction buyyon and incubated at 25 ± 1 ° C for 72 hours and dermatophyte fungi in glucose sabouroud buyyon “and incubated at 25 ± 1 ° C for 72 hours. at the end of the determined time and in the liquid medium, the cultures were transferred to turbine tubes after turbidity adjustment according to the standard tube of MacFarland (0.5). The cultures of bacteria, yeast and fungi prepared from ve müller hinton agar ”, sabouraud dextrose agar and patato dextrose agar oranında which were sterilized in erlenmayer and cooled to 45-50 ° C, were first vaccinated at edil1. (10⁶ bacteria / ml, 10⁴ mm diameter cavity was opened onto the solidified agar. 10 of sample was transferred to the opened wells after a drop of the medium. The prepared petri dishes were stored at 4 ° C for 1.5-2 hours. Plaque with yeast and dermatophyte vaccination was incubated at 25 ± 1 ° C for 3 days. The study was carried out in 3 parallel and the results were evaluated as mean inhibition zone (mm)..

Extracts from pathogenic bacteria *Bacillus* sp. on 13-17 mm. 11-32 mm in *Klebsiella pneumoniae*, 8-13 mm in *E. coli*. *Staphylococcus auerus* 8-10 mm. It was determined that there were inhibition zones, and that the yeasts had higher antimicrobial effects than the pathogen dermatophytes. These values were between 9-19 mm.

According to our results, extracts obtained from mulberry fruits have been found to significantly inhibit bacterial yeast and dermatophyte fungus development in varying

proportions. It has been shown that mulberry samples may be useful in preventing the development of pathogenic microorganisms.

Keywords: Antimikrobiyal aktivite, Patojen mikroorganizmalar, Morus alba, Morus rubra

**GELENEKSEL YÖNTEMLE KAVUN REÇELİ ÜRETİMİ VE BAZI
ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ**

**Mehmet Şükrü KARAKUŞ¹, Esra KARA¹, Prof. Dr. İbrahim A. HAYOĞLU¹,
Prof. Dr. A. Ferit ATASOY¹**

¹Mühendislik Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, Harran Üniversitesi

Özet

Meyve ve sebzeler normal koşullarda uzun süre muhafaza edilemeyeceği için çeşitli yöntemlerle işlenerek daha dayanıklı hale getirilmektedir. Bu amaçla uygulanan yöntemlerden biri meyve-sebzelerin reçel ve benzeri ürünlere (marmelat ve jele) işlenmesidir. Şanlıurfa'da kavun ve üzüm üretiminin tüketiminden fazla olması, farklı ürün seçeneğinin olmaması geleneksel yöntemle kavun reçeli üretimini ortaya çıkarmıştır. Fakat son zamanlarda göçlerin artması ve tüketicilerin hazır gıdalara eğilim göstermesi ile kavun reçeli üretimi unutulmaya yüz tutmuştur. Bu çalışmada geleneksel yöntemle üzüm şirasından üretilen kavun reçelinin fizikokimyasal ve duyuşsal özelliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada reçel üretiminde Şanlıurfa'da yetiştirilen kavun ve üzüm kullanılmıştır. Bu amaçla; kavunlar kabuk soyma işleminden sonra boyutları küçültülerek iki gruba ayrılmıştır. İlk grupta yer alan kavunlara hiçbir ön işlem uygulanmazken (A, B, C örnekleri), ikinci grupta yer alan kavunlar doymuş kireç çözeltisinde 5 saat bekletilerek dokularının sertleşmesi sağlanmıştır (D, E, F örnekleri). B ve E örnekleri 8 saat, C ve F örnekleri ise etüvde 14 saat, 65°C' de kurutulurken; A ve D örneklerine ısı işlem uygulamadan üzüm şirası ile kaynatılarak reçele işlenmiştir. Reçeller 16 hafta boyunca depolanmış ve depolamanın 1., 8. ve 16. haftalarında bazı fizikokimyasal ve duyuşsal özellikleri incelenmiştir. Kireç uygulamasının depolamanın 1. ve 16. haftasında pH, kurumadde, brix, yapı ve kıvam değerlerini arttırdığı, titrasyon asitliği ve L* renk değerini ise azalttığı belirlenmiştir. Örneklerle uygulanan kurutma işlemi b* renk değerinin azalmasına, titrasyon asitliğinin ise artmasına neden olmuştur. Doymuş kireç çözeltisi uygulanmış örneklerin fizikokimyasal özelliklerinin daha iyi olduğu ve daha yüksek duyuşsal puanlar aldığı belirlenmiştir. Ayrıca kavun reçeli üretiminde üzüm şirası kullanımının olumlu sonuçlar verdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kavun reçeli, Fizikokimyasal özellikler, Duyuşsal özellikler

**TUNCELİ İLİ'NDE FAALİYET GÖSTEREN ALABALIK ÜRETİM TESİSLERİNİN
2019 YILI FAALİYET VE ÜRETİM DURUMLARI**

Dr. Öğr. Üyesi Başar ALTINTERİM

Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi

Doç. Dr. Önder AKSU

Munzur Üniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi

Özet

Bu çalışma Tunceli İli'nde faaliyet gösteren alabalık üretim tesislerinin 2018 yılı döviz kuru artışı sonrası, üretim durumları ve kapasite miktarlarının ne şekilde etkilendiğinin araştırılmacı amacıyla yapılmıştır.

Tarım ve Orman Bakanlığı Tunceli İl Müdürlüğü'nden alınan verilere göre 2017 yılında ilde faaliyet gösteren 17 adet kafeslerde üretim yapan ve 8 adet ise karasal havuzlarda üretim yapan işletme bulunmaktadır. Bu işletmeler üretim kapasitesine göre sınıflandırıldığında ise kafes işletmelerinin 8 tanesinin 0-50 ton, 4 tanesinin 50-250 ton, 5 tanesinin 950-1000 ton, karasal işletmelerin 5 tanesinin 0-50 ton, 2 tanesinin 50-250 ton ve bir tanesinin 50-500 ton aralığında üretim kapasitesinin olduğu belirlenmiştir.

2019 yılında tesisler gezilerek birebir görüşme ile yapılan araştırma sonunda bu tesislerin bir kısmının üretim yapmayı durdurdukları, bir kısmının üretimi bıraktıkları ve bir kısmının ise kapasiteyi düşürerek üretime devam ettikleri görülmüştür.

Çalışma sonunda kafes işletmelerinin 0-50 ton arasında üretin yapanlardan 4 tanesinin, işletmeyi kapattığı, 2 tanesinin üretime ara verdiği; 50-250 ton arasındaki tesislerden 1 tanesinin işletmeyi kapattığı ve kalanların kapasiteyi düşürdüğü, 950-1000 ton yapanlardan 1 tanesinin işletmeyi kapattığı ve kalanların işletme başına ortalama 200 tona düşürdüğü gözlemlenmiştir. Karasal havuzlarda 0-50 ton arasında üretim yapan 4 tesisin üretime ara verdiği, 50-250 ton arasında üretim yapan 2 tesisten birinin üretime aynı şekilde devam ederken diğerinin yarıya düşürdüğü görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Alabalık, Kafes ünitesi, Karasal havuz, Kapasite

**ÜZÜM ÇEKİRDEĞİ EKSTRESİ VE KEMİK İYİLEŞMESİ ÜZERİNE OLAN
ETKİLERİNİN İNCELENMESİ**GRAPE SEED EXTRACT AND INVESTIGATION OF ITS EFFECTS ON BONE
HEALING**Dr. Öğr. Üyesi Bilal EGE**

Adıyaman Üniversitesi

Doç. Dr. Mutan Hamdi ARAS

Serbest Uzman Diş Hekimi

Prof. Dr. Sevil Altundağ KAHRAMAN

Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Hasan AKGÜL

Akdeniz Üniversitesi

Özet

Kemik hasarı, kemiğin mevcut anatomik bütünlük ve devamlılığının doğrudan ya da dolaylı olarak bozulduğu ve sadece kemiğin değil çevre dokuların da değişik oranlarda zarar gördüğü bir durumdur. Kemik iyileşmesi, vücudun kemik dokuda meydana gelen bir hasarın onarımını gerçekleştirdiği proliferatif ve fizyolojik bir süreçtir. Kemik iyileşmesinde temel amaç, diğer dokulardaki iyileşme sürecinde görülen skar dokusu oluşmaksızın işlev ve şekil bozukluğu oluşmadan yeni kemiğin oluşmasıdır. Yetersiz ve dengesiz beslenme, yaş, sigara, ilaç ve alkol kullanımı, sistemik hastalıklar, hormonlar ve büyüme faktörlerinin yanı sıra; travmanın şiddeti, kemik ve yumuşak dokudaki hasarın boyutu, hasar bölgesindeki lokal kan akımının azalması gibi çok çeşitli faktörler iyileşme sürecini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu nedenle hücrel aktivitenin stimüle edilerek kemik iyileşmesini hızlandırmak ve dolayısıyla hastaların işlevlerini daha kısa sürede kazanmalarını sağlamak amacıyla çeşitli kimyasal uyaranlar, otojen kemik greftleri, biyomateryaller, kemik morfogenetik proteinleri, hiperbarik oksijen, elektromanyetik alan, lazer ve ultrason gibi çeşitli uygulamalar gerçekleştirilmektedir. Bu destekleyici yöntemlerin yanı sıra kemik iyileşmesini stimüle edecek gıda takviyelerinin alınması da oldukça önem arz etmektedir. Özellikle kemik metabolizmasında oldukça önemli olan kalsiyum, magnezyum gibi minerallerin; D ve K vitamini gibi vitaminlerin takviye edilmesinin kemik iyileşmesini hızlandırdığı yapılan çalışmalar sonucunda görülmüştür. Ayrıca vücutta hasar sonucu oluşan serbest radikallerin dokular üzerindeki olumsuz etkisini azaltmak amacıyla çeşitli antioksidan ajanların kullanımı da son yıllarda artmaktadır. Bu anlamda kullanımı en yaygın olan ürünlerden birisi de antiinflamatuvar, antikanserojen, antiviral, antidiyabetik, antiaging, kardiyoprotektif ve nöroprotektif gibi çeşitli terapotik etkilere sahip olan üzüm çekirdeği ekstresi (ÜÇE) ve ekstrenin etken bileşiği olan resveratroidir. ÜÇE'nin kemik metabolizması ve kemik

iyileşmesi üzerinde osteoblastogenezisi stimüle edici etkisi çeşitli in vivo ve in vitro çalışmalarda görülmüştür. Bu çalışmanın amacı da ÜÇE'nin kemik dokusu ve iyileşmesi üzerine olan etkilerini değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Üzüm çekirdeği ekstresi, Resveratrol, Kemik iyileşmesi, Antioksidan, Oksidatif stres

**SİNÜS MAKSİLLARIS İLE YAKIN İLİŞKİLİ RADİKÜLER KİST VE TEDAVİSİ: 2
OLGU SUNUMU**

TREATMENT OF RADICULAR CYSTS ASSOCIATED WITH SINUS MAXILLARIS:
REPORT OF 2 CASES

Dr. Öğr. Üyesi Bilal EGE

Adıyaman Üniversitesi

Özet

Odontojenik kistler maksillofasial bölgede oldukça sık görülen oluşumlardır. Bu kistler genel olarak etiyojilerine göre enflamatuar ve gelişimsel olarak ikiye ayrılır. Kaynağını pulpadan alan enflamatuar kistlerin çeneler üzerinde en sık gözlenen radiküler kistlerdir. Travma, periodontal hastalık ve çürük sonucu nekrozu gerçekleşen pulpanın başlattığı enflamatuar stimulus malessez epitel arklarını etkilemesiyle kist oluşumu gerçekleşmektedir. Nadiren süt dişlerini etkileyen bu kistler genellikle daimi dişlerle ilişkilidirler. En fazla üçüncü dekatta, maksiller anterior bölgede karşımıza çıkan radiküler kistler erkeklerde daha fazla görülmektedir. Radiküler kist epiteli fibröz karakterdedir. Kist içeriği berraktan kolesterin kristalleri ve inflamasyon durumuna bağlı olarak berrak ya da bulanık sarıya kadar değişebilmektedir. Radyografik görüntüsünde, nonvital diş ile ilişkili iyi sınırlı, düzgün sınırlı radyolüseni dikkat çekmektedir. Bu görüntü birçok kistte görüldüğünden kesin tanı histolojik ve patolojik incelemeler sonucunda konulur. Tedavide sıklıkla kist ile ilişkili diş veya dişlerin apikal rezorpsiyonu ve kist enükleasyonu uygulanmaktadır. İlgili dişlerde şiddetli mobilite olduğu durumlarda ise diş çekimi de uygulanmaktadır. Özellikle genç erişkinlerde geniş hacimli, komşu anatomik yapılarla yakın ilişkili radiküler kistlerde radikal tedaviye alternatif olarak son yıllarda marsüyalizasyon ve/veya dekompresyon tedavileri de uygulanan diğer tekniklerdendir. Uzun süreli olması, iyi hasta kooperasyonu gerektirmesi ise bu tekniklerin en önemli dezavantajlarından. Radiküler kistler genellikle asemptomik olmakla beraber yavaş büyüme eğilimindedir. Ancak enfekte olduklarında ve büyük boyutlara ulaştıklarında ağrı, parestezi, komşu dişlerde mobilite ve komşu anatomik yapılarda ekspansiyona sebep olabilmektedir. Enflamatuar kistler kemikte simetrik ekspansiyona sebep olurken radiküler kistlerin maksiller sinüste ekspansiyonuna neden olduğu nadiren ortaya çıkmaktadır. Çalışmamızda kliniğimize ağız içinde ağrısız şişlik nedeniyle başvuran, yapılan intraoral ve radyografik muayenesinde sol maksiller sinüsle ilişkili ve sinüste ekspansiyona sebep olmuş geniş hacimli radiküler vakalarını mevcut literatür eşliğinde sunmayı amaçlamaktayız.

Anahtar Kelimeler: Odontojenik kist, Radiküler kist, Maksiler sinüs, Ekspansiyon, Komplikasyon

ÜST ÇENE YERLEŞİMLİ PALATİNAL APSE VE TEDAVİSİ: 2 OLGU SUNUMU

TREATMENT OF MAXILLARY PALATINAL APSE: REPORT OF 2 CASES

Dr. Öğr. Üyesi Bilal EGE¹, Araş. Gör. Abdüssamed GEYİK¹¹Adıyaman Üniversitesi**Özet**

Enfeksiyon, vücut dokularının patojen mikroorganizmalar ve onların toksinleri ile istila edilmesi ve buna bağlı olarak hastalık tablosunun ortaya çıkmasıdır. Günlük dental pratikte diş hekimleri çeşitli enfeksiyon tablolarıyla sıklıkla karşılaşmaktadır. Oral ve maxillofasiyal bölgede gelişen enfeksiyonların büyük çoğunluğu endojen enfeksiyonlardır ve genellikle ağızda bulunan mikroorganizmalardan kaynağını alırlar. Ancak pulpa veya periodontal kaynaklı odontojenik apseler de oldukça sık karşılaşılan enfeksiyonlardandır. Dental apseler, genellikle diş pulpasından kaynaklanan enfeksiyon sonucu oluşan eksudanın alveoler kemikte birikimi ve ilerlemesiyle oluşmaktadır. Klinik olarak incelendiğinde akut apseli bir hastada şiddetli ağrı ile birlikte şişlik görülür. Ateş, lenfadenopati, halsizlik ve baş ağrısı gibi sistemik belirtiler de gelişebilir. Etiyolojik faktörler arasında dental travma ve irritasyon da yer almakta, ancak en yaygın etken olarak nekrotik pulpa dokusundaki bakteriyel kontaminasyon gösterilmektedir. Oluşan cerahat kemiği geçtikten sonra periost altında toplanırsa subperiostal apse; periostu geçip mukoza altında toplanırsa submüköz apse olarak isimlendirilir. Bu tip enfeksiyonlar genellikle başlangıçta dentoalveolar bölge ile ilgili iken, tedavinin geciktiği durumlarda diğer alanlara yayılabilir ve ciddi komplikasyonlara neden olabilirler. Bu nedenle bu tip dental enfeksiyonlar acil olarak tedavi edilmesi gereken vakalardandır. Odontojenik enfeksiyonların tedavisinde sıklıkla endodontik tedavi, cerrahi tedavi ve antibiyotik tedavisi birlikte uygulanmaktadır. Ayrıca hastanın klinik ve radyografik olarak detaylı değerlendirilmesi çok önemlidir çünkü radyografik olarak görünüm değişkenlik gösterebilir. Pulpanın ölümü ile akut apikal apsenin oluşumunu arasında nispeten kısa bir devre varsa geniş kemik rezorpsiyonu oluşmadığından radyografide belirli bir lezyon gözlenmez. Periodontal mebranın ya genişlediği ya da kaybolduğu görülür. Daha önce var olan kronik apikal bir lezyon akutlaşmış ve apse oluşturmuşsa radyografide kök ucunda geniş koyu renkte çepere doğru rengi açılan radyolüsent lezyonlar görülür. Bu enfeksiyonlar dental anlamda birçok farklı dişten kaynağını alabileceğinden ağız içinde herhangi bir bölgede oluşabilmektedir. Ancak tutulum yeri açısından üst çenede bukkal apselere nazaran palatinal bölgede odontojenik apselere daha az sıklıkla rastlanır. Çalışmamızda kliniğimize ağrı, şişlik ve akıntı şikayetleri ile başvuran, birisi üst çene anterior diğeri posterior dişlerden kaynağını alan palatinal apse olgularının teşhisi ve tedavisini vakalar üzerinden anlatmayı amaçlamaktayız.

Anahtar Kelimeler: Odontojenik apse, Palatinal apse, Maksilla, Cerrahi küretaj

ORAL MUKOZANIN TÜKRÜK BEZİ RETANSİYON KİSTLERİ:**MUKOSEL VE RANULA**

THE SALIVARY GLAND RETENTION CYSTS OF ORAL MUCOSA:

MUCOSEL AND RANULA

Dr. Öğr. Üyesi Bilal EGE¹, Araş. Gör. Abdüssamed GEYİK¹¹Adıyaman Üniversitesi**Özet**

Mukosel ve Ranula, tükürük bezlerine gelen lokal bir travma ve irritasyon sonucu kanalın zarar görmesi veya kanalın obstruksiyonu sonucunda tükürük salgısının kanal dışına çıkması ile meydana gelir. Mukoseller, oral kavitenin sık görülen yumuşak doku lezyonlarından. İçi mukus ile dolu kavite anlamına gelmektedir. Tükürük bezinin ekstrasvazyon ve retansiyonuna bağlı olarak meydana gelen mukoseller; klinik olarak büyüklükleri birkaç mm ile birkaç cm arasında değişen, mavi-transparan veya normal mukozal renkte, sıklıkla alt dudakta orta hattın lateralinde, nadiren dil altında, bukkal veya palatinal mukozada lokalizasyon gösteren asemptomatik lezyonlardır. Esas olarak sublingual bezin hastalığı olan ranulalar, tükürük kanalının yırtılması ile tükürük salgısının çevre dokuya yayılması ve birikmesi sonucu gelişir. Bu şekilde mukus çevre dokuda birikir ve epitelyal tabakası olmayan yalancı bir kist oluşumuna neden olur. Ağız tabanında oluşan bu ekstrasvazyon ağız tabanını yapan mylohyoid kas üzerinde kalırsa basit ranula adını alır. Mukusun mylohyoid kasın alt boşluğundan submandibuler, submental ve servikal loja yayılıp boyunda şişlik meydana getiren şekline ise “servikal ranula” denir. Ranula ağız tabanının ön bölümünde yer alan, şeffaf mavimsi görümlü mukoseller olarak da kabul edilmektedir. Ranulanın mukoselden farkı, daha geniş olması ve kaynağını sadece sublingual veya submandibuler tükürük bezlerinden almasıdır. En belirgin özelliklerinden bir diğeri de 2-3 cm gibi geniş bir kitle meydana getirirse, dilin yukarıya ve ortaya doğru sapmasına neden olur ve bu tipik klinik bulgulardan birisidir. Her iki lezyonun tedavisi de lezyonun boyutuna ve klinik bulgularına göre yapılır. Ranulanın tedavi seçenekleri arasında drenaj, fenestrasyon, marsüpyalizasyon, kriyocerrahi, lazerle eksizyon, ranulanın tek başına ve/veya bezle birlikte ekzisyonu gibi basit konservatif yaklaşımlardan daha komplike tedavilere doğru farklı seçenekler bulunmaktadır. Küçük boyutlu mukoseller, geleneksel metodlar, lazer veya elektro cerrahi ile tedavi edilirken; orta büyüklükteki ve kalın konnektif doku ile kaplı mukoseller, ilgili tükürük bezi boyunca disseke edilerek tedavi edilirler. Büyük ve anatomik yapılarla yakın olan mukosellerin ise en uygun tedavisi marsüpyalizasyondur. Çalışmamızda bu bilgiler ışığında kliniğimize ağrısız şişlik, dudak ısırma gibi şikayetler ile başvuran iki hastada mukosel ve ranula vakalarımızı ve tedavilerini paylaşmayı amaçlamaktayız.

Anahtar Kelimeler: Minor tükürük bezi, Retansiyon kisti, Ranula, Mukosel

**FARKLI ELYAF YÖNLENDİRMELİ CAM ELYAF TAKVİYELİ POLİMER
KOMPOZİTLERDE FREZELEME SONRASI YÜZEY KALİTESİNİN
İNCELENMESİ****Dr. Öğr. Üyesi Erkan BAHÇE¹, Serkan YASAKCI¹, Arş. Gör. Derya KARAMAN²**¹İnönü Üniversitesi²Karadeniz Teknik Üniversitesi**Özet**

Gelişen dünyamız beraberinde yeni teknolojiler getirmiştir. Bu yeni çağa ayak uydurmak geleneksel malzemeler ile imkânsız hale gelmiştir. Bir malzeme birden fazla malzemenin özellikleri bir arada olunması istenmiş ve bunun sonucunda en az iki farklı malzemenin birbiri içerisinde çözünmeyecek şekilde bir araya gelmesi ile kompozit malzemeler oluşmuştur. Kompozit malzemeler kendini oluşturan malzemenin özelliklerini ihtiva eden malzemelerdir. Kompozit malzemeler hafifliği, yüksek ısı dayanımı, korozyon direnci, ekonomik oluşu gibi birçok avantajlarından dolayı havacılık, otomotiv ve uzay sanayisi gibi alanlarda yaygın olarak tercih edilmektedir. Tercih edilen bu kompozitler arasında cam elyaf takviyeli polimer kompozitler, kolay şekillendirilebilmesi ve üretilebilirliğinden dolayı daha çok kullanılmaktadır. Cam elyaf takviyeli polimer kompozitler istenilen şekle en yakın üretimi sağlamakla birlikte kesme, frezeleme, delme gibi imalat yöntemlerine de başvurulmaktadır. Montajlama esnasında temas yüzeylerinin birbirini tam kavraması açısından frezeleme işlemine ihtiyaç duyulmaktadır. Frezeleme işlemi kompozit malzemelerde yüzey pürüzlülüğü ve katmanlar arası ayrılmalara neden olmaktadır. Bu faktörler ise malzemenin mukavemet, yüzey kalitesi ve birleştirme kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir. Yüzey pürüzlülüğü ve delaminasyon faktörlerini devir sayısı, kesme derinliği gibi parametreler etkilemektedir. Bunların yanı sıra cam elyaf takviyeli polimer kompozit malzemelerin yapı taşlarından olan cam elyafların yönelim açıları malzemenin frezelenmesinde bu yüzey kusurlarını etkilemektedir. Bu çalışmada da cam elyaf takviyeli polimer kompozit malzemelerinin frezeleme esnasında oluşan yüzey kusurlarının oluşumunda farklı elyaf yönelimlerinin etkisinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Farklı elyaf yönelim açıları, devir sayısı, kesme derinliği ve ilerleme şeklinde deney parametreleri oluşturuldu. 0°-45° ve 0°-90° yönelimli iki tür kompozit kullanılarak yapılan deneyler sonucunda en az delaminasyon ve en iyi yüzey kalitesine sahip deney parametreleri belirlenmiştir. İki farklı cam elyaf yönelim açısından 90°'li kompozit yüzey kalitesi olarak en iyi sonucu vermiştir. Yapılan ölçümler göstermiştir ki delaminasyon ve yüzey pürüzlülüğünü etkileyen en önemli faktör ilerleme hızıdır.

Anahtar Kelimeler: CETP Kompozit, Freze, Fiber yönlendirme Açısı, Cam elyaf, Yüzey kalitesi

**SİNYALİZE KAVŞAK YÖNETİMİNDE YEŞİL SONU FLAŞ UYGULAMASI:
MALATYA ÖRNEĞİ**FLASHING GREEN APPLICATION IN SIGNALIZED INTERSECTION
MANAGEMENT: MALATYA CASE**Doç. Dr. Mustafa GÜRSOY¹, Yüksek Lisans Öğrencisi Halil ŞENTÜRK¹**¹Yıldız Teknik Üniversitesi, İnşaat Mühendisliği Ulaştırma Ana Bilim Dalı, İstanbul**Özet**

Türkiye'nin nüfusuyla beraber şehirleşme hızı da artmaktadır. İmara açılan yeni alanlarla beraber coğrafi olarak genişleyen şehirlerde, vaktinde çevreyolu ya da ekspres yol olarak inşa edilmiş yollar kent sınırları içinde kalmaya başlamıştır. Ülkemizde çoğunlukla şehirler arası yollardaki sinyalize kavşaklarda, sürücülere yeşil ışığın kapanmak üzere olduğunu bildirmek amacıyla yeşil sonu flaş (fasıllı olarak yanıp sönen yeşil ışık) uygulaması yapılmaktadır. Bu uygulama, yerel yönetimler tarafından da kabul görmekte ve kent içi sinyalize kavşaklarda da uygulanmaktadır. Trafik sinyal tasarımı ile ilgili ulusal bir standart olmaması nedeniyle, bu uygulamalar bölgeden bölgeye farklılık gösterebilmektedir. Bunun yanı sıra, Karayolları Genel Müdürlüğü'nün yayınladığı Trafik Işıkları Hakkındaki Yönetmelik'te yeşil flaş tanımı yer almamaktadır. Bu durum, yeşil sonu flaş uygulaması bulunan kavşaklarda sürücülerin yavaşlama ya da hızlanma gibi birbirinden farklı davranışlar göstermelerine sebebiyet vererek trafik güvenliğini olumsuz yönde etkilemekte ya da sürücülerin karar vermelerini zorlaştırarak kural ihlallerini artırmaktadır. Konu ile ilgili literatürde sinyal fazları arasındaki geçiş (koruma) süreleriyle ilgili çalışmalar yer almakla beraber ülkemizde yaygın olarak görülen yeşil sonu flaş uygulamasıyla ilgili yerel bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada; biri kent içinde biri de şehirler arası yol üzerinde olmak üzere, yasal hız limitlerinin farklı olduğu iki koridordaki toplam dört kavşakta, yeşil sonu flaş uygulamasının kural ihlalleri bakımından sürücü davranışlarına olan etkisi incelenerek sonuçları değerlendirilmiştir. Sinyalize kavşakların sinyal tasarımlarında trafik güvenliğini artırmaya yönelik bulguların elde edilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sinyal tasarımı, Trafik sinyalizasyonu, Trafik güvenliği, Sürücü davranışı

Abstract

Urbanization rate of Turkey has been growing along with increasing population. In the geographically expanding cities along with new areas of development, roads which constructed as a ring road or expressway have begun to remain within the boundaries of the city. In Turkey, the flashing green interval (intermittent flashing green light) is applied to the signalized intersections on the inter-city roads to inform the drivers that the green light is about to close. This practice is also accepted by the local authorities and is also implemented in the urban signalized intersections. As there is no national standard for traffic signal design,

these practices may vary from region to region. In addition, the Regulation on Traffic Lights issued by the General Directorate of Highways does not include the definition of flashing green. This may cause drivers to show different behaviors such as deceleration or acceleration at the intersections with flashing green application. Flashing green may also cause making decisions to be difficult for drivers and increase illegal crossings at the signalized intersections. In the literature review, there are studies related to the transition periods between the signal phases such as yellow and all red clearances. Although, a local study about flashing green application has not been found. In this study, the effects of flashing green to driving behaviour is examined at four different intersections located in two different corridors which have different legal speed limits. The aim of this study is to obtain the findings for signal design to improve the traffic safety of signalized intersections.

Keywords: Signal design, Traffic signal, Traffic safety, Driving behaviour

**PROSTAT KANSERİNDE MULTİPARAMETRİK
MANYETİK REZONANS GÖRÜNTÜLEME****Dr. Öğr. Üyesi Ali Mahir GÜNDÜZ**

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Özet

Prostat kanseri, erkeklerde en sık görülen 2. kanser türüdür. Geleneksel radyolojik görüntüleme yöntemleri, prostat kanserinin tanı ve evrelemede sınırlı rol oynamaktadır. Tanı, rutin taramalarda serum prostat spesifik antijen (PSA) düzeyi yüksekliği veya anormal rektal muayene bulgusu olan hastalarda transrektal ultrasonografi kılavuzluğunda yapılan sistematik prostat biyopsisi ile konmaktadır. Tipik olarak prostatta simetrik dağılım gösteren 12-kor biyopsi alınır. Ancak prostattan rastgele örnekleme yöntemiyle yapılan biyopsiler, gereğinden fazla tanı alan düşük riskli kanserler veya tanı alamayan yalancı negatif yüksek riskli kanserler ile sonuçlanabilmektedir. Manyetik Rezonans Görüntüleme (MRG) anatomik bilgiler yanında fonksiyonel bilgiler de sağlayarak prostat kanserinin erken teşhisi, lokalizasyonu, evrelemesi ve biyolojik agresifliğin belirlenmesinde; tedavi sonrası ise takip ve rekürren kanserin tespitinde önemli bir rol üstlenmektedir. Günümüzde multiparametrik prostat MRG (mpMRG), klinik olarak anlamlı prostat kanserlerinin belirlenmesi ve hedefli biyopsinin yapılabilmesi için en umut verici görüntüleme yöntemi konumundadır. Bu çalışmamızda, patolojik olarak prostat kanseri (Ca) tanısı konmuş olan 20 hastanın MRG bulguları eşliğinde, mpMRG'nin prostat Ca tanısındaki etkisini anlatmak istedik.

Şubat 2019-Mayıs 2019 tarihleri arasında YYÜ Tıp Fakültesi Hastanesi'nde prostat Ca tanısı konan, 54 ile 80 yaşları arasındaki toplam 20 erkek hastayı çalışmamıza dahil ettik. Hastaların mpMRG'leri Siemens Magnetom Amira 1,5 Tesla MR cihazı ile elde edildi. mpMRG'de aldığımız sekanslar; T1 ağırlıklı (T1A) ve yüksek çözünürlüklü T2A anatomik sekanslar ile yüksek b değerli difüzyon ağırlıklı görüntüleme (DAG) ve yüksek temporal çözünürlüklü dinamik kontrastlı MRG (DK-MRG) şeklindeki fonksiyonel sekanslar idi. Kontrast maddenin (gadopentetat dimeglumin) bolus enjeksiyonunu takiben dinamik MR görüntüleri elde edildi. Tüm sekanslar birlikte değerlendirildi. Raporlamada, "Prostat Görüntüleme Raporlama ve Veri Sisteminin 2. Sürümü" (PIRADS v2) baz alındı. T2A görüntülerde hipointens veya sinyal kaybının olduğu alanlar, DAG'da kısıtlanan alanlar ve DK-MRG'de çevre normal dokuya göre daha erken ve yoğun kontrastlanarak erken yıkanan lezyonlar yüksek ihtimal prostat Ca lehine değerlendirildi. Ancak T2A görüntülerde hipointens ve DAG'da kısıtlanan lezyonların ayırıcı tanısında benign prostat hiperplazi (BPH) nodülü ve granülatöz prostatit olabileceği akılda tutuldu. Ayrıca T2A görüntüler ve DK-MRG'de ekstrakapsüler uzanım varlığı değerlendirildi.

5'i mpMRG öncesi olmak üzere 20 hastaya'da patolojik olarak prostat Ca tanısı konulmuştu. mpMRG öncesi biyopsi yapılan 5 hastada biyopsi işlemine sekonder kanama ile uyumlu T1A görüntülerde milimetrik hiperintens odaklar ve tüm sekanslarda yoğun parankimal

heterojenite mevcuttu. Bu hastalarda mpMRG değerlendirmesi optimal olmayıp biyopsi mpMRG'nin değerlendirilebilirliğini belirgin azaltmakta idi. T2A görüntülerde 3 hastada transizyonel zonda hipointens kitlesel lezyon (Ca), 9 hastada periferel zonda hipointens alanlar (Ca) izlenmekte idi. Bu hastaların 7'sinde DK-MRG'de erken dönemde belirgin kontrastlanma izlendi. Periferel zon lezyonu olan hastaların 4'ünde T2A görüntüler ve DK-MRG'de ekstrakapsüler uzanım gözlemlendi. 3 hastada ise patoloji sonuçları ve mpMRG bulguları retrospektif olarak korele edilerek radyolojik olarak Ca tanısı konulabildi.

Prostat kanserinde kullanılan tanısal metodlar dijital rektal muayene, serum PSA ve transrektal ultrasonografi (TRUS) eşliğinde biyopsidir. PSA testi spesifik bir test değildir (%36) ve normal PSA değeri tümörü dışlamaz. TRUS eşliğinde biyopsi de standardize edilmiş olmakla birlikte hedefe yönelik yapılan bir inceleme değildir. Tanısal görüntülemenin ana amacı prostat kanserini erken saptamaktır. Erken tanı başarılı kanser tedavisinin anahtarıdır. Günümüzde prostat dokusu hakkında anatomik ve fonksiyonel bilgi sağlayan, prostat kanserini saptamada ve lokalize etmede kullanılan multiparametrik MR (mpMRG) uygulanmaktadır. 2015 yılında yayınlanan "Prostat Görüntüleme Raporlama ve Veri Sisteminin 2. Sürümü" (PIRADS v2) prostat kanserinin tespiti, lokalizasyonu, karakterizasyonu ve risk sınıflandırmasını geliştirmek ve mpMRG tetkikinin çekimi, yorumlanması ve raporlanmasında uluslararası standardizasyon sağlamak için oluşturulmuş bir kılavuzdur. PIRADS v2'ye göre transizyonel zon lezyonlarında T2A görüntüler, periferel zonda ise DAG dominant sekansdır.

T1 ağırlıklı (T1A) sekanslar özellikle biyopsi sonrası kanama odaklarını göstermede yararlıdır. Yoğun kanama odaklarının olması malign lezyonları gizleyebileceğinden, mpMRG'nin biyopsi yapıldıktan en az 6 hafta sonrasına planlanması önerilmektedir.

Yüksek çözünürlüklü T2A sekans her 3 ortogonal planda alınmalıdır. Bu sekans zonal anatomiyi, prostatik ve periprostatik yapıları detaylı göstererek, tümörün ekstraprostatik uzanımını ve seminal vezikül invazyonunu değerlendirmede kullanılır. Transizyonel zon lezyonlarını değerlendirmede dominant sekans konumundadır. 1,5 T cihazlarda, özellikle benign hiperplazik nodül ile tümör ayırımını doğru yapabilmek ve küçük lezyonların görülebilirliği için, bu sekansın yeterince yüksek sinyal/gürültü oranı ile yüksek uzaysal çözünürlükte olması gereklidir.

Difüzyon ağırlıklı görüntüleme (DAG), yüksek hücresel yoğunluklu tümör dokusunu normal parankimden ayırmada en kullanışlı sekansdır. Difüzyon kısıtlılığı gösteren kanser hiperintens odak şeklinde görüntülenirken, diğer normal dokular hipointens olarak izlenir. PIRADSV2 dokümanına göre b değeri en az 1400 sn/mm² olmalıdır. 1400-2000 sn/mm² aralığında mümkün olan en yüksek b değeri seçilmelidir. Çünkü b değeri yükseldikçe prostatit gibi benign lezyonlar daha da baskılanırken, malign odaklar parlamaya devam ederler. DAG ile birlikte üretilen ADC (apparent diffusion coefficient) haritası görüntülerde malign lezyonlar hipointens olarak izlenir.

Dinamik kontrastlı MR (DK-MRG), lezyon karakterizasyonunda ve radikal prostatektomi veya radyoterapi sonrası olgularda rekürrensini değerlendirilmesinde yararlı bir incelemedir. Gadolinyum bazlı kontrast maddenin intravenöz enjeksiyonu öncesinde, sırasında ve sonrasında hızlı T1A gradyent eko sekanslar alınır. Yağ baskılama ve çıkarma tekniklerinin kullanılması önerilir. Dinamik T1 ağırlıklı sekanslarda prostat kanseri çevre normal prostat dokusundan daha erken ve daha yoğun kontrastlanma ve erken kontrast yıkanması göstererek malign dokuların tipik farmakokinetik özelliklerini göstermektedir. DK-MRG, diğer sekanslarda çevre benign dokudan güçlkle ayırt edilebilen küçük boyutlu tümörlerin, prostat bezindeki lokalizasyonu itibariyle tespiti zor olan, T2Ave DAG kombinasyonu tek başına kullanıldığında gözden kaçma ihtimali yüksek olan tümörlerin saptanmasında da yarar sağlamaktadır.

Son on-onbeş yılda, multiparametrik yaklaşımın prostat MRG'nin doğruluğunu arttırdığı gösterilmiştir. Tüm sekanslar birlikte değerlendirilmelidir. Örneğin, prostat kanseri tanısında tek başına DK-MRG'nin sensitivitesi yaklaşık % 43 iken, T2 ağırlıklı MR görüntülemenin DAG ve DK-MRG ile birleştirilmesinin sensitiviteyi % 83'e çıkardığı bildirilmiştir. Bizim çalışmamızda prostat Ca tanısı konmuş olan 15 hastanın 12 'sinde mpMRG ile biyopsi öncesinde, 3 tanesinde retrospektif değerlendirmede biyopsi ile korele edilerek prostat Ca tanısı konulmuştur. Biyopsi sonrası erken dönemde yapılan mpMRG'nin tanısal değerinin belirgin azaldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Prostat, Multiparametrik MRG, Difüzyon ağırlıklı görüntüleme (DAG)

**SAĞLIK ÇALIŞANLARI İLE HASTALAR ARASINDAKİ İLETİŞİMİN HASTA
MEMNUNİYETİNE ETKİSİ****Doç. Dr. Cemal SEZER**

Sakarya Üniversitesi, Yönetimi Bölümü

Arş. Gör. Ayhan DURMUŞ

Sakarya Üniversitesi, Sağlık Yönetimi Bölümü

Hilal FIRTINA

Sakarya Üniversitesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Öğrenci

Özet

Bu çalışmanın amacı, sağlık çalışanları ile hastalar arasındaki iletişiminin hasta memnuniyeti üzerindeki etkisini belirlemektir. Çalışma, Sakarya ilinde hizmet vermekte olan ve isminin açıklanmasını istemeyen bir özel hastaneden hizmet almış olan hastaları kapsamaktadır. Planlanan araştırma süresinde, çalışmaya katılmayı kabul eden 220 bireye ulaşılabılmış; bu sayının artmayacağı öngörüsü ile araştırma sonlandırılmış ve analiz çalışmaları bu örneklem üzerinden yürütülmüştür.

Çalışmada, veri toplama aracı olarak üç kısımdan oluşan soru formu kullanılmıştır. İlk kısımda katılımcıların sosyodemografik özellikleri, ikinci kısımda Kılıç ve Topuz (2016) tarafından geliştirilen 15 ifadeden oluşan iletişim ölçeği, üçüncü kısımda ise, Erdem ve meslektaşları (2008) tarafından geliştirilen 15 ifadeden oluşan hasta memnuniyeti ölçeği kullanılmıştır.

Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemler, geçerlilik ve güvenilirlik analizleri, korelasyon ve regresyon analizleri kullanılmıştır. Veriler %95 güven aralığında ($p=0,05$) analiz edilmiştir. Çalışmanın sadece bir hastanede yapılması ve hasta algılarına dayalı olması araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır.

Sağlık çalışanlarıyla hastalar arasında gerçekleşen iletişim ile hastaların memnuniyet düzeyleri arasında yüksek düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. Sağlık çalışanlarıyla hastalar arasında gerçekleşen iletişimin hasta memnuniyetine olan etkisini incelemek amacıyla yapılan regresyon analizinde ise, (doğru) iletişimin hasta memnuniyeti üzerinde pozitif yönde etkisi olduğu belirlenmiştir.

Elde edilen bulgulara göre, sağlık çalışanlarıyla hastaların gerçekleştirmiş olduğu (doğru) iletişimin hastalar üzerinde olumlu etki bıraktığı, bunun ise hastaların memnuniyet düzeylerini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık çalışanları, hastalar, İletişim, Hasta memnuniyeti

SAĞLIK KURULUŞU VE HEKİM TERCİHİNDE SOSYAL MEDYANIN ROLÜ**Doç. Dr. Cemal SEZER**

Sakarya Üniversitesi, Sağlık Yönetimi Bölümü

Arş. Gör. Ayhan DURMUŞ

Sakarya Üniversitesi, Sağlık Yönetimi Bölümü

Rabia ORUÇ

Sakarya Üniversitesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Öğrenci

Özet

Sağlık kuruluşu/hekim tercihi öncesi sosyal medyada birey davranışlarının sağlık kuruluşu/hekim tercihi sonrasında sosyal medyadaki birey davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışma Sakarya ili ve merkez ilçelerinde yaşayan kamu veya özel sağlık kuruluşlarından hizmet almış olan bireyleri kapsamaktadır. Planlanan araştırma süresinde, çalışmaya katılmayı kabul eden 210 bireye ulaşılabilmiş; yaşanan zorluklar ve bu sayının artmayacağı öngörüsü ile araştırma sonlandırılmış ve analiz çalışmaları bu örneklem üzerinden yürütülmüştür.

Veri toplamada 3 bölümden oluşan soru formu kullanılmıştır. Anket formunun ilk bölümünde katılımcıların sosyodemografik özellikleri ve sosyal medya kullanım düzeyleri, ikinci bölümde Hekim/Hastane Tercihi Öncesi Sosyal Medyada Birey Eğilimi ve üçüncü bölümde ise Hekim/Hastane Tercihi Sonrası Sosyal Medyada Birey Eğilimi ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemler, güvenilirlik analizi, korelasyon ve regresyon analizleri kullanılmıştır. Veriler, %95 güven aralığında ($p=0,05$) analiz edilmiştir.

Sağlık kuruluşu/hekim tercihi öncesi ve sonrasında sosyal medyada birey davranışları boyutları arasında ($r=0,652$) istatistiksel açıdan pozitif yönde bir ilişki olduğu saptanmıştır. Yapılan regresyon analizi sonuçlarına göre ise, sağlık kuruluşu/hekim tercihi öncesi sosyal medyada birey davranışlarının sağlık kuruluşu/hekim tercihi sonrası sosyal medyada birey davranışları üzerinde pozitif yönde etkisi olduğu belirlenmiştir.

Ulaşılan bulgulara göre, sosyal medyanın sağlık hizmetleri açısından önemli bir iletişim ortamı oluşturduğu söylenebilir. Çünkü bireyler hastaneleri ve tedavi yöntemlerini sosyal medya ortamında araştırmakta ve bunun etkisinde kalmaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Hasta tercihi, Sağlık kuruluşu, Hekim, Sosyal medya

**SAĞLIK BİLİMLERİ ÖĞRENCİLERİNİN DEVAMSIZLIĞINI ETKİLEYEN
FAKTÖRLERİN ANALİZİ: EGE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ****Öğr. Gör. Aslı Beril KARAKAŞ**

Kafkas Üniversitesi, Tıp Fakültesi

Dr. Öğr. Üyesi Deniz TANIR

Kafkas Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Özet

Anatomi dersine devam etmek, sağlık bilimleri öğrencileri için mesleki bilgi ve uygulamalarının hayati nitelikte olduğu ve başkalarının hayatına müdahale etme sorumluluğu açısından daha büyük önem taşımaktadır. Bu makale, sağlık bilimleri öğrencilerinin anatomi derslerinde devamsızlık yapanların bakış açısını araştırmayı planlamaktadır.

Araştırma verileri, 2016-2017 öğretim yılının anatomi sınıflarında birinci sınıf öğrencilerinden bir anket formu ile toplanmıştır. Ankette, demografik verilerle birlikte, derslere devam etmeyi etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla Likert tipi bir ölçek bulunmaktadır.

Bu araştırmaya anestezi, odiyometri, diyaliz, ilk yardım ve acil servis ve ameliyathane hizmetleri gibi farklı programlardan 198 öğrenci gönüllü olarak katıldı. Başarı seviyelerinin yükseltilmesi, ders notlarını alabilme, ders içeriklerinin hangi yönlerinin vurgulanacağını ve soru sorma imkânı, anatomik derslere katılmanın başlıca sebepleri arasındaydı. Öğrencilerin derslere katılmalarını engelleyen faktörlerin çoğunlukla bireysel olduğu görülüyor. Katılmamanın en sık nedenleri arasında uykusuzluk, sağlıksız yaşam ve aşırı kalabalık salonlardaki derslerin verimsizliği vurgulandı.

Mesleki tecrübenin özelliği ve uygulamaların hayatiyeti, sağlık bilimleri öğrencilerinin derslere katılımı daha büyük önem taşımaktadır. Öğrencilerin ders katılımı üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu düşünülen bireysel ve dış etkenlerle ilgili olarak danışmanlık sistemini güçlendirmenin önemli olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Anatomi eğitimi, Öğrenci devamsızlığı, İstatistiksel analiz

ОБ ОДНОЙ КРАЕВОЙ ЗАДАЧЕ ДЛЯ ОПЕРАТОРНО –
ДИФФЕРЕНЦИАЛЬНЫХ УРАВНЕНИЙ ВТОРОГО ПОРЯДКА

ON A BOUNDARY VALUE PROBLEM FOR SECOND ORDER OPERATOR-
DIFFERENTIAL EQUATIONS

Гамидов Эльшад Гамид оглы

Доктор философии по математике, доцент

Азербайджанский Государственный Педагогический Университет

Факультет: Математика и информатика

Аннотация

Пусть H - сепарабельное гильбертово пространство, A - положительно определённый самосопряженный оператор в H , а H_γ ($\gamma \geq 0$) шкала гильбертовых пространств порожденный оператором A т.е

$$H_\gamma = D(A^\gamma), (x, y)_\gamma = (A^\gamma x, A^\gamma y), x, y \in H_\gamma$$

Пусть $L_2(R_+; H)$ есть гильбертово пространство вектор – функций $f(t)$ определённых почти всюду в R_+ , со значениями в H , для которых

$$\|f\|_{L_2(R_+; H)} = \left(\int_0^\infty \|f(t)\|^2 dt \right)^{1/2}$$

Следуя монографию [1] определим следующие пространство при натуральных $m \geq 1$:

$$W_2^m(R_+; H) = \{u(t) : u^{(m)}(t) \in L_2(R_+; H), A^m u(t) \in L_2(R_+; H)\}$$

с нормой

$$\|u\|_{W_2^m(R_+; H)} = \left(\|u^{(m)}\|_{L_2(R_+; H)}^2 + \|A^m u\|_{L_2(R_+; H)}^2 \right)^{1/2}.$$

При $m = 3$ введем выводит подпространства в $W_2^3(R_+; H)$

$$W_2^3(R_+; H) = \{u / u \in W_2^3(R_+; H), u(0) = u'(0) = 0\}$$

Аналогично определяются пространства $L_2(R; H)$ и $W_2^m(R; H)$ при $R = (-\infty; \infty)$

Пусть $L(X, Y)$ пространство линейных ограниченных действующих из X в Y .

Рассмотрим в H следующую краевую задачу

$$\frac{d^2u}{dt^2} + (A + A_1)\frac{du}{dt} + (qA^2 + A_2)u(t) = f(t), \quad t \in R_+ \quad (1)$$

$$u(0) = u'(0) = 0 \quad (2)$$

где $f(t), u(t) \in H$ при $t \in R_+$ почти всюду, а операторные коэффициенты удовлетворяют следующим условиям:

- 1) $q > 0$.
- 2) A - положительно определённый самосопряжённый оператор;
- 3) Операторы $A_1 \in L(H_1, H) \cap L(H_2, H_1)$, $A_2 \in L(H_2, H) \cap L(H_3, H_1)$.

Определение 1. Если при $f(t) \in W_2^1(R_+; H)$ существует вектор-функция $u(t) \in W_2^3(R_+; H)$ которая удовлетворяет уравнению (1) тождественно в $R_+ = (0, \infty)$, то $u(t)$ будем называть гладким решением уравнения (1) из $W_2^3(R_+; H)$.

Определение 2. Если при любом $f(t) \in W_2^1(R_+; H)$ существует гладкое решение $u(t)$ уравнения (1) из $W_2^3(R_+; H)$ которая удовлетворяет оценке

$$\|u\|_{W_2^3(R_+; H)} \leq \text{const} \|f\|_{W_2^1(R_+; H)},$$

то задача (1), (2) называется регулярно разрешимой в пространстве $W_2^3(R_+; H)$.

Обозначим через

$$P_0 u = P_0(d/dt)u = u'' + Au + qA^2u, \quad u \in \overset{0}{W}_2^3(R_+; H)$$

$$P_1(d/dt) = A_1 \frac{du}{dt} + A_2 u, \quad u \in \overset{0}{W}_2^3(R_+; H)$$

$$Pu = P_0 u + P_1 u \quad u \in \overset{0}{W}_2^3(R_+; H).$$

Теорема 1. Пусть выполняются условия 1) и 2). Тогда оператор P_0 изоморфно отображает пространство $\overset{0}{W}_2^3(R_+; H)$ на $L_2(R_+; H)$.

Теорема 2. Пусть $q > 0$. Тогда при $\beta \in [0, \beta_0)$, а при $\gamma \in [0, \gamma_0)$ операторные пучки (4) и (5) не имеет спектра на мнимой оси, где

$$\beta_0 = \begin{cases} q^2, & 0 < q \leq \frac{1}{2} \\ \frac{(4q-1)}{4}, & q > \frac{1}{2}; \end{cases} \quad \gamma_0 = 1, \quad (6)$$

причем они представляются в виде

$$R_0(\lambda; \beta; A) = F_0(\lambda; \beta; A)F_0(-\lambda; \beta; A), \quad (7)$$

$$R_1(\lambda; \gamma; A) = F_1(\lambda; \gamma; A)F_0(-\lambda; \gamma; A) \quad (8)$$

где

$$F_0(\lambda; \beta; A) = \prod_{j=1}^3 (\lambda E - \omega_{j,0}(\beta)A) = \lambda^3 E + c_{2,0}(\beta)\lambda^2 A + c_{1,0}(\beta)\lambda A^2 + c_{0,0}(\beta)A^3 \quad (9)$$

$$F_1(\lambda; \gamma; A) = \prod_{j=1}^3 (\lambda E - \omega_{j,1}(\gamma)A) = \lambda^3 E + a_{1,0}(\gamma)\lambda^2 A + a_{2,0}(\gamma)\lambda A^2 + a_{0,0}(\gamma)A^3 \quad (10)$$

Здесь $\omega_{j,0}(\beta) = \omega_{j,0}(\alpha) = -1$, $\operatorname{Re} \omega_{j,0}(\beta) < 0$, $\omega_{j,1}(\gamma) < 0$, при $\beta \in [0, \beta_0)$ и $\gamma \in [0, \gamma_0)$

а числа

$$c_{2,0} = 1 + 2\sqrt{\sqrt{q^2 - \beta} + 1 - q}, \quad c_{1,0} = \sqrt{2\sqrt{q^2 - \beta} + 1 - q} + \sqrt{q^2 - \beta} \quad (11)$$

$$c_{0,0}(\beta) = \sqrt{q^2 - \beta},$$

$$a_{2,1}(\gamma) = 1 + \sqrt{1 - \gamma}, \quad a_{1,1} = \sqrt{1 - \gamma} + q, \quad a_{1,0}(\gamma) = q \quad (12)$$

Лемма 1. Пусть $u \in W_2^3(R_+; H)$. Тогда

$$\begin{aligned} \|P_0 u\|_{W_2^1(R_+; H)}^2 &= \left\| \frac{d^3 u}{dt^3} \right\|_{L_2(R_+; H)}^2 + (2 - 2q) \left\| A \frac{d^2 u}{dt^2} \right\|_{L_2(R_+; H)}^2 + \\ &+ (q^2 + 1 - 2q) \left\| A \frac{du}{dt} \right\|_{L_2(R_+; H)}^2 + q^2 \|A^3 u\|_{L_2(R_+; H)}^2 - \|\varphi\|^2, \end{aligned}$$

где $\varphi = A^{1/2} u''(0)$.

Лемма 2. При $u \in W_2^0(R_+; H)$ имеет место равенство

$$\|F_1(d/dt; \gamma; A)u\|_{L_2(R_+; H)}^2 + (\alpha_{21}(\gamma) - 1) \|P_0 u\|_{W_2^1(R_+; H)}^2 = \gamma \left(\left\| A \frac{du}{dt} \right\|_{W_2^1(R_+; H)}^2 \right) \quad (21)$$

Лемма 3. При $u \in W_2^0(R_+; H)$ имеет место равенство

$$\|F_0(d/dt; \beta; A)u\|_{L_2(R_+; H)}^2 + (c_{2,1}(\beta) - \beta) \|\varphi\|_{1/2}^2 = \|P_0 u\|_{W_2^1(R_+; H)}^2 - \beta \|A^2 u\|_{W_2^1(R_+; H)}^2 \quad (22)$$

Отметим что из теоремы 1 следует, что в пространстве $W_2^0(R_+; H)$ нормы $\|P_0 u\|_{W_2^1(R_+; H)}$ и $\|u\|_{W_2^3(R_+; H)}$ эквивалентны, поэтому конечны следующие нормы

$$N_1 = \sup_{0 \neq u \in W_2^0(R_+; H)} \left\| A \frac{du}{dt} \right\|_{W_2^1(R_+; H)} \cdot \|P_0 u\|_{W_2^1(R_+; H)}^{-1} \quad (23)$$

и

$$N_0 = \sup_{0 \neq u \in W_2^0(R_+; H)} \|A^2 u\|_{W_2^1(R_+; H)} \cdot \|P_0 u\|_{W_2^1(R_+; H)}^{-1} \quad (24)$$

Теорема 3. Норма

$$N_1 = 1, \quad N_0 = \beta_0^{-1/2}.$$

Теорема 4. Пусть выполняются условия 1)-3) и

$$q = N_1 \max(\|A_1\|_{H_1 \rightarrow H}, \|A_1\|_{H_2 \rightarrow H_1}) + N_0 \max(\|A_2\|_{H_2 \rightarrow H}, \|A_2\|_{H_3 \rightarrow H_1}) < 1 \text{ где числа}$$

N_1 и N_0 определены из теоремы 3. Тогда задача (1) и (2) регулярно разрешимо в $W_2^3(R_+; H)$.

Ключевые слова: Гилбертово пространство, операторно-дифференциальных уравнений, гладких решений, вектор - функций, самосопряжённый оператор

Abstract

Let H - a separable Hilbert space, A - positive definite self-adjoint operator in H , $H_\gamma (\gamma \geq 0)$ a scale of Hilbert spaces generated by the operator A , i.e.

$$H_\gamma = D(A^\gamma), (x, y)_\gamma = (A^\gamma x, A^\gamma y), x, y \in H_\gamma$$

Let $L_2(R_+; H)$ be a Hilbert space vector – functions $f(t)$ determined almost everywhere in R_+ , with the values in H , for which

$$\|f\|_{L_2(R_+; H)} = \left(\int_0^\infty \|f(t)\|^2 dt \right)^{1/2}$$

Following the monograph [1] define the following space for natural $m \geq 1$:

$$W_2^m(R_+; H) = \{u(t) : u^{(m)}(t) \in L_2(R_+; H), A^m u(t) \in L_2(R_+; H)\}$$

with the norm

$$\|u\|_{W_2^m(R_+; H)} = \left(\|u^{(m)}\|_{L_2(R_+; H)}^2 + \|A^m u\|_{L_2(R_+; H)}^2 \right)^{1/2}.$$

For $m = 3$ we'll derive subspaces in $W_2^3(R_+; H)$

$$W_2^3(R_+; H) = \{u / u \in W_2^3(R_+; H), u(0) = u'(0) = 0\}$$

The spaces $L_2(R; H)$ and $W_2^m(R; H)$ are $R = (-\infty; \infty)$ are determined similarly.

Let $L(X, Y)$ be a space of linear bounded operators acting from X to Y .

Consider in H the following boundary value problem

$$\frac{d^2 u}{dt^2} + (A + A_1) \frac{du}{dt} + (qA^2 + A_2)u(t) = f(t), \quad t \in R_+ \tag{1}$$

$$u(0) = u'(0) = 0 \tag{2}$$

where $f(t), u(t) \in H$ for $t \in R_+$ almost everywhere, and the operator coefficient satisfy the following conditions

- 1) $q > 0$.

2) A - is a positive –definite self –adjoint operator

3) The operator $A_1 \in L(H_1, H) \cap L(H_2, H_1)$, $A_2 \in L(H_2, H) \cap L(H_3, H_1)$.

Definition 1. It for $f(t) \in W_2^1(R_+; H)$ there exists the vector-function $u(t) \in W_2^3(R_+; H)$ that satisfies equation (1) identically in $R_+ = (0, \infty)$, then $u(t)$ will be called a smooth solution of equation (1) from $W_2^3(R_+; H)$.

Definition 2. If for any $f(t) \in W_2^1(R_+; H)$ there exists smooth solution $u(t)$ of equation (1) from $W_2^3(R_+; H)$ that satisfies is estimation

$$\|u\|_{W_2^3(R_+; H)} \leq \text{const} \|f\|_{W_2^1(R_+; H)},$$

Then (1), (2) is called regularly solvable in the space $W_2^3(R_+; H)$.

Denote by

$$P_0 u = P_0(d/dt)u = u'' + Au + qA^2u, \quad u \in \overset{0}{W}_2^3(R_+; H)$$

$$P_1(d/dt)u = A_1 \frac{du}{dt} + A_2 u, \quad u \in \overset{0}{W}_2^3(R_+; H)$$

$$Pu = P_0 u + P_1 u \quad u \in \overset{0}{W}_2^3(R_+; H).$$

Theorem 1. Let conditions 1) and 2). be fulfilled. Then the operator P_0 isomorphically maps the space $W_2^3(R_+; H)$ onto $L_2(R_+; H)$.

Теорема 2. Let $q > 0$. Then for $\beta \in [0, \beta_0)$, and for $\gamma \in [0, \gamma_0)$ operator bundles (4) and (5) have no spectrum on the imaginary axis, where

$$\beta_0 = \begin{cases} q^2, & 0 < q \leq \frac{1}{2} \\ \frac{(4q-1)}{4}, & q > \frac{1}{2}; \end{cases} \quad \gamma_0 = 1, \quad (6)$$

and they are represented in the form

$$R_0(\lambda; \beta; A) = F_0(\lambda; \beta; A)F_0(-\lambda; \beta; A), \quad (7)$$

$$R_1(\lambda; \gamma; A) = F_1(\lambda; \gamma; A)F_0(-\lambda; \gamma; A) \quad (8)$$

Where

$$F_0(\lambda; \beta; A) = \prod_{j=1}^3 (\lambda E - \omega_{j,0}(\beta)A) = \lambda^3 E + c_{2,0}(\beta)\lambda^2 A + c_{1,0}(\beta)\lambda A^2 + c_{0,0}(\beta)A^3 \quad (9)$$

$$F_1(\lambda; \gamma; A) = \prod_{j=1}^3 (\lambda E - \omega_{j,1}(\gamma)A) = \lambda^3 E + a_{1,0}(\gamma)\lambda^2 A + a_{2,0}(\gamma)\lambda A^2 + a_{0,0}(\gamma)A^3 \quad (10)$$

Here $\omega_{j,0}(\beta) = \omega_{j,0}(\alpha) = -1$, $\operatorname{Re} \omega_{j,0}(\beta) < 0$, $\omega_{j,1}(\gamma) < 0$, for $\beta \in [0, \beta_0)$ and $\gamma \in [0, \gamma_0)$ and the numbers

$$c_{2,0} = 1 + 2\sqrt{\sqrt{q^2 - \beta} + 1 - q}, \quad c_{1,0} = \sqrt{2\sqrt{q^2 - \beta} + 1 - q} + \sqrt{q^2 - \beta} \quad (11)$$

$$c_{0,0}(\beta) = \sqrt{q^2 - \beta},$$

$$a_{2,1}(\gamma) = 1 + \sqrt{1 - \gamma}, \quad a_{1,1} = \sqrt{1 - \gamma} + q, \quad a_{1,0}(\gamma) = q \quad (12)$$

Lemma 1. Let $u \in W_2^3(R_+; H)$. Then

$$\begin{aligned} \|P_0 u\|_{W_2^1(R_+; H)}^2 &= \left\| \frac{d^3 u}{dt^3} \right\|_{L_2(R_+; H)}^2 + (2 - 2q) \left\| A \frac{d^2 u}{dt^2} \right\|_{L_2(R_+; H)}^2 + \\ &+ (q^2 + 1 - 2q) \left\| A \frac{du}{dt} \right\|_{L_2(R_+; H)}^2 + q^2 \|A^3 u\|_{L_2(R_+; H)}^2 - \|\varphi\|^2, \end{aligned}$$

где $\varphi = A^{1/2} u''(0)$.

Lemma 2. При $u \in W_2^3(R_+; H)$ it holds the following equality

$$\|F_1(d/dt; \gamma; A)u\|_{L_2(R_+; H)}^2 + (\alpha_{21}(\gamma) - 1) = \|P_0 u\|_{W_2^1(R_+; H)}^2 - \gamma \left(\left\| A \frac{du}{dt} \right\|_{W_2^1(R_+; H)}^2 \right) \quad (21)$$

Lemma 3. For $u \in W_2^3(R_+; H)$ it holds the following equality

$$\|F_0(d/dt; \beta; A)u\|_{L_2(R_+; H)}^2 + (c_{2,1}(\beta) - \beta) \|\varphi\|_{1/2}^2 = \|P_0 u\|_{W_2^1(R_+; H)}^2 - \beta \|A^2 u\|_{W_2^1(R_+; H)}^2 \quad (22)$$

Note that it follows from theorem 1 that in space $W_2^0(R_+; H)$ the norms $\|P_0 u\|_{W_2^1(R_+; H)}$ and $\|u\|_{W_2^3(R_+; H)}$ are equivalent, therefore the following norms are finite

$$N_1 = \sup_{0 \neq u \in W_2^0(R_+; H)} \left\| A \frac{du}{dt} \right\|_{W_2^1(R_+; H)} \cdot \|P_0 u\|_{W_2^1(R_+; H)}^{-1} \quad (23)$$

and

$$N_0 = \sup_{0 \neq u \in W_2^0(R_+; H)} \|A^2 u\|_{W_2^1(R_+; H)} \cdot \|P_0 u\|_{W_2^1(R_+; H)}^{-1} \quad (24)$$

Theorem 3. The norm

$$N_1 = 1, \quad N_0 = \beta_0^{-1/2}.$$

Theorem 4. Let conditions 1)-3) be fulfilled, and

$q = N_1 \max(\|A_1\|_{H_1 \rightarrow H}, \|A_1\|_{H_2 \rightarrow H_1}) + N_0 \max(\|A_2\|_{H_2 \rightarrow H}, \|A_2\|_{H_3 \rightarrow H_1}) < 1$ where the numbers N_1 and N_0 are determined from theorem 3. respectively. Then problems (1) and (2) is regularly solvable in $W_2^3(R_+; H)$.

Keywords: Gilbert space, operator-differential equations, smooth solutions, vector-functional, self-adjoint operator

**KEBAN BARAJ GÖLÜ KOÇKALE AVLAK SAHASINDAN YAKALANAN
KEREVİT (*ASTACUS LEPTODACTYLUS* Esch., 1823)'LERİN ÜREME
DÖNEMİNDEKİ ANTIOKSİDAN PARAMETRELERİ**

Yüksek Lisans Öğrencisi Ercan ŞAHİN¹, Doç. Dr. Önder AKSU²,

Arş. Gör. Dr. Filiz KUTLUYER²

¹Munzur Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Su Ürünleri Ana Bilim Dalı

²Munzur Üniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi

Özet

Olgun kerevitler (*A. leptodactylus*) üreme sezonunda Keban Baraj Gölü'nden pinterlerle avlanmıştır. Laboratuvara getirilen kerevitlerin karapas uzunlukları kumpasla ölçülmüş ve ağırlıkları tartılmıştır. Kerevitler -20°C'de 20 dakika boyunca bekletilerek anestezi edilmişlerdir. Daha sonra, kerevitlere diseksiyon uygulanmış ve karapaksları uzaklaştırılmıştır. Antioksidan parametreleri dişi ve erkek bireylerin gonadlarında belirlenmiş ve karşılaştırılmıştır. Malondialdehide (MDA), glutatyon peroksidaz (GSH-Px) ve katalaz (KAT) seviyeleri dişi bireylerde erkek bireylere oranla daha yüksek bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Astacus leptodactylus*, Keban baraj gölü, Kerevit

**YEM KATKI MADDESİ OLARAK KULLANILAN VE FARKLI YÖNTEMLERLE
ELDE EDİLEN ÇÖREKOTU (*NIGELLA SATIVA*) YAĞININ GÖKKUŞAĞI
ALABALIĞININ (*ONCORHYNCHUS MYKISS*) KAN PARAMETRELERİNE
ETKİLERİ**

**Yüksek Lisans Öğrenci Nuran ÖZER¹, Doç. Dr. Önder AKSU²,
Dr. Öğr. Üyesi Başar ALTINTERİM³**

¹Munzur Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Su Ürünleri Ana Bilim Dalı

²Munzur Üniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi

³Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi

Özet

Bu çalışmada, yem katkı maddesi olarak kullanılan ve farklı yöntemlerle elde edilen çörekotu (*Nigella sativa*) yağının gökkuşağı alabalığının (*Oncorhynchus mykiss*) kan parametrelerine etkilerinin araştırılması amaçlanmıştır.

Kan parametreleri sonuçları incelendiğinde en farklı sonucun PLT değerinde olduğu görülmektedir. PLT değeri kontrol grubunda ortalama 43,5 iken, soğuk sıkım grubunda 20,77 değerine düşmüş ve masere grubunda tekrar 28,3 değerini bulmuştur. Masere yağ da aynı sonucu vermiş olmakla birlikte etkisi soğuk sıkıma göre daha az olmuştur ($p<0.05$). PCTY değeri kontrol grubunda 0,096 iken, hem soğuk sıkım ve hem de masere gruplarında 0,02 değerine düştüğü gözlemlenmiştir. Bunun yanında P-LCR değerinin kontrol grubunda 25,51 olduğu, soğuk sıkım grubunda 21,93'e düştüğü ve masere grubunda ise 34,97'ye yükseldiği görülmüştür. LYM değerleri incelendiğinde soğuk sıkım ile kontrol grubu arasında pek fark görülmezken (93,02, 93,2), masere grubunda bu değer çok daha düşük olduğu görülmüştür (86,55). Aynı şekilde HGB değerleri de kontrol grubu ve soğuk sıkım grubunda birbirine yakın iken (8,61 ve 8,74), masere grubunda çok fazla olmasa bile daha düşük gözlemlenmiştir (7,8).

NBT analiz sonuçları incelendiğinde kontrol grubu ile masere grubunun birbirine çok yakın olduğu (0,958 ve 0,904), soğuk sıkım grubunun ise daha düşük olduğu görülmüştür (0,773).

Anahtar Kelimeler: *Nigella sativa*, *Oncorhynchus mykiss*, Kan parametreleri, FCR, NBT

**ENDÜSTRİYEL ÇATI UYGULAMALI BİR GÜNEŞ ENERJİ SANTRALİNİN
TEORİK VE GERÇEK ZAMANLI ENERJİ ÜRETİM DEĞERLERİNİN
İNCELENMESİ VE EKONOMİK ANALİZİ****Doç. Dr. Mehmet Tahir GÜLLÜOĞLU¹, Ömer ÇELEBİ¹**¹Harran Üniversitesi, Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü**Özet**

Dünyada yaşanan gelişmelerin temelinde enerji sorunu bulunmaktadır. Enerji, bir ülkenin ekonomik kalkınmışlık düzeyini yansıtır. Günümüzde elektrik enerjisi tüketimi ise gelişmişliğin ölçüsü olarak kabul edilmektedir. Elektrik enerjisi elde etmek için kullanılan birincil enerji kaynaklarının ekolojik dengeyi bozması ve bu enerji kaynaklarının giderek azalması, değişik enerji kaynaklarını gündeme getirmiştir. Bu enerji kaynaklarından biride güneş enerjisidir. Ülkemizde yenilenebilir enerji kaynağı olarak güneş enerji santrallerinin kurulumu gün geçtikçe artmaktadır. Bu çalışmada güneş potansiyeli açısından elverişli durumda olan Adıyaman ili Kâhta ilçesinde gerçekleştirilmiştir. Adıyaman/Kâhta; güneşlenme süresi ve radyasyon seviyesi bakımından oldukça yüksek olması nedeniyle enerji üretiminde önemli bir potansiyeli barındırmaktadır. Bu kapsamda Kâhta Organize Sanayi Bölgesi'nde Bediroğlu Enerji tarafından imal edilen 150 kW kurulu güçteki endüstriyel çatı üstü güneş enerji santrali, Ocak 2018'de devreye alınmış ve enerji üretimine başlamıştır. Bu çalışmada ilk olarak, Kâhta Organize Sanayi Bölgesinde faaliyet gösteren endüstriyel çatı uygulamalı ve şebeke bağlantılı bu sistemin PVSYST programıyla benzetimi gerçekleştirilmiştir. Programa bölgenin meteorolojik değerleri ve tesisin koordinatları girilerek "Fotovoltaik" sistemin üretim miktarları hesaplanmıştır. Bunun yanı sıra sistemin performans değerleriyle sistemden oluşan kayıp değerleri incelenmiş ve şebekeye basılacak net üretim miktarları belirlenmiştir. Ardından devreye alınan sistemin Otomatik Sayaç Okuma Sistemi (OSOS) yardımıyla gerçek zamanlı değerleri benzetim sonuçlarıyla karşılaştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar endüstriyel çatı uygulamalı Güneş Enerji Santrali'nin (GES) teorik ve gerçek zamanlı değerlerinin benzer olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Enerji, GES, PVSysts, OSOS

**KÖTÜ AĞIZ HİJYENİ VE UYUMSUZ PROTEZ KULLANIMINA BAĞLI OLUŞAN
GENİŞ HACİMLİ EPULİS FİSSURATUM**WIDE-SIZED EPULİS FİSSURATUM DUE TO BAD ORAL HYGIENE AND USING
INCOMPATIBLE PROSTHESIS**Dr. Öğr. Üyesi Bilal EGE¹, Arş. Gör. Muhammed Yusuf KURT¹**¹Adıyaman Üniversitesi**Özet**

Epulis fissuratum, fibröz bağ dokusunun anormal bir şekilde büyümesiyle ağızda görülen patolojik bir durumdur. Enflamatuvar fibröz hiperplazi, protez damak epulisi gibi isimlerle adlandırılan bu lezyonlar, sıklıkla yaşlılarda total dişsizlik durumlarında ve protez kullanımına bağlı olarak gelişir. Dental protez kullanımı hastalara dişlerin kaybedilmesi sonucu oluşan çiğneme, konuşma gibi fonksiyon kayıplarının yerine getirilmesinde ve estetik açıdan fasiyal görünümün korunmasında yardımcı olmaktadır ancak uyumsuz ve uzun süreli protez kullanımı epulis fissuratum gibi bazı sağlık problemlerini beraberinde getirmektedir. Epulis fissuratum görülme oranı 16–20 yıl arasında protez kullanan bireylerde % 12 olarak tespit edilirken, 1–5 yıl arası sürede protez kullananlarda bu oran % 2.4 olarak belirlenmiştir. Dental protez kullananlar arasında proteze bağlı olarak oluşan oral mukozal lezyon oranını % 36.4 olarak bildirilirken, enflamatuvar fibroz hiperplazinin sıklığı oral mukozal patolojiler arasında %10.9 olarak bildirilmiştir. Bu lezyonların oluşumunu uyumsuz protez kullanımının dışında zayıf ağız hijyeni, periodontal hastalıklar, yoğun sigara kullanımı, travmaya izin veren diastemaların varlığı gibi birçok predispozan faktörler de etkileyebilmektedir.

Oral kavitenin benign tümörleri sınıflaması altında değerlendirilen bu lezyonlar genellikle enflamasyonla birlikte ve normal mukozaya nazaran daha eritemli bir yüzeye sahiptir. İntraoral muayenede ise maksilla ve mandibulada vestibüler bölgede değişen büyüklüklerde tek parça halinde veya birden çok sayıda doku katlantıları şeklinde görülür. Büyüklükleri ise ne kadar uzun süredir var olduklarına ve agresiflik derecelerine bağlıdır. Kitle içerisinde koronoid veya osseoz metaplazi nadiren tespit edilebilirken epitel atrofik veya hiperplastik olabilir, zaman zaman ülserasyonlar görülebilmektedir. Hastalar ise genellikle bu durumdan dolayı protezlerini kullanamamaktan şikayetçidir. Tedavisinde konservatif veya cerrahi yaklaşımlar bulunmakta ve öncelikle ilgili etkenin ortamdan uzaklaştırılmasını takiben kitlenin eksizyonu ile yapılmaktadır. Bu süreçte vestibüler sulkus mümkün olduğunca korunmalıdır aksi takdirde sulkus derinliğini artırmak için ek cerrahi tedaviler gerekebilmektedir. Bu çalışmanın amacı kliniğimize ağrı, şişlik ve protez kullanamama şikayetleri ile başvuran ülsere ve geniş hacimli epulis fissuratum vakasını sunmak ve klinik özelliklerini mevcut literatür doğrultusunda değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Epulis fissuratum, Mukozal hiperplazi, Gingival hiperplazi, Dental protez, Ağız hijyeni

**MAKSİLLOFASİYAL BÖLGEDE GÖRÜLEN OROANTRAL FİSTÜLLER VE
MEYDANA GETİRDİKLERİ KOMPLİKASYONLAR****ORO-ANTRAL FISTULAS AND THEIR COMPLICATIONS IN THE
MAXILLOFACIAL REGION****Dr. Öğr. Üyesi Bilal EGE¹, Arş. Gör. Muhammed Yusuf KURT¹**¹Adıyaman Üniversitesi**Özet**

Oro-antral, açıklık ağız boşluğu ile maksillar sinüs arasında bulunan ve nadiren görülen bir açıklıktır. Bu açıklık kronikleşen ve epitelize olan olgularda oroantral fistül adını almaktadır. Etiyolojisinde birçok faktör bulunmakla beraber bunlar sırasıyla maksiller posterior dişlerin çekilmesi, maksiller kist enükleasyonu, benign ve malign tümör eksizyonları, travma ile implant cerrahisi, ortognatik cerrahi ve periapikal cerrahi gibi diğer faktörlerdir. Tüm bu nedenler arasında oro-antral fistül oluşumunda görülen en sık neden maksiller posterior diş çekimleridir ve bu durum üst çene posterior dişlerin köklerinin anatomik olarak maksiller sinüs ile olan yakın komşuluğundan kaynaklanmaktadır. Oro-antral fistüller zamanla maksiller sinüsün oral mikrobik flora ile kontaminasyonuna sebep olmakta ve bu durum hastalarda sıklıkla kronik sinüzite ve geniz akıntısı, ağrı, dolgunluk hissi, kötü tat ve ağız kokusuna sebep olmaktadır. Oroantral açıklığın tedavisine yönelik uygulamalar fistülün boyutuna göre değişmektedir ancak bu boyutun klinik olarak belirlenmesi oldukça zordur. Tedavide en kabul gören görüşe göre ilk 24-48 saat içerisinde bu açıklık kapatılmalıdır çünkü ilk 24 saat içerisinde yapılan tedavilerde yüksek başarı oranı elde edilirken, sekonder iyileşmeye bırakılan açıklıklarda bu oran düşmektedir. Bununla birlikte erken dönemde yapılmayan açıklıkların % 50'sinde; 2 haftadan da geç tedavi edilen olguların ise %90'ında sinüzit gelişmektedir. Sağlıklı ve enfeksiyon bulgusuna rastlanmayan hastalarda, 1-2 mm civarındaki oro-antral açıklıklar pıhtı oluşumu ve sekonder yara iyileşmesi ile ek işlemlere gerek kalmadan iyileşebilmektedir. Ancak 3 mm ve daha büyük açıklıkların tedavisinde kullanılacak yöntemler arasında lokal flep uygulamaları, uzak flep uygulamaları v greft uygulamaları bulunmaktadır. Hangi tekniğin kullanılacağı defektin boyutu, kaydırılacak flep veya greftin miktarı ile bölgede enfeksiyon varlığına göre seçilmektedir. Bu nedenle tedavide temel amaç gerekli medikal tedaviler yapılması, sinüsün gerekli havalanması ve drenajının sağlanması ve değişen cerrahi flep tekniklerle bu ilişkinin kapatılmasıdır. Çalışmamızda da diş çekimi sonrasında çekim yerinde ağrı, akıntı ve uzun süreli açıklık yani oro-antral fistül nedeniyle kliniğimize başvuran hastalarda uyguladığımız tedavi yöntemlerini mevcut literatür doğrultusunda değerlendirmeyi amaçlamaktayız.

Anahtar Kelimeler: Oroantral fistül, Diş çekimi, Maksiller sinüs, Komplikasyon

ŞANLIURFA'DA PESTİSİT KULLANIMI**Dr. Öğr. Üyesi Hikmet DİNÇ**

Harran Üniversitesi, Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilimdalı

Özet

GAP Projesiyle beraber yüksek bir ivme kazanan tarımsal ve hayvansal faaliyetler neticesinde Güneydoğu Anadolu bölgesinde pestisit kullanımı her geçen gün artmaktadır. Tarımsal üretimde ve hayvan yetiştiriliğinde verimi artırmak amacıyla kullanılan pestisitler çevre ve canlılar için önemli sorunlar oluşturacak zehirli kimyasallar içerirler. Uygun olmayan kullanımları özellikle dozaj rejimine uymamaları nedeniyle çevrede su, hava ve toprak ortamlarında birikerek canlıların yaşam şartlarını olumsuz etkileyerek ciddi sağlık sorunlarına yol açarlar .Bu kimyasal maddelerin neden oldukları zararlarından korunmak amacıyla belirli zaman periyotlarında ne düzeyde tüketildiklerinin bilinmesi önemlidir. Kalıcılığı ve zararlılığı az,doğal ve kullanımı kolay olan maddeler tercih edilmelidir. Bu çalışmanın amacı, 2001 ve 2006 yılları arasında Şanlıurfa'da ortalama yıllık tüketilen pestisit miktarlarını 2012-2017 yılları arasındaki tüketimle karşılaştırarak ,pestisidleri sınıflandırıp gelecekteki planlamalar için verileri ortaya koymaktır. Çalışmada daha önce yapılan bir araştırma sonucundan da yararlanılarak ilde pestisit tüketiminin ne düzeyde değiştiği ortaya konmuştur. İlimizde pestid kullanımının 2012-2017 yılları arasında ortalama yıllık tüketimin büyük oranda artış gösterdiği sonucuna varılmıştır. Buna bağlı olarak birtakım öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Pestisit Tüketimi, Çevre, Toksik, Ş.Urfa

ACIPAYAM DEPREMİNDE YIĞMA YAPILARDA HASAR OLUŞUMLARI**Korkmaz YILDIRIM**

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Özet

Türkiye nüfusunun yaklaşık %30'u köylerde ikamet etmekte, köylerde yaşayan halkın büyük bölümü tarımla geçimini sağlamakta ve yığma (kargir) yapılar adı verilebilecek 1-2 katlı ahşap karkaslı kerpiç yapılar, ahşap destekli yığma- kerpiç yapılar ve betonarme lento destekli tuğla ve briket yığma yapılarda oturmaktadır

Depremler, insanoğlunu tehdit eden en önemli doğal afetlerden biridir. Tarihsel süreçte meydana gelen depremler üzerinde yapılan çalışmalar, hem devletlerin hem de depremin meydana getirdiği kentin sosyo-ekonomik tarihini yakından etkilemektedir. Ülkemizde kırsal bölgelerde ekonomik sebeplerden dolayı yığma bina yapımı öne çıkmakta, 2000 yılında yapılan bina sayımına göre binaların % 48'i iskelet (betonarme), %51 'i yığma yapılardan oluşmaktadır. Anadolu'da genellikle kırsalda barınma ihtiyacının karşılanmasında yığma yapım tarzına sahip binaların tercih edildiği bilinmektedir. Ekonomik sebepler nedeniyle yığma bina yapılması kısmen azalmasına rağmen inşaa edilmektedir. Deprem karşısında ağır olmaları, dinamik ve yatay yüklere dayanımlarının az olduğu bilinmektedir.

Yakın zaman da meydana gelen önemli depremlerden biride 20 Mart 2019 tarihinde Denizli ili, Acıpayam ilçesi Yeniköy de 5,7 şiddetinde olan depremdir. Deprem sonrasında hasar gören yapıların ortalama servis ömürleri bina sahiplerinin beyanına göre 50 ila 100 yıl arasındadır. Deprem sonrasında Uçarı ve Karahuyuk köylerinde ahşap iskeletli yapı türlerinde kerpiç duvar bloklarının hasar gördüğü, sıva dökülmeleri ve çatlakların oluştuğu, binaların köşelerinde burulma ötelenmesi meydana gelmiştir. Yığma yapılarda hasarların oluşmasını engelleme adına, çatı yapımında hafif malzeme seçilmeli, kalkan duvarı hasarlarını önleyen hatıllar yapılmalı, duvar ve harç malzemesinin etkisi ile yatay hatıl kullanımının önemi benimsetilmeli, duvar rijitliğine dikkat edilmeli ve zemin sıvılaşması nedeniyle temel oturma hareketi araştırılmalıdır. Yığma duvarlı yapıların deprem davranış ve dayanımları kullanıcılarının can güvenliği ve gerekiyorsa güçlendirilmeleri gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Kerpiç, Çatlak, Yığma bina

**ALKALİ SİLİKA REAKSİYONUNA MARUZ HARÇLARDA C SINIFI UÇUCU KÜL
KULLANIMININ ARAŞTIRILMASI****Korkmaz YILDIRIM**

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Yüksel Furkan YILDIRIM

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

Özet

Alkali silika reaksiyonu, harçlarda veya betonda meydana gelmektedir. Çimentoda veya diğer kaynaklarda mevcut alkalilerle ilişkili hidroksil (OH^-) iyonları ve büyük veya küçük boyutlu agregalarda var olabilen belirli reaktif silisli bileşenler arasındaki zararlı kimyasal reaksiyon bir jel meydana getirir. Bu alkali silis jeli, nemi absorbe ettiği zaman genişir ve sonunda betondaki çimento hamurunda ve agrega parçacıklarında çatlaklar oluşturur.

Betonun su emmesi artar, artan jel oluşumu çatlakları büyütür, özellikle agrega çimento ara yüz bağının çekim gücünü zedeleyerek betonun parçalanmasına yol açar. Reaktif silis içeren agrega tanelerinin büyüklükleri reaksiyonun hızını etkilemektedir. Küçük tanelerin reaksiyonu sonucunda genişme 1 veya 2 ay içerisinde oluşmakta iken daha büyük tanelerin reaksiyonunda oluşan genişme yıllar sonra ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmamızda beton ve harçlarda görülen alkali silika reaksiyonu oluşumunu engellemek için C sınıfı uçucu kül kullanılmıştır. Astm-C227 harçlarda alkali silika deneyi (uzun dönem) ve Astm-C1260 harçlarda alkali silika deneyi hızlandırılmış metodu uygulayarak deneyler yapılmış olup C sınıfı uçucu kül katkılı numunelerde alkali silika reaksiyonu gelişimi takip edilmiştir.

Deneyel çalışmamızda C sınıfı uçucu kül değişik oranlarda kullanıldı. Referans numune uçucu kül ikameli numunelerde alkali silika reaksiyonunu hızlandırılmış harç metodu deneyi sonunda standartların belirlediği değerin üzerinde genişme yapmıştır. Uzun dönem harç çubuğu deneyinde ise sekizinci ay sonunda genişmenin devam ettiği tespit edilmiştir. Mineral katkı olarak C sınıfı uçucu kül kullanımında % 35- 40 ikamesin'de bile ASR' yi istenen ölçüde azaltmadığı görülmüştür.

Bu verilere göre betonun durabilitesi açısından zararlı olan alkali silika reaksiyonunu mineral katkı olan C sınıfı uçucu kül ile belirli bir oranda azaltılabilmektedir. Ancak aktif silis içermeyen agrega ile beton üretiminde kullanılması önerilecektir. Mineral katkıların atık olmaktan çıkması, bu yönüyle ekonomiye fayda sağlaması açısından kullanımının yaygınlaşması uygun olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Alkali silika reaksiyonu, Uçucu kül, Reaksiyon, Durabilite

YENİDOĞANLARDA AĞRI VE AĞRIYI DEĞERLENDİRME ARAÇLARI

Öğr. Gör. Emel AVÇIN

Yalova Üniversitesi, Termal MYO

Özet

İnsanoğlunun var olduğu günden beri deneyimlediği, geçmişi insanlık tarihi kadar eski bir sorun olan ağrı ‘ceza, intikam, işkence’ anlamlarına gelen, Latince ‘poenna’ sözcüğünden türemiştir. Ağrı yalnızca hastalık bulgusu olarak değil, günümüzde başlı başına bir olgu olarak ele alınan, vücudun belirli bir bölgesinden kaynaklanan, var olan ya da olası bir doku harabiyetine bağlı olarak ortaya çıkan, bireyin geçmişte yaşadığı deneyimlerden etkilenen ve hoş olmayan bu durumu uzaklaştırmak için hoş gitmeyen biyokimyasal ve duygusal bir tutum ya da davranıştır. Kendini sözel olarak ifade edemeyen yenidoğanlar için bu tanımlama yeterli değildir. Bu tanım genişletilerek bireyin ifade etmesine ek olarak davranışsal, fizyolojik belirtilerin ve hormonal değişikliklerin göz önüne alınması ile yenidoğanlarda objektif ağrı değerlendirilmesi mümkün olabilir. Yenidoğanlar hayata başladıkları ilk günden itibaren birçok ağrı verici uygulamaya maruz kalırlar. Yenidoğanın ağrıyı algılaması ve ağrıya yanıt vermesinde; bebeğin gestasyon haftası, cinsiyeti, doğum şekli, uyku/uyanıklık durumu, karşılaştığı ağrılı uyaran şekli ve süresi, genel sağlık durumu, varsa hastalığın şiddeti, geçmişteki ağrı deneyimleri, bireysel farklılıklar ve başa çıkma kabiliyeti gibi çeşitli faktörler vardır. Yenidoğan bebeğin ağrısını değerlendirirken karşımıza çıkan en önemli problem ağrı yanıtında sözel ifade etme yeteneğinin yokluğudur. Yenidoğanların hissettiği ağrıyı tanımlayabilmek için fizyolojik değişkenler, davranışsal yöntemler ve stres hormonları incelenir. Bebeklerde ve çocuklarda ağrı değerlendirmesindeki esas zorluk; ağrının açık ifadesi ve öznel algı arasındaki olası uyumsuzluklardır. Ağrının değerlendirilmesi; bebeğin ağlaması, vücut hareketleri veya yüz ifadesindeki değişiklikler gibi davranışsal ve fizyolojik vücut reaksiyonlarına dayandırılmaktadır. Yenidoğanlarda ağrı durumunda oluşan davranışsal ve fizyolojik yanıtlardan yararlanılarak uygulanması kolay, objektif sonuçlar veren, hemşireler tarafından rahatlıkla kullanılan ağrı değerlendirme ölçekleri geliştirilmiştir. Yenidoğan ağrısını değerlendirmek amacıyla geliştirilen tek yönlü ve çok yönlü ağrı skalaları bulunmaktadır. Tek yönlü skalalar yüz ifadelerine ya da değişen kalp hızı, solunum sayısı, oksijen satürasyonu (SPO₂) gibi fizyolojik ölçüler üzerinde odaklanmıştır. Çok yönlü skalalar ise kombine davranışsal ve fizyolojik, metabolik parametreler ve hormonal değişimler üzerinde durmaktadır. Bu yazıda, yenidoğanda ağrının önemi ve ağrının tespitinde yardımcı olan ağrı ölçüm araçları hakkında bilgi verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, Değerlendirme araçları, Yenidoğan

**ÇOCUKLARDA AĞRILI DURUMLARDA KULLANILAN
NONFARMAKOLOJİK YÖNTEMLER****Öğr. Gör. Emel AVÇİN**

Yalova Üniversitesi, Termal MYO

Özet

Uluslararası Ağrı Araştırmaları Derneği (International Association for the Study of Pain:IASP) Taksonomi Komitesine göre ağrı, vücudun belirli bir bölgesinden kaynaklı, doku harabiyetine bağlı olan veya olmayan, bireyin geçmişinde yaşadığı tecrübelerinden etkilenen ve bu hoş gitmeyen durumdan uzaklaşmaya yönelik biyokimyasal ve duygusal bir tutum ya da davranış biçimi şeklinde tanımlanmaktadır. Yenidoğanların intrauterin dönemde ağrıyı algıladıkları ve reaksiyon gösterdikleri bilinmektedir. Yenidoğanın deneyimlediği ağrı; hastalığın prognozunu, bebeğin davranışlarını, çevresiyle arasındaki uyumu, beyin ve duyu gelişimini bununla birlikte aile bebek etkileşimini de olumsuz şekilde etkilemektedir. Etkili ağrı yönetimi sadece yenidoğanın sağlığı için değil, yenidoğanın hızla iyileşmesi, hastanede kalma süresinin kısalması, daha düşük bakım masrafı ve nöro-davranışsal sorunları azaltmayı sağladığı için de önemlidir. Ağrıyı kontrol etmek için ilaç dışı kullanılan tüm uygulamalar nonfarmakolojik yöntemlerdir. Yenidoğanda ağrının azaltılmasında farmakolojik olmayan yöntemlerin etkili olduğu bilinmektedir. Uygulanan farmakolojik yöntemler, nonfarmakolojik yöntemlerle desteklenirse beklenen etkiyi gösterdiği saptanmıştır. Bu yüzden yenidoğan bebeğe yapılan küçük invazif işlemlerde nonfarmakolojik yöntemler önemli seçeneklerdir. Yenidoğanda ağrıyı azaltmada görsel, işitsel, dokunma ve tat duyusu gibi çeşitli duyu kullanılarak dikkat başka yöne çekilebilir. Fakat dikkati başka yöne çeken uyarı ortadan kalkınca, dikkat tekrar ağrıya odaklanır. Kanguru bakımı, masaj, dokunma, müzik, emme, anne sütü, ağızdan sukroz, glukoz ya da diğer tatlı sıvıların verilmesi gibi farklı duyu uyarılar, nosiseptif geçişi engellemek için kapı kontrol mekanizmalarını aktif hale getirmede kullanılırlar. Bu uygulamalar yenidoğanda ağrı yönetiminde anahtar rol oynamaktadır. Yenidoğanların sıklıkla karşılaştığı topuktan kan alma ya da aspirasyon benzeri ağrıya yol açan müdahaleler esnasında nonfarmakolojik yöntemlerin uygulanması ağrıyı hafifletmede etkin olduğu saptanmıştır. Bu yöntemlerden bazıları masaj, kanguru bakımı, cenin pozisyonu, emzirme, müzik, sukroz ve emzik verme olarak sıralanabilir. Bu yazının amacı, çocuklarda ağrılı durumlarda kullanılan farmakolojik yöntemlerle kullanıldığında daha etkili olan farmakolojik olmayan yöntemler hakkında bilgi verilmesidir.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, Çocuk, Nonfarmakolojik yöntemler

**SAĞLIK ALANINDA EĞİTİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN SAĞLIK
OKURYAZARLIĞI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ****Öğr. Gör. Emel AVÇIN¹, Öğr. Gör. Fatma KOCAĞA¹,****Öğr. Gör. Gamze UĞUR¹**¹Yalova Üniversitesi, Termal MYO**Özet**

Sağlık okuryazarlığı kavramı, 1970’li yılların ortalarında, sağlık eğitimi çerçevesinde karşımıza çıkmıştır. 1990 yılından itibaren bu kavram üzerine yoğunlaşmış ve 2013 yılında Dünya Sağlık Örgütü tanımında sağlık okuryazarlığını, insanların yaşamları boyunca sağlık hizmetleri ile ilgili konularda kanaat geliştirmeleri ve karar verebilmeleri, sağlıklarını korumak, sürdürmek ve geliştirmek, yaşam kalitesini yükseltmek için sağlık ile ilgili bilgi kaynaklarına ulaşabilmeleri, sağlık ile ilgili bilgileri ve mesajları doğru olarak algılamaları ve anlamaları konularındaki istekleri ve kapasiteleri olarak belirtmiştir. Beklenen yaşam süresinin artmasıyla yaşlanan toplumda kronik hastalıkların görülme sıklığı artmış, modern sağlık sisteminin karışık yapısı ve sağlık profesyonellerinin artan iş yükü birleştiğinde bireylerin sağlık okuryazarlığı daha da önem kazanmıştır. Düşük sağlık okuryazarlık düzeyi gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ortak sorunudur. 2014 yılında Sağlık-Sen tarafından yürütülen Türkiye’nin sağlık okuryazarlığı araştırmasına göre, toplumun %64,6’sının “yetersiz” (%24,5) veya “sorunlu” (%40,1) sağlık okuryazarlık düzeyine sahip olduğu ortaya konmuştur. Sağlık okuryazarlık düzeyinin düşük olması, yetersiz sağlık bilgisini, koruyucu sağlık hizmetlerine ulaşamamayı, hastalığı yönetme ve ilaç kullanım hatalarında artışı, kronik hastalıkların insidanslarında ve ölüm oranlarında artışı beraberinde getirmektedir. Sağlık okuryazarlığının düşük olduğu ülkemizde sağlık alanında eğitim gören öğrencilerin, geleceğin sağlık çalışanları olarak kendi mesleki alanları çerçevesinde eğitim ve danışmanlık rollerini yerine getirebilmeleri için öncelikle kendi sağlık okuryazarlığı düzeylerinin iyi olması gerekmektedir. Bu çalışmada Yalova Üniversitesi Termal Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin sağlık okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu araştırma, Yalova Üniversitesi Termal MYO’da öğrenim gören ilk ve acil yardım teknikerliği, fizyoterapi teknikerliği, sağlık kurumları işletmeciliği ve yaşlı bakım teknikerliği bölüm öğrencileri ile yapılmıştır. 06.05.2019-17.05.2019 tarihleri arasında tanımlayıcı olarak yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini 390 öğrenciden 261’i oluşturmuştur. Veriler, çalışmada literatürden derlenen anket ve Sorensen (2013) tarafından geliştirilen ve Aras ve Temel tarafından(2017) Türkçe formu oluşturulan 25 maddelik Sağlık Okur Yazarlık Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

Çalışmaya 191(%73,2)’i kadın, 70(%26,8)’i erkek olmak üzere 261 kişi katılmıştır. Katılımcıların 141(%54)’i 1. sınıf, 120(%46)’si 2.sınıftır. 258(%98,9) kişi akıllı telefon kullanırken, sadece 73(%28) kişi e-nabız uygulaması kullanmaktadır. 36(%14,2) kişinin kronik bir hastalığı var bunlardan 33(%12,6)’ü sürekli ilaç kullanmaktadır. Son 1 yıl içinde

doktora başvurmayan 21 kişi, başvuranların ortalaması ise $3,59 \pm 3,76$ 'dır. Katılımcıların genel sağlık durumunu 1-10 arasında belirleme ortalaması $6,83 \pm 2,57$ 'dir. Cinsiyet, sınıf, akıllı telefon kullanımı, e- nabız uygulaması kullanımı, kronik hastalığın varlığı, sürekli ilaç kullanımı, bölüm ve aylık gelir ile Sağlık Okur Yazarlığı(SOY) ölçeği ve alt boyutları arasında karşılaştırma yapıldığında herhangi bir anlamlı ilişki tespit edilmemiştir ($p > 0,05$). Genel sağlık durumu ile SOY ölçeği ve alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde; anlamlı ilişki bulunmamıştır($p > 0,05$) ancak ölçeğin toplam puanı ile alt boyutlar arasında pozitif yönde anlamlı ilişki tespit edilmiştir($p = ,000$).

Termal MYO'da sağlık alanında eğitim gören öğrencilerin sağlık okuryazarlık durumları ile demografik bilgilere bağlı değişmediği ve sağlık okuryazarlık seviyelerinin orta düzeyde iyi olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, Sağlık okuryazarlığı ölçeği, Okuryazarlık, Öğrenci

MEKANİK VENTİLASYONDAKİ YENİDOĞAN BEBEĞİN BAKIMI**Öğr. Gör. Emel AVÇIN**

Yalova Üniversitesi, Termal MYO

Özet

Mekanik ventilasyon, çeşitli nedenlerden kaynaklanan solunum yetersizliklerinin tedavisinde, solunum işleminin yapay olarak ventilatör adı verilen bir cihaz yardımı ile sürdürülmesini sağlayan, yoğun bakım ünitelerinde en sık kullanılan tedavi yöntemlerinden biridir. Yenidoğan yoğun bakım ünitelerinde yatan, özellikle ventilatörle solunum desteği gereksinimi olan bebeklerin bakımı bilgi birikimi ve yoğun emek gerektirmektedir. Bu bebeklerin bakımı, uzmanlaşmış hekimlerin yönetiminde, yenidoğan hemşiresi, fizyoterapist ve diyetisyeni de içeren bir grup tarafından multidisipliner bir yaklaşımla sağlanmalıdır. Mekanik ventilasyon süresince ventilatör ayarları ve bebeğe ait tüm fizyolojik parametreler (kalp atım hızı, kan basıncı, elektrolit ve kan gazı düzeyleri) yenidoğan yoğun bakım ekibi tarafından sürekli olarak izlenir. Yenidoğan hemşiresi, günlük olarak bebeklerin tartısı, aldığı-çıkarıldığı takibi, vücut ve kuvöz ısı, kalp hızı ve dakika solunum sayısı yanında rengini, dolaşımını, kas tonusunu, deri bütünlüğünü ve vital bulgularını düzenli aralıklarla değerlendirir ve kaydeder. İdeal bir mekanik ventilasyonla sağlanmaya çalışılan solunum şekli, aynı gebelik haftasındaki sağlıklı bir bebeğin normal spontan solunum paterni ile benzer özelliklere sahip olmalıdır. Mekanik ventilasyondaki yenidoğan bebeğin bakımı ne kadar dengede ise ve ventilatör tedavisi ile ilgili bakımları ne kadar iyi yapılıyor ise mekanik ventilasyon tedavisi o kadar başarılı olacak ve bebek daha kısa sürede ventilatörden ayrılacaktır. Bu yazıda, yenidoğan yoğun bakımda yatan bebeklerin ventilasyon bakımı hakkında bilgi verilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bakım, Hemşirelik, Mekanik ventilasyon, Yenidoğan